EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1965 **No.** 8

NOTULEN

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op maandag 13 december 1965, des ochtends om 9.00 uur.

Behandelde onderwerpen:

VOORZITTER: O.S. Henriquez, Gezaghebber.

SEKRETARIS: A.J. Booi, waarnemend Sekretaris van het eilandgebied.

Aanwezig zijn de leden: C.A.Eman, D.G.Croes, F.D.Figaroa, L.V.Britten, I.S. de Cuba, E.R.Finck, W.C.Anslijn, J.U.Maduro, J.Geerman, M. de Cuba, A.I.W.Wijngaarde, F.V.Lacle, D.Tromp, D.Flemming, J.Erasmus, A.Werleman, L.Croes, M.Croes, L.A.I.Chance, A.Falconi, alsmede de gedeputeerden D.C. Mathew en G.A.Oduber.

Afwezig is het lid: Mevr. M.Irausquin.

DE VOORZITTER: Hierbij open ik deze openbare vergadering van de Eilandsraad en ik heet U allen van harte welkom in deze belangrijke vergadering.
Ook de hoofden van diensten en afdelingen, die ons vandaag zullen bijstaan in de behandeling van de begroting voor het jaar 1966, wil ik van harte welkom heten.
Dan breng ik aan de orde agenda-punt nummer 1.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergadering van 17 december 1964.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen van de openbare vergadering van 17 december 1964 aangenomen.

2. Ingekomen stukken:

a. Jaarverslag van Radio Nederland Wereldomroep over 1964.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

b. Verslag van de toestand van het eilandgebied Aruba over 1964.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

c. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Loodsdienstverordening 1937 (Pb. 1937 no. 93), zoals gewijzigd. (Ag.no. 6689; bijlage 1965 no. 61).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk verwezen naar de eerst volgende openbare vergadering.

d. Brief van het Bestuurscollege dd. 30 november 1965 betreffende aankoop van grond voor de uitbreiding van de Mater Dei Huishoudschool. (Ag.no. 334U; bijlage 1965 no. 63).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk verwezen naar de eerst volgende openbare vergadering.

e. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de begroting voor 1965. (3e wijziging). (Ag.no. 10283; bijlage 1965 no. 64).

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk verwezen naar de eerst volgende openbare vergadering.

f. Brief van de "Union Portuario Aruba" van 12 november 1965 betreffende voorzieningen t.b.v. de havenarbeiders. (Ag.no. 4762; bijlage 1965 no. 66).

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, mag ik onderbreken voor een verzoek? Aangezien deze zaak van de "Union Portuario Aruba" al meer dan een jaar aan de gang is, zou ik U en de Raadsleden willen verzoeken, om, indien mogelijk, dit onderwerp alsnog op de agenda te plaatsen.

DE VOORZITTER: Ik wil de Raad een tegenvoorstel doen. Deze zaak is namelijk reeds in behandeling bij het Bestuurscollege. Ik wou U voorstellen om deze brief te verwijzen naar het Bestuurscollege, opdat het Bestuurscollege deze brief met haar commentaar en advies aan de Raad ter behandeling kan voorleggen.
Op voorstel van de Voorzitter wordt de brief verwezen naar het Bestuurscollege.

3. Brief van het Bestuurscollege dd. 9 november 1965 betreffende het verlenen van een garantie ten behoeve van de Manchebo Beach Hotel N.V. (Ag.no. 7568; bijlage 1965 no. 62).

DE VOORZITTER: Het zal U misschien opgevallen zijn, dat wij dit agendapunt op de agenda hebben geplaatst zonder dat het eerst in een huishoudelijke vergadering is geweest. Aangezien dit geen ontwerp-eilandsverordening is, hoeft dit niet eerst naar een huishoudelijke vergadering. Alleen maar als de Raad dat wenst. Het Bestuurscollege zou graag zien, dat dit stuk vandaag behandeld werd, omdat wij van mening zijn, dat dit projekt van urgent belang is voor de toeristen-ontwikkeling op Aruba. De betrokkenen zijn in staat en bereid meteen te beginnen met de bouw, zodra de Overheid akkoord kan gaan met deze garantie. Ik geef dit even als toelichting voor de reden waarom het Bestuurscollege dit meteen op de agenda geplaatst heeft vandaag. Ik hoop, dat de Raad zich hiermee kan verenigen.

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, inderdaad is deze fraktie een voorstander van hulpverlening aan alles wat iets te maken heeft met de bevordering van toerisme. Ik moet echter toch aan U verzoeken, als dit niet teveel oponthoud zal veroorzaken, om deze zaak eerst met de commissie te behandelen, omdat er waarschijnlijk vragen zijn die gesteld moeten worden voor inlichtingen, die misschien niet in 't openbaar gesteld kunnen worden. Wanneer dit echter veel oponthoud veroorzaakt, dan zal ik natuurlijk zeggen, laten wij het nu maar direkt behandelen. Maar als het enigszins mogelijk is hadden wij liever, dat het dus eerst naar de huishoudelijke vergadering ging.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, dit is de tweede keer, dat U vandaag een voorstel doet op een brief van het Bestuurscollege. De eerste keer om het direkt te behandelen en de andere keer om het naar de eerstvolgende openbare vergadering te verwijzen zonder door de huishoudelijke vergadering te zijn behandeld. In het verleden is het altijd zo geweest, dat alle stukken eerst in de huishoudelijke vergadering werden behandeld. Voor sommige stukken - en daarmee ben ik het eens - is het niet nodig om ze eerst naar de huishoudelijke vergadering te verwijzen. Over die stukken zou ik graag mijn medewerking willen verlenen om ze meteen naar de openbare vergadering te verwijzen. In dit geval ligt de zaak echter een beetje anders. Ik zou ook graag zien, dat dit eerst naar de huishoudelijke vergadering ging. Tevens wil ik U een voorstel doen, Mijnheer de Voorzitter, om onnodige papierwerk te voorkomen en dat is wanneer dergelijke brieven behandeld moeten worden en men vreest, dat de behandeling in de huishoudelijke vergadering alleen maar de zaak onnodig zal vertragen, dat het Bestuurscollege zich verstaat met de commissie van overleg en dat het overeenkomt met de verdere afhandeling van deze stukken.

DE HEER A WERLEMAN:
Mijnheer de Voorzitter, wij zien hier dat een verzoekschrift is binnengekomen de derde december en het Bestuurscollege heeft ons bij de brief van 9 december van het een en ander hierover op de hoogte gesteld en het wordt nu behandeld op de dertiende. Dat is een zeer vlugge behandeling van dit onderwerp, Mijnheer de Voorzitter. Dit is zeer toe te juichen, echter betreuren wij, dat in andere gevallen wij niet dezelfde wijze van handelen hebben gekozen. Onzerzijds hebben wij geen bezwaar om dit te behandelen, ofschoon wij toch wel enige vragen zouden willen stellen, nu dat de heer Finck en de heer Maximo Croes namens hun fraktie gevraagd hebben om dit te verwijzen naar de huishoudelijke vergadering, zal ik ook willen vragen om dit te verwijzen naar de huishoudelijke vergadering. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ook deze fraktie wenst dit stuk naar de huishoudelijke vergadering te verwijzen voor verdere behandeling van dit onderwerp.

DE HEER J.U.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, indien deze kwestie naar de huishoudelijke vergadering wordt verwezen, dan gaan deze mensen niet op korte termijn beginnen. Uit kranten-berichten heb ik vernomen, dat het contract reeds gegeven is aan Bouwmaatschappij Aruba. Dus ik zou liever zien, dat deze zaak in deze Raadsvergadering wordt behandeld, want in deze aanbiedingsbrief is het duidelijk naar voren gebracht en U bent in principe bereid om deze garantie te verlenen. Dus stel ik voor om in deze vergadering deze zaak te behandelen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Ik vrees, dat door de gewoonte van de laatste jaren er een verkeerde indruk is gewekt geworden. Inderdaad is in het verleden steeds de procedure gevolgd, dat alle stukken zonder meer eerst naar de huishoudelijke vergadering gaan. Dit is helemaal niet voorgeschreven en is eigenlijk ook helemaal niet nodig. De Eilandenregeling schrijft nergens voor, dat aan de openbare beraadslaging over een voorstel, een onderzoek móet voorafgaan. Het Reglement van Orde schrijft imperatief voor, dat de begroting en de rekening, artikel 42, alsmede de ontwerp-eilandsverordeningen alvorens in beraadslaging te worden gebracht in huishoudelijke vergaderingen worden onderzocht, artikel 43, lid 1.
Ten aanzien van de andere stukken of voorstellen is de normale bestuurspraktijk aldus, dat de Raad het voorstel van het Bestuurscollege aanstonds in zijn plenaire vergadering in behandeling neemt. Echter, acht de Raad daartoe termen aanwezig, dan kan men staande de vergadering gebruik maken van artikel 43, lid 2 van het Reglement van Orde en besluiten, dat een bepaald stuk eveneens in een huishoudelijke vergadering zal worden onderzocht. Dus ik vrees, dat het voorstel van de heer Croes, bijvoorbeeld, niet mogelijk is. Wij zullen dit soort stukken voortaan op de agenda moeten plaatsen met uitzondering van de ontwerp-eilandsverordening en de rekening, die wij dus eerst naar de huishoudelijke vergadering verwijzen en ten aanzien van alle overige stukken zal het dus aan de Raad moeten zijn om te beslissen, gebruikmakende van artikel 43, lid 2, of men dit stuk eerst wil laten onderzoeken in een huishoudelijke vergadering. Mocht de Raad ten aanzien van dit punt aldus beslissen, dan zou uiteraard de zaak conform worden behandeld. Van de zijde van het Bestuurscollege echter bestaat er geen bezwaar om dit stuk nu te behandelen. Mocht U vragen hebben, dan zullen wij gaarne trachten die te beantwoorden. Nogmaals wil ik een beroep op U doen om dit stuk te behandelen, want, zoals de heer Finck reeds naar voren bracht, namelijk dat, een verwijzing naar de huishoudelijke vergadering een vertraging voor dit projekt met zich mee zal brengen, is inderdaad het geval. Deze mensen zijn in staat om na de goedkeuring meteen met de bouw te beginnen en verwijzing naar de huishoudelijke vergadering zou betekenen, dat het op zijn vroegst volgend jaar, dus volgende maand en misschien zelfs

nog later zal wezen. Want dan moeten wij een huishoudelijke vergadering hebben en ook weer een openbare vergadering. Dus dat zou wel een of twee maanden kunnen duren. Ik zou het dus zo willen stellen, dat de beslissing aan de Raad is, en hiermee zou ik dus willen volstaan.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, zoals ik reeds zei, wanneer dit oponthoud zou veroorzaken zal ik bereid zijn hieraan direkt mede te werken. Maar ik begrijp, dat waar ik enkele dagen geleden in de kranten las over uitschrijven van leningen ten behoeve van dit hotel en waar dit stuk ons op eind november toegezonden werd, wij dus niet direkt de urgentie ingezien hebben en gewoonte getrouw zag ik dit wel op de agenda en wij dachten, dat wij zouden vragen om dit naar de commissie te verwijzen. Wanneer ik echter van mijn collega, de heer Maduro, verneem, dat hij van goede betrouwbare bronnen vernomen heeft, dat hier dit oponthoud niet erg gunstig zal zijn voor de bouw van dit hotel, dan wil ik in tegenstelling tot hetgeen ik zei in de eerste ronde U mededelen, dat deze fraktie dan wel bereid is direkt mede te werken aan Uw verzoek.

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, omtrent mijn voorstel aan de Commissie van Overleg over de behandeling van bepaalde brieven in de commissie in de huishoudelijke vergadering van de Raad, wil ik naar voren brengen, dat U mij misschien niet goed begrepen hebt. Ik heb niet betwist, dat het Bestuurscollege niet het recht heeft om bepaalde brieven direkt op de agenda voor de openbare vergadering te plaatsen. Ter voorkoming van onnodige verwikkelingen in deze zaal, heb ik voorgesteld dat U eerst overeenkomt met de Commissie van Overleg. Dat is een betere oplossing dan zomaar te breken met een bestaande traditie. Bent U niet daartoe bereid mede te werken dan blijft dat voor Uw verantwoording. Omtrent dit stuk, Mijnheer de Voorzitter, kan ik niet inzien wat voor haast dit op het ogenblik heeft. Volgens Uw brief heeft de Manchebo Beach Hotel N.V. zich op 3 december 1964 tot het Bestuurscollege gewend, dus meer dan 1 jaar geleden. Nu worden wij gevraagd om zomaar meteen deze zaak te behandelen. Wij hadden ook gehoopt deze zaak, alhoewel deze op de agenda stond naar de huishoudelijke vergadering te kunnen verwijzen om nadere inlichtingen te kunnen verkrijgen. Alhoewel ik aanneem, dat deze zaak wel voor mekaar zou zijn, houd ik principieel vol, dat ik deze brief naar de huishoudelijke vergadering verwezen wil zien.

DE HEER A.WERLEMAN: Ik neem aan dat van de zijde van de geinteresseerde, men zo spoedig mogelijk met de bouw wil beginnen.
Mijnheer de Voorzitter, kan het Bestuurscollege ons mededelen of het maatschappelijke kapitaal van f. 400.000 volgestort is? Als het niet volgestort is kunnen deze mensen het geld niet ontvangen.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij volkomen verenigen met Uw uitleg en de argumentatie van mijn collega Finck, doch ik meen, dat het hier gaat over een bedrag van ongeveer f. 240.000 aan garantie. Ik moet ook er bijvoegen, dat dit verzoek al meer dan een jaar geleden werd ingediend. Ik vraag mij ook af, waarom hebben wij nu direkt zo'n haast om het te behandelen in deze eilandsraadsvergadering. Ik meen dat deze N.V. over een bedrag beschikt van f. 400.000, dus volgens mijn bescheiden mening, met die f. 400.000 zou men kunnen beginnen in afwachting van de goedkeuring van dit ontwerp.

DE VOORZITTER: De heer Croes stelt, dat de brief van belanghebbenden van ruim een jaar geleden dateert en vraagt zich af waarom er nu ineens zo'n haast bij is. Ik wil hierop als volgt antwoorden, namelijk, dat nadat het verzoekschrift ingediend was, inderdaad een jaar geleden, er een jaar lang

onderhandeld is geworden over de vorm en de voorwaarden waaronder het Eilandsbestuur bereid zou zijn om steun te verlenen. Het wachten is niet geweest op het Bestuurscollege, maar op belanghebbenden zelf. Nadat zij een verzoek hadden ingediend, hebben zij besprekingen met het Bestuurscollege gehad. Het Bestuurscollege heeft naar voren gebracht wat de voorwaarden waren die wij meenden te moeten stellen en aan de hand daarvan hebben belanghebbenden weer onderhandelingen moeten voeren met hun geldschieters. En het is nu pas heel kort geleden, dat belanghebbenden zover zijn, dat zij verwachten in staat te zijn financieel deze zaak af te ronden. Waarom zo'n haast? In de eerste plaats, omdat Aruba op het ogenblik zit met een zeer dringende behoefte aan hotelkamers. Alle hotelkamers zijn volgeboekt voor de komende drie maanden en er worden enorm veel aanvragen afgewezen. Deze mensen zijn in staat, indien zij nu kunnen beginnen om nog voor het seizoen van volgend jaar net op tijd klaar te zijn met dit hotel. Zouden zij echter pas in januari of februari kunnen beginnen met de bouw, dan is het zo, dat men dus ongeveer twee maanden te laat gereed zou komen met de bouw.
De heer Werleman heeft nog gevraagd of het maatschappelijk kapitaal is volgestort. Officieel is dit ons niet bekend. Wij willen dit als voorwaarde stellen, zoals U kunt zien in onze brief. En dit betekent, dat, indien wij een garantie verstrekken, deze garantie pas geldt wanneer zij dit kapitaal hebben volgestort. Meent nu deze N.V. om vooruitlopende daarop wanneer dus het Bestuurscollege met goedvinden van de Raad verklaart garant te willen staan onder die en die voorwaarde, en wil de N.V. op grond daarvan alvast beginnen te bouwen, dan is dat helemaal haar risico. Wij zullen de garantie pas afgeven, wanneer zij kunnen aantonen, dat het maatschappelijk kapitaal is volgeschreven. Ik neem aan en het is ook onze indruk, dat men het vertrouwen heeft dit bedrag te kunnen rondmaken indien de Overheid deze garantie afgeeft. Met andere woorden met deze toegezegde garantie acht men zichzelf in staat het geld op te brengen.
Hiermee heb ik de vragen beantwoord in de tweede ronde. Ik heb van één fraktie dus vernomen dat zij achteraf geen bezwaar hebben dit stuk toch te behandelen. Want de andere fraktie, de fraktie van de heer Max Croes, handhaaft de bezwaren en wil het liever verwezen zien naar de commissie-vergadering. Van de fraktie van de Union Nacional Arubano heb ik nog niet goed begrepen wat men thans het liefst zou willen.

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben geen bezwaren, maar echter zullen wij het Bestuurscollege nog willen waarschuwen, dat wij niet weer een experiment gaan doen, zoals met de Olde Molen. Overigens hebben wij geen bezwaar.

DE VOORZITTER: Dan wil ik eigenlijk de algemene beschouwingen opnieuw heropenen, omdat er dus alleen gesproken is over de vraag of wij dit nu zullen behandelen of verwijzen naar de huishoudelijke vergadering. Het zou dus kunnen, dat er nog leden zijn, die over de brief zelf nog het woord willen voeren. Zijn er leden, die over het verzoek en het stuk thans in behandeling het woord willen hebben?

DE HEER M.CROES: Mijnheer de Voorzitter, wij zijn niet tot een beslissing gekomen omtrent dat ontwerp.

DE VOORZITTER: Mijnheer Croes, ik wil even stellen, dat de meerderheid van de Raad geen bezwaar heeft.

DE HEER M.CROES: Ik vraag hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Er wordt hoofdelijke stemming gevraagd. Mag ik U er even op attent maken, dat de vraag nu is of het stuk thans zal worden behandeld, dus in openbare vergadering of dat het nog verwezen wordt naar de commissie-vergadering. Met andere woorden: zij, die vóór stemmen, stemmen voor behandeling in deze openbare vergadering en zij, die tegen stemmen, zijn dus tegen behandeling in deze openbare vergadering.

DE HEER W.C.ANSLIJN: Mijnheer de Voorzitter, een week of twee geleden ben ik terug van vakantie gekomen. Zes maanden vakantie, dus ik weet eigenlijk niets van de achtergrond van deze zaken. Ik zou graag een paar gegevens onderzoeken betreffende deze onderwerpen. Ik wil ook meer tijd hebben. Daarom stem ik voor uitstel, dus om het niet nu te behandelen. Ik weet niets van deze zaken af en zou graag een paar dingen onderzoeken.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, zoals men in het Spaans zegt: "Hablando se entiende" ("Met de nodige uitleg, begrijpt men wel") zodoende kom ik te horen, dat het maatschappelijk bedrag nog niet volgestort is. Ik was onder de indruk dat deze N.V. al over dit bedrag beschikte. Aangezien het niet zo is zoals ik had gedacht en achterafgezien dat deze N.V. ook tot de vooruitgang van ons eiland zal bijdragen moet ik vóór stemmen.

Met 16 stemmen vóór en 3 stemmen tegen wordt besloten om het stuk te behandelen staande de vergadering.

Vóór stemden de leden: J.U.Maduro, J.Geerman, M. de Cuba, A.I.W. Wijngaarde, F.V.Lacle, D.Tromp, D.Flemming, J.Erasmus, A.Werleman, L. Croes, L.A.I.Chance, A.Falconi, F.D.Figaroa, L.V.Britten, I.S. de Cuba en E.R.Finck.

Tegen stemden de leden: W.C.Anslijn, M.Croes, D.G.Croes.

DE VOORZITTER: Dit stuk zal thans behandeld worden als agenda-punt in deze openbare vergadering.

De Algemene Beschouwingen over dit agenda-punt worden geopend.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, er wordt hier gezegd, dat het restant van f.250.000 zal worden gefinancieerd door middel van lening van derden. Te dien einde heeft de N.V. een particuliere bankinstelling bereid gevonden haar een lening van f.250.000 met een looptijd van 10 jaar en een rente-voet van 5½ procent te verstrekken, mits het eilandgebied de aflossing hiervan garandeert. Ik zou graag willen vernemen, wanneer die looptijd van 10 jaar begint. Verder, Mijnheer de Voorzitter, zou ik graag willen hebben dat de voorwaarden welke aan de gegarandeerde leningen zijn verbonden ter inzage worden gelegd voor de leden van de Eilandsraad. Voorts zoals het Bestuurscollege hier voorstelt, dat het maatschappelijk kapitaal volgestort moet zijn tot een bedrag van f.400.000 of het nou volgeschreven of volgestort moet zijn, weet ik niet of daar een verschil tussen bestaat, maar die f.400.000 moeten aanwezig zijn. En hier wordt als zekerheid van een gegarandeerde lening het eilandgebied het recht voor hypotheek op de gebouwen verleend tot een bedrag van f.250.000. Ik begrijp iets niet zo goed. Een of andere instelling geeft deze mensen f.250.000; voor hetzelfde bedrag staat het eilandgebied borg. De N.V.Manchebo krijgt van het eilandgebied een hypotheek verstrekt op de gebouwen tot een bedrag van f.250.000. Dus als men het goed bekijkt dan verbinden deze mensen zich tot een totaal bedrag van f.500.000. Maar met de ondervinding, die wij gehad hebben met de investering van dergelijke projekten - in verband met die andere hotels is dit maar een klein bedrag van f.250.000 - wil ik waarschuwen, maar dat het niet weer zal voorkomen, zoals reeds eerder is geschied, dat men dit

crediet niet opneemt en verder niets uitvoert. Ik neem aan, dat het een serieus projekt is. Stel U zich voor dat die mensen f.250.000 opnemen en er wordt niets gebouwd, dan kan het eilandgebied naar zijn centen fluiten. Ik zou graag een kleine uitleg willen hebben over die f.250.000, waarvoor wij hypotheek krijgen op hun gebouwen. Die gebouwen zijn niets waard zolang zij daar niet staan. Dus als zij over een jaar of anderhalf jaar pas komen te staan, dan pas hebben zij waarde. Mocht er intussen iets gebeuren, dan hangen wij weer.

DE VOORZITTER: De heer Figaroa heeft gevraagd naar de aanvang van de looptijd van 10 jaar. Dat is ons niet specifiek medegedeeld, maar het is gebruikelijk, dat wanneer men een lening aangaat voor een bepaalde periode tegen een bepaalde rente, dat de looptijd begint te lopen vanaf het moment dat men het geld opneemt. Dus wij zijn bereid om dit nader te onderzoeken, maar het zal wel een heel vreemde lening moeten wezen als deze looptijd niet meteen begint te lopen, wanneer dit bedrag wordt opgenomen.
Als ik U goed begrepen heb, dan hebt U verzocht, dat de voorwaarden van de lening, die door de geldschieter wordt gesteld, ter inzage worden gesteld aan de Raadsleden. Daar heeft het Bestuurscollege geen bezwaar tegen.
Ten aanzien van het volstorten van het maatschappelijk kapitaal alvorens de garantie wordt verstrekt, dat is een voorwaarde, die door het Bestuurscollege reeds is voorgesteld. Dan heeft de heer Figaroa ook gevraagd of dit wel een serieus projekt is. Ik hoop van wel, maar het zou dus kunnen, dat deze mensen met het geld er van doorgaan. Wij zijn onder de indruk, dat het een serieus projekt is. De onderhavige personen hebben reeds een zeer groot bedrag van hun eigen kapitaal gestort in deze N.V. Dus daar kunnen zij alvast niet mee op stap, bij wijze van spreken, en dit zijn bedragen die hun uitgekeerd zijn geworden in verband met het verlaten van de K.L.M.-dienst. Dat zijn twee K.L.M.-piloten, die de zogenaamde "Golden handshake" hebben gekregen. Dit geld willen zij dus steken in een hotel-projekt op Aruba, en het Bestuurscollege vindt dat een zeer gunstige ontwikkeling, dat er particulieren zijn, die hun geld willen steken in de toeristenontwikkeling op Aruba. Dit is één van de redenen, waarom wij dit willen aanmoedigen. Wij willen hiermee bereiken, niet alleen, dat dit hotel gebouwd wordt, maar dat er ook andere particulieren er toe worden gebracht om hun eigen geld te steken in dit soort faciliteiten. De eerste hypotheek van f.250.000 en de lening van de bank van de particuliere bankinstellingen van f.250.000 wil de heer Figaroa optellen, en komt tot een bedrag van f.500.000. Maar dat is natuurlijk niet de bedoeling. Er is maar een lening van f.250.000 die dus verstrekt wordt door die bankinstelling. Het Bestuurscollege staat garant voor de terugbetaling van die lening. Tot dekking van deze garantie, opdat het Bestuurscollege dus dekking heeft en zich kan verhalen, krijgt het Bestuurscollege dit gebouw in eerste hypotheek. Dat betekent dus niet dat wij weer een hypotheeklening verstrekken. Wij krijgen dus het gebouw in hypotheek als borg voor onze garantie. Ik hoop, dat het hiermee duidelijk is. Wil de heer Figaroa nog het woord in de tweede ronde?

Zonder verdere beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp aangenomen.

DE VOORZITTER: Ik wil hier nog even naar voren brengen, dat het niet de bedoeling is van het Bestuurscollege om misbruik te maken van de mogelijkheid om stukken meteen in een openbare vergadering te brengen. Maar wij vreesden dat er in het verleden te veel werd uitgegaan van het idee, dat alle stukken eerst naar de huishoudelijke vergadering moeten gaan, maar dat is niet zo. Wij zullen dus trachten om zoveel mogelijk met de stukken niet naar de huishoudelijke vergadering te gaan, maar ze rechtstreeks naar de openbare vergadering te sturen. U zult het ook merken aan de agenda en U kunt dan meteen zien, dat het de bedoeling is dat het behandeld wordt, waarop U zich aan de hand van de stukken kunt voorbereiden.

Uiteraard blijft de beslissing aan de Raad. Mocht U in de openbare vergadering beslissen dat U het verwijst naar de huishoudelijke vergadering dan is dat Uw goed recht en dan gebeurt dat ook.

4. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van afschrijvingspercentages (Uitvoering Eilandsverordening reserves en fondsen 1959, Ab. 1959 no. 18). (Ag.no. 9082; bijlage 1965 no. 45).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het besluit goedgekeurd.

5. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting voor het dienstjaar 1966. (Ag.no. 9083; bijlage 1965 no. 45).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER J.GEERMAN: Mijnheer de Voorzitter, heden zal ik zeer kort zijn. Ik kan niet nalaten om van deze plaats namens de bevolking van Aruba mijn erkentelijkheid te betuigen jegens de Nederlandse Regering voor het begrip, dat zij heeft betoond voor onze moeilijkheden en voor de medewerking, die zij heeft verleend door ons de helpende hand te bieden, zodat wij binnenkort over kunnen gaan tot het gunnen van de bouw van het Sheraton Hotel. Mijnheer de Voorzitter, ook kan ik niet nalaten een woord van waardering aan U te richten. Voor wat U officieel en ook achter de schermen hebt gedaan, zodat dit projekt heden zover is gevorderd. Ook een woord van waardering aan de Minister van Financiën is zeer zeker op zijn plaats. Zo ook de Antilliaanse Regering en allen, die meegewerkt hebben zou ik haast willen zeggen, U hebt zo hard meegewerkt aan dit zo belangrijke projekt voor de verdere verbreding van de economische basis van Aruba. Mijnheer de Voorzitter, ik kan ook niet nalaten om direkt erbij te voegen dat de Nationale Volks Partij jaloers op ons is in verband hiermede. En daarom moeten wij hier op Aruba op onze hoede zijn, want voorlopig hangen donkere wolken boven Aruba, maar dat is alleen voorlopig. En waarom? Omdat de Nationale Volks Partij beweert, dat de huidige Regering waarvan onze fraktie deel uitmaakt, alleen medewerking verleent aan Aruba, Bonaire en de Bovenwindse Eilanden, maar nimmer aan Curaçao. Verder dat de huidige Regering 65% van de bevolking van de Nederlandse Antillen dwarsboomt. De Nationale Volks Partij bedoelt natuurlijk hiermede het eilandgebied Curaçao. Verder dat het eilandgebied Aruba f.70.880.000 ontvangen heeft uit de gelden voor het meerjaren-plan en dat het eilandgebied Curaçao slechts f.41.885.000 heeft ontvangen uit deze gelden. Tevens zeggen zij, Mijnheer de Voorzitter: "terwijl Curaçao tweemaal zoveel inwoners heeft als Aruba". Mijnheer de Voorzitter, de Nationale Volks Partij doet dit natuurlijk met opzet om stemming te kweken tegen de huidige Regering en natuurlijk om politieke redenen. Maar de Nationale Volks Partij weet drommels goed dat de concrete plannen van Aruba eerder klaar waren, dan die van het eilandgebied Curaçao. Dat hebben wij te danken aan het vooruitstrevend werk van het Bestuurscollege van Aruba. Ik bedoel hiermede ons Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter. Het is bevorderlijk en zelfs zeer wenselijk, dat de Pers en radio onze bevolking op de hoogte brengt van de monsterachtige mentaliteit van de Nationale Volks Partij en wat het lot van Aruba zal zijn als de Nationale Volks Partij ooit aan het bewind komt in de Centrale Regering. Wij worden dan gewoonweg de nek omgedraaid, Mijnheer de Voorzitter. Mijnheer de Voorzitter, ik heb gemeend goed te doen om reeds nu een woord van waarschuwing te laten horen, zodat Aruba in de toekomst geprepareerd is om hun krachten samen te bundelen om zodoende het algemeen belang te dienen tegen de chauvinistische gedachtegang van de Nationale Volks Partij "Public enemy" no. 1 van Aruba. Tot zover voor wat betreft dit onderwerp. Mijnheer de Voorzitter, ik zou het Bestuurscollege beleefd willen verzoeken om de arbeiders op de 27ste december vrij te geven met behoud van loon. Want, Mijnheer de Voorzitter, als zij moeten werken op de 27ste dan hebben zij alleen voor 5 uren genoten op zaterdag, Kerstmis, want de tweede Kerstdag, dus de 26ste valt dit jaar op een zondag.

Normaliter ontvangen deze arbeiders 16 uren voor deze twee feestdagen.
Dus ik spreek de hoop uit, dat het Bestuurscollege ertoe over zal gaan om deze arbeiders vrij te geven op de 27ste. Ik ben ervan overtuigd, dat mijn verzoek billijk is.
Mijnheer de Voorzitter, over de wegen wil ik mij op het ogenblik niet uitlaten over de erbarmelijke toestand, waarin de wegen thans verkeren, ten gevolge van de hevige regenbuien van de laatste dagen. Dus daarmede kan ik volstaan.
Mijnheer de Voorzitter, enkele jaren reeds zijn er geen trottoirs aangelegd op San Nicolas. Thans is een bedrag van f. 16.000 op de begroting uitgetrokken voor dit doel. Ik verzoek het Bestuurscollege, dat bij het aanleggen van trottoirs op San Nicolas speciale aandacht wordt geschonken aan de Pastoor Hendrikstraat en de Dr. Schaepmanstraat.
Mijnheer de Voorzitter, ook heb ik verschillende brieven geschreven aan het Bestuurscollege in verband met het aanbrengen van lichtpunten op verschillende plaatsen in San Nicolas voor straatverlichting, zoals het westelijke gedeelte van Congoweg, het Noordelijke gedeelte van Dr. Schaepmanstraat. Op enige andere plaatsen zoals de Sabastraat etc.

Mijnheer de Voorzitter, er is een afschuwelijk gebouw opgetrokken vlak naast de "Church of Christ", dicht bij de Abraham de Veerschool en vlak bij de protestantse kerk aan de Pastoor Hendrikstraat te San Nicolas. Ik ben geen deskundige, maar ik vind dit gebouw zeer ontsierend voor de omgeving. Bovendien is het een ijsfabriek, opgezet in de bebouwde kom. Ik zou graag van het Bestuurscollege willen vernemen of Dienst Openbare Werken het plan heeft goedgekeurd voor het optrekken van zo'n lelijk ding dicht bij kerken, scholen en huizen. Ik zou gaarne een antwoord van het Bestuurscollege in deze willen vernemen.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb gezegd, dat ik heden zeer kort zou zijn. Daarom wil ik "last but not least" de speciale aandacht van het Bestuurscollege vragen voor het water, dat blijft staan langs de hoofdweg na een hevige regenbui, beginnende bij Savaneta naar het westen tot Balashi. Deze plaatsen zijn broedplaatsen geworden voor gelekoortsmuskieten. Ik hoop, dat het Bestuurscollege de nodige maatregelen zal nemen om deze plaatsen zo spoedig mogelijk te laten dempen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER M. DE CUBA:</u> Mijnheer de Voorzitter, ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om het woord in de landstaal te voeren.
Señor Presidente, manera cada aña miembronan di Eilandsraad ta reuni den e sala aki pa papia y discuti y duna nos aprobacion pa e presupuesto di 1966. Señor Presidente, tur aña nos ta mira e gastonan ta aumentando. Pero, meskos cu nos pueblo ta aumentando, nos gastonan tambe ta aumentando. Y tambe esaki ta debi cu Lago a saca hopi hende for di trabao cu pa e motibo ey e yudanzanan social ta cai mas hopi ariba e lomba di Gobierno. Pero toch, aki nos dilanti, nos tin un presupuesto cu ta balansa. Señor Presidente, pa esaki mi kier duna un palabra di gradecimiento na Bestuurscollege y tambe na tur hoofdnan di dienst cu a duna nan cooperacion na Bestuurscollege pa e presupuesto aki por balansa. Na promer lugar nos kier gradeci Bestuurscollege pa tur e lusnan di calla cu a wordo instala na Savaneta, Señor Presidente. Ainda mester bin hopi luz di calla den e bario di Noord y Zuid Savaneta. Mi ta spera cu den futuro e lusnan ey por wordo instala.
Señor Presidente, e camindanan di Savaneta tambe ta den mal estado.
E caminda for di Brazil, Mabon, Rooi Cochi, Seroe Alejandro, Zuid-Savaneta, tur ta den mal estado.

Señor Presidente, ya varios aña caba mi a pidi cu por lanta e cura di Don Bosco School na San Nicolas cu ya tin algun aña tumba abao. Mi ta spera cu Bestuurscollege por haci algo den e asunto aki.

Señor Presidente, ta dos biaha caba cu na tratamiento di presupuesto mi ta pidi pa Savaneta por haya polis estacioná na Savaneta, meskos cu tabata antes. Señor Presidente, un pueblo sin polis no ta mantene orden, e pueblo ta bira un pueblo sin respet, pasobra tur hende sabi cu no tin polis pa patruya den e pueblo ey. Señor Presidente, pa corona e asunto aki, mi ta bay lesa for di un Arubaanse Courant di fecha 26 di november 1965. Mi ta lesa e artikel den e courant pa mi por mustra kiko un pueblo sin autoridad di polis ta.
"Wega sumamente peligroso na Savaneta". Un habitante di Santa Cruz cu diarazon atardi tabata keiro cu su familia den su auto a haya un sorpresa desagradable ora cu na altura di Savaneta un piedra tirá muy probablemente door di muchanan malvado a destrui totalmente e glas adilanti di su auto. E wega aki ta sumamente peligroso pasobra no solamente e pida di glasnan a spat of e piedra mes por a causa daño na un of otro persona den e auto, pero tambe e por a haci e chauffeur, kende logicamente no ta spera tal cos, perde control di su stuurwiel y asina bay dal ariba un otro auto of causa cualkier otro accidente. Afortunadamente ningun accidente personal a tuma luga. Ta parce sinembargo cu diarazon atardi no tabata promer biaha cu piedra a ser tirá riba autonan cu ta pasa den e becindario menciona. Biciñanan a sa di conta cu den pasado mas piedra a ser tirá ariba vehiculonan riba e caminda. Ta mas cu necesario pa autoridadnan concerni tira mas vista den e becindarionan unda e piedranan ta wordo tira, poniendo un fin na tempo na e wega sumamente peligroso aki cu asina por evita desgracianan cu consequencianan grave lo tuma lugar."
Señor Presidente, awor cu mi a caba di lesa tocante e wega peligroso aki, mi ta kere cu tin bastante prueba y ta mas cu husto pa Savaneta haya e polisstation back atrobe.
Mi sabi cu esaki ta un asunto di Land, pero como Hefe di polis na Aruba Señor Presidente por percura pa esaki.
Señor Presidente, ta dos aña caba cu mi ta pidi cu na Savaneta nos por haya un mulo-school. Pero hasta na e momento aki mi no ta mira nada den e presupuesto 1966 pa un mulo-school na Savaneta. Mi ta bolbe haci mi esfuerzo na Bestuurscollege pa Savaneta haya un mulo-school.
Mirando cu E.E.G. ta dunando hopi placa pa traha school na Aruba, mi ta kere cu ta mas cu husto pa Savaneta haya un mulo-school.
Masha danki, Señor Presidente.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, zoals ieder jaar weer zijn de Eilandsraadsleden in deze zaal bijeengekomen om te spreken en beraadslagen over en onze goedkeuring te geven aan de begroting voor 1966.
Mijnheer de Voorzitter, ieder jaar zien wij dat de kosten hoger worden. Maar, gelijk onze bevolking zich vermeerdert, zo vermeerderen zich ook de kosten. Dit komt ook vanwege het feit, dat de Lago zoveel mensen heeft ontslagen, waardoor de sociale steun heviger op de schouders van de Overheid komt te drukken. Niettemin hebben wij hier voor ons een sluitende begroting. Hiervoor wil ik dan ook een woord van dank uitspreken aan het adres van het Bestuurscollege en ook aan alle hoofden van dienst, die hun medewerking hebben verleend, zodat het Bestuurscollege een sluitende begroting kon indienen.
Allereerst wil ik het Bestuurscollege dankzeggen voor de straatlichten, die aangebracht zijn te Savaneta. Er moeten echter meer lichten komen, ook in de wijken als Noord- en Zuid-Savaneta. Ik hoop dan ook, dat deze lichten spoedig zullen worden aangebracht.
Mijnheer de Voorzitter, de weg van Savaneta verkeert ook in een slechte toestand.

De wegen van Brasil, Mabon, Rooi Cochi, Sero Alejandro, Zuid-Savaneta, al deze wegen verkeren in een slechte toestand.
Mijnheer de Voorzitter, reeds verscheidene jaren verzoek ik Uw College om de omheining van de Don Boscoschool te San Nicolas te laten optrekken, daar zij reeds jaren is omgevallen. Ik hoop, dat het Bestuurscollege nu iets in deze richting zal kunnen doen. Reeds tweemaal gedurende de behandeling van de begroting heb ik verzocht om wederom politie-agenten te stationeren te Savaneta, net zoals het vroeger was. Mijnheer de Voorzitter, een volk zonder politie kan geen orde handhaven, het wordt een volk zonder eerbied, want eenieder weet, dat er geen politie is die in die plaats patrouilleert. Mijnheer de Voorzitter, om de kroon te spannen ga ik nu een stuk voorlezen uit de Arubaanse Courant van 26 november 1965. Ik lees dit artikel even voor uit deze krant om aan te tonen wat een volk zonder politie-toezicht is.
"Zeer gevaarlijk spel te Savaneta". Een inwoner van Santa Cruz, die woensdag-avond met zijn gezin aan het rondrijden was, kreeg een onaangename verrassing, toen ter hoogte van Savaneta een steen, hoogstwaarschijnlijk gegooid door kwajongens, de voorruit van zijn wagen geheel verwoestte. Dit spel is zeer gevaarlijk, want afgezien van het feit, dat de glas-splinters rondvlogen en de steen de een of andere persoon in de wagen kon verwonden, kon het ook ten gevolge hebben, dat de chauffeur, die uiteraard dit niet verwachtte, het beheer verloor over het stuurwiel en zodoende op een andere wagen had kunnen inrijden of een ander ongeluk had kunnen veroorzaken. Gelukkig waren er geen persoonlijke ongelukken.
Het schijnt echter, dat het geval van woensdagavond niet de eerste keer was dat met stenen gegooid werd naar voorbijrijdende wagens in de buurt. De buren wisten te vertellen, dat reeds eerder met stenen werd gegooid naar wagens op die weg. Het is hoogstnoodzakelijk dat de betrokken autoriteiten beter toezicht hielden in die buurten waar men met stenen gooit, om zodoende tijdig een einde te maken aan dit zo gevaarlijk spel teneinde te voorkomen dat er ongelukken gebeuren, met ernstige gevolgen.
Mijnheer de Voorzitter, reeds twee jaren vraag ik om een mulo-school voor Savaneta. Maar tot nu toe heb ik in de begroting niets gezien over een mulo-school voor Savaneta. Ik wil nogmaals een beroep doen op het Bestuurscollege om een mulo-school te bouwen te Savaneta. Aangezien de E.E.G. veel geld beschikbaar stelt voor scholenbouw, meen ik dat het meer dan billijk is, dat Savaneta een mulo-school krijgt. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Alvorens het woord te geven aan de heer Britten, wou ik de Raad voorstellen, zonder af te doen aan het prestige van de Raad, maar gelet op de warmte, die wij vandaag verwachten, om de jassen uit te trekken voor de rest van de dag.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, zoals ieder jaar hebben wij hier voor ons liggen een ontwerp-begroting voor het komende dienstjaar 1966, die wij straks moeten goedkeuren. In verband hiermede wil ik ook met uw toestemming enkele woorden zeggen en mijn tevredenheid uitspreken over het gevoerde beleid over het dienstjaar dat tot een einde komt. Mijnheer de Voorzitter, inderdaad moet ik oprecht zeggen, dat ik zeer tevreden ben over het feit, dat het Bestuurscollege een sluitende begroting aan de Raad heeft kunnen voorleggen. Voorts moet ik mijn tevredenheid uitspreken over het feit, dat met bijstand van Nederland en de financiele hulp van de E.E.G., meer werkgelegenheden worden geopend voor het dienstjaar 1966, die zeer zeker het probleem van de werkloosheid op ons eiland zullen verlichten. Uit de Memorie van Toelichting vernemen wij dat het onderwijs en ook de sociale zorg een groot deel van onze inkomsten vergen en dat deze uitgaven voortdurend stijgen.

Het is een moeilijke zaak om direkt te oordelen of te sugereren om meer te gaan bezuinigen, vooral wat het onderwijs betreft. Onze bevolkingsaanwas neemt met de dag toe. Hierdoor is het logisch te begrijpen dat deze posten overbelast worden, des te meer in een periode waarin wij te kampen hebben met werkloosheidsproblemen. Wij moeten toegeven, dat onderwijs een der belangrijkste factoren is in een beschaafd land en dat de steun of hulp ter bevordering van deze instellingen te allen tijde gewaarborgd moet worden. In verbandhiermede verzoek ik Uw College zuinig te werk te gaan, doch niet te zuinig om het onderwijs niet te belemmeren. Ik hoop, dat zoals de aspecten voor het volgend jaar er uitzien, het onderwijs op meer financiële steun zal kunnen rekenen.
Mijnheer de Voorzitter, sprekende over de sociale zorgen van de geneeskundige dienst, waarvan volgens de Memorie van Toelichting ook jaarlijks de uitgaven toenemen, zal ik mijn zienswijze geven over een der oorzaken van de stijgende uitgaven van deze dienst. Het is begrijpelijk dat zolang de prijzen van medicamenten zo hoog blijven, er geen gunstige verandering zal komen in de uitgaven van genoemde dienst. Bij verschillende gelegenheden werd hier in deze zaal betoogd over de schrikbarende hoge prijzen van medicijnen, die niet alleen de begroting van de Overheid affecteren, maar ook die van de gewone man. Ik acht het van groot belang een prijs-controle op medicijnen in te voeren. Gaarne zal ik uw denkwijze over dit onderwerp willen vernemen. Mijnheer de Voorzitter, een tijd geleden heb ik het Bestuurscollege verzocht de toestand van de bestaande barak bij het Rosa College in ogenschouw te willen nemen.
De toestand is zo, Mijnheer de Voorzitter, dat een der klassen in deze barak met een veertigtal of vijftigtal leerlingen bezet is, wat volgens mij, een beetje te veel is voor een behoorlijk onderwijs. In ieder geval kan ik mij best verenigen met de uitleg van de eerwaarde zuster, dat in een klas die overbelast is niet voldoende en geen behoorlijk onderwijs gegeven kan worden omdat er te weinig tijd overblijft om zich ten volle met zo'n aantal leerlingen te bemoeien. Daarom heb ik het Bestuurscollege verzocht indien mogelijk deze klas desnoods tijdelijk te laten splitsen in twee klassen tot er een aanvang genomen kan worden met de uitbreiding van de scholen. Doch tot op heden heb ik niets van het Bestuurscollege vernomen. Gaarne zou ik hierover antwoord van het Bestuurscollege willen krijgen.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet mijn tevredenheid uitspreken over de werkzaamheden van de politie-dienst, toch wil ik even opmerken, dat uit het Verslag over de toestand van het Eilandgebied Aruba blijkt, dat de verkeersongevallen voortdurend toenemen, met dodelijke of ernstige afloop. Ik wil gaarne horen van het Bestuurscollege wat het van plan is, dus welke uw eventuele plannen zijn om deze schrikbarende kwaal, n.l. de verkeersongelukken in de toekomst te bestrijden. Mijnheer de Voorzitter, er moet iets gedaan worden om een veilig verkeer in stand te houden.
Het kan niet zo blijven doorgaan. Het is treurig en pijnlijk om te zien, te lezen of te horen de laatste tijd, hoeveel mensenlevens weggerukt worden en hoe er tal van invaliden veroorzaakt zijn door het onveilig verkeer. Er moet een verandering komen, Mijnheer de Voorzitter, deze treurige toestand moet dringend geremd worden. Ik zou gaarne uw standpunt in deze willen horen. Mijnheer de Voorzitter, volgens de statistieken stijgt de levenstandaard voortdurend, en plichtsgetrouw moeten wij als goede volksvertegenwoordigers onze aandacht hieraan schenken.
Indertijd heb ik gevraagd of wij wederom vee uit Colombia konden importeren. Hierop werd mij geantwoord door de toenmalige gedeputeerde, dat het niet mogelijk was omdat Colombia op de zwarte lijst voorkomt.
Naar aanleiding hiervan werd ik door de toenmalige Colombiaanse Consul als volgt ingelicht. Colombia was inderdaad op de zwarte lijst opgenomen, doch in de loop der jaren heeft de Colombiaanse Regering in samenwerking

met de veehouders veel geld besteed voor de sanering van de ziekelijke toestand van de beesten. Het gevolg was dat verschillende vee-sectoren vrij verklaard werden van mond- en klauwzeer, zodat vee-handel met verschillende naburige landen en Europa kon worden hervat. Momenteel wordt vee geëxporteerd uit Colombia naar Venezuela, Panama, Ecuador, Costa Rica en zelfs Frankrijk. Dat zijn dezelfde runderen, die hier vanuit Costa Rica of Panama worden geïmporteerd. Ik kan niet goed begrijpen waarom wij nu niet direkt vee importeren uit Colombia. Dat zal zeer zeker op een lagere prijs komen te staan. Als voorbeeld, Mijnheer de Voorzitter, wil ik even de prijs van braadvlees noemen. Dat kost momenteel f.1,90 per pond, geïmporteerd uit Costa Rica. Terwijl als wij deze beesten direkt uit Colombia importeren het niet meer dan f.1,40 zou kosten, misschien minder, omdat de vracht aanzienlijk lager zal zijn. Gaarne wil ik antwoord van het Bestuurscollege op dit onderwerp hebben.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil hier even in de bres springen voor stroom en verlichting in de meer afgelegen districten en wijken, onder anderen Madiki. Mijnheer de Voorzitter, 's avonds is het in die achterbuurten pikdonker. Ik kan mij voorstellen hoe vervelend of hinderlijk het voor deze mensen moet zijn in deze dichte duisternis. "After all", zij betalen ook belasting, Mijnheer de Voorzitter. Ik verzoek het Bestuurscollege dringend deze wijken in die achterbuurten zo spoedig mogelijk van stroom of meer verlichting te voorzien.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb opgemerkt dat het Bestuurscollege plannen heeft voor het aanleggen van riolen op verschillende plaatsen in de stad. Gaarne wil ik van het Bestuurscollege vernemen of de Adriaan Boulevard ook op de lijst staat voor aanleg voor riolen. Zo niet, dan verzoek ik Uw College dit alsnog op de lijst te plaatsen, want het wordt hoog tijd dat hier riolen worden aangelegd.
Mijnheer de Voorzitter, verder heb ik nog opgemerkt dat het Bestuurscollege begonnen is met het repareren en aanleggen van wegen in de buurt van Socotoro met name de Weststraat. Ik juich dit ten zeerste toe, want het wordt hoog tijd dat men de aandacht aan deze omgeving schonk, dus ook Colombiastraat, Venezuelastraat, Argentiniëstraat, enz.
Ik hoop, dat met de schenking van Nederland en de E.E.G. binnen afzienbare tijd de wegen op Noord, Santa Cruz en op het gehele eiland, die nog niet gereed zijn, zullen worden aangelegd of gerepareerd. Tenslotte, Mijnheer de Voorzitter, wil ik van deze plaats mijn erkentelijkheid uitspreken aan Nederland en de E.E.G. voor de financiële steun aan de Nederlandse Antillen en Aruba in het bijzonder. Hiermee wil ik volstaan tot bij de behandeling van de begroting. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER A.VERLEMAN</u>: Mijnheer de Voorzitter, bij de behandeling van deze begroting wil ik weer terugkomen op enkele punten, die ik reeds in vroegere jaren heb aangeroerd en ik wil ook enkele nieuwe punten aanhalen. Wat betreft de reeds lang aangekondigde plannen zou ik het Bestuurscollege willen vragen hoe het nu staat met deze plannen. Is er een stilstand gekomen in de uitvoering van deze plannen of zullen zij nog steeds doorgang vinden? Die plannen zijn onder anderen, de fosforzuurfabriek, landontginning, de zoutfabriek, electrolysefabriek, cementfabriek en de nieuwe chemische fabrieken. Wij horen zeer weinig van deze plannen. Wat het bevorderen van het toerisme betreft, Mijnheer de Voorzitter, zien wij dat er een uitbreiding in aanbouw is bij het Aruba Caribbean Hotel, gebouwd door Petrona & Croes, hetgeen een paar miljoen kost. De bouw van het Sheraton Hotel staat ook op het programma en dat zal straks ook gebouwd worden door Petrona & Croes. Het schijnt ook te zijn dat er een Manchebo Beach Hotel komt, wij hebben zojuist de garantie daarvan goedgekeurd, wij hopen dus dat dit ook straks komt. Dit is een particulier initiatief.

Mijnheer de Voorzitter, er waren meerdere plannen van particulieren, die zelfstandig en zonder hulp van het eiland tot stand zouden komen, doch om de een of andere reden gaan deze plannen niet meer door op Aruba, doch wel ergens anders, namelijk op Bonaire. Kan het Bestuurscollege ons mededelen of de plannen van de heer Belafonte misschien niet aantrekkelijk genoeg waren voor Aruba, maar wel voor Bonaire?
Volgens een schets die wij in de krant hebben kunnen zien komt er straks een fraai hotel te Bonaire dat heel goed op Aruba had kunnen verrijzen. Aan de andere kant zien wij, Mijnheer de Voorzitter, dat er wel opties en erfpacht voor gronden aan bepaalde personen worden verleend zonder dat zij zelfs serieuze plannen hebben. Een en ander strookt niet met de plannen om de bouw van hotels aan te moedigen. Mijnheer de Voorzitter, ik heb in deze Raad reeds erop aangedrongen om de klein-industrieën te steunen en te bevorderen. Met belangstelling hebben wij gezien, dat er in augustus van dit jaar, op 26 augustus meen ik een stichting in het leven werd geroepen ter bevordering van de klein-industrie. Ik hoop, dat de commissie spoedig met haar aanbevelingen zal komen.
Mijnheer de Voorzitter, wij zijn van mening dat er iets gedaan moet worden voor de landbouw, meer in het bijzonder de kleine-landbouw. Dit kan geschieden, volgens mij, door de aanleg van meer dammen. Hierdoor kan men bereiken, dat men straks goedkoop water kan krijgen. Dit, Mijnheer de Voorzitter, kan tevens leiden tot een oplossing van het probleem dat zich voordoet wanneer de Chinezen, bijvoorbeeld in de droge perioden het water uit al de verschillende dammen op het eiland en van de tanken leeg pompen. Hierdoor blijft dan geen enkel druppel water over voor het klein-vee en voor de mensen die daar omheen wonen. Mijnheer de Voorzitter, door een dam aan te leggen, verschillende dammen op verschillende plaatsen, zal men voldoende regenwater kunnen vergaren, zodat iedereen zich aan de kleine landbouw kan wijden. Mijnheer de Voorzitter, ik wil de aandacht van het Bestuurscollege vragen om de dam ten oosten van de kerk van Santa Cruz te laten herstellen, want ik heb gehoord dat deze dam, als het zo doorgaat met regenen, op de een of andere keer begeeft en dan krijgen wij het gevolg dat de hoofdweg te Santa Cruz misschien ook weggaat, dus weggevloeid wordt. Mijnheer de Voorzitter, het is beter als wij hier op tijd ingrijpen. Verder, Mijnheer de Voorzitter, zou ik het Bestuurscollege willen vragen om door te blijven gaan met kleine dammen in verschillende kunukus van mensen die daarvoor in aanmerking komen, om die te blijven aanleggen. Ik weet niet of men gestopt is met de praktijk maar in het verleden was het zo, dat men op verzoek van de kleine landbouwers direkt daaraan voldeed, maar het schijnt dat de laatste tijd dit niet meer zo is. Op Aruba schijnt de aloë-cultuur niet veel te betekenen, althans wat de pogingen van het Bestuurscollege betreft om iets op dit gebied te doen. Op Bonaire echter schijnt er wel een opleving te zijn op dit gebied en er zit wel een toekomst voor de aloëcultuur aldaar. Bonaire schijnt wel afnemers te kunnen vinden voor haar produktie, Aruba echter niet. Dat is ten-minste gebleken uit enkele publicaties enkele maanden geleden. Zelfs de Regering heeft Bonaire gesteund met een lening of een strekking van f.250.000 om de aloë-cultuur aldaar te bevorderen. Aan de andere kant zien wij dat er op Aruba niets, maar letterlijk niets gedaan was. In dit verband, Mijnheer de Voorzitter, zou ik graag zien, dat het Bestuurscollege pogingen in het werk stelt om het vormen van cooperatieve verenigingen te bewerkstelligen voor de bevordering van de landbouw, aloë enz.
Mijnheer de Voorzitter reeds lang heb ik in deze Raad, ik weet niet hoeveel jaren, erop aangedrongen om het watertarief te verlagen. Dit in verband met het feit dat de bevolking de grootste afnemer is op Aruba, die nog steeds geen verlaging heeft gekregen. Wij betalen nog steeds f.1,40 per m3 en bij andere grote afnemers hebben wij wel een verlaging

gekregen, zij betalen f.1,-- per m3. Een overweging in dit verband is dat wij zoveel miljoenen, als ik het goed heb, 70 miljoen hebben geïnvesteerd in een waterbedrijf met daaraan verbonden een electriciteits-opwekking-installatie en nog steeds kunnen wij geen enkele verlaging van de waterprijs krijgen. Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij herinneren, dat toentertijd ons werd gezegd, dat zodra het waterfabriek klaar zou komen dat wij wel een verlaging van de waterprijs zouden kunnen tegemoet zien, maar het schijnt dat de prognose die toentertijd werd gemaakt misschien helemaal mis was. Aan de andere kant zien wij dat de grote industrieën hotels, hydroponics farm, de schepen, die krijgen allemaal water á f.1,-- per m3.

Wij moeten onze teleurstelling uitspreken, Mijnheer de Voorzitter, dat de Eenvoudig Technische School niet in Santa Cruz komt, zoals oorspronkelijk werd gedacht, maar ergens anders, ik denk in de stad. Ik weet niet waar. Dan wil ik de aandacht van het Bestuurscollege vestigen op de invoering van schoolvoeding. Als ik het goed heb, is er een commissie indertijd ingesteld om deze kwestie te bestuderen en gaarne zouden wij vernemen wat de aanbevelingen van deze commissie zijn en wat het Bestuurscollege denkt te doen in deze. Als ik de notulen van verleden jaar moet doorlezen, dan zie ik dat de heer Tromp, die thans gedeputeerde van Onderwijs is, een warme voorstander was van de schoolvoeding, dus ik zie met belangstelling zijn antwoord tegemoet.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft het verstrekken van beurzen zou ik de aandacht van het Bestuurscollege willen vragen om betere voorlichting te geven aan studenten die een eilandsbeurs krijgen. Zoveel mogelijk dient men deze voorlichting individueel of in groepen te doen plaats vinden. Dus voor degene die dezelfde studie-richting gaan volgen. Behalve de algemene voorlichting, dus wat men in Nederland kan verwachten, ook bepaalde moeilijkheden van bepaalde studierichtingen onder de aandacht van deze studenten brengen.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben blij, dat het Bestuurscollege tenminste de vorige Gedeputeerde van Onderwijs is ingegaan op mijn voorstel, mijn verzoek verschillende malen om de Don Bosco School en de andere scholen van San Nicolas dit jaar, dus volgend jaar van een omheining te voorzien. Dit werd ook, denk ik door de heer Marcial de Cuba gevraagd. Dit staat reeds in de begroting.
Mijnheer de Voorzitter, wij verzoeken de aandacht van het Bestuurscollege voor de aanleg of overspuiting met olie van de zandwegen te Catashi en Sabanilla Abou en ook van de weg bij die grote keien te Ayo.
Ayo is een gebied dat zeer veel door de toeristen wordt bezocht en de weg daar is niet zo goed, veel te stofferig, ik denk, dat als wij het met olie bespuiten dan zal het wel goed zijn.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, is het merkwaardig dat twee stukken wegen nog steeds niet afgewerkt zijn en die wegen leiden naar scholen.
Deze wegen zijn dringend nodig. Bijvoorbeeld de weg naar Cadushi Largo is nog steeds niet afgemaakt en die is zeer belangrijk. Er is een bocht daar, Mijnheer de Voorzitter, die zeer onveilig is, zou ik zeggen. Ik weet niet of de Gedeputeerde van Onderwijs reeds die school heeft bezocht maar als hij daar is geweest dan kan hij het met mij eens zijn dat dit dringend nodig is. Dat andere stuk is ten westen van de kerk van Santa Cruz langs het Antonius College. Daar is nog een stuk weg die nog steeds niet afgebouwd is.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet het Bestuurscollege nogmaals verzoeken om te Santa Cruz een natuurpark aan te leggen te Siribana, Santa Cruz en dit kan gedaan worden door de werkverschaffingsploegen, zodra zij klaar zijn te Serinoca. Dan blijven zij daar in de buurt en kunnen dan een prachtig stuk werk doen door de aanleg van een natuurpar te Siribana.

Ter bevordering van het veilig verkeer, Mijnheer de Voorzitter, is het noodzakelijk dat de weg vanaf Titichi's Grocery naar Cas Ariba wordt aangelegd, tevens met trottoir. De toestand daar is zo, Mijnheer de Voorzitter, dat de voetgangers, de schoolkinderen, de kerkgangers, niet weten waar de weg ophoudt en de berm begint. Tevens is dit ook verwarrend voor de weggebruiker zelf, dus voor de auto-bestuurders. In verband met de beveiliging van het verkeer zou ik het Bestuurscollege willen vragen om iets hieraan te doen en wel zo spoedig mogelijk.
Verleden jaar is hier een auto-ongeluk gebeurd waarbij een meisje gedood werd. Dit was te wijten aan het niet weten waar de weg ophoudt en waar de berm begint. Ook in verband met het veilig verkeer zou ik het Bestuurscollege willen verzoeken om de meer centrale gelegen gedeelte van Santa Cruz van straatverlichting te voorzien langs de straten.

Verder, Mijnheer de Voorzitter, iets, dat ik reeds lang in deze Raad naar voren heb gebracht: namelijk de aanpassing van lonen en salarissen van de ambtenaren, werklieden en arbeiders in eilandsdienst aan de verhoogde kosten van levensonderhoud. Mijnheer de Voorzitter, wij zien dat de particuliere bedrijven telkenjare, wanneer de kosten van levensonderhoud omhoog gaan, het verschil met een loonsverhoging direkt moeten aanpassen. Maar bij het Eilandsbestuur schijnt dat niet te zijn. Ik denk, dat de laatste aanpassing plaats heeft gevonden in 1958. Dus wij zijn in dat opzicht bijzonder traag, Mijnheer de Voorzitter. Als er van de particuliere bedrijven geëist wordt dat zij de lonen aanpassen, dan moet het Eilandsbestuur, het Gouvernement, zeker een voorbeeld in deze geven.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, wil ik nogmaals erop aandringen om de mogelijkheid te verschaffen voor goedkopere tandheelkundige behandeling. Verleden jaar heb ik reeds voorgesteld om een tweede tandarts aan te werven, maar misschien heeft het Bestuurscollege een voorstel dat beter is. In dit verband zou ik graag de mening van het Bestuurscollege willen vernemen, want ik denk dat het ook onze leuze moet zijn: " een gezond gebit voor iedereen op Aruba". Als wij zover zijn, Mijnheer de Voorzitter, dan hebben wij iets groots tot stand gebracht.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben enigszins met belangstelling en met verheuging vernomen, dat het Bestuurscollege begrip heeft voor de overlast, waarmee de bewoners van Parkietenbosch en omgeving te kampen hebben. Ik heb het over de rook, de gassen enz, die van de chemische fabrieken aldaar afkomen. Het is wel zo, Mijnheer de Voorzitter, dat niemand gereageerd heeft op een desbetreffende bekendmaking in gevolge de Hinder verordening, dat is wel waar. Maar ik weet, Mijnheer de Voorzitter, dat het ten minste één persoon is geweest, die de heer Targioni heeft gevraagd of deze fabrieken wel overlast zouden veroorzaken en de heer Targioni heeft indertijd deze persoon de verzekering gegeven, dat de fabrieken zeer modern zullen zijn en dat men zeker geen overlast moest verwachten.
Als de gewone man, Mijnheer de Voorzitter, van zo iemand hoort dat er straks geen overlast komt, dan kan men zich wel indenken, dat die andere mensen die daar geen verstand van hebben zeggen; fijn, wij krijgen hier chemische fabrieken en niemand gaat zijn bezwaren tegen zo'n fabriek opbrengen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij niet helemaal verenigen met wat het deskundig rapport heeft gezegd, dat die gassen niet schadelijk zijn voor de gezondheid. Deze bewering vind ik wel een beetje te sterk. Die gassen die van de fabrieken afkomen, Mijnheer de Voorzitter, een soort geelachtige gas met verschillende stoffen erin, die komen daar in de buurt ten westen van die fabrieken en die komen naar beneden en die worden ingeademd door iedereen die daar woont, daar langs komt, die daar rond loopt. Ik kan mij moeilijk voorstellen, dat deze gassen en deze stoffen die ingeademd worden niet gezond zijn voor de longen.
Mijnheer de Voorzitter, ik vind deze bewering een beetje voorbarig daar

deze commissie zegt, dat het helemaal niet schadelijk voor de gezondheid is. Mijnheer de Voorzitter, ik zou dat niet willen beweren, ten-minste niet direkt, maar op de lange duur zal het wel zo zijn. In ieder geval, Mijnheer de Voorzitter, het is te waarderen dat het Bestuurscollege begrip heeft voor deze toestand en een oplossing zoekt door Nederland te verzoeken om in deze bijstand te verlenen ook door dit gebied dan tot industrie-gebied te verklaren. Ik zou van het Bestuurscollege willen vernemen, hoeveel huizen hier in de buurt in aanmerking komen en hoeveel dat ons zal kosten. Mijnheer de Voorzitter, indertijd werd een stuurman in dienst genomen. Gaarne wordt vernomen of er een oproeping hiervoor heeft plaats gevonden en hoeveel gegadigden zich hiervoor hadden opgegeven.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben reeds lang in deze Raad gevraagd om een arts te stationeren te Paradera. Als ik het goed heb dan heeft het Bestuurscollege gezegd, dat men zal proberen bij wijze van proef een arts misschien niet de hele week, maar enkele dagen per week, te Paradera te stationeren. Ik zou van het Bestuurscollege willen vernemen of dit experiment goed is afgelopen en of het bewezen is of daar inderdaad een arts nodig is.
Mijnheer de Voorzitter, nu ik met dit onderwerp van de artsen en de volksgezondheid bezig ben, zou ik het Bestuurscollege willen vragen of zij ook niet op de hoogte is van het feit dat er zoveel patiënten van Aruba naar elders gaan voor geneeskundige behandeling en speciaal naar Colombia. Kan het Bestuurscollege ons misschien mededelen waarom zoveel mensen naar elders gaan en speciaal naar Colombia voor geneeskundige behandeling en soms ook voor tandheelkundige behandeling? Er moet ergens iets loos zijn, Mijnheer de Voorzitter, anders zou er niet zo'n grote exodus zijn dat zoveel mensen naar elders gaan om geneeskundige behandeling te zoeken.
Mijnheer de Voorzitter, nu wil ik ingaan op enkele van de antwoorden van het Bestuurscollege in de Memorie van Antwoord. Wij zijn er nog steeds niet van overtuigd, dat er van een zuinig beheer sprake is geweest. Wij kunnen ons geen voorstellen herinneren tot bezuiniging die van het Bestuurscollege zijn gekomen. Ik heb ten minste geen enkele gezien. Wel hebben wij enkele voorbeelden van meerdere kosten die bijgekomen zijn. Er is een vijfde gedeputeerde bijgekomen, er zijn bevorderingen van partijgenoten en ontzettend veel reizen. Van de rapporten van die reizen hebben wij maar bitter weinig gezien.

Mijnheer de Voorzitter, wij zouden ook graag willen vernemen hoeveel de rente tot nu toe bedraagt over de rekening-courant-credieten, die wij van de Bank van de Nederlandse Gemeente hebben ontvangen voor de niet-rendabele projekten. Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege zegt verder dat de aanleg van een jachthaven alleszins verantwoord is. In dit verband zouden wij graag willen vernemen hoeveel jachten Aruba per maand aandoen en tevens waar de jachthaven nu komt te liggen.
En dan omtrent de ligging van het nieuwe hospitaal, dus de zogenaamde goede ligging volgens het Bestuur van het nieuwe ziekenhuis, wil ik opmerken dat aan de voorwaarden voor de bouw van het nieuwe ziekenhuis op het Eagle terrein ook worden voldaan door andere terreinen die elders gelegen zijn in het algemeen. Een voorwaarde geldt zeker niet voor het thans gekozen terrein, het is niet centraal gelegen. Niemand kan dat ontkennen. Het is niet centraal gelegen ten opzichte van Savaneta, San Nicolas en Brazil en het is niet makkelijk te bereiken vanuit de industriegebieden, als men ten minste de Lago als een industriegebied wil beschouwen. Is het misschien de bedoeling dat er in de toekomst ook andere behoorlijke klinieken elders op het eiland komen om deze afstand een beetje te overbruggen? Mijnheer de Voorzitter, ik zal hiermede volstaan en bij de artikelsgewijze behandeling zal ik terugkomen op het een en ander.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.G.CROES: Señor Presidente, permiti mi usa Papiamento den mi betoog. Awe mainta nos ta trata begroting di aña 1966, y tirando un bista ariba e begroting aki mi ta nota cu e no tin mucho diferencia cu e begroting di e aña 1965, cual nos ta den awor aki. Cambionan cu tin ta masha insignificante y mi kier bisa cu tur e observacionnan cu a wordo haci awe mainta aki den casi ta observacionnan cu a wordo haci den añanan anterior. Un punto di importancia cu mi a nota den e begroting aki ta cu e importancia pa duna trabao aña cu ta bin a bira masha grandi pa parti di Bestuurscollege door di vota un millon florin pa Werkverschaffing. Naturalmente esaki tambe mi lo apoya cu mucho gusto en vista di e cantidad di hendenan sin trabao na Aruba. E situacion di desempleo ta creciendo día pa día mas y na fin di e aña aki Lago ta caba di manda su gran cantidad di hendenan cu ta cai bao di e programma di 15-50. En vista di esey mi ta comprende cu berdaderamente Aruba ta confronta cu un problema serio di desempleo. Sinembargo mi no ta mira mucho esfuerzo pa parti di Bestuurscollege pa trata di yuda e hendenan aki cu ta bin afor sin trabao y otronan cu ta cumpli edad di traha. Mi ta spera cu es millon florin aki lo wordo usa debidamente y no pa campaña politica. Cu otro palabra, mi ta comprende cu den e promer parti di e aña mas hende lo wordo tuma na trabao y e segundo parti di aña menos hende lo wordo tuma na trabao pa cubri e millon florin cu tin ariba e begroting pa 1966. Mi kier pidi e Bestuurscollege pa usa e millon florin aki cu igual derecho. Duna tur hende e mes oportunidad pa traha y cu ningun clase di presion politica wordo poni ariba nan.

Un cos mi mester observa, Señor Presidente, y ta lamentable cu mi mester menciona, especialmente na pueblo di Savaneta na unda mi ta biba. Mi ta mira cu e Werkverschaffing ta traha na cierto cas y nan ta bula un otro y bay traha na otro cas. Asina ta cu awor aki nos ta haya partinan nechi y limpi y otro parti no. Ta ki clase di trabao e hendenan ta produci akinan? Na un cas nan ta dreche rond bonita, pone graniet, na un otro nan ta salta, pasobra e no ta partidario, e no ta haya yudanza.
Pero esaki ta malo, Señor Presidente, nos tur ta pagadoor di belasting, nos tur tin e mes derecho pa haya yudanza di Bestuurscollege. Mi kier puntra Bestuurscollege cu esaki ta algo cu un hende mester pidi pe.
Pero si ta yuda pa yuda, anto yuda tur. Mi ta spera cu Bestuurscollege lo tuma bon nota di esaki, y yuda un y tur sin excepcion di partido.
E cos ta duna un mal impresion y e ta refleha malo ariba nos Gobierno aunque podise nos Gobierno no ta nota esey pero e ta refleha masha malo.
Tambe mi kier puntra Bestuurscollege ta kiko ta intencion di Bestuurscollege pa aña 1966 en respecto cu e cantidad di hendenan sin trabao.
Ki plan Bestuurscollege tin fuera cu di pone den begroting pa yuda e cantidad di hendenan sin trabao ya cu Aruba actualmente ta den un situacion masha terrible den e linea aki? Naturalmente nos ta comprende cu na aña 1966 nan lo cuminza traha ariba e Sheraton Hotel. Mi kier puntra Bestuurscollege ki dia nan lo cuminza cu Sheraton Hotel, y ki dia ta e fecha maximum cu e por tuma luga pa wordo habri. Tambe mi kier puntra Bestuurscollege cuanto hende probablemente lo traha na Sheraton Hotel.
Nos por a lesa den courant cu recientemente Lago a duna compensacion pa un costo di bida pagá na e personanan cu ta cubri bao di contract di Lago. E cantidad di e suma aki ta basta halto. Esaki ta pa cubri costo di bida y lo tuma lugar na aña 1966. Mi kier puntra Bestuurscollege cuanto e entrada lo ta y ki plan Gobierno di Aruba tin pa haci cu e placa cu e a haya for di belasting di e bonus cu Lago a duna.
Señor Presidente, na Aruba, especialmente den parti di comercio ta reina masha malcontento ariba lo siguiente. Di antemano mi ta pidi atencion di Bestuurscollege ariba esaki. Esaki ta un situacion desagradable y no ta permitible na Aruba.

Hopi di e casnan comercial ta reclama y especialmente e vendedornan ta reclama tocante varios personanan procedente di Corsow cu ta bin Aruba durante weekends of durante siman, pa bin haci propaganda y pa bende medicina pa e comerciantenan di Corsow. Esaki ta un situacion masha desagradable y mi ta pidi Bestuurscollege pa haci algo pa caba cu e situacion desagradable aki. Esaki no ta algo bon pa Aruba y e ta perhudica e comercio di Aruba considerablemente y si nos sigui asina aki, nos mes, na Aruba tin hopi hende cu no tin mucho cos di haci y cu nan mes por actua como salesman na Aruba en vez di hopi salesman procedente di Corsow, cu ta bin aki como salesman y bende diferente clase di producto pa comerciantenan di Corsow. A la vez tambe tin hopi bendedornan di America cu sa bin aki na Aruba. Nan ta bin Aruba pa bende productonan Americano naturalmente y especialmente Arrow Shirts. Aki na Aruba nos tin agente pa Arrow Shirts y sinembargo hopi Americanonan ta bin akinan y nan ta perhudica nos comercio considerablemente. Esaki ta dos situacion cu mi a cita, pero mi ta kere cu lo tin mas di e casonan aki cu ta ocuri na Aruba y cu te ainda no ta na atencion di nos. Sinembargo mi ta pidi Bestuurscollege pa tuma bon atencion di esaki y actua di acuerdo cu e deseo di pueblo.

Durante e tratamento di e begrotingnan anterior e Bestuurscollege di e Gobierno aki, no den su forma actual, sinembargo a bisa miembronan di Raad cu na Savaneta lo bin Eenvoudig Vak Onderwijs. Esey lo tuma lugar den e misa bieuw di Savaneta, cual e Bisdom di Corsow a duna na Bestuurscollege di Aruba. Esaki a wordo admiti den un reunion publico di Bestuurscollege pa e Diputado di Enseñanza e tempo ey, no e actual Diputado di Enseñanza. Sinembargo e Bestuurscollege di Gobierno actual a declara publicamente cu na Savaneta lo bin un Eenvoudig Vak Onderwijs. Esey a bini door di hopi presion di parti di e oposicion pero al fin al cabo e declaracion ey a wordo haci. Pero ya ta como dos aña caba y nos no a mira e Eenvoudig Vak Onderwijs na Savaneta. Sinembargo e pueblo di Savaneta ta angela pa mira e Eenvoudig Vak Onderwijs aki ser realisa lo mas pronto posibel. A la vez mi kier puntra Bestuurscollege ta kiko a para di esaki. Pakiko e no a wordo realisa y pakiko e declaracion di Bestuurscollege no a wordo ehecuta. Tambe tin un situacion masha desagradable ta tumando lugar ariba tereno di e taxi-chauffeurnan na Aruba y e autonan di huur. Den e grupo di chauffeurnan ta reina masha mal contento, tanto e miembronan di Raad como miembronan di Bestuurscollege ta na altura di e situacion aki. Mi sabi cu hopi chauffeurnan a acudi na Bestuurscollege cu e mesun problema aki y e chauffeurnan di taxi a acudi tambe na miembronan di Eilandsraad ariba e mesun tereno.

Esaki ta fuera di e proposicion cu e comision nombra pa e mayoria di e Eilandsraad aki pa studia e problema di e taxi-chauffeurnan aki.

Mi sabi cu nos, ami ta miembro di e comision aki y tambe señor Finck y un otro persona mas, a someti un rapport na Bestuurscollege cu pronto e rapport aki lo wordo trata. Pero loke mi ta observa aki ta algo fuera di e contenido di e rapport cu nos a someti na Bestuurscollege basta tempo pasa caba y cu te ainda no a wordo trata.

Nos ta masha contento cu sinembargo e situacion di turismo na Aruba ta ariba un caminda di progreso. Esaki nos por a lesa den cartanan di Bestuurscollege manda na Raad, pero tambe di nos mes observacion nos ta nota cu verdaderamente e situacion di turismo ta algo cu mester di atencion di Bestuurscollege y di henter pueblo di Aruba. Situacion di trabao ta malo, larga nos trata na haci algo ariba turismo. Turismo berdaderamente ta progresando y manera Señor Presidente a caba di bisa cu ya e hotelnan di Aruba ta rechaza peticionnan cu ta bini aden y esaki ta un situacion desagradable. Si nos tabata tin mas hotel, mas miho pa Aruba, tur hende ta gana mas placa y indirectamente e chauffeurnan tambe ta gana placa. Pero e chauffeurnan ta reclama cu aunque cu mas hotel bini e situacion

pa nan no ta drechá en vista cu e hendenan cu tin hopi placa, mihor dicho, ta forma companíanan grandi y ta usa busnan grandi pa transporta turistanan di hotel pa Playa of pa San Nicolas y asina ta cu nan ta kibra e garganta di e homber chikito. Nos aki mester yuda un y tur, no larga e grandinan so cu tin placa sigui gosa y sigui gana placa. Larga nos parti e placa aki den e chikitonan tambe. E situacion di transportacion di turista pa medio di vehiculonan grandi cu ta perhudicá e taxi-chauffeurnan aki ta un situacion masha masha desagradable y no ta apreciá ni pa pueblo di Aruba, ni pa e grupo di chauffeurnan, naturalmente. Mi ta spera cu Bestuurscollege lo tuma nota di esaki y haci tur loke ta posibel den su alcance pa elimina e situacion di e auto grandinan cu ta core tras di e turistanan.
Ariba e begroting di 1965, si mi no ta kiboca, tabatin 15.000 florin votá pa reparacion di caminda di Savaneta. Pero 1965 ta cabando y mi no ta mira ni un pida di caminda ta wordo drechá of caminda nobo trahá. Mi kier puntra Bestuurscollege kiko a wordo haci cu e placa ey, y pakiko e camindanan ey no a wordo repara na Savaneta. Na Savaneta e situacion di caminda ta terribel especialmente cu yobida aki. Esaki ta un punto cu tur aña ta wordo papia ariba dje, y tur aña ta e mes un cos, caminda ta kibrá, caminda no ta bon. Mi ta kere cu e ta e responsabilidad di e Hefe di e Departamento di Dienst Openbare Werken.
Naturalmente Bestuurscollege tambe ta parti responsable di esaki. Pero ta na e Hefe di e Departamento di Openbare Werken pa mira cu e camindanan aki mester wordo drechá debidamente. No large bira den un situacion deplorable pa nos mester bin papia den Eilandsraad tocante e situacion aki.
Toch mi kier haya contesta ariba mi pregunta tocante e placa cu nos a vota na aña 1965 pa reparacion di caminda na Savaneta. Di esey mi no a tende nada.
Tocante casnan di Gobierno a keda un pregunta grandi den e Memoria te ainda. Cu masha entusiasmo a bisa durante e campañanan di eleccion casnan di Gobierno lo wordo bendí, hende cu ta biba na Dakota of na San Nicolas ta wordo yudá, hopi pamfleta lo wordo saca, tur hende ta contento, cas ta wordo bendí barato na condicionnan cu e Eilandsraad lo aproba. Awor mi kier sa di boca di Bestuurscollege cuanto di e casnan aki a wordo bendi y bao di ki condicion y cu ainda tin peticion pa mas bendemento di cas. Mi ta mira den begroting di aña 1966 cu nos lo bay vota pa drecha cura di e casnan aki. Si e casnan ta wordo bendi pakiko drecha cura pa nan. Y si tin intencion pa bende e casnan aki, pakiko drecha e cura pa nan, pakiko gasta tanto placa pa drecha e cura pa nan? Especialmente na aña 1966 mas cura lo wordo drechá segun e begroting. E aña 1965, naturalmente tanto placa a wordo votá, nan a vota pa drecha e casnan di Dakota, San Nicolas y casnan di Gobierno. Pero den e aña 1966 nan mester drecha mas cura. Den 1963-1964 nan no a drecha tanto cura asina. Pero 1966 di ripiente e Bestuurscollege ta haya cu ta bon cu mas cura mester wordo drechá pa e hendenan aki. Naturalmente mi ta comprende pa ki razon esey ta. Pero semper mi pregunta ta keda cuanto cas a wordo bendi y si e hendenan al fin y al cabo ta bay cumpra e casnan aki of nos ta bin cu un decicion completo ki pa haci cu e casnan aki?
Señor Presidente, esaki ta un incidente den cual mi no ta bay menciona nomber, pero en vista di nos situacion critico di empleo na Aruba no ta permitible pa nos por accepta ningun clase di estrangero pa bin traha na Aruba cu esaki mi kier meen, Señor Presidente, no-Hulandes. Segun mi ta comprende un companía na Aruba cu a bin no mucho tempo pasa y cu tin e fama grandi na Aruba, pasobra e ta un afiliado di otro companía grandi na Corsow y na Amerika, ta na Aruba actualmente y nan a emplea hendenan cu no ta Hulandes siendo cu na Aruba tin cantidad di electricista ta cana sin trabao. Pakiko duna aprobacion pa no-Hulandes bin traha na Aruba siendo cu na Aruba tin electricista suficiente pa e puesto aki. Señor Presidente, cu masha entusiasmo mi por a lesa un aña y mei pasa den prensanan local tocante un paso importante cu Bestuurscollege a tuma tocante herbebossing.

E tempo ey mi por a mira foto di nos Gezaghebber di Aruba y poco trahadornan mas ariba un seroe masha conoci na Aruba ta planta mata. Na e tempo ey a duna un entusiasmo enorme tocante e idea di e Bestuurscollege aki cu lo planta hopi mata na Aruba, Aruba lo bira masha berde y masha bonita. Ami tambe ta di acuerdo cu ne. Awor mi kier puntra e tempo ey, mi ta kere e foto tabata indica cu di mil of cien planta a wordo planta. Mi kier puntra Bestuurscollege kiko a para di e plantanan cu ta wordo planta y cu si nan a progresa y cu ta intencion di Bestuurscollege pa sigui planta mas mata?
Manera mi a menciona anteriormente, Señor Presidente, e situacionnan di caminda na Aruba ta den estado deplorable. Pero en particular mi kier hala atencion di Bestuurscollege riba e pida caminda cu ta cuminsa dilanti La Esperanza na Pos Chikito y cu ta termina mas o menos dilanti di e cas di Statenlid Osbaldo Croes na Savaneta. E caminda aki ta un caminda masha teribel, y ora bo core ariba dje, bo mester trata di busca e parti mas bon pa core cu bo auto y ora bo haci esey, bo ta haya bo confronta cu e autonan cu ta bini fey di direccion contrario. Aunque cu riba begroting di 1966 no ta poni un post pa e parti aki, mi ta pidi Bestuurscollege urgentemente di haci algo tocante esaki pa repara esaki. E no ta costa mucho y nos por usa e otro caminda bandi pa Zuid, mientras cu nan ta repara e parti aki. Esaki ta masha importante pa tur hende cu ta core ariba e caminda aki. E no ta costa mucho, pero e ta un pida caminda masha util, y ta masha necesario pa dreche tan pronto posibel.
Ariba e begroting mi por a nota cu tin plan pa traha e leidingstracé-an di San Nicolas pa Balashi. E trabao aki naturalmente ta un trabao grandi. Mi kier puntra Bestuurscollege cu en vista cu nos ta bay pone mas hende na trabao den e grupo di werkverschaffing cu e hendenan di werkverschaffing no por haci e trabao aki. Naturalmente drecha rond di cas ta masha bonita pero despues di seis luna e casnan lo bira sushi trobe, hiërba ta nace y nos mester pone hende limpié atrobe. Esey ta un cos cu ta sigui un tras di otro. Pero e trabao di e leidingstracé aki ta un trabao masha importante. Mi ta sugeri na Bestuurscollege si Bestuurscollege por considera pa e trahadornan di werkverschaffing traha e trabao aki. E ta sali mas barata pa Gobierno, naturalmente. Un orador anterior, Señor Presidente, a gradici Bestuurscollege pa e cantidad di lusnan cu a wordo poni na Savaneta. Ami di mi parti no ta sina contento cu e lusnan cu a bin.
Mi kier más lus na Savaneta, pasobra Savaneta, a pesar di e poco lusnan cu ta wordo poni, ainda ta scur anochi den cierto skinanan di Savaneta cu berdaderamente ta rekeri claridad durante oranan di anochi y pa e situacion di trafico cu ta creciendo día pa día na Aruba, lo mi aprecia si Bestuurscollege por haci un poco mas esfuerso y pone poco mas lus den e barionan cu berdaderamente ta rekeri claridad durante e oranan di anochi.
Un obserbacion mi kier a haci tocante un di nos oradornan prome di e parti p'ariba aki, cu a pidi Bestuurscollege pa trata di drecha e curanan di Don Bosco. Segun mi a lesa den e begroting cu tin un post para ya caba cu esey lo wordo drecha, si mi no ta kiboca, Señor Presidente.
Mi ultimo punto di awe mainta, Señor Presidente, ta esaki. E observacion aki mi ta haciele en vista di algun persona cu a acerca mi y a bisa mi pa haci e observacion aki. Manera nos tur sabi cu Elmar un poco día pasa a anuncia cu e prijs di corriente lo baha. Berdaderamente el a baha considerablemente. Tur hende a tuma e decision di Elmar cu gran alegria sperando cu pa futuro e prijs lo keda abao. Pero e luna despues nan a "jack" e trobe y e siguiente luna lo a wordo "gejacked" meskos. Awor mi no sabi si nan a bahele solamente pa e hendenan cu a cumpra air-condition. Pero sinembargo mi kier pa Bestuurscollege haci un investigacion den e caso aki.
Mi sa cu no ta mi so ta bisa esey, pero varios otro hende cu a wordo afecta considerablemente door di e tarief aki ta pidi mi pa bay pidi Bestuurscollege pa haci un investigacion den e caso aki.

Berdaderamente cu hopi di nan naturalmente promer luna e prijs a ser corta net na mita. E siguiente luna el a bay casi te 100% y di otro luna, el a bay te 100% atrobe manera e tabata normal. Awor mi no sa si e ta den tur caso naturalmente. Tin caso podise individual. Sinembargo mi kier pa Bestuurscollege haci un investigacion ariba esaki y larga nos sabi e resultado. Por lo pronto, Señor Presidente, masha danki.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, veroorloof mij gebruik te maken van het Papiaments bij mijn betoog. Vanochtend behandelen wij de begroting voor 1966 en als ik een blik werp op deze begroting dan zie ik, dat zij niet veel verschilt met die van het jaar 1965, waar wij nu in zijn. De veranderingen, die erin voorkomen zijn zeer onbeduidend. Ik durf beweren, dat alle opmerkingen, die vanochtend zullen worden gemaakt bijna dezelfde opmerkingen zullen zijn die reeds in de vorige jaren gemaakt zijn. Een belangrijk punt, dat mij is opgevallen, is dat in deze begroting de belangrijkheid om werk te geven volgend jaar zeer groot is geworden vanwege het Bestuurscollege gelet op de miljoen gulden die opgebracht is voor de werkverschaffing.
Uiteraard zal ik dit ook met veel genoegen steunen, gezien het grote aantal werklozen hier op Aruba. Het probleem van de werkloosheid groeit met de dag meer en meer en tegen het eind van dit jaar zal de Lago een groot aantal mensen afvloeien, die onder het programma van 15-50 vallen.
Met het oog daarop begrijp ik heel goed, dat Aruba zich voor een ernstig probleem van werkloosheid gesteld ziet. Ik zie echter niet veel inspanningen van de zijde van het Bestuurscollege om de mensen, die naar buiten komen en die zonder werk komen te zitten op te vangen, alsmede hen die de werkloeftijd bereiken. Ik hoop dan ook, dat deze miljoen gulden naar behoren zullen worden aangewend en niet voor politieke campagne. Met andere woorden, ik begrijp wel, dat in het eerste gedeelte van het jaar er meer mensen op het werk aangenomen zullen worden, terwijl in het tweede gedeelte van het jaar er minder mensen op het werk aangenomen, worden, om zodoende de miljoen gulden die op de begroting 1966 uitgetrokken zijn te dekken. Ik wil het Bestuurscollege verzoeken deze miljoen gulden naar gelijke rechten aan te wenden. Geef alle mensen gelijke kansen om te werken, zonder enige politieke pressie op hen uit te oefenen. Een ding moet ik opmerken, Mijnheer de Voorzitter, en ik vind het jammer, dat ik dat moet zeggen vooral wat betreft Savaneta, de plaats waar ik woon. Ik zie dat de werkverschaffingsploegen bij een bepaald huis werken, dan een ander huis overslaan om bij een volgende weer te gaan werken. Zodoende krijgen wij nu de toestand, dat het ene huis er mooi en netjes uitziet, terwijl het bij het andere niet zo is. Wat voor werk leveren deze mensen daar nu? Bij het ene huis maken zij er rondom schoon en netjes, storten er zelfs graniet, terwijl zij een ander overslaan, omdat men daar niet tot de partij behoort, dus krijgt men daar geen hulp verleend.
Dat is verkeerd, Mijnheer de Voorzitter, wij zijn allemaal belasting betalers en hebben allemaal dezelfde rechten op hulp van het Bestuurscollege. Ik wil het Bestuurscollege vragen of dit nu iets is wat aangevraagd moet worden, zo niet en als het een vrije dienstverlening is, dan moet iedereen geholpen worden. Ik hoop, dat het Bestuurscollege goede nota zal nemen hiervan en iedereen zal helpen, onafgezien van partijgezindheid. Deze zaak geeft een slechte indruk en reflecteert onaangenaam op ons Gouvernement, al beseft ons Gouvernement dit misschien zelf niet, maar het weerspiegelt zich heel onaangenaam. Ik wil het Bestuurscollege ook vragen wat haar plannen zijn voor 1966 ten aanzien van het grote aantal mensen zonder werk. Welke plannen heeft het Bestuurscollege, afgezien van wat op de begroting opgebracht is om die hoeveelheid mensen, die zonder werk zijn op Aruba, in deze zo benarde toestand de helpende hand te bieden?

Wij begrijpen natuurlijk wel, dat men in 1966 zal beginnen met de bouw van het Sheraton Hotel. Ik wil het Bestuurscollege daarom ook vragen wanneer, dus op welke datum men met de werkzaamheden bij het Sheraton Hotel zal aanvangen en ook welke de streefdatum is, dus de uiterste datum, waarop dit hotel geopend zal worden.
Ook wil ik het Bestuurscollege vragen hoeveel mensen bij het Sheraton Hotel werkzaam zullen zijn.
Wij hebben laatst in kranten kunnen lezen, dat de Lago kort geleden een tegemoetkoming in de kosten voor levensonderhoud heeft uitbetaald aan de personen, die vallen onder het contract met de Lago. Deze totale som is behoorlijk hoog. Dat is om te compenseren voor verhoogde kosten van levensonderhoud en zal geschieden in 1966. Ik wil het Bestuurscollege vragen hoeveel dit inkomen zal bedragen voor het eilandgebied en welke plannen het Bestuurscollege heeft met het geld, dat zij krijgt uit de belasting op de bonus, die door de Lago wordt gegeven.
Mijnheer de Voorzitter, hier op Aruba vooral bij de handelaren is er een grote ontevredenheid over het volgende. Bij voorbaat vraag ik de aandacht van het Bestuurscollege voor deze aangelegenheid. Dit is een onaangename toestand en kan op Aruba niet getolereerd worden. Vele handelshuizen, maar vooral de verkopers klagen, dat er verschillende mensen zijn, die afkomstig zijn van Curaçao, die gedurende de weekeinden naar Aruba komen of door de week en hier propaganda maken voor bepaalde medicijnen en die medicijnen hier ook verkopen voor de handelaren van Curaçao. Dit is een zeer onaangename toestand en ik vraag dan ook om hierin op te treden teneinde aan deze onaangename situatie een einde te maken. Dit is iets dat niet goed is voor de Arubaanse handel en dus de handel aanzienlijk benadeelt. Hier op Aruba hebben wij zelf vele mensen, die niet veel te doen hebben, die zelf kunnen optreden als salesman op Aruba, in plaats van al die personen uit Curaçao, die hier als salesman werken en verschillende soorten producten voor de handelaren van Curaçao verkopen.
Er zijn ook verscheidene verkopers uit Amerika, die hier naar Aruba komen om Amerikaanse producten, uiteraard, vooral Arrow-hemden te verkopen. Wij hebben hier op Aruba een agent voor Arrow-hemden, niettemin komen vele Amerikanen hier om onze handel aanzienlijk te benadelen.
Dat zijntwee gevallen, die ik hier aanhaal, maar ik geloof wel, dat er meer van die gevallen zullen zijn, die niet onder onze aandacht is gekomen. Ik vraag het Bestuurscollege dan ook om goede aandacht te schenken aan deze aangelegenheid en te handelen overeenkomstig het verlangen van het volk.
Gedurende de behandeling van de vorige begrotingen in deze Raad, heeft het Bestuurscollege van dit Bestuur, niet in zijn huidige samenstelling echter, de eilandsraadsleden toegezegd, dat het Eenvoudig Vak-onderwijs in Savaneta komt. Dat zou gebeuren in de oude kerk van Savaneta, die door het Bisdom van Willemstad gegeven werd aan het Bestuurscollege van Aruba. Dit werd toegegeven in een openbare vergadering van de Eilandsraad door de toenmalige Gedeputeerde van Onderwijs, niet door de huidige Gedeputeerde. Het huidige Bestuurscollege heeft echter openlijk verklaard, dat er te Savaneta een school zal komen voor Eenvoudig Vak-onderwijs.
Dat is gekomen door veel druk uitgeoefend vanwege de oppositie, maar hoe dan ook de verklaring werd gedaan. Dat is alweer een twee jaar geleden, maar wij zien nog steeds geen school voor Eenvoudig Vak-onderwijs te Savaneta. Het volk van Savaneta echter ziet met verlangen uit naar de verwezenlijking van deze school voor Eenvoudig Vakonderwijs te Savaneta en wel zo spoedig mogelijk. Ik wil het Bestuurscollege tevens vragen hoe het hiermee staat. Waarom werd dit niet verwezenlijkt en waarom werd de verklaring van het Bestuurscollege niet uitgevoerd.
Er heerst thans ook een zeer onaangename toestand onder de chauffeurs van de taxi's hier op Aruba, dus van de zogenaamde huur-auto's.

Onder deze groep chauffeurs heerst grote ontevredenheid, zowel de leden van deze Raad als de leden van het Bestuurscollege zijn van deze toestand op de hoogte. Ik weet dat vele chauffeurs zich tot het Bestuurscollege hebben gewend met hetzelfde probleem en de taxi-chauffeurs zijn ook bij de eilandsraadsleden geweest over dezelfde kwestie. Dit staat apart van het voorstel van de commissie door de meerderheid van deze Eilandsraad benoemd om het probleem van deze taxi-chauffeurs te bestuderen. Ik weet, dat wij - ik ben ook lid van die commissie en ook de heer Finck en andere personen - een rapport hebben ingediend bij het Bestuurscollege en dat dit rapport toen spoedig behandeld zou worden. Maar ik wil even opmerken, dat deze kwestie iets is dat geheel buiten de strekking van het rapport dat wij ingediend hebben, valt, het rapport, dat wij een tijdje geleden hebben ingediend en dat nog niet is behandeld.
Wij zijn blij, dat het toerisme op Aruba op de weg van de vooruitgang is en goed vordert. Dat kunnen wij lezen in de brieven van het Bestuurscollege gezonden naar de Raad, maar ook door eigen observering bemerken wij, dat de kwestie van het toerisme iets is, dat de aandacht verdient van het Bestuurscollege en van de gehele bevolking van Aruba. De situatie van werk-gelegenheid is slecht hier op Aruba, laten wij dus iets trachten te doen op het gebied van toerisme. Het toerisme vordert inderdaad hier en, zoals de Voorzitter reeds gezegd heeft, de hotels hier op Aruba zien zich genoodzaakt om boekingen af te wijzen en dat is een onaangename toestand. Als wij meer hotels hadden, dan was het beter voor Aruba, dan verdiende iedereen meer geld en indirekt zouden de chauffeurs ook meer verdienen. Maar de chauffeurs klagen, dat alhoewel er meer hotels zijn gekomen, toch is de toestand voor hen niet beter geworden, aangezien de personen, die veel geld hebben, grote maatschappijen oprichten, busbedrijven om de toeristen te vervoeren van het hotel naar Oranjestad of San Nicolas, zodoende breken zij de nek van de kleine man. Wij hier moeten eenieder helpen, wij moeten niet toestaan, dat alleen de groten, die veel geld hebben blijven profiteren en meer geld verdienen. Laten wij dit geld ook onder de kleinen verdelen. De toestand zoals zij thans is om de toeristen met grote bussen te vervoeren, waardoor de taxi-chauffeurs benadeeld worden is onhoudbaar en wordt noch door het volk van Aruba op prijs gesteld noch door de groep taxi-chauffeurs. Ik hoop, dat het Bestuurscollege hiervan goede nota zal nemen en al het mogelijke zal doen om een eind te maken aan deze toestand.
Als ik mij niet vergis, was op de begroting van 1965 een bedrag van f.15.000,-- opgebracht voor herstel van de weg van Savaneta. Maar 1965 loopt ten einde en ik zie niet één stuk weg, dat gerepareerd wordt of dat er nieuwe wegen worden aangelegd. Ik wil het Bestuurscollege vragen, wat er met dat geld gedaan werd en waarom die wegen te Savaneta niet gerepareerd zijn. Te Savaneta is de toestand van de wegen verschrikkelijk, vooral nu met de regens. Dit is een punt, waar ieder jaar weer over gesproken wordt en elk jaar is het hetzelfde liedje: de wegen zijn kapot, de wegen zijn niet goed. Ik geloof, dat het de verantwoordelijkheid is van het Hoofd van de Dienst van Openbare Werken. Het Bestuurscollege is natuurlijk ook gedeeltelijk verantwoordelijk hiervoor. Maar het is de taak van het Hoofd van de Dienst van Openbare Werken om erop toe te zien, dat deze wegen naar behoren worden gerepareerd. Men moet niet wachten tot de toestand zo onhoudbaar wordt, dat men er hier in deze Raad over moet komen spreken. Toch wil ik antwoord hebben op mijn vraag betreffende het geld, dat wij gevoteerd hebben in 1965 voor herstel van de wegen te Savaneta. Daarover heb ik nog niets gehoord.
Ten aanzien van de volkswoningen staat er in de Memorie van Antwoord nog een grote vraag open. Met veel ophef werd gedurende de verkiezingscampagnes gezegd, dat de volkswoningen verkocht zullen worden, dat de mensen die in Dakota en San Nicolas wonen geholpen zullen worden,

er werden vele vlugschriften verspreid, iedereen was blij: de huizen zouden goedkoop verkocht worden onder de voorwaarden, die door de Eilandsraad zou worden goedgekeurd. Nu wil ik gaarne uit monde van het Bestuurscollege vernemen hoeveel van die woningen verkocht zijn en onder welke voorwaarden en ook of er meer aanvragen zijn voor aankoop van woningen. Ik zie in de begroting voor 1966, dat wij zullen gaan stemmen voor herstel van de omheiningen van deze woningen. Maar als die woningen toch worden verkocht, waarom die omheiningen herstellen?
Als het de bedoeling is om die huizen te verkopen, waarom die omheiningen herstellen, waarom zoveel geld uitgeven om die omheiningen voor kopers te herstellen?
Vooral in 1966 zullen er meer omheiningen worden hersteld, volgens de begroting. In 1965 is er zoveel geld gevoteerd, er werd gevoteerd om de huizen te Dakota en San Nicolas te herstellen en de Gouvernementswoningen. Maar in 1966 moet men nodig meer omheiningen herstellen.
Gedurende 1963/1964 werden er niet zoveel omheiningen hersteld. Maar in 1966 vond het Bestuurscollege plotseling, dat het noodzakelijk is om meer omheiningen voor die mensen te herstellen.
Natuurlijk begrijp ik wel wat hiervan de reden is. Maar mijn vraag is nog steeds: hoeveel huizen er verkocht zijn en of die mensen die huizen al dan niet zullen kopen of wij moeten tot een beslissing komen wat er met die huizen dienen te geschieden. Mijnheer de Voorzitter, in dit geval zal ik geen namen noemen, maar gelet op onze kritieke toestand op het gebied van werkgelegenheid op Aruba kunnen wij niet toestaan, dat er vreemdelingen hier op Aruba komen werken. Ik bedoel hiermede dan niet-Nederlanders, Mijnheer de Voorzitter. Zoals ik het heb begrepen is er nu op Aruba een firma, die niet lang geleden hier is gekomen en die een grote faam heeft op Aruba, want zij is een filiaal van een andere grote firma op Curaçao en in Amerika en die firma neemt nu mensen in dienst die niet-Nederlanders zijn, terwijl er op Aruba een groot aantal electriciens rondlopen zonder werk. Waarom worden er toestemmingen gegeven aan niet-Nederlanders om op Aruba te komen werken, terwijl er op Aruba zelf voldoende electriciens zijn voor deze banen?
Mijnheer de Voorzitter, met veel enthousiasme heb ik ongeveer anderhalf jaar geleden in de plaatselijke bladen kunnen lezen over de stap, die het Bestuurscollege heeft genomen ten aanzien van de herbebossing.
Ik heb toen de foto kunnen zien van onze Gezaghebber van Aruba en enige arbeiders boven op een zeer bekende berg hier op Aruba, bezig met het planten van nieuwe plantjes. Er werd toen veel geestdrift opgebracht over het idee van dit Bestuurscollege, er zouden vele planten geplant worden en Aruba zou een groen kleed krijgen en zeer mooi worden.
Ik ben ook eens met dat idee. Ik meen, dat die foto aantoonde, dat het duizendste of honderdste plantje werd geplant. Nu wil ik het Bestuurscollege vragen hoe het thans staat met die planten, die toen geplant werden of zij nu wel opschieten en of het in de bedoeling ligt van het Bestuurscollege om meer planten te planten.
Zoals ik reeds eerder zei, Mijnheer de Voorzitter, verkeren de wegen op Aruba in een jammerlijke toestand. Maar in het bijzonder wil ik de aandacht van het Bestuurscollege vestigen op dat stuk weg, beginnende voor La Esperanza te Pos Chikito en eindigende ongeveer ter hoogte van het huis van Statenlid Osbaldo Croes te Savaneta. Dit stuk is een verschikkelijke weg, wanneer men er over heen rijdt, moet men telkens de beste plekken uitzoeken om te rijden met de auto en wanneer men dat doet, dan ziet men zich geplaatst tegenover de auto's, die uit de tegenovergelegen richting aankomen. Al komt er op de begroting voor 1966 geen post voor om deze reparatie te dekken, toch wil ik het Bestuurscollege dringend verzoeken om iets te doen om dit stuk te laten herstellen. Het zal niet veel kosten en we kunnen zolang de weg aan de Zuidkant gebruiken, terwijl men dit gedeelte herstelt. Dit is zeer belangrijk voor iedereen die over deze weg rijdt.

Nogmaals, het kost niet veel en het is een zeer nuttige weg, die nodig zeer spoedig hersteld dient te worden. In de begroting heb ik gezien, dat er plannen bestaan om leidingstracé 's aan te leggen van San Nicolas naar Balashi. Dit is natuurlijk een groot werk. Ik wil het Bestuurscollege vragen, met het oog op het feit, dat wij binnenkort meer mensen gaan tewerkstellen bij de Werkverschaffing, of de mensen van de Werkverschaffing dan dit werk niet zouden kunnen doen. Schoonmaken rond de huizen is natuurlijk prachtig, maar na zes maanden zal het bij die huizen weer vuil zijn, het gras zal weer zijn opgeschoten en men zal weer mensen aan het werk moeten zetten om het weer schoon te maken. Dat is iets dat op elkaar volgt. Maar het werk van die leidingstracé 's is een zeer belangrijk werk. Ik wil het Bestuurscollege in overweging geven om de mensen van de Werkverschaffing te gebruiken om dit werk te doen, dat komt voor het Gouvernement goedkoper uit, uiteraard.
Een vorige spreker heeft het Bestuurscollege bedankt voor de lichten, die aangebracht zijn te Savaneta. Mijnerzijds ben ik niet zo tevreden met deze lichten. Ik wil meer lichten voor Savaneta, aangezien Savaneta, niettegenstaande de lichten die reeds werden aangebracht, nog steeds in het donker verkeert 's nachts in bepaalde belangrijke gedeelten., waar er inderdaad licht nodig is. Met het oog op de met de dag groeiende verkeerssituatie op Aruba zou ik het werkelijk appreciëren, indien het Bestuurscollege zich wat meer moeite getroost om meer lichtpunten aan te brengen in die wijken, waar er inderdaad licht nodig is in de nachtelijke uren. Ik wil even opmerken, dat een van de vorige sprekers, van de overkant, het Bestuurscollege heeft verzocht om de omheining van Don Bosco te laten herstellen. Zoals ik echter in de begroting kan lezen staat er reeds een post, die opgebracht wordt om die omheining te herstellen, als ik mij niet vergis, Mijnheer de Voorzitter.
Als laatste punt vanmorgen, Mijnheer de Voorzitter, heb ik een opmerking, die ik hier doe namens enkele personen, die mij benaderd hebben en gevraagd hebben om deze opmerking naar voren te brengen. Zoals wij allemaal weten heeft de Elmar enkele dagen geleden bekend gemaakt, dat de stroomprijs verlaagd zal worden. Inderdaad is zij aanzienlijk naar beneden gegaan. Iedereen begroette de beslissing van de Elmar met grote vreugde in de hoop, dat de prijs in de toekomst ook laag zal blijven. Maar de maand daarop werd de prijs weer "opgekrikt" en de maand daarop zal zij wederom een beetje "opgekrikt" worden. Nu weet ik niet of men de prijs alleen maar heeft verlaagd voor de mensen, die luchtverkoelingsapparaten hebben gekocht. Ik wil het Bestuurscollege verzoeken dit te laten onderzoeken. Ik weet, dat ik niet de enige ben die dit zegt, maar verschillende andere mensen werden behoorlijk gedupeerd met dit tarief en men heeft mij daarom dan ook gevraagd om het Bestuurscollege te verzoeken dit te laten onderzoeken. Inderdaad is het geval, dat bij verschillende van hen de prijs tot op de helft werd teruggebracht.
Maar de maand daarop steeg zij weer bijna tot 100% en de volgende maand 100%, zoals het normaal vroeger was. Nu weet ik natuurlijk niet of dit in alle gevallen zo is. Het zijn misschien afzonderlijke gevallen, maar niettemin wil ik het Bestuurscollege vragen om dit te laten onderzoeken en ons over het resultaat in te lichten. Voorlopig zal ik hiermee volstaan, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER C.A.EMAN</u>: Mijnheer de Voorzitter, indien ik mij niet vergis, de juiste cijfers heb ik niet bij de hand, hebben wij dankzij de hulpverlening van Nederland in de laatste 10 jaar ruim 100 miljoen gulden voor onze projekten uitgegeven. De hiermee gebaatgaande kosten hebben geen invloed gehad op onze begrotingsuitgaven, maar wel een weldadige invloed op onze ontvangsten van de gewone dienst. Deze ontvangsten omgerekend per hoofd van de bevolking zijn, ondanks de achteruitgang in de economie, niet

zo bar slecht te noemen. Helaas ziet de toekomst er somber uit, Mijnheer de Voorzitter, daar ruim een kwart van onze beroepsbevolking zonder werk zit en het zich niet laat aanzien dat binnen afzienbare tijd hierin een verbetering ten goede zal komen, heb ik in het verleden meermalen erop gewezen, dat het Bestuurscollege een te optimistische voorstelling van zaken heeft. Daar wij volkomen doordrongen waren van de wankele positie van onze economie, hebben wij onze steun aan de meerjarenplannen niet onthouden en hebben wij ook aan de urgentie-projekten onze onverdeelde steun gegeven daar wij hoopten, dat er, zoals ons telkenmale door het Bestuurscollege werd toegezegd, spoedig verbetering in de toestand zou komen. Indien wij in het verleden ten aanzien van een enkel projekt of van bepaalde projekten, wij denken hier aan de Aruba Caribbean Hotel en de Waterfabriek, onze steun niet hebben kunnen geven, dan was dit te wijten aan de wijze, waarop dit projekt door het Bestuurscollege werd voorgedragen. Mijnheer de Voorzitter, toentertijd werd ons alleen maar een plan ter goedkeuring overgelegd zonder uitleg en niettegenstaande, dat wij daarop hadden gestaan om ons toe te lichten, om ons inlichting te verschaffen, werd dat door het Bestuurscollege niet gedaan. Wij konden niets anders doen dan ons onthoudend aan deze projekten onze stem te geven. In de Hydroponics-farm hebben wij nooit geloofd, en de jaarlijks terugkerende verliezen hebben ons in onze afwijzende houding gestijfd. Bij de andere projekten hebben wij eerst de garantie gevraagd en verkregen dat er telkens openbare aanbestedingen zouden worden gehouden en dat er deugdelijke controle door Nederland zou worden uitgeoefend op de te besteden gelden. Mijnheer de Voorzitter, indien wij nu nog even een paar van de grote projekten onder de loep nemen, dan komen wij tot de volgende conclusie. Het Aruba Caribbean Hotel zou volgens het Bestuurscollege reeds na drie jaar behoorlijke winsten afwerpen en er zouden een reeks hotels gebouwd worden. Een feit is echter, dat dit hotel het enige is, dat in de afgelopen tien jaren werd gebouwd. De moeder-maatschappij, de Aruven heeft steeds met financiele moeilijkheden te kampen en zou zonder steun van het Eilandgebied waarschijnlijk reeds failliet zijn verklaard. Naar het ons voorkomt, biedt het contract met het Sheraton hotel veel meer voordelen aan het Eilandgebied. Dit hotel schijnt, in aanmerking nemende de algemene prijsstijging stukken goedkoper te gaan kosten dan het Aruba Caribbean Hotel. Reeds kort na de bouw van de waterfabriek is gebleken, dat men nieuwe plants kan bouwen, die minder kosten en die water produceren, dat tegen lagere prijzen kan worden geleverd dan dat van onze waterplant. Teneinde niet met een groot surplus aan water te blijven zitten was het Eilandgebied als het ware gedwongen zich tegenover de Lago te verbinden om dit water tegen kostprijs of zelfs lager dan de kostprijs te verkopen. Aan de bouw en de uitbreiding van de elektriciteits-fabriek hebben wij in de eerste plaats onze medewerking gegeven, omdat ons werd toegezegd, dat de bouw van een fosforzuurfabriek zou volgen en onze fosfaatlagen zouden kunnen worden geexploiteerd. Dit is nu reeds vier jaar geleden gebeurd en bij de laatste begrotingsbehandeling werd ons opnieuw verzekerd, dat een en ander spoedig zijn beslag zou krijgen. Wij hopen, dat de bij herhaling gedane toezegging van het Bestuurscollege nu eindelijk in vervulling zal gaan en dat wij niet blijven zitten met een hoop overtollige elektrische energie.
Mijnheer de Voorzitter, als wij deze voorbeelden overzien, dan dringt de conclusie zich op, dat het Bestuurscollege diverse malen een wel zeer optimistische voorstelling van zaken heeft gegeven en dat de feiten dit Bestuurscollege niet altijd in het gelijk hebben gesteld. Zou het niet verstandiger zijn geweest, zo vraag ik mij thans af, indien de opzet van de waterplant eenvoudiger was geweest en men het overblijvende geld had besteed aan de bouw van twee of drie grote hotels? Wij zouden dan ruim 1.000 mensen aan het werk hebben kunnen helpen en het werkloosheidsprobleem

zou in belangrijke mate zijn ondervangen. Het toerisme vanaf de Verenigde Staten naar het Caraibisch gebied neemt de laatste jaren gestadig toe, waarbij nog komt dat traditionele toeristen-landen als Cuba, Haiti en Santo Domingo voor de Amerikaanse toeristen praktisch ontoegankelijk zijn geworden. Mijnheer de Voorzitter, ook dit is iets waarop wij niet voor lange tijd in de toekomst op zouden kunnen bouwen. De toestand met Cuba en Santo Domingo zal op een gegeven moment tot een oplossing komen. En dan krijgen wij weer de trek van de toeristen naar Cuba en Santo Domingo. Wij hadden de gelegenheid om hiervan gebruik te maken, maar die hebben wij ongebruikt voorbij laten gaan.
Met het opstellen van het meerjaren-plan is het Bestuurscollege uitgegaan van de stelling, dat het met de lay-off bij de Lago wel niet zo'n vaart zou lopen. Deze hoop is niet bewaarheid geworden. En toen wij ruim een jaar geleden erop wezen, dat blijkens onze inlichting bij de Lago zelfs plannen bestonden om het aantal werknemers tot 1.000 te reduceren, bleek dit voor het Bestuurscollege een volkomen verrassing te zijn. Hier schort er toch wel iets aan de planning van het Bestuurscollege. Het eerste vereiste van planning is toch, dat uitgegaan wordt van juiste gegevens. Is dit niet het geval dan kunnen de verkregen conclusies ook niet juist zijn. Zowel het Bestuurscollege als de Regering hebben de Lago rustig met de lay-off-politiek laten voortgaan zonder van de Lago een garantie te vragen, wanneer deze lay-off nu eindelijk zou zijn afgelopen. Had men bij de Lago erop aangedrongen exacte cijfers te noemen, dan zou daarmee bij de planning rekening kunnen zijn gehouden en dan zou het Bestuurscollege thans niet vrijwel machteloos staan tegenover het feit, dat ruim ¼ van de beroepsbevolking werkloos is. Ik zou graag van het Bestuurscollege willen vernemen welke pogingen het in het afgelopen jaar gedaan heeft om de Lago er toe te bewegen een eind aan de lay-offs te brengen, althans het tempo hiervan te vertragen. Deze lay-offs hebben ongewild ook een gunstige kant voor de inkomsten van het eilandgebied. Over de vaak zeer hoge lay-off-uitkering wordt namelijk belasting berekend en zolang deze lay-offs doorgaan, is het gevolg dan ook, dat de belasting-inkomsten in belangrijke mate blijven vloeien. Hierdoor vertonen de ontvangsten een onjuist beeld, omdat het duidelijk is, dat er een eind aan de lay-off zal komen en dat dan ook de extra belasting-inkomsten zullen ophouden. Ook lijkt het mij in hoge mate onbillijk, dat over deze uitkering normaal belasting berekend wordt. Deze uitkeringen zijn immers bedoeld als overbruggingsgeld voor de betrokkenen daar deze in de meeste gevallen niet meer aan slag komen. Zij moeten van deze uitkering die voor de oude dag gebruikt zou moeten worden een belangrijk deel aan de fiscus afstaan. Ik zou bij het Bestuurscollege er op willen aandringen om bij de Regering te entameren, dat de lay-off uitkeringen belasting-vrij zullen worden gemaakt of dat daarop een zeer lage tarief zal worden gesteld. Het laat zich nu reeds aanzien, dat de aflossing van de lening voor de niet rendabele projekten van het meerjarenplan een te zware belasting voor onze begroting zal worden. Deze opmerking heeft betrekking op de helft van de voor niet-rendabele projekten verkregen gelden, daar de andere helft uit bijdragen a fond perdu van Nederland zal worden verkregen. Wat voor stappen heeft het Bestuurscollege gedaan om ook voor de voor onze rekening blijvende 50% van Nederland minstens een schenking te ontvangen? Het wil mij voorkomen, dat hier een taak voor het Bestuurscollege ligt om bij de Regering met kracht er op aan te dringen en te bewerkstelligen, dat onze begroting niet met de aflossing van deze grote leningen wordt belast. Wij kunnen op dit ogenblik iedere cent extra voor de sociale sectie besteden en voor Nederland is dit maar een peulschilletje. Mijnheer de Voorzitter, verleden jaar heb ik hier in deze Raad een zeer uitvoerig pleidooi gehouden en zelfs aangeraden hoe men zou kunnen geraken tot verlaging van tarieven van waterlevering.

Het Bestuurscollege bij monde van de heer Tromp toentertijd had mij toegezegd dat dit zou worden bestudeerd. Hij viel mij zelfs bij, Mijnheer de Voorzitter, en zei, dat in de door mij toentertijd aangegeven oplossing misschien iets gevonden zou kunnen worden. Sindsdien hebben wij niets meer gehoord. Mijnheer de Voorzitter, wij zijn verheugd, dat de tarieven van stroomlevering uiteindelijk zijn verlaagd. Maar uit heel goede bronnen heb ik vernomen, dat het minstens een jaar terug reeds klaar lag om verminderd te worden . En het zou ook niet verminderd zijn geworden, Mijnheer de Voorzitter, indien niet toevallig op Curaçao het Hilton projekt doorgang vond en dat men daar tegenover een andere propagandastunt moest stellen. Ik kan hier verklaren, dat de bevolking een jaar lang hogere tarieven betaalde alleen maar omdat het Bestuurscollege en de Regering het niet anders wilden. Mijnheer de Voorzitter, ik zou gaarne het antwoord op deze aantijging van het Bestuurscollege ontvangen.
Mijnheer de Voorzitter, ten aanzien van de stank- rook- en gasverspreidende bedrijven, die wij op Barcadera hebben, heb ik gevraagd om een onderzoek in te stellen of dit schadelijk zou kunnen zijn voor de menselijke gezondheid. Daarop heb ik geen afdoend antwoord gekregen.
Ik heb voorgesteld, Mijnheer de Voorzitter, dat van al de omwoners, alle mensen, die in die buurt wonen, de huizen en terreinen zouden worden opgekocht. Ik heb gewezen op het proces, dat toentertijd tegen de Lago werd gevoerd, en dat de Lago meer dan 1½ miljoen had moeten betalen.
Ik heb daarop gewezen, Mijnheer de Voorzitter, en ik heb voorgesteld, dat deze terreinen en huizen van de buren alsnog zouden worden verkocht.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb gevraagd, dat een onderzoek zou worden ingesteld naar de omstandigheid en naar de feiten waarom er zo vele keren reeds duizenden vissen op het land dood worden aangetroffen, waardoor dat komt. Ik heb voorgesteld een zeer diepgaand onderzoek in te stellen of onze vissen, die in de buurt vergiftigd worden of zij ten opzichte van de menselijke consumptie gevaren zouden kunnen opleveren. Ook daarop heb ik geen antwoord kunnen krijgen, Mijnheer de Voorzitter.
Mijnheer de Voorzitter, het is eigenaardig, dat er op Aruba zo'n groot probleem heerst ten opzichte van de werkloosheid, en dat toch wekelijks mensen hier aankomen, die toch werk vinden bij een of andere onderneming. Ik zou zeggen, indien het bepaalde krachten waren, die wij niet hebben, waarover wij niet hadden kunnen beschikken, dat dat aanvaardbaar zou zijn geweest. Maar het zijn gewone arbeidskrachten, die hier komen en werk krijgen. Mijnheer de Voorzitter, ik zou het Bestuurscollege willen vragen om maatregelen te nemen, dat die krachten, hetzij van Nederlandse nationaliteit of anderszinds niet te werk zouden kunnen worden gesteld, voordat zij minstens drie maanden hier wonen. Mijnheer de Voorzitter, wij zitten met duizenden werklozen van Arubaanse bodem. Hoe kunnen wij toestaan, dat anderen komen en onmiddellijk gaan werken zonder dat onze eigen mensen daartoe de gelegenheid krijgen?
Wat betreft het vliegstation, Mijnheer de Voorzitter, waarover zoveel propaganda is gemaakt zou ik gaarne van U vernemen, wanneer dat in uitvoering zal kunnen worden gebracht.
Ook ten opzichte van het Sheraton Hotel zou ik gaarne van het Bestuurscollege vernemen hoeveel mensen, hoeveel arbeidskrachten daar aan het werk gesteld zullen kunnen worden, zowel als in het begin als bij het klimax van de tewerkstelling.
Ten opzichte van de taxi-chauffeurs heeft een lid van uw fraktie zich reeds uitvoerig uitgelaten. Nogmaals wil ik U verzoeken, Mijnheer de Voorzitter, dat dit probleem bekeken wordt, en dat aan deze mensen ook recht wordt gedaan.
Ook t.a.v. de volkswoningen werd hier reeds veel gesproken, Mijnheer de Voorzitter. Ik zou gaarne willen weten hoeveel van deze woningen reeds zijn verkocht en hoeveel aanvragen zijn ingediend om in het bezit te komen van deze woningen.

Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de wegenbouw hebben wij op het overige deel van Aruba niets kunnen merken, anders dan wat zeer noodzakelijk was. Ook van de verbetering van de wegen hebben wij niets kunnen merken.
Ik zou willen vragen, Mijnheer de Voorzitter, of men met de gelden, die daarvoor beschikbaar op de begroting zijn gesteld wacht tot op het moment dat de verkiezingen zeer nabij zijn om dan gauw een paar mensen aan het werk te stellen. Mijnheer de Voorzitter, ten opzichte van de Werkverschaffing heb ik altijd daartegen gepleit; ik heb altijd als de mening van deze partij gesteld, dat deze mensen bij de Openbare Werken behoorden te werken en met een loon betaald worden door Openbare Werken. Ook ten aanzien van de bijdragen en de steun die verleend wordt aan hen voor hun kinderen, naar ik meen, drie gulden per kind is. En wij hebben er niet tegen kunnen stemmen, Mijnheer de Voorzitter, dat er nog mensen bij de Werkverschaffing zouden worden geplaatst, omdat wij deze mensen toch zouden willen helpen.
Maar dit is geen hulp, Mijnheer de Voorzitter, dit is alleen maar een lapmiddel. Deze mensen dienen opgenomen te worden bij de Dienst Openbare Werken en een behoorlijk loon te verdienen en behoorlijk werk te verrichten. Zij moeten doordrongen zijn van de verantwoordelijkheid die op hen rust om behoorlijk werk te verrichten, wat wij op dit ogenblik niet hebben.
De Werkverschaffing wordt beschouwd hier op Aruba als een aalmoes, dat gegeven wordt. Mijnheer de Voorzitter, ik wíl deze mensen niet aanvallen, ik wil niet zeggen hoeveel van hen ergens in de buurt, bij de toren daar, gaan, om de tijd af te wachten, hoeveel rum er aan hen verkocht wordt door de voormannen en hoeveel er gedronken wordt. Dit kán niet worden verbeterd, omdat zij weten, dat zij niet betaald worden. Wanneer een man weet, dat hij betaald wordt voor het werk, dat hij verricht en wanneer hij weet dat hij verantwoordelijk werk verricht, dan heeft hij plichtsbesef. Maar wat wij hier hebben ingevoerd, Mijnheer de Voorzitter, is iets om onze mensen "sinberguenza" ("schaamteloos"- vert.) te maken.
Daarom doe ik een beroep op het Bestuurscollege. Ik val deze mensen niet aan. Het is een natuurlijke neiging van de mens, wanneer hij ziet dat hij niet vergoed wordt voor behoorlijk werk, dat hij zich daaraan onttrekt.
Ik val het Bestuurscollege aan, dat dit heeft ingevoerd. Geef deze mensen behoorlijk werk te verrichten, geef hen verantwoordelijkheid, betaal hen goed en zij zullen goed werk verrichten, waarbij het eilandgebied gediend zal zijn. Maar zoals het nu gaat, Mijnheer de Voorzitter, is het een uitlokken. Het Bestuurscollege noem ik een uitlokker om onze mensen "sinberguenza" ("schaamteloos"-vert.) te maken.
Ik moet deze dingen zeggen, Mijnheer de Voorzitter, want ik zou geen volksvertegenwoordiger zijn, als ik mijn mond hield. Ik heb in de krant gelezen een paar dagen terug van een bejaarde man, die zich vergrepen heeft aan een meisje van twee jaar. Dat is zeer lelijk, Mijnheer de Voorzitter. Maar wat zou U zeggen, Mijnheer de Voorzitter, als iemand, die geroepen is om zekere verantwoordelijkheid op zich te nemen, en juist op het gebied van het onderwijs zich niet aan een minder strafbaar feit schuldig gemaakt heeft. Het is algemeen bekend, Mijnheer de Voorzitter, dat een zekere persoon zich vergrepen heeft aan een nicht van hem en deze persoon noemen wij thans de Gedeputeerde van Onderwijs. Ik dank U.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, bij het behandelen van de begroting van 1966 is het onnodig hier de loftrompet uit te zwaaien over de kundigheid, waarop het Bestuurscollege haar beleid voert omdat al meerdere leden in die richting reeds hun goedkeuring hebben uitgesproken. Nochthans wil ik hier enkele punten naar voren brengen en mij hier uitspreken, dat ik inderdaad ook eens gezind ben met diegene, die de loftrompet hebben gezwaaid over de manier, waarop het Bestuurscollege zich van haar taak heeft gekweten. Wie niet werkt, maakt natuurlijk geen fouten. Het is een algemene zaak, dat elkeen, hoe ijverig, kundig en goedwillig ook,

misschien onbewust enkele dingen, die zeer noodzakelijk voor de opbouw en de vooruitgang van het eilandgebied zijn, over het hoofd ziet en daarom zijn wij als volksvertegenwoordigers in de gelegenheid om bij de beschouwing van de nieuwe begrotingen door onze op- en aanmerkingen, die of van ons zelf uitgaan of door stemmen uit het volk aan ons kenbaar gemaakt en hier ter plaatse ter kennis van het Bestuurscollege gebracht, dit te regelen. Ik ben niet iemand, die veel klaagt of die veel opmerkt ten aanzien van het beleid van het Bestuurscollege, omdat ik altijd mijn stem laat horen, wanneer er gegronde redenen daartoe zijn. Ik heb altijd en telkens weer het Bestuurscollege het verzoek gedaan, zoals trouwens ook de andere leden dat doen, om steeds rekening te houden met hetgeen door de verschillende leden hier naar voren wordt gebracht en er behoorlijke aandacht aan te geven. Tevens heb ik steeds verzocht aan het Bestuurscollege om zoveel mogelijk aan de klachten en verzoeken van de leden tegemoet te komen, want dit zijn geen klachten of verzoeken, die komen van het een of ander lid, maar het zijn klachten en verzoeken, die komen van het volk, voorgedragen door de volksvertegenwoordigers.
Het is daarom wel een beetje pijnlijk om vandaag hier te moeten staan en opmerkingen en verzoeken te moeten herhalen, die ik reeds eerder bij andere begrotingbehandelingen ter tafel heb gebracht, waarop toentertijd door het Bestuurscollege of de betrokken gedeputeerde bepaalde toezeggingen werden gedaan met de gebruikelijke term "het heeft onze aandacht" of "wij zullen er aan denken", maar waarvan ik vandaag helaas moet getuigen, dat ik in die bepaalde zin teleurgesteld ben in het Bestuurscollege. Vandaag zal ik wederom moeten constateren, dat het Bestuurscollege wederom hetzelfde motto zal gebruiken, misschien en dat ik dan weer met een kluitje in het riet wordt gestuurd. Ik vind dat geen aangename methode om op een verzoek of een aanmerking steeds weer te moeten horen, dat het "onze aandacht heeft", of dat er "geen gegronde redenen zijn" en dergelijke. Ik wil wel meteen stellen, dat ik wel begrijp, dat het Bestuurscollege door de veelzijdigheid van haar taak bepaalde dingen over het hoofd ziet en bepaalde toezeggingen niet nakomt, maar het is wel vervelend, dat wij als leden van deze Raad, telkens weer met deze noden aan moeten komen in afwachting dat het Bestuurscollege waarschijnlijk wel aanwijsbare stappen zal doen om een en ander te regelen en dat zij inderdaad haar aandacht besteedt aan hetgeen naar voren gebracht is. Ik wil vandaag meteen van stapel lopen, Mijnheer de Voorzitter, en voor de zoveelste maal spreken over wegenbouw. Wij hoeven niet uit te wijden over het feit, dat de wegen op Aruba, vooral in de regentijd, in een zeer erbarmelijke toestand komen te verkeren en thans verkeren. Ik begrijp natuurlijk wel, dat men niet alle wegen tegelijkertijd kan aanpakken en herstellen. In dat opzicht heb ik reeds eerder aan het Bestuurscollege gevraagd om bepaalde zandwegen die enigszins als een hoofdweg fungeren, wanneer zij in die toestand gaan verkeren vanwege de regen, zo spoedig mogelijk te laten herstellen, wanneer er klachten daartoe bij haar binnenkomen en er gelden beschikbaar zijn. Men kan ieder jaar een paar van die wegen laten overspuiten met een laag olie om die wegen dan te verduurzamen, vooral met het oog op de regentijd, zodat de omwonenden verzekerd kunnen zijn, dat die wegen bij regenval niet onbegaanbaar zullen worden, vanwege de grote gaten en kuilen, alsmede de modderpoelen, die komen te ontstaan, waarvoor ik dan meteen de aandacht vraag van de Gezondheidsdienst, om bij voorkomende gevallen meteen op te treden om te voorkomen, dat die poelen broedplaatsen worden van de gelekoortmuskieten. Dus ik doe een beroep op het Bestuurscollege voor de zoveelste maal om in deze nieuwe begroting waar een behoorlijke post is uitgetrokken voor onderhoud en reparatie van die zandwegen vooral, het hierboven voorgestelde ter harte te nemen, en opdracht te geven om te beginnen met de reparatie van deze zandwegen.

Ten tweede, Mijnheer de Voorzitter, wil ik hier de aandacht vragen voor enkele suggesties, die ik als volgt heb aangestipt. Ik wil dus de aandacht vragen van het Bestuurscollege voor de suggestie, als de mogelijkheid daartoe bestaat, om een loonbelasting in te voeren. Uit het feit, dat de heffing en invordering van A.O.V. enigszins gesmeerd loopt, is het tijd om ook de loonbelasting in te voeren. Ik vraag dat, omdat ik daarin een zekere tegemoetkomende voordeel zie in het algemeen belang van het Bestuurscollege en van de departementen die daarover gaan. Als voordelen wil ik hier noemen:

a. de gelden vloeien eerder naar de eilandskas;
b. minder rente wordt betaald voor kasgeldleningen;
c. de administratieve werkzaamheden voor de Eilandsontvanger worden minder, omdat er geen aanslagen worden opgelegd;
d. de kleine man zal niet meer achterstallig zijn met de betaling van zijn belastingen, omdat de betaling daarvan direkt bij het uitbetalen van het loon wordt afgetrokken, evenals thans het geval is met de A.O.V.;
e. er zullen geen aanmaningen meer verzonden hoeven te worden;
f. er zal geen interest meer worden berekend;
g. er zal ook geen dwangbevel meer hoeven te worden opgemaakt.

Dus, Mijnheer de Voorzitter, ik geloof, dat dit heel wat voordelen met zich meebrengt. Ik hoop dan ook, dat het Bestuurscollege dit in overweging zal willen nemen. Mocht mijn zienswijze echter verkeerd zijn, dan hoop ik, dat het Bestuurscollege mij wel een bevredigend antwoord zal weten te geven.
Betreffende de arbeiders, Mijnheer de Voorzitter, de Gouvernementsarbeiders dan, in artikel 10 van de Werklieden verordening, P.B. 1963, no. 66 is bepaald in het tweede lid van dat artikel, dat voor zover de aanspraken van de werklieden terzake niet bij wettelijke regeling zijn geregeld, hebben de echtgenote en de minderjarige wettige kinderen van de werkman, alsmede de meerderjarige kinderen van de werkman, die geheel te zijner laste komen, recht op vrije geneeskundige hulp. De omvang van de geneeskundige hulp en de wijze waarop deze wordt verstrekt worden voor de gezinnen der werklieden in dienst van de Nederlandse Antillen geregeld bij landsbesluit houdende algemene maatregelen en voor de gezinnen van de werklieden in dienst van het eilandgebied bij eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen. Ik verzoek het Bestuurscollege om ten aanzien van de werklieden van het land bij de Regering aan te kloppen om deze regeling in het betreffende landsbesluit te doen opnemen en uitvoeren. Voor wat betreft de eilandswerklieden moge ik U verzoeken om de nodige maatregelen te nemen om dit besluit zo spoedig mogelijk te doen uitvoeren.

<u>AMBTENAREN</u>: Nu het mogelijk is om aandelen van het Sheratonprojekt door inhouding op het salaris te kopen, zal mijnsinziens de invoering van een spaarregeling voor de ambtenaren en de inhouding van de premie op het salaris, geen bezwaar meer bij Uw College kunnen ondervinden. Ik moge U verzoeken na te gaan in hoeverre deze regeling op korte termijn kan worden ingevoerd, doch eerst wens ik de verhoging van de duurtetoeslag voor de ambtenaren en arbeiders.
Uit goede bronnen heb ik vernomen, dat het Materieelambtenarenrecht in januari aanstaande in werking treedt.
De Minister-President zou aan de Ambtenarenbond hebben verklaard, dat wanneer het Materieelambtenarenrecht in werking treedt, het eilandgebied zelfstandig de duurtetoeslag van de ambtenaren zal verhogen.
Uit goede bronnen heb ik eveneens vernomen, dat Uw College steeds bereid was om de duurtetoeslag van de eilandsambtenaren te verhogen, doch vanwege

het feit dat het Eilandgebied Curaçao zich een dergelijke verhoging niet kon permiteren, deze verhoging is uitgesteld. In januari aanstaande zal er niets meer in de weg staan om deze verhoging te doen plaats-vinden.
Ik moge U verzoeken om deze verhoging alvast voor te bereiden, opdat de ambtenaren eind januari aanstaande de verhoogde duurtetoeslag kunnen ontvangen.

KINDERTOELAGE:
In de kindertoelage schuilt een zekere onbillijkheid. Een arbeider ontvangt per kind minimum f.13,-- per maand aan kindertoelage, ongeacht zijn loon. Een ambtenaar met de laagste bezoldiging ontvangt plus minus f.9,80 per maand per kind. In dit laatste bedrag is de duurtetoeslag ook mede gerekend.
Ik verzoek U om de kindertoelage van de arbeider en die van de ambtenaar tot een minimum bedrag van f.15,-- per maand per kind te verhogen.
De levenstandaard is sedert 1958 steeds hogerop gegaan zonder compensatie op een of andere wijze. Vandaar dat niet alleen de duurtetoeslag moet worden verhoogd, maar ook de kindertoelage.
En dan, een buitengewoon verzoek, Mijnheer de Voorzitter, ik weet niet dat het misschien geheel en al onder de bevoegdheid van het eilandsbestuur valt, zo niet, dan moet men zich vervoegen bij de Landsregering.
Doch ik geloof niet dat er enig bezwaar zou zijn om hierin stappen te nemen voor het volgende.

GEPENSIOENEERDE:
Artikel 40 van het Materieelambtenarenrecht geeft aanspraak aan de weduwe van een ambtenaar om drie maanden smartgeld te ontvangen na de dood van de ambtenaar. Ik moge U verzoeken om overleg met de Landsregering te plegen teneinde ook voor de weduwe van een gepensioeneerde een dergelijke aanspraak in de Pensioensverordening vast te leggen. Het is bekend, Mijnheer de Voorzitter, dat bij landsambtenaren een risico toelage bestaat. Bij een onderzoek is mij gebleken, dat dat voor het eiland Aruba nog niet zo is. Nu zou ik graag vragen wanneer voor de landsambtenaren zoiets reeds in werking is, dat zij een kassier, loket ambtenaar, die gelden moet incasseren of incasso lopen, de eilandsambtenaren gelijke omstandigheden ontvangen voor het risico dat zij hebben onder soortgelijke omstandigheid, dus dat het Bestuurscollege in die richting stappen neemt om gelijke rechten te houden ten aanzien van deze mensen, zoals dat bij de Landsregering voor de ambtenaren in landsdienst van kracht is.

VEILIG VERKEER:
Wij weten allemaal dat het verkeer op de Nederlandse Antillen, vooral op Curaçao en Aruba hartverscheurend is. Natuurlijk doet de Overheid alles dat in haar macht ligt om dat te voorkomen, maar ja, er zijn mensen, die nooit leren, zij hebben geen gevoel voor het leven van een ander.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, hier op Aruba heb ik opgemerkt dat in het stukje van de Havenstraat daar bij de bakkerij van Arends, verder bij La Esperanza, het verkeer van het noorden naar het zuiden verboden is.
Op de hoek van de Weststraat tot op die kleine verbindingsweg naar het gasoline station van de heer Henriquez (Schelpstraat) mag je niet inrijden, terwijl je naar het zuiden wel kan rijden, terwijl ook het verkeer van het zuiden naar het noorden open staat. Nu zijn er een paar nieuwe zaken opgericht, die ook over auto's beschikken en men parkeert daar de auto's links van de weg en dan heb je voor een zeker gedeelte van de weg amper tien meter waar twee auto's elkaar in de weg staan en het is veel te gevaarlijk. Dus ik zou het Bestuurscollege willen verzoeken om daarin overleg te plegen met een deskundige, in dit geval met de Commissaris van de Politie om een modus uit te denken om daar op een veilige manier te rijden.

Ook in de Wilhelminastraat ter hoogte van het nieuwe station, als men komt uit het Noorden over de Adriaan Lacle Boulevard naar de Wilhelminastraat, daar bij het pompstation op de hoek heeft men helemaal geen uitzicht op verkeer komende van Dakota naar de Wilhelminastraat. Toen men indertijd het oude station afbrak dacht ik dat er geen station meer zou komen daar, maar er werd toch een geheel nieuw en modern station daar neergezet. Ik vind het mooi, werkelijk een aanwinst voor Oranjestad, maar niettemin is daardoor de situatie aldaar zeer gevaarlijk geworden, want het uitzicht wordt geheel belemmerd bij het uitrijden. Ook daarvoor wil ik de aandacht vragen van het Bestuurscollege voor een oplossing en dat men niet wacht tot het kalf verdronken is, voordat men de put gaat dempen. Er gebeuren al genoeg ongelukken, dus een behoorlijke studie van deze beide situaties is zeer aan te bevelen.
Mijnheer de Voorzitter, enige dagen geleden heb ik in de kranten gelezen, dat de Kiwanisclub een actie op touw heeft gezet voor het verkrijgen van melk voor de scholen, dus om melk te laten distribueren op de scholen. Dat is een zeer prijzenswaardige zaak, maar naderhand heb ik in de krant kunnen lezen, dat bij de openbare scholen dit geen doorgang kon vinden vanwege het feit, dat het Bestuurscollege daar geen medewerking in verlenen wil. Nu ben ik zelf een vurige verdediger van het Bestuurscollege en ik geloof dus, dat de kranten niet het juiste bericht weergeven in dit geval. Ik wil het Bestuurscollege hier vragen in hoeverre deze bewering van de krant juist is en wat het motief is waarom men op de openbare scholen geen gebruik heeft gemaakt van de offerte van de Kiwanis, die dat initiatief heeft genomen. In vorige vergaderingen heb ik gevraagd om de aandacht van het Bestuurscollege voor klachten die mij en meerdere Raadsleden hebben bereikt, met betrekking tot een bepaalde oogarts op Aruba, vooral betreffende de mensen met een P.P.K.-kaart. Dat deze patiënten namelijk zeer onheus worden behandeld door die bepaalde arts, sommigen worden op de helft van de behandeling aangezegd, dat zij niet hoeven terug te komen enz., niettegenstaande hun bewering, dat zij zich nog niet hersteld voelen. Waar dit nu zit, weet ik niet, Mijnheer de Voorzitter, maar ik heb dit ook van een beëdigde ambtenaar vernomen en ik geloof niet, dat zo'n man zich aan zo'n grote leugen schuldig zal gaan maken ten opzichte van de oogarts. Gaarne zou ik Uw College verzoeken om dit te laten nagaan om te zien of deze beschuldiging op feiten berust of niet. Want volgens mijn mening hapert er ergens iets aan onze medische behandeling hier op Aruba, want er is ware trek naar het buitenland, naar Colombia, naar Caracas, naar Puerto Rico, naar Curaçao, van mensen die aldaar zich onder medische behandeling stellen, omdat men schijnbaar geen vertrouwen heeft in onze medici.
Verder zou ik het Bestuurscollege willen verzoeken om te specificeren de terreinen, die wij beschikbaar hebben hier voor industrie, bedrijven en werkplaatsen, en dergelijke, zodat mensen, die daar geinteresseerd in zijn er een uitkomst in kunnen vinden, zodat er nieuwe arbeidsgelegenheden komen voor mensen, die nu niet aan het werk zijn, waardoor de werkloosheid dus in zekere mate wordt bestreden. Want als men navraag doet naar een of ander terrein, dan hoort men, dat het gereserveerd is voor grote bedrijven. Maar ik heb laatst in de kranten gelezen, dat men ook voor kleine bedrijven een stimulans wil bewerken, door terreinen beschikbaar te stellen, zodat deze kleine bedrijven, kleine industrieen zich zouden kunnen ontplooien. Dus ik stel het stellig op prijs wanneer men dus bekend maakt welke terreinen voor wát beschikbaar zijn, zodat de mensen, die erin geinteresseerd zijn hun keuze kunnen doen en zonder veel omhaal de nodige vergunningen kunnen verkrijgen.
Voorlopig zal ik hiermee willen volstaan, Mijnheer de Voorzitter, bij de artikelsgewijze behandeling van de begroting zal ik weer met het een en ander naar voren komen. Ik dank U.

DE HEER D.FLEMMING: Señor Presidente, permiti mi haci uso di e oportunidad awe mainta pa dirigi mi mes na mi idioma natal na tratamiento di e presupuesto di aña 1966. Señor Presidente, meskos cu tur añanan anterior awe nos ta hunto trobe pa discuti y aproba e presupuesto di aña 1966.
Señor Presidente, manera nos por ripara den e Memorie van Toelichting educacion ta utilizando 26% di nos presupuesto. Esaki ta debí cu e populacion ta sigui aumentando y cu tur aña nos lo sigui confronta cu mas jobennan na school.
Señor Presidente, en vista cu e post di educacion ta sigui aumentando ariba nos presupuesto, mi kier a haci lo siguiente sugerencia tocante e posibilidad di incorpera e post di educacion den nos Meerjarenplan.
Señor Presidente, no ta solamente educacion tin e dificultad, pero tambe cuido social. Esaki sin duda ta di suma importancia pa cualkier paîs desaroya.
Señor Presidente, esaki ta comprendible debí na e curso di desempleo, cual ta primi ariba e post menciona. Sinembargo nos no mester perde for di nos bista ningun momento cu esaki ta di suma importancia, pasobra nos kier mira nos pueblo salud. Meskos cu educacion mi ta sugeri pa e asunto presente di e dos cosnan aki por wordo presenta y poni na conocimento di Gobierno di Hulanda tocante e posibilidad pa yudanza financiero ariba e dos terenonan menciona.
Señor Presidente, si en caso e peticion aki wordo realiza, siguramente lo ta un gran yudanza ariba e tereno cultural, spiritual y social. Pero tambe pa habri e oportunidad cu Gobierno Insular por utiliza algo di nos entrada anual pa inversionnan necesario pa aumenta turismo y habri e oportunidad pa industrianan chikito cu tin intencion di establese nan mes na Aruba.
Señor Presidente, ta comprendible cu Gobierno Insular ta haciendo tur loke ta na su alcance pa combati desempleo na Aruba. Esaki ta prueba cu aña 1966 lo trece projektonan di gran valor pa nos economia. Gracias na Dios pa e tentativa y acontisimiento di Bestuurscollege y muy especialmente di nos Gezaghebber di Aruba, Señor Oscar Henriquez, kende a defende e projekto di Sheraton na un manera sobresaliente cu e autoridadnan di Hulanda. Y cu di e manera ey nos por recibi e bon noticia tocante e projekto di Sheraton cu alegria. Señor Presidente, e noticia aki mester wordo aplaudi pa tur ciudadano di bon conocemento y sentimento humano, sin ningun clase di odio of rincor politico, pero cu e ideologia di mira su pueblo desaroya na un manera sublime den un forma di revolucion economico social y cultural. Señor Presidente, ta comprendible cu Gobierno Insular ta dedica y ta haci tur esfuerzo pa combati desempleo na Aruba door di trece projektonan pa mehora y ensancha nos base economico. Pero ta lastima aunque nos ta reconoce cu Lago ta un industria privado, sinembargo e empresanan aki mas bien ta e factor primordial cu a causa tanto intrankilidad den nos comunidad, door di haci tácticanan menos agradable sin ningun clase di comprension of sintimento humano.
Senor Presidente, tin bes un persona ta reconoce su errornan, y mi a ripara cu Lago a dicidi di mustra maske ta un poco di comprension door di cumpra shares di e projekto di Sheraton. Señor Presidente, mi ta spera, aunque ta tardi, pero miho tardi cu nunca, cu Lago lo cuminsa mehora su relacion cu e comunidad Arubano, door di mustra su buena fé y asina yuda loke a wordo dañá pa su capricho y intolerancia.

Señor Presidente, tambe mi ta aplaudi e forma cu e Eilandsraad di Aruba ta pone atencion y ta aproba e yudanzanan financiero na e personanan cu ta tuma e iniciativa ariba tereno di aumentá turismo, manera Isla di Oro, Olde Molen y tambe otro interesadonan cu tin e mes un pensamento,
Señor Presidente, mi ta spera cu piscadornan of personanan cu tin e pensamento di tuma piskeria como nan profesion, cu e personanan aki tambe

mester di atencion di Bestuurscollege tocante prestamo pa cumpra boto di motor of haci reparacionnan necesario na nan boto. Señor Presidente, tambe mi kier a complimenta Bestuurscollege y Camara di Comercio Arubano cu a sabi di defende e interes di Aruba na Venezuela tocante e cuestion di Ferry. Esaki sin duda a demostra cu ta algo di suma importancia pa nos economia y tambe ensancha e laso di amistad y colaboracion entre Venezuela y Aruba, y asina mantene e contacto maritimo cu Venezuela. Señor Presidente mi ta spera cu pronto nos por ta testigo di e realisacion di e projekto aki. Señor Presidente, tambe mi kier a hala atencion di Bestuurscollege tocante e organisacion cu pa añanan largo ta haciendo un trabao meritoso na Aruba. Esaki ta Wit-Gele Kruis, kende a dirigi un peticion na Bestuurscollege pa aumenta nan subsidio cu 20.000 florin. Den e peticion nan a demostra e importancia di nan trabao y e aumento di gasto cu ta haci nan organisacion debil pa cumpli cu nan encargo. Den e Memorie van Antwoord mi a ripara cu Bestuurscollege a contesta cu e peticion ainda ta den estudio. Mi ta spera cu Bestuurscollege lo tuma un amplio estudio di e peticion, especialmente den e tempo cu nos ta haya hopi familia cu mester cuido, pero pa un motibo of otro ta falta atencion.

Señor Presidente, tambe mi kier a hala atencion di Bestuurscollege tocante e servicio cu ta wordo duna na Veterinaire Dienst. Esaki ta en cuanto e tardanza cu ta tuma lugar cu varios clientenan pa motibo cu e keurmeesternan ta tumando hopi tempo pa bebe koffie. Señor Presidente, mi no ta contra pa un hende bebe koffie, pasobra mi tambe ta bebe koffie. Pero loke mi ta contra ta abuso di privilegio cu ta wordo duna y mi ta spera cu Bestuurscollege lo tene cuenta cu esaki y trece mehoranza na servicionan publico.

Tambe mi kier a pone na atencion di Bestuurscollege tocante algun camindanan cu ta den mal estado den districtonan y especialmente mi ta referi na e caminda cu ta pasa door di Sabana Grandi - Rooi Busal pa Oranjestad. Señor Presidente, lo ta mas sigur si tur e camindanan cu ta den mal estado por wordo cubri y un investigacion por wordo conduci door di Dienst Openbare Werken y cu un rapport wordo manda pa Bestuurscollege e ora por determina ta cua en realidad ta den necesidad di reparacion.
Señor Presidente, mi ta gradici Bestuurscollege pa e obra corona cual ta e hulpkantoor na Santa Cruz. Mi ta spera cu pronto e kantoor aki lo duna suficiente prueba di su servico y cu pronto e por wordo traslada den un edificio mas moderno.
Señor Presidente, tambe mi kier a trece padilanti e posibilidad di un servicio di ambulance na Santa Cruz. En vista cu nos populacion ta sigui aumentando y a la vez tin un aumento considerable di automobilistanan, mi ta kere cu un servicio di ambulance na Santa Cruz lo duna pueblo un servicio mas rapido y cu mas eficiencia y asina por cubri tur skina di Aruba na un manera satisfactorio.

Señor Presidente, en vista cu e investigacion cu a wordo teni na Water & Energie Bedrijf door di un experto di JC White Engineering Corporation, mi kier a haci e siguiente pregunta, cu si tal resultado a wordo entrega na Bestuurscollege y cu si ta existi tal posibilidad cu miembronan di Raad tambe lo obtene tal informacion.

Señor Presidente, mi kier haci uso di e oportunidad di haci un sugerencia, pero cual sugerencia mas bien ta algo cu ta pertenece na Land. Ta mi deseo di mira mas Arubianonan den servicio di polis. Pero esaki no ta facil pa motibo cu masha poco informacion ta wordo duna na e hobennan interesá durante nan entrevista. Mi ta kere cu e miho manera pa duna tal informacion ta door di haci esey via Voorlichtingsdienst y tambe na alumnonan cu pronto lo termina nan estudio na mulo y h.b.s., nan mester wordo informa

tocante e posibilidad di un bon salario, pensioen y promocion den ramo di polis. Señor Presidente, mi ta di opinion cu tal informacion ta necesario pa recruta mas candidato y asina haci e posibilidad mas atractivo pa e hobennan Arubano. En vista cu Señor Presidente ta hefe di polis na Aruba, mi ta spera cu Señor Presidente lo tuma mi peticion na consideracion y cu pronto nos por observa un mehoranza.
Señor Presidente, mi ta termina den mi promer turno y si ta necesario, lo mi bolbe den mi segundo turno. Masha danki, Señor Presidente.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe vanochtend gebruik te maken van de gelegenheid om in de landstaal te spreken bij de behandeling van de begroting voor 1966. Mijnheer de Voorzitter, gelijk voorgaande jaren zijn wij vandaag weer hier bijeen om te beraadslagen over en onze goedkeuring te hechten aan de begroting voor het jaar 1966.
Mijnheer de Voorzitter, zoals wij kunnen zien uit de Memorie van Toelichting beslaat Onderwijs en Opvoeding 26% van onze begroting. Dit komt omdat de bevolking blijft aanwassen, waardoor wij telkenjare weer voor het feit komen te staan, dat er meer jongelui naar school gaan.
Mijnheer de Voorzitter, gezien het feit, dat de post voor Onderwijs steeds groter wordt op onze begroting, wil ik het volgende voorstel doen, ten aanzien van de mogelijkheid om de post voor Onderwijs in ons Meerjarenplan te incorporeren. Mijnheer de Voorzitter, deze moeilijkheid betreft niet alleen het Onderwijs, doch ook Maatschappelijke Zorg, dit is ongetwijfeld van groot belang voor ieder ontwikkeld land.
Mijnheer de Voorzitter, dit is begrijpelijk, gezien de omvang van de werkloosheid, die op genoemde post drukt. Wij moeten echter geen moment uit het oog verliezen, dat dit van groot belang is, want wij willen ons volk gezond zien. Net zoals met het Onderwijs stel ik voor om deze twee aangelegenheden onder de aandacht van de Nederlandse Regering te brengen teneinde de mogelijkheid te bekijken voor financiële steun voor de twee genoemde onderwerpen.
Mijnheer de Voorzitter, indien dit verzoek verwezenlijkt wordt, dan zal dit ongetwijfeld een grote hulp zijn op cultureel, geestelijk en sociaal terrein. Maar tevens zal dit de mogelijkheid openstellen voor het Eilandsbestuur om iets van onze jaarlijkse inkomen aan te wenden voor noodzakelijke investeringen ten behoeve van het toerisme en ook om gelegenheid te scheppen voor kleine industrieën, die van plan zijn zich op Aruba te komen vestigen.
Mijnheer de Voorzitter, het is wel te begrijpen, dat de eilandelijke Overheid alles doet wat in haar macht is om de werkloosheid op Aruba te bestrijden. Het bewijs hiervan is, dat in het jaar 1966 er projekten zullen komen van grote waarde voor onze economie. Wij moeten dankbaar zijn voor de pogingen en bereiking van het Bestuurscollege en vooral van onze Gezaghebber, de heer O.S.Henriquez, die het Sheraton-hotelprojekt op zo'n uitstekende wijze heeft weten te verdedigen bij de Overheid in Nederland, zodat wij nu het goede nieuws betreffende dat projekt met vreugde kunnen ontvangen. Mijnheer de Voorzitter, dit bericht moet worden toegejuicht door alle rechtgeaarde burgers met diep-menselijke gevoelens, zonder enige haat of politieke wrok, maar met de stelling het volk/te zien ontwikkelen op een sublieme wijze in een economische, sociale en culturele revolutie.
Mijnheer de Voorzitter, het is begrijpelijk, dat het Eilandsbestuur al het mogelijke doet om werkloosheid op Aruba te bestrijden door ontwikkelingsprojekten hier naar toe te brengen en om zodoende tevens onze economische basis te verbreden. /zich
Het is echter jammer, Mijnheer de Voorzitter, al is de Lago een particuliere onderneming, dat juist deze onderneming de voornaamste factor is, die zoveel onrust heeft gezaaid onder onze gemeenschap, door het aanwenden van minder

aangename taktieken, verstoken van alle begrip en menselijke gevoelens. Mijnheer de Voorzitter, soms erkent iemand zijn fouten en ik zie, dat de Lago dan ook besloten heeft een beetje begrip te tonen door aandelen te kopen in het Sheraton-projekt. Mijnheer de Voorzitter, ik hoop, al is het wat laat - maar dan beter laat dan nooit,- dat de Lago haar betrekking met onze gemeenschap zal verbeteren door haar goede wil te tonen om zodoende te herstellen wat verbruid werd door haar halsstarrigheid en onverdraagzaamheid.

Mijnheer de Voorzitter, ik juich ook de wijze toe, waarop de Eilandsraad van Aruba aandacht schenkt aan de financiële steun aan die personen, die het initiatief nemen op het gebied van de bevordering van het toerisme, zoals bijvoorbeeld Isla di Oro, de Olde Molen en ook andere geinteresseerden, die dezelfde gedachtengang hebben en dat de Raad haar goedkeuring hecht aan deze financiële steun.
Mijnheer de Voorzitter, ik hoop, dat de vissers of die personen die het voornemen hebben om de visserij hun beroep te maken ook de aandacht hebben van het Bestuurscollege voor wat betreft het verlenen van voorschotten voor aanschaf van boten, buitenboordmotoren of voor noodzakelijke reparaties aan hun boten. Mijnheer de Voorzitter, ik zou ook het Bestuurscollege en de Arubaanse Kamer van Koophandel een compliment willen maken, voor de wijze waarop zij de belangen van Aruba in Venezuela hebben weten te verdedigen, met betrekking tot de kwestie van de ferry. Dit heeft ongetwijfeld bewezen een aangelegenheid te zijn van groot belang voor onze economie en zal tevens de vriendschapsbanden en samenwerking tussen Aruba en Venezuela hechter maken en zal zodoende het maritieme contact met Venezuela in stand houden. Mijnheer de Voorzitter, ik hoop, dat wij spoedig getuigen zullen mogen zijn van de verwezenlijking van dit projekt. Mijnheer de Voorzitter, ik wil ook de aandacht van het Bestuurscollege vestigen op die organisatie, die reeds lange jaren zo'n verdienstelijke arbeid verricht op Aruba. Dat is het "Wit-Gele Kruis". Deze vereniging heeft een verzoek gericht aan het Bestuurscollege om haar subsidie met f.20.000,-- te verhogen. In dat verzoek hebben zij de belangrijkheid van hun werk aangetoond, alsmede de verhoogde kosten, die hun organisatie verzwakt, waardoor zij moeilijk aan de hen opgedragen taak kunnen voldoen. In de Memorie van Antwoord heb ik kunnen zien, dat het Bestuurscollege heeft geantwoord, dat het verzoek nog steeds in behandeling is.
Ik verwacht, dat het Bestuurscollege een grondige studie zal maken van deze aanvrage, vooral nu er in deze tijd zoveel gezinnen zijn, die zorg behoeven, maar die om de een of andere reden niet de nodige aandacht krijgen.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege ook wijzen op de behandeling de "service", die men krijgt bij de Veterinaire Dienst. Dit in verband met het oponthoud die verschillende klanten ondervinden, vanwege het feit, dat de keurmeesters te veel tijd gebruiken om koffie te drinken. Mijnheer de Voorzitter, ik ben er niet op tegen dat men koffie drinkt, want ik drink ook koffie. Waar ik op tegen ben is het misbruik van het privilege, dat wordt gegeven. Ik verwacht, dat het Bestuurscollege hiermede rekening zal houden en een verbetering zal brengen in de "service" aan het publiek.

Ik wil gaarne enkele wegen ter attentie brengen van het Bestuurscollege, welke wegen in de distrikten in zeer slechte staat verkeren. Ik verwijs hierbij vooral naar de weg, die loopt door Sabana Grandi - Rooi Bosal naar Oranjestad. Mijnheer de Voorzitter, het zou beter zijn indien alle wegen, die in slechte staat verkeren hersteld werden. Door Dienst Openbare Werken zou een onderzoek kunnen worden gedaan en aan het Bestuurscollege een

rapport worden uitgebracht, zodat er dan besloten zal kunnen worden welke wegen inderdaad herstel behoeven. Ik wil het Bestuurscollege dank zeggen voor het instellen van het hulpkantoor te Santa Cruz. Ik hoop, dat dit kantoor spoedig voldoende bewijs zal leveren van haar noodzaak en dat het spoedig overgebracht zal worden naar een moderner gebouw.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege tevens de mogelijkheid in overweging willen geven voor het instellen van een ambulance-dienst te Santa Cruz. Gezien het feit, dat onze bevolking blijft groeien en tevens dat er een aanzienlijke verhoging is van het aantal motorrijders, vind ik, dat een ambulance-dienst te Santa Cruz een vlottere en meer efficiente service zal geven aan het volk van Santa Cruz en zodoende zal het gehele eiland op een bevredigende wijze bediend worden.

Mijnheer de Voorzitter, naar aanleiding van het onderzoek, dat gehouden werd bij het Water & Energie Bedrijf door een deskundige van J.C.White Engineering Corporation wil ik de volgende vraag stellen: Werden de bevindingen van dat onderzoek aan het Bestuurscollege overhandigd en of de mogelijkheid bestaat dat de Raadsleden van die bevindingen op de hoogte zullen worden gesteld?

Mijnheer de Voorzitter, ik wil van deze gelegenheid gebruik maken om een voorstel te doen, welk voorstel echter meer op het vlak van het Land ligt. Het is mijn wens om meer Arubanen in dienst van de Politie te zien.
Maar dit is niet makkelijk aangezien er zeer weinig voorlichting hieromtrent gegeven wordt aan de geinteresseerde jongelui gedurende het onderhoud. Ik meen, dat de beste manier om die inlichtingen te geven is, om dit te doen via de Voorlichtingsdienst en ook aan de leerlingen die de school beeindigen bij de mulo- en h.b.s.-scholen.
Zij dienen te worden voorgelicht, omtrent de mogelijkheid van een goed salaris, pensioen en bevordering bij de Politie. Ik ben van mening, Mijnheer de Voorzitter, dat een dergelijke voorlichting nodig is om meer kandidaten aan te trekken en om de mogelijkheid aantrekkelijker te maken voor de Arubaanse jongelui. Gezien het feit, dat U, Mijnheer de Voorzitter, hoofd bent van de Politie op Aruba, verwacht ik dan ook dat U dit verzoek in overweging wilt nemen en dat wij spoedig een verbetering hierin mogen zien.
Mijnheer de Voorzitter, ik eindig bij deze in de eerste ronde, ik zal terug komen in de tweede ronde. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER W.C.ANSLIJN</u>: Mijnheer de Voorzitter, zoals U weet, ben ik zes maanden buiten het eiland geweest en daardoor was ik niet aanwezig bij de voorbesprekingen van de begroting. Ik wil mij dus beperken tot een paar opmerkingen bij de artikelsgewijze behandeling. Niettemin wil ik even iets opmerken, omdat ik denk, dat het nu de tijd is om dit te doen.
Verleden jaar, Mijnheer de Voorzitter, bij de behandeling van de begroting ontstond er een misverstand tussen U en mijn persoon naar aanleiding van een opmerking door mij gemaakt in verband met een strenge contrôle op de vreemdelingen op Aruba. Deze keer, Mijnheer de Voorzitter, heb ik geen klachten. Ik heb alleen lof voor U en de betrokken heren van de politie en de Vreemdelingendienst voor de "broadminded" en efficiente wijze, waarop U dit probleem hebt aangepakt en voor een groot deel opgelost.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER L.A.I.CHANCE</u>: Mijnheer de Voorzitter, ik heb enige punten die ik ter attentie van het Bestuurscollege naar voren wil brengen. Mijnheer de Voorzitter, na vier jaar heb ik vandaag het voorrecht om mijn dank uit te spreken aan het Bestuurscollege voor hun medewerking bij het aanbrengen van de geleidelichten ten behoeve van de vissers, die de ingang van de

Rodger's beach bij de Lago gebruiken. Zoals ik gezien heb, is het verleden week klaar gekomen. Alhoewel het vier jaar geduurd heeft toch zijn wij er op het ogenblik dankbaar daarvoor.
Ik wens tevens gebruik te maken van de gelegenheid om U te vragen Uw sekretaris een brief aan de Lago te laten schrijven om hen dank te betuigen voor de medewerking hierin, want zoals ik het begrepen heb heeft de Lago in deze haar volle medewerking gegeven en ik denk dat een woord van dank hier op zijn plaats is.
Mijnheer de Voorzitter, dit werd ook door iemand anders naar voren gebracht maar ik heb deze mensen beloofd, dat ik het ook naar voren zou brengen. Ik vind het een zeer pijnlijke situatie, omdat ik het zelf gezien en meegemaakt heb en het heeft gevolgen, Mijnheer de Voorzitter.
Jaarlijks geven wij duizenden gulden uit voor het bevorderen van het toerisme op het eiland. Gelukkig is dit de laatste jaren vooruit gegaan. Maar, Mijnheer de Voorzitter, de grondslag van het uitgeven van deze gelden is, als ik mij niet vergis, werkverschaffing, dus om mensen, die zonder emplooi zitten aan werk te helpen. Mijnheer de Voorzitter, er zijn enige mensen, die samen wat geld gespaard hebben en die misschien jaren ervoor gespaard hebben. Deze mensen hebben een taxi gekocht en zij zijn in het taxi-bedrijf gegaan. Met veel moeite, bidden en smeken kregen zij een vergunning om hun taxi-bedrijf uit te oefenen. Helaas, Mijnheer de Voorzitter, nadat deze mensen zo'n vergunning gekregen hebben, worden zij nu gedwarsboomd door de grote maatschappijen, die deze mensen in de weg staan om eerlijk hun brood te verdienen. Mijnheer de Voorzitter, ik heb, toen de toeristen-schepen hier laatst zijn gekomen dit ook ter attentie van het Bestuurscollege gebracht, en nu breng ik het naar voren om U, als voorzitter en hoofd van politie er attent op te maken.
Misschien kan er een regeling getroffen worden waardoor aan grote autobussen geen vergunning wordt gegeven om toeristen van het haven-terrein of van het luchthaven-terrein te voeren, zodat de eigenaars van de kleine autobussen en de taxi's de gelegenheid krijgen om met het vervoeren van deze toeristen hun brood te verdienen. Mijnheer de Voorzitter, deze mensen hebben niets anders om hun brood mee te verdienen. Op Aruba maken de meeste mensen, die van de ene stad naar de andere gaan gebruik van hun eigen auto of zij gaan met een bus, die daartoe beschikbaar is.
Deze taxichauffeurs, Mijnheer de Voorzitter, hebben dus geen andere bron van inkomsten en daarvoor vraag ik U om zo spoedig mogelijk hiervoor een regeling te treffen waardoor de grote bussen geen toestemming krijgen om op deze terreinen toeristen te gaan halen en dat de taxi-chauffeurs de gelegenheid krijgen om de toeristen te vervoeren, zodat zij daarmee hun dagelijks brood kunnen verdienen om onder andere ook hun belastingen te kunnen betalen.
Mijnheer de Voorzitter, de Congoweg is een mooie weg die laatst aangelegd is te San Nicolas. Aan deze weg ligt een technische school, maar Mijnheer de Voorzitter, er is iets dat die weg mist en dat zijn lichten.
Ik vraag de aandacht van het Bestuurscollege, Mijnheer de Voorzitter, om volgend jaar, misschien bij de begrotingswijziging, als het nog mogelijk is gelden te vinden om lichten bij voorkeur de zogenaamde day-light "system" in deze streek aan te brengen, vooral bij de Congoweg.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet ook Uw aandacht vragen voor Wegfontein. Daar hebben de mensen hetzelfde probleem met jongens die daar op en neer lopen. Natuurlijk hebben deze jongens het recht om op straat te blijven, maar ik denk niet dat ze enig recht hebben om mensen met stenen te gooien, plat op de weg te gaan liggen en de auto's te hinderen. Ik vraag U om na te gaan of er ook hier enige lichten geplaatst kunnen worden en ook om de politie in deze omgeving een betere contrôle te laten houden totdat er lichten aangebracht kunnen worden.

Ik zie, Mijnheer de Voorzitter, dat hier op de begroting 30.000 gulden is opgebracht voor hetuiteindelijke aanleggen van een verbindingsweg tussen de Lagoweg en de Pastoor Hendrikstraat. Hiervoor, Mijnheer de Voorzitter, hebt U mijn hartelijke dank, gezien het feit dat ik verschillende jaren ook over dit punt heb gesproken. Ik hoop, dat het uitvoeren hiervan zo spoedig mogelijk plaats kan vinden.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil de aandacht van het Bestuurscollege vragen voor een verbindingsweg voor de zogenaamde "deadend" street in de omgeving van de Marnixstraat, P.C. Hooftstraat en de Wagemakerstraat.
Deze wegen hebben geen verbindingsweg, maar zij worden wel veel gebruikt door de mensen die daar wonen en ook misschien door andere en ik denk dat een verbindingsweg hier heel noodzakelijk is. Ik hoop, dat het Bestuurscollege hierin verbetering kan brengen.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, is er een verbindingsweg tussen de Bernhardstraat of een verlenging van de Pavelstraat, dat is een zijstraat van dezelfde Pastoor Hendrikstraat. Daar staat een hele rij huizen, Mijnheer de Voorzitter, op deze geul of rivierband of wat U het wilt noemen, maar dat is geen straat, Mijnheer de Voorzitter, deze mensen moeten door deze geulen en bomen en struiken en cactussen lopen om tot hun huizen te komen en ik denk dat hier een weg aangelegd moet worden, Mijnheer de Voorzitter. Als er geen geld is om een goede weg aan te leggen, dan waren tijdelijk deze geul met zand te vullen - misschien kan er olie over worden gespoten zodat deze mensen uit deze deplorabele toestand worden geholpen.
Een paar maanden geleden werd aan de Waterleidingsdienst bericht, dat er een lekke leiding was in deze zelfde geul of straat of hoe men het dan ook noemt. Althans, een bewoner van deze straat had het initiatief genomen om de Waterleiding op te bellen om hen er attent op te maken. Tot heden Mijnheer de Voorzitter, is niemand van de Waterleidingsdienst gekomen, niet eens om na te gaan of het waar is of het water daar lekt. Mijnheer de Voorzitter, ik heb het zelf gezien, dat het water daar nog steeds weg-loopt. Over een maand of twee zullen wij horen: er is geen water. Wij moeten die plaatjes weer brengen, omdat het water schaars is, of zo. Als het zo doorgaat kunnen wij ons wel voorstellen dat er over een paar maanden wel een tekort aan water is. Mijnheer de Voorzitter, ik denk niet, dat het op de begroting mogelijk is gelden op te brengen voor het volgende, maar toch zou er een verbetering in gebracht kunnen worden. Dat gaat namelijk over de weg naar het Havenkantoor. Deze weg verkeert in een zeer deplorabele toestand. Mocht er geen gelden beschikbaar zijn om deze weg aan te leggen, laat dan als U blieft deze geulen met zand opvullen en een beetje olie over spuiten om zodoende een tijdelijk verbetering aan te brengen, totdat men hiervoor gelden beschikbaar krijgt. Ik heb ook al eerder naar voren gebracht en gevraagd om het gebied ten westen daarvan schoon te maken en al die oude krotgevallen op te laten ruimen door de Werkverschaffing. Toen werd mij gezegd, dat men zou gaan bekijken of het gedaan kon worden. Ik weet niet of het Bestuurscollege hier iets aan heeft gedaan om dit gebied schoon te maken vooral ten aanzien van de toeristen, die dit eerste aanzicht krijgen wanneer zij op Aruba aankomen.
Ten aanzien van de wegen van de Village in San Nicolas, weet ik zeker, dat er misschien het volgend jaar iets aan gedaan zal worden, maar ik vraag om dit jaar reeds iets aan deze wegen te doen, want zij verkeren in een slechte toestand. Er zijn overal gaten en geulen. Misschien kan er nog iets gedaan worden.Vooral met deze regentijd is het zeer verschrikkelijk om over deze wegen te rijden, Mijnheer de Voorzitter.
Iemand anders heeft het volgende ook naar voren gebracht, Mijnheer de Voorzitter. Voor een groot deel van de bevolking is de tarievenverlaging van de Elmar een zeer treurige verassing geweest. Er werd zoveel geschreven en gezegd en wat nog meer over de verlaging van de tarieven van de Elmar. Mijnheer de Voorzitter, inderdaad voor een maand waren de tarieven wel verlaagd, daarna gingen zij weer twee of drie keer zoveel omhoog.

Een ding wil ik vragen, Mijnheer de Voorzitter, en dat is of het niet mogelijk is om contrôle uit te oefenen op de tarieven of op het lezen van de meters van de Elmar. Mijnheer de Voorzitter, gedurende juni ben ik een hele maand weg geweest met vakantie. Mijn gezin is ook meegegaan en bleef nog een maand langer weg. Toch kreeg ik dezelfde rekening voor juni en juli, Mijnheer de Voorzitter, als al die andere maanden tevoren, behalve dan die ene maand, toen de tarieven naar beneden gingen.
Mijnheer de Voorzitter, hoe is dit nu mogelijk? Ik ben geen technicus op dit gebied, maar ik vraag mij wel af hoe dit mogelijk is? Wij zijn niet thuis geweest. Niemand is in het huis geweest voor twee maanden en toch gebruiken wij dezelfde hoeveelheid elektriciteit als toen het hele gezin daar was. Ik denk, Mijnheer de Voorzitter, dat er wel contrôle op de Elmar uitgeoefend moet worden. Ik weet niet hoe dit gedaan kan worden. Vroeger had men kaarten, waarop geschreven werd hoeveel elektriciteit gebruikt werd. Toen konden wij aflezen wat gebruikt werd of niet.
Nu heeft men deze kaarten weggenomen en iedereen schrijft maar wat hij wil. Als men bij de Elmar gaat klagen dat men zoveel gebruikt heeft, dan krijgt men te horen: ja, maar U hebt een hond. Maar, Mijnheer de Voorzitter, die hond staat aan een ketting. Ja, maar U hebt een freezer gekocht. Ik heb geen freezer, Mijnheer de Voorzitter. Ik weet eigenlijk niet wat er aan de hand is met de Elmar. Maar, Mijnheer de Voorzitter, er is zeker iets, dat mis is. Ik hoop, dat het Bestuurscollege, of als het nodig is de Landsregering, hier een of ander kan doen ter bestrijding van de onregelmatigheden bij de Elmar.
Mijnheer de Voorzitter, verleden jaar heb ik dit punt reeds naar voren gebracht, maar ik zal het nu weer willen doen en dat is de toestand bij de Paulusschool op San Nicolas. Deze is een zeer grote school, Mijnheer de Voorzitter, en ik zie, dat er gelden beschikbaar zijn om de omheining weer op te bouwen. Maar, Mijnheer de Voorzitter, er staat daar een oude barak, waarin les aan de kinderen wordt gegeven en vooral nu in deze regentijd moeten deze kinderen onder de neerdruppelde regen zitten om les te krijgen. Ik denk niet, dat dit de juiste toestand is, Mijnheer de Voorzitter, en ik hoop, dat het Bestuurscollege spoedig iets daaraan kan doen. Mijnheer de Voorzitter, ik had dit reeds eerder naar voren gebracht en toentertijd werd er een tijdelijke verbetering in gebracht. Maar, Mijnheer de Voorzitter, thans wordt ik elke morgen om vijf uur wakker gemaakt - en ik ben er zeker van, dat de buren in die omgeving ook wakker worden gemaakt - door het knallen van schoten, wat op een veldslag in Vietnam leek: namelijk het schieten van honden. Ik vraag U, Mijnheer de Voorzitter, of het niet mogelijk is om weer een dog-catcher aan te stellen en de politie opdracht te geven om een stop te zetten aan het schieten van deze arme honden. Ik meen, dat het beter is om deze honden te vangen en de eigenaren een boete of zo te laten betalen.
Want ik denk, dat dit schieten niet zo veilig is in bewoonde streken, Mijnheer de Voorzitter, vooral 's morgens vroeg om vijf uur. Hier heb ik persoonlijk belang bij, want soms ben ik om die tijd ook op de weg.
Ik hoop, dat hier een einde aan gemaakt kan worden.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil U ook iets vragen over het volgende.
Ik heb verschillende stukken in de krant gelezen en ik heb ook verschillende mensen over horen spreken, maar nooit heb ik er iets officieel van gehoord. Daarom wil ik deze gelegenheid gebruiken om U te vragen, of U mij enige inlichtingen kunt geven over het feit waarom het hotel-plan van Neme-Belafonte niet op Aruba is doorgegaan, maar dat dit plan naar Bonaire is overgebracht. Zoals ik hoor zullen deze plannen zo spoedig mogelijk op Bonaire uitgevoerd worden in plaats van op Aruba.
Ik zou gaarne weten of het Bestuurscollege mij inlichtingen kan geven omtrent de stand van zaken en ook waarom wij zo'n kans voorbij hebben laten gaan en hoe het komt, dat wij de kans gemist hebben, om die investering op Aruba te krijgen.

Ook, Mijnheer de Voorzitter, dit ligt meer op het niveau van het Land, maar omdat U vertegenwoordiger bent van het Land, wil ik dit onder Uw aandacht brengen. Mijnheer de Voorzitter, als ik het goed begrijp, als iemand hier 5-10 jaar gewoond heeft op Aruba, dan heeft hij recht om een aanvraag in te dienen om de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen. Zoals mij verteld werd, zijn er verschillende aanvragen, die gedaan zijn en die jarenlang bij het Bestuurscollege op Personeelszaken, op Archief of waar dan ook blijven liggen, zonder doorgezonden te worden.
Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, mocht het waar zijn, of dat de juiste manier is om deze aanvragen te behandelen. Ik zou liever zeggen, als zij binnen komen om ze meteen door te sturen naar Nederland en laat Nederland ze dan ophouden als het mogelijk is. Maar niet door mensen, die hier op het eiland werken en die deze dingen moeten uitwerken en doorzenden.
Het werd mij verteld, dat er op het ogenblik twee dames zijn, die op het eiland wonen, althans zij zijn hier 22 jaar geleden geboren. Zij wonen op Dakota en de immigratie-politie zit de hele tijd achter deze meisjes aan en zegt, dat zij van het eiland moeten verdwijnen.
Mijnheer de Voorzitter, deze meisjes hebben een Antilliaanse moeder. Gaarne wil ik U verzoeken om te laten nagaan, wat eigenlijk de reden is, dat de immigratie deze meisjes zo lastig valt. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Thans zou ik de vergadering willen schorsen tot vanmiddag om 3 uur.

Ik heropen deze openbare vergadering, die vanmorgen werd geschorst tot 3 uur en geef het woord aan de heer Finck.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, bij de goedkeuring van de begroting van het eilandgebied Aruba valt ons direkt op, dat, wanneer wij deze begroting vergelijken met de begrotingen van de andere eilandgebieden, twee eilandgebieden een nadelig saldo hebben, waarvoor zij helemaal geen dekking hebben en het eilandgebied Curaçao heeft een tekort van 6 miljoen. Mijnheer de Voorzitter, deze fraktie onderstreept ten volle hetgeen het Bestuurscollege zegt in haar Memorie van Toelichting dat een juist en zuinig beleid van het Bestuurscollege er voor gezorgd heeft, dat deze begroting weer sluitend aangeboden kon worden van deze Raad. In het bijzonder, Mijnheer de Voorzitter, pleit dit voor een zuinig beleid op financieel gebied. Wij zijn daarom ook trots, Mijnheer de Voorzitter, deel te mogen uitmaken van deze gemeenschap, die trots mag zijn dat dit eilandgebied weer de enige is, die, zoals de afgelopen jaren te voorschijn komt met een sluitende begroting. Wanneer er andere geluiden gehoord worden, dat het te wijten is aan hogere inkomstenbelastingen van de mensen, die lay-off hebben gekregen, dan wil ik dit liever niet ter sprake brengen, omdat wij deze geluiden de afgelopen jaren reeds meerdere malen gehoord hebben en niettemin zien wij dat wij toch telkenjare een sluitende begroting hebben. Maar, Mijnheer de Voorzitter, wij mogen niet juichen zonder meer, want terecht heeft het Bestuurscollege gezorgd, dat er twee P.M.-posten zijn op deze begroting, namelijk bij de Haven- en Loodsdienst, dit als een zekere waarschuwing voor het jaar dat volgt op 1966, namelijk het jaar 1967. Deze P.M.-posten, Mijnheer de Voorzitter, als ik het goed begrijp, die waarschuwen ons dat voor het jaar 1967, er gelden opgebracht moeten worden om de rente te betalen voor deze twee projekten, althans voor de Havendienst en de Loodsdienst.
Wij hebben daarom in het Voorlopig Verslag bij de behandeling in de commissie-vergadering gevraagd of het Bestuurscollege niet van mening is, dat er nu reeds stappen ondernomen moeten worden om via de Landsregering

Nederland te benaderen met een verzoek, om te geven of een rente-subsidie of een uitstel tot betaling van deze gelden, die wij geleend hebben.
Ik ben blij te lezen, Mijnheer de Voorzitter, in de Memorie van Antwoord dat het Bestuurscollege antwoordt, dat inderdaad het Bestuurscollege dit ook gezien heeft en reeds stappen ondernomen zijn om hier toe te komen. Wat de uiteindelijke resultaten zullen zijn, Mijnheer de Voorzitter, dat weten wij nog niet, maar een feit is, dat wij tevreden mogen zijn gezien het feit, dat het Bestuurscollege dezelfde gedachtegang heeft als deze fraktie.
Mijnheer de Voorzitter, er is veel gesproken vanmorgen en er is weinig gezegd. Er is zelfs door sommige mensen heel laag gesproken en het doet ons leed om, na ruim 14 jaren lid te mogen zijn van deze Raad, dat wij ons nu de vraag moeten stellen: Quo vadis, Eilandsraad van Aruba?
Mijnheer de Voorzitter, de geluiden die wij hebben gehoord vanmorgen zijn feitelijk beneden de waardigheid van deze Raad, van dit College. Het is mooi om hier in deze Raad collega's aan te vallen. Het is niet alleen mooi, het is makkelijk, Mijnheer de Voorzitter, omdat er een wet is, die ons beschermt. Maar in het verleden hebben wij gezien dat er velen geprobeerd hebben, of althans enkelen geprobeerd hebben, collega's hier aan te vallen, mensen van hoge functie aan te vallen, maar dat zij niet durfden buiten met deze aantijgingen te komen, omdat zij wisten, dat zij hier beschermd zijn.
Mijnheer de Voorzitter, de Arubaanse Volks Partij - de A.V.P. - die de afgelopen maanden en de afgelopen jaren aan het afbrokkelen is, en de afgelopen laatste twee maanden weer een grote slag gekregen heeft, waardoor zij praktisch aan het einde gekomen is van haar bestaan, die kan haar zwakte alleen maar hier verklaren door persoonlijke aanvallen.
Mijnheer de Voorzitter, persoonlijk ben ik niet aangevallen.
Ik durf wel te verklaren dat ik elke persoonlijk aanval hier zo gaarne hoor. Maar, Mijnheer de Voorzitter, als een partij, de Voorzitter, de leider van een partij, de Arubaanse Volks partij, de A.V.P. bij monde van de heer Eman, haar leider, met dergelijke aantijgingen van een dergelijke laag niveau hier in deze Raad moet komen, dan hebben wij het recht te vragen "Quo vadis, Arubaanse Eilandsraad?" De heer Eman begon vanmorgen eerst te zeggen, dat de mensen van de werkverschaffing, die dus minder verdienen, omdat zij geen vaste werkkring hebben, rumdrinkers zijn en dat de voormannen de rumverkopers zijn. En dan komt hij verder aan het eind van zijn betoog met een persoonlijke aanval op een collega, namelijk, een collega die jarenlang deel heeft uitgemaakt van zijn fraktie. Mijnheer de Voorzitter, ik wil op hetgeen de heer Eman gezegd heeft niet dieper ingaan, wij zouden alleen maar dieper en lager in de put dalen, maar ik geloof wel, dat het een plicht is van enkele van ons om hier op te wijzen dat wij op een zakelijke wijze deze begroting zijn begonnen vanmorgen, en dat helaas, toen de leider van de Arubaanse Volks Partij aan het woord kwam, dit niveau dat wij bereikt hadden en waarop wij bleven, plotseling naar de laagte toedaalde. Mijnheer de Voorzitter, ik hoop, dat dit een waarschuwende stem is, en dat de heer Eman en ook enkele andere, die gesproken hebben en zeiden, dat de verkiezingen in aantocht zijn en dat gelden, die hiervoor of daarvoor gevoteerd zijn, niet mogen worden aangewend voor politieke campagne's enz. dat die heren dus wel dienen te beseffen waar zij het over hebben. Mijnheer de Voorzitter, het zijn alleen maar losse berichten uit de lucht gegrepen, die kant noch wal raken.
Wij hebben deze geluiden reeds meerdere malen in het verleden gehoord.
Wij hebben dikwijls gehoord, dat de Arubaanse Volks Partij tegen de bouw van het hotel geweest was, omdat de wijze, toen dit werd voorgelegd aan de Raad, niet de juiste was. Er gebeurde dingen waarvoor de gelden niet verantwoord waren. Wij hebben dit tot in den treuren toe gehoord.
Ik heb dikwijls uitdrukkelijk gevraagd; komt U met bewijs of in de Raad, buiten de Raad, achter de Raad.

Maar wij hebben nooit zelfs een poging gezien van die zijde, waarbij ze zouden komen om te proberen te bewijzen, dat deze dingen juist zijn. Mijnheer de Voorzitter, de P.P.A. - de Partido Patriotico Arubano - vreest geen enkele klacht en elke aantijging vangt zij direkt op, elke handschoen die men haar toewerpt vangt zij op en zij slaat terug. Wij, in de partij, die te allen tijde met open vizier de strijd kunnen aanbinden, wij kunnen wel zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat de Partido Patriotico Arubano met open vizier, en met alle oprechtheid en eerlijkheid het komende jaar de verkiezingen ingaat.

Mijnheer de Voorzitter, vergunt U mij enkele korte punten hier aan U voor te leggen, het zijn mededelingen en informaties.
Mijnheer de Voorzitter, het vorig jaar bij de begrotingsbehandeling van het jaar 1965 hebben meerdere leden gewezen op de toestand, die ontstaan is na de inwerkingintreding van de Chemische fabrieken te Barcadera. Als ik mij niet vergis heeft het Bestuurscollege bij monde van haar gedeputeerde toen gezegd, dat de gassen die uit deze schoorstenen ontsnappen niet alleen niet schadelijk zijn, maar dat de gassen zelfs bevorderlijk zouden zijn voor de gezondheid. Ik geloof, dat de gedeputeerde zei, dat amoniak goed is zowel preventief als curatief tegen onder andere, verkoudheid. Mijnheer de Voorzitter, ik weet het niet, ik heb daar geen verstand van, ik neem aan dat het zo is. Ik ben daar een paar keren geweest en enkele mensen hebben mij erop gewezen, dat het daar erg rokerig is, vooral bij windstilte en als de wind gekeerd is , bevinden de huizen zich daarzo praktisch in een rookmassa. Ik wil niet dieper op deze zaak ingaan, omdat het Bestuurscollege ons geantwoord heeft in haar Memorie van Antwoord dat deze zaak de belangstelling heeft van het Bestuurscollege en dat alhoewel het niet bewezen is dat deze gassen schadelijk zijn voor de gezondheid van de mens, het Bestuurscollege toch van plan is om dit met Nederland op te nemen, dat het Bestuurscollege althans beginnen wil om door dit gebied als industrie gebied te verklaren te zien of daardoor gelden gekregen kunnen worden, waarmede deze huizen vergoed kunnen worden aan de eigenaren en de gronden opgekocht kunnen worden. Dit is een goed geluid, Mijnheer de Voorzitter en ik hoop, dat het Bestuurscollege deze Raad tezijnertijd op de hoogte zal stellen van de vorderingen die gemaakt zijn in deze materie.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, mag ik spreken namens de hele Raad, meen ik, als ik hier onze erkentelijkheid betuig aan het Bestuurscollege voor het feit, dat U overgegaan bent tot het benoemen van twee gewone volksmensen, die zich onder het Hoofd van de Gezondheidsdienst belasten zullen met de mensen, die verslaafd zijn aan alcohol en uiteindelijk een last zijn voor zichzelf, voor hun gezinsleden en voor de hele gemeenschap.
Ik moet zeggen, dat het Bestuurscollege zeer vlug er toe is overgegaan om de wensen van de Raad in deze te realiseren en als ik mij niet vergis zijn deze twee heren nu naar Amerika gegaan voor enkele weken om daar enige praktijkervaringen op te doen. Ik kan U nu reeds verzekeren, dat het geld niet weggegooid is dat aan deze mensen aan salaris betaald zal worden. Ik ken deze twee heren persoonlijk, daar deze twee mannen zelf vroeger het slachtoffer zijn geweest van de drank en nu hun broeders uit deze ziekte willen helpen.
Mijnheer de Voorzitter, het vorig jaar heb ik gesproken over rechttrekking van salarissen van hoofdonderwijzers. Ik wil hier niet lang meer over spreken, U weet precies waar het over gaat. De onderwijzers uit Nederland of de onderwijzers uit andere delen van het koninkrijk en de Antillen, die hun onderwijsjaren daar hebben doorgebracht en hier worden benoemd tot hoofdonderwijzer, krijgen wel voor die jaren, waarin zij in de andere rijksdelen gewerkt hebben die periodieke verhogingen, waardoor het kan gebeuren, dat twee mensen die hoofdonderwijzer zijn, die dezelfde dag

geslaagd zijn en die dezelfde dag benoemd werden, een verschil hebben van meer dan f. 100,-- in salaris. Het Bestuurscollege heeft mij het vorig jaar bij monde van de Gedeputeerde van Onderwijszaken medegedeeld dat deze zaak de volle aandacht had van het Bestuurscollege en dat zij dit zou opnemen met de Landsregering en eventueel met het Eilandgebied Curaçao. Eerlijk gezegd, Mijnheer de Voorzitter, hadden wij het plan om met een motie te komen vandaag om dit voor Aruba maar door te timmeren. Het Eilandgebied Aruba of trouwens elk eilandgebied heeft het recht zelf haar salarissen vast te stellen. Maar omdat de gedeputeerde mij vorig jaar gezegd heeft dat dit opgenomen zou worden met de andere eilandgebieden, en met de Landsregering, heb ik gemeend nog niet te komen met de motie, want het is toch nooit te laat. Wij kunnen bijvoorbeeld midden van het volgend jaar komen met de motie. Maar alsnog wil ik het Bestuurscollege verzoeken om deze zaak op te nemen en als het kan zo spoedig mogelijk de Raad hiervan mededelingen te doen.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb gelezen in de kranten, dat het rapport dat opgesteld werd door deskundigen uit de Verenigde Staten intussen klaar is gekomen. Ik neem aan, dat het Bestuurscollege dit in bezit heeft en gaarne ziet deze Raad tezijnertijd een afschrift tegemoet van het rapport over de efficientie van de werkzaamheden van de W.E.B-fabriek. Mijnheer de Voorzitter, in het jaarverslag van Aruba staat geschreven in het jaar 1964 niet alle amoebe-dysenterie onderzoekingen konden plaats vinden in het laboratorium. Door overbelasting van het Landslaboratorium kon dat onderzoek in 1964 niet voortgezet worden. Ik verzoek het Bestuurscollege mij te willen mededelen of intussen voorzorgsmaatregelen zijn getroffen opdat alle onderzoekingen die van groot belang zijn voor de gezondheid van de bevolking geen stagnatie ondervinden.
Verder staat in dit verslag dat eind augustus op een barkje een groot aantal gelekoorts-muskieten aangetroffen werden. En dan staat er een leuk zinnetje bij. Dit barkje kwam gedurende de nacht aan, zodat de muskieten ruimschoots de gelegenheid hadden om weg te vliegen. Kunnen zij dan niet vliegen bij dag, Mijnheer de Voorzitter? Ik begrijp het eigenlijk niet, waarom zij 's avonds aankomen en weg vliegen, terwijl zij zoveel tijd hadden. Dan staat er verder, dat hetzelfde barkje in oktober op Aruba terugkwam en wederom zwaar besmet bleek te zijn. Nu staat niet op of het 's avonds of overdag aankwam, maar ik vind deze reden afgezien van het grapje, wel heel ernstig, omdat U weet dat wij met het oog op de toeristen-industrie die wij als onze tweede belangrijke industrie hierzo opbouwen, moeilijk door een of ander vies barkje dat hier 's avonds komt straks de naam krijgen, dat wij niet vrij zijn van de gelekoorts muggen. Dus ook hier zou ik gaarne van het Bestuurscollege vernemen of zij ervoor gezorgd hebben, dat deze vieze barkjes niet meer hier komen, liefst niet meer 's avonds laat op zee blijven en door de dag hier komen, dan kunnen die beesten tenminste niet wegvliegen.
Mijnheer de Voorzitter, met genoegen, met trots en met plezier hebben wij mogen vernemen, dat na Uw kort bezoek aan Nederland, Nederland erin toegestemd heeft, dat het Bestuurscollege mag overgaan tot de gunning van het Sheraton Hotel. Niet alleen zijn wij trots en blij, omdat U tot gunning mag overgaan, maar het is weer het bewijs, in tegenstelling met vele stemmen, die anders luiden, dat Nederland vertrouwen heeft in het Bestuurscollege. Het is van groot belang, Mijnheer de Voorzitter, want vanmorgen nog hoorde ik van gene zijden, dat men altijd stemde tegen deze projekten omdat men vond, dat de contrôle van Nederland op hetgeen hier gebeurde met de geleende gelden niet voldoende zou zijn.
Mijnheer de Voorzitter, wie uiteindelijk het meest bevreesd moet zijn hiervoor, dat zijn de geldschieters. Het blijkt weer, dat U even enkele dagen daar gaat en wij lezen daarna in de kranten dat ons hotel gegund mag worden. Mijnheer de Voorzitter, van deze kant onze grootste waardering

voor dit resultaat.
Ik heb vanmorgen gehoord dat er een voorstel gedaan werd door een van mijn fraktiegenoten, Mijnheer de Voorzitter, om op de 27ste december een vrije dag te geven, hetgeen uiteindelijk een prettig geluid is. Maar ik betwijfel of dit wel mogelijk zal zijn. Mijnheer de Voorzitter, ik ben niet hier om te beoordelen of het mogelijk is of niet, maar ter voorkoming, dat het Bestuurscollege straks zegt, dat het niet kan, heb ik alvast een tussenvoorstel. Wordt het ene voorstel aangenomen dan vind ik het goed, maar als U zegt dat het niet kan, dan wil ik nu alvast mijn tussenvoorstel doen. Vergeet U het dus wanneer het voorstel van mijn partij wordt aangenomen.
Ik had willen voorstellen om de aanstaande zaterdag de ambtenaren te laten doorwerken tot half vijf en de vrijdag voor Kerstmis, dus de 23ste te beschouwen als een zaterdag en na half één naar huis te gaan. Ik geloof dan wel, dat wij zodoende beide partijen tevreden hebben gesteld, zowel het Bestuurscollege als de werklieden en allemaal.
En, Mijnheer de Voorzitter, sprekende over vrije dagen wil ik U vragen, het is nu te laat, maar of in de toekomst, Statuutdag niet meer gevierd kan worden met initiatief van het Bestuurscollege als een Volksdag.
Te weinig weet het volk wat het is. Op statuutdag gaan, als ik mij niet vergis de Gezaghebber en de ondervoorzitter van de Staten een speech houden en er zijn maar enkele mensen die zelfs dat horen, weinigen luisteren naar de radio, terwijl Koninginne-dag hier een dag is, als ik mij niet vergis, waarbij het Bestuurscollege 10 à 20 duizend gulden uittrekt voor feesten in de buitendistricten, volksfeest, enz. Maar Statuutdag, dus Koninkrijksdag, gaat zomaar voorbij als een zondag en soms denk je dat het Goede Vrijdag is, zo kalm is het op Aruba.
Daarom wil ik voorstellen, Mijnheer de Voorzitter, dat in de toekomst het Bestuurscollege over gaat met initiatief om hier wat meer te doen dan wat in het verleden plaats gehad heeft. Ik heb geen televisie thuis, Mijnheer de Voorzitter, dus het komt niet direkt van mij, maar van velen. Het is mij opgevallen, dat er aan de zijde van de Voorlichtingsdienst te weinig tijd gegeven wordt voor voorlichting betreffende zaken, die van groot belang zijn dat het volk erover ingelicht wordt. Ik heb mij laten voorlichten, niet door de Voorlichtingsdienst, Mijnheer de Voorzitter, maar door iemand anders, dat er slechts 10 minuten per week beschikbaar is voor deze dienst.
Een andere dienst, een Landsdienst, heeft geloof ik 2 uur of 3½ uur per week. Natuurlijk is dat een heel ander departement, maar ik wou U vragen of het misschien wel mogelijk is, dat het Bestuurscollege er toe over gaat en als het noodzakelijk blijkt hetgeen ik geloof, dat het geval is, om een langere tijd te geven dan tien minuten per week hetgeen thans het geval is. Ik bedoel niet dat speciaal het hoofd van deze dienst voor de televisie hoeft te zitten, Mijnheer de Voorzitter, maar ik bedoel dat de Voorlichtingsdienst meer gelegenheid heeft om meer te geven aan de mensen.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan U niets vertellen over de oogarts die in dienst is van het eiland, noch goed, noch kwaad. Ik heb ook nooit gehoord van iemand, die ontevreden is of tevreden. Maar in de afgelopen jaren zijn er meerdere malen leden van de Raad geweest, die dit wel beweerden. Nu vraag ik mij af of het niet mogelijk is, dat het Bestuurscollege een ernstig onderzoek instelt. Want er is bijvoorbeeld gezegd hier door leden van de Raad, dat als iemand bij die dokter gaat, een betalende patiënt, dan wordt hem zijn ogenglazen aangemeten door de dokter zelf. Maar gaat een P.P.K.-patiënt, of een ambtenaar die recht heeft op vrije geneeskundige behandeling dan doet de assistente dat.
Mijnheer de Voorzitter, wij als leden kunnen niet oordelen, wanneer de assistente het mag doen en wanneer niet. Ik neem aan, dat iemand die betaalt en door de assistente wordt aangemeten dit niet gaat vertellen, maar juist de mensen die vrije geneeskundige behandeling ehbben die zoeken er misschien

iets achter en nemen aan dat niet de dokter zelf het glaasje op het oog zet, maar dat de assistent dat doet. Als het Bestuurscollege dit opneemt met het Hoofd van de dienst, dan geloof ik wel, dat wij voor eens en voor altijd dit weer uit de wereld geholpen hebben. Want het is telkenjare weer dat ik klachten hoor over de oogarts, en ik vind het erg vervelend. Ik houd ervan aan te vallen, maar ik houd er ook van een eind aan alles te maken, en daarom verzoek ik U of U ernstig deze klachten wil onderzoeken.

Mijnheer de Voorzitter, ook ik sluit mij aan bij de woorden van de heer Coco Flemming voor wat betreft het verzoek van het Wit-Gele Kruis om een subsidie verhoging van f. 20.000 per jaar, omdat ik weet, dat deze mensen heel goed werk verrichten, en dat vele mensen hier er baat bij hebben. Het is zelfs zo, dat hetgeen deze stichting doet, wanneer dat gedaan zou moeten worden door overheids mensen, dit misschien twee of drie maal zoveel zou kosten. Dus dezerzijds, Mijnheer de Voorzitter, alvast onze goedkeuring wanneer U straks deze zaak naar voren brengt.
Dan wil ik als laatste punt naar voren brengen de klachten, die gehoord zijn buiten en in deze Raad over de taxi's. Mijnheer de Voorzitter, nu moet ik even scherp zijn. De Overheid is er niet om de taxi-chauffeur te beschermen ten koste van de burger. Mijnheer de Voorzitter, als ik als toerist ergens ga en ik ben een rijke toerist, dan neem ik een taxi voor zeven gulden. Maar als ik een arme toerist ben, dan neem ik een bus van 50 cent. Mijnheer de Voorzitter, de toeristen, die op Aruba komen zijn rijke toeristen en ook arme toeristen. Als een toerist in het hotel zit en in de stad inkopen wil komen doen, dan wil deze toerist geen zeven gulden betalen aan die taxi-chuaffeur, hij wil 60 cent betalen.
Mijnheer de Voorzitter, Wanner wij de grote bussen gaan verbieden toeristen te vervoeren of de toeristen gaan verplichten een taxi te nemen, waar gaan wij dan naar toe? Wij moeten de burgers, de mensen, die hier wonen en die van buiten komen vrij laten om te kiezen. De taxi's, heb ik dikwijls gezegd, moeten beginnen in eigen boezem orde op zaken te stellen.
De taxi-chauffeurs zijn de mensen met de grootste mond, Mijnheer de Voorzitter, zij schreeuwen het hardst, harder dan ieder ander. Als mijnheer de Palm komt met zijn touring-car, dan is het Bestuurscollege gemeen, want zij mocht De Palm geen vergunning geven voor een touring-car.
Als De Palm die touring-car heeft, dan worden de taxi's niet verhuurd te tegen hoge prijzen. Mijnheer de Voorzitter, ik moet U wel zeggen, ik ben er een voorstaander om zoveel mogelijk grote bussen te geven, zoveel mogelijk grote bussen op het haventerrein te zetten als toeristen komen en om de toeristen vrij te laten of zij in een taxi willen gaan, in een kleine bus of in een grote bus of in een touring-car. Wij zijn niet hier om een bepaalde groep van mensen te verdedigen en hun belang te behartigen ten koste van de burger. Dat moet de heer Eman als praktizijn ook weten.
Mijnheer de Voorzitter, ik wil U daarom zeggen om hieraan een einde te maken, want het is telkens weer: de taxi-chauffeurs, de taxi-chauffeurs.
Wat hebben de taxi-chauffeurs? Mijnheer de Voorzitter, de economische toestand is vanaf de dag dat de toeristen hier begonnen te komen gedurende de afgelopen jaren, veel hoger nu dan jaren geleden, toen wij geen hotels hadden. Deze taxi-chauffeurs klagen steen en been alsof zij de dupe zijn van alles dat hier gebeurd. Ze zeggen dat een hotel hier komt om hen in de weg te zitten en zo heeft men het telkens als men met deze mensen praat zijn zij altijd ontevreden. Er is een grote bus, die met de toeristen uitgaan. Mijnheer dat mag niet, je moet de bus laten en de taxi nemen.
Maar die toerist zegt: nee, ik wil die bus betalen van 60 cent, als ik morgen in Caracas kom, dan weet ik zeker, dat ik kan kiezen tussen een taxi, een grote bus, en een touring-car. Waarom niet op Aruba? Om die 20 - 30 taxi-chauffeurs, die een grote mond hebben en dag en nacht schreeuwen

en allen en alles uitschelden? Bel vanavond om elf uur een taxi op, negen van de tien keren zijn zij er niet of zij zeggen aan hun vrouw: zeg maar dat ik er niet ben of dat ik ziek ben of zo, maar intussen zijn zij wel in bed. Mijnheer de Voorzitter, die ervaringen hebben wij. Wij zijn dikwijls van Curacao teruggekomen en hebben dat meegemaakt en de heer Geerman kan dit bewijzen en getuigen. Enkele maanden geleden heeft hij mensen moeten wegbrengen, die hier als toeristen aankwamen. Het was 's avonds om half tien en dan gaan de heren taxi-chauffeurs niet uit. Als de toeristenboot binnen is, waar zij zeker zijn van vervoer, dan wel, maar dan mogen de grote bussen daar niet komen. Mijnheer de Voorzitter, ik kan U zeggen, dat ik persoonlijk een voorstander van ben om meer vergunningen voor bussen te geven om de toeristen tegemoet te komen en ik zal altijd een tegenstander van zijn om wie dan ook hier te beschermen, welke groep van mensen dan ook, wanneer de bevolking of de burger daar de dupe van is. Ik dank U.

DE HEER F.D. FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, wij hebben hier voor ons de begroting voor 1966. Het doet mij een genoegen te constateren dat het Bestuurscollege iets voorzichtiger is geworden met het maken van sluitende begrotingen, want thans wordt zij aangeboden als een sluitende begroting onder voorbehoud. Onder dit voorbehoud zijn begrepen, als ik het goed heb, vermoedelijke toekomstige uitgaven, die nog niet helemaal berekend kunnen worden. Men heeft hier geen rekening gehouden met de overschotten, die in de begroting zijn opgebracht als inkomsten, maar in welke overschotten reeds verschillende grepen zijn gedaan of waarin men reeds gegraaid heeft tot een bedrag van meer dan 165.000 gulden voor de Werkverschaffing, nog een 50.000 gulden voor het nieuwe kantoor, bovendien moeten straks ook nog de kosten komen van het bezoek van Hare Majesteit de Koningin. Die moeten er nog allemaal afgetrokken worden.
Mijnheer de Voorzitter, voorts is het zo, dat wij overmorgen als ieder jaar Autonomie vieren. Er werd gevraagd om aanpassing van de duurte-toeslag voor ambtenaren, gelijktrekking van het salaris van alle onderwijzers, gelijkstelling van het salaris van onderwijzers gehuwd met ambtenaren, het oprichten van een eilandsloterij. Het antwoord hierop is: Mijne heren, wij willen het wel, maar het ene raakt het economische vlak, het andere moet opgenomen worden met de Centrale Regering en voor het andere moet men overleg plegen met Curacao. Met het oog op de autonomie is het volgens mij, met de opgedane ervaringen, misschien wel nodig om te kijken naar een meer eilandelijke autonomie, want men kan nooit weten wat er vandaag of morgen op Curacao gaat gebeuren en dan is het misschien toch beter dat wij wat meer zeggenschap hebben over onze eigen middelen.
Mijnheer de Voorzitter, wij hebben hier gevraagd om herziening van de duurtetoeslag. Dat kan niet. Wat betreft de eilandelijke loterij, kan men misschien een voorlopige vergunning geven voor het houden van loterijen.
Mijnheer de Voorzitter, die Werkverschaffing is heel mooi, omdat die de mensen helpt, maar ik zou het Bestuurscollege willen voorstellen om de mogelijkheid te bezien of het niet mogelijk is om die Werkverschaffing in te schakelen in verband met de aloëcultuur. In het jaarverslag zegt het Bestuurscollege dat er geen vooruitzichten bestaan voor aloëcultuur, omdat er geen afzet meer voor zou zijn. Een tijd geleden hebben wij uit de kranten kunnen vernemen, dat de Centrale Regering een bedrag van een kwart miljoen ter beschikking van Bonaire heeft gesteld voor het opvoeren en het cultiveren van aloë op Bonaire. Ons werd altijd voorgehouden, dat de kwaliteit van aloë op Aruba de beste kwaliteit was. Misschien is die kwaliteit de laatste tijd achteruit gegaan, ik weet het niet. Er schijnen niettemin toch wel mogelijkheden aanwezig te zijn voor de aloëcultuur.
Mijnheer de Voorzitter, voor de gronden in verband met het toerisme, zou ik graag willen vernemen of het verkrijgen van percelen bij het strand aan bijzondere voorwaarden verbonden is. Het is mij opgevallen, dat als men bijvoorbeeld een stuk grond krijgt voor het bouwen van een woonhuis, men dan

gebonden is aan bepaalde termijnen; men moet bijvoorbeeld binnen 6 maanden of binnen 1 jaar of binnen 2 jaar met de bouw beginnen. Maar ik heb mij laten vertellen, dat nog onlangs gronden bij het strand in erfpacht zijn uitgegeven zonder dat er voorwaarden zijn gesteld, dat men binnen een bepaalde tijd met de bouw moest beginnen.

Mijnheer de Voorzitter, in de Memorie van Antwoord heb ik niet kunnen vinden wat ik indertijd in het algemeen heb gevraagd over de verbetering van wegen. Ik heb gevraagd of de wegen van Montagne, Seroe Janchi, Matadera, Saliña en Moco geasfalteerd kunnen worden. Ik ben blij te vernemen, dat een gedeelte van de weg van Noord, Turibana, Alto Bista, Sabana Liber en Montagne wel de aandacht heeft. Ik zou het Bestuurscollege willen voorstellen om het mogelijke te doen, ook de eerder genoemde wegen van asfalt te voorzien.

Ik weet niet of de mensen, die bij de ambulance-dienst werken, een opleiding hebben gekregen voor Eerste Hulp, maar als dat niet zo is, dan zou ik het Bestuurscollege willen voorstellen om deze mensen zo'n opleiding te laten volgen en diegenen, die het goed heeft gevolgd en exámen doet, om hen dan bepaalde gratificaties en toelage per maand te geven. Het kan voorkomen, dat die mensen bij een of ander ongeval moeten zijn op een bepaald ogenblik en dat zij misschien Eerste Hulp kunnen bieden in afwachting van verdere hulp.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb in de Memorie van Antwoord gelezen, dat van 5 tot 9 september van dit jaar een ambtenaar het Internationaal Congress inzake "New approaches to the salinity problem" heeft bijgewoond in Rome. Ik stel grote prijs op het rapport over deze vergadering, want zoals U ziet, gaat het hier om het gebruik van zout-water voor bevloeiing. En aangezien wij hier over voldoende zoutwater beschikken, is het misschien aan te raden, dat dat rapport zo spoedig mogelijk opgemaakt wordt en tot uitvoering wordt gebracht. Wij hebben zelf kunnen constateren, dat de regenval de laatste tijd niet zoveel is, maar als wij zoutwater kunnen gebruiken, dan zou dat een hoogtepunt worden.

Betreffende de steun aan het Wit-Gele Kruis, staat hier dat er een aanvraag is ingediend voor het toekennen van een grotere bedrag dan 20.000 gulden. Wij kennen de werkzaamheden van deze stichting en het is zeer toe te juichen als het Bestuurscollege in deze het Wit-Gele Kruis zou kunnen helpen.

Mijnheer de Voorzitter, laatst heeft er een nootlottig ongeval plaats gevonden op Noord in de buurt van de dokterswoning. Misschien zegt U straks dat het een landsaangelegenheid is, maar het was mij toen opgevallen, dat de ambulance, de brandweerwagens en een 10-tal politie-wagens er naar toe gingen. De politie-wagens haalden de andere auto's in, maar men gebruikte helemaal geen sirene, er was niets en bij enkele van die wagens was er zelfs geen achterlicht. Men heeft mij toen verteld, dat het een toeval was, dat de politie juist in die dagen nieuwe wagens hadden gekregen. Ik vind het zeer onvoorzichtig van deze mensen, want er reed een lange file auto's voorbij, de politie-auto's wilden inhalen, maar men wist niet dat die auto's van de politie waren, omdat zij geen alarm hadden, ten minste ik heb niets gehoord, trouwens de andere mensen ook niet.

Voorts zou ik willen vernemen of die brandweerwagen, die daar op Noord gestationeerd is of die wel voldoet, want ik meen gehoord te hebben, dat die brandweerwagen ter plaatse niet voldoende was om de brand, die na de aanrijding ontstaan was, te blussen.

Mijnheer de Voorzitter, hetgeen ik gevraagd heb in het begin om meer eilandelijke autonomie, zou ik hierop willen baseren, omdat men weet wat Aruba de laatste tijd gepresteerd heeft en dat kan Curacao niet presteren en wat men zo nu en dan op Curacao uithaalt, daar hebben wij op Aruba nog geen behoefte aan. Dus zou ik het Bestuurscollege in overweging willen geven, om na te gaan of er misschien nog onderwerpen zijn, waarvoor men meer eilandelijke autonomie moet hebben om daarover te kunnen beoordelen en uitvoering te geven aan bepaalde plannen. Dat is voorlopig alles, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER L. CROES:
Señor Presidente, na trátamento di begroting di 1966, permiti mi haci uso di palabra na papiamento.
Señor Presidente, aunque cu pa boca di varios di e oradornan mas o menos tur e necesidadnan cu ta concerni nos pueblo y districtonan a ser tresé padilanti, toch mi kier a papia riba algun di e puntonan aki.
Señor Presidente, Bestuurscollege ta mas o menos na altura di e crisis cu a pasa durante e periodo prome cu awa a yobe, locual ta mas o menos tres of cuatro luna pasá. Ora cu tur e awanan di e damnan a caba na tur parti di Aruba, naturalmente tur e hendenan cu ta cria mata grandi, hendenan cu ta cria bestia na mondi, mester a haci sacrificio pa asina conserva e mata nan ey. Tur hende a tuma caminda pa Pos Chikito, caminda nan por a haya poco awa brak pa conserva e matanan aki y e hendenan, por ehemplo cu ta cria bestianan na mondi, mi sa cu tin di nan kende a bai den mondi, coba buraku den tera; carga awa na truk pa hiba deposita awa den e burakunan pa e bestianan aki.
Pa e motibo ey anto, mi kier a pidi Señor Presidente pa Bestuurscollege tuma na consideracion, di acuerdo cu locual señor Werleman a trese padilanti caba, pa drecha e damnan aki y si ta posibel traha mas dam pa asina por tin mas reserva di awa pa nos no presenciá cu e crisis aki bolbe repiti.
Naturalmente nos sabi cu e lay-off ta tumando curso y esey ta dificil pa aliviá, aunque Bestuurscollege ta haciendo tur su esfuerso, pero ta hopi dificil. Por ehemplo tin hendenan di 55 aña, 50 aña te hasta 48 aña ta biniendo afó, hendenan di ofishi. Por cierto den nan tin hende cu por traha cunuku. No pensa ningun momento ora cu nos ta papia di trahamento di cunuku, cu nos ta bai den un epoca atras. Esaki ta algo cu nos no mester perde foi bista. E hendenan aki, tal vez cu nan no por haya un empleo pafor pasobra nos ta comprende cu desempleo ta reinando aki for, ta dificil pa nan bin aki for si nan a haya lay-off y haya trabao. Pero hopi di e hendenan aki ta hendenan cu tin experencia di trahamento di cunuku. Nan por dedica nan mes na cultiva hopi, pero naturalmente e rekisito premordial ta e awa. Si Bestuurscollege por trata di drecha y traha mas dam, posiblemente e hendenan aki lo lamta interes di agricultura manera tabatin antes. Antes naturalmente awacero tabata yobe frecuentemente, pero awor esey no ta pasa mas. Ta pesey cu ora di yobida, si nos tin suficiente medio pa wanta e awa aki, lo ta un alivio pa e hendenan aki.
Señor Presidente, aunque cu e otro oradornan a papia riba esaki caba, naturalmente ta toca na mi tambe di éxpresa un palabra di elogio na Bestuurscollege pa e biblioteca na Santa Cruz. Di boca di Sr.Flemming ela desea cu Bestuurscollege den futuro por transferi e biblioteca aki den un gebouw nobo, caminda nan por duna mas facilidad na e hendenan den e districtonan ey. Por ehemplo, pa pagamento di awa, corriente, enfin diferente otro cosnan cu por worde haci na e local ey. Ta pesey mi ta expresa un palabra di gradecimento na Bestuurscollege, sperando cu den futuro lo pasa e biblioteca aki den un gebouw nobo y mas moderno.
Tambe, Señor Presidente, ta mas o menos dos of tres biaha consecutivo cu nos ta papia di e pida caminda for di Titichi's Grocery bai pariba. Segun mi opinion e caminda aki ta masha peligroso pa e comunidad cu ta biba mas patras aya. Kas Ariba, Sombre, Coba Lodo, bini Zuid, Yamanota, Picaron, Urataca, tur e hendenan ta bini door di e caminda ey, nan ta bini via e caminda ey, y nan ta yega na conneccion cu e hoofdweg di Santa Cruz.
Señor Presidente, mi ta comprende cu ora cu school a caba y diadomingo ora misa caba, ora tur e hendenan ta riba e solo caminda ey pa te yega na Kaas Ariba, cuminsa parti pa nan lugarnan, e caminda ey ta un amenasa pa e hendenan aki. Por cierto ya tabatin diferente accidentenan caba ey. Pa e motibo ey anto mi ta pidi, Señor Presidente, pa Bestuurscollege tuma esaki na consideracion y asina, si ta posibel, mehora e caminda aki den un miho sistema.
Tambe mi kier á pidi Bestuurscollege pa den futuro haci un investigacion den Santa Cruz. Por cierto ta mas cu un vez mi a trese padilanti den Raad

aki cu tin na Santa Cruz necesidad di algun lus riba caya. Algun di e conneccionnan di e T-wegnan ta necesario cu tin lus, asina cu e chauffeurnan por trafica cu miho seguridad. Seguridad ta bon pa nos comunidad. Pa falta di algun lusnan, por ehemplo na e camindanan aki, tin biaha ta pasa algun accidente. P'esey mi ta pidi Señor Presidente pa Bestuurscollege tuma nota di esaki y den futuro laga un hende investigá e spotnan aki y sin duda mi ta kere cu lo e haya atencion di esun cu lo haci e investigacion aki. Terminando, lo mi kier gradici tur e hoofd di dienstnan y Bestuurscollege pa nan labor tanto bon di a presenta na e Raad aki e presupuesto bon balansá y mi ta pidi na tur e hoofdnan van dienst y Bestuurscollege den futuro economisá mas tanto posibel caminda nan ta weita cu por wordo economisá pa asina bolbe presenta nos un presupuesto cu ta balansá. Masha danki, Señor Presidente.

(Vertaling)
Mijnheer de Voorzitter, veroorloof mij bij de behandeling van de begroting voor 1966 gebruik te maken van de Papiamentse taal.
Mijnheer de Voorzitter, hoewel bij monde van verschillende van de sprekers de meeste behoeften ons volk en de distrikten betreffende, naar voren werden gebracht, wil ik toch even een en ander naar voren brengen ten aanzien van die punten.
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege is ongeveer op de hoogte van de crisis, die gedurende de periode vóór de regens heeft plaats gevonden, ongeveer drie of vier maanden geleden. Toen al het water in de dammen opraakte, moesten de mensen die grote planten en ook zij die vee houden zich uiteraard offers getroosten om die grote planten te kunnen behouden. Iedereen trekt naar Pos Chikito, waar zij een beetje brak water kunnen putten om deze planten te kunnen behouden en van de mensen, die geiten en zo hebben lopen in het wild, is mij bekend, dat er bij zijn die daar in het wild kuilen graven in de grond en met de truck water naar die kuilen dragen zodat die beesten te drinken krijgen. Daarom wil ik U vragen, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege in overweging neemt, zoals de heer Werleman het naar voren heeft gebracht, om die dammen te laten herstellen en indien mogelijk om meer dammen te laten bouwen, opdat er meer water-reserve zal zijn, zodat wij ons niet weer voor die crisis gesteld zien.
Wij weten wel, dat het lay-off programma haar gang gaat, waardoor het moeilijk is om een verlichting te krijgen in het probleem van de werkloosheid hoewel het Bestuurscollege haar best doet. Maar het is zeer moeilijk. Zo zijn er bijvoorbeeld mensen van 55 jaar, van 50, zelfs van 48 jaar, die met ontslag komen, vakmensen. Er zijn onder deze mensen verschillende die het land weten te bewerken. Geloof niet, wanneer wij hier spreken van de bewerking van het land, al denken verschillende mensen dat misschien, dat wij terug willen gaan naar de oude tijd. Dat is iets, dat niet uit het oog verloren moet worden. Deze mensen kunnen misschien hier buiten geen werk vinden, want wij begrijpen dat er werkloosheid heerst en het is moeilijk voor deze mensen om met ontslag van de Lago buiten te komen en meteen werk te vinden. Maar vele van deze mensen hebben een goede ervaring, wat betreft de landbouw. Zij kunnen er zich op toeleggen om produkten te kweken, maar uiteraard is de eerste vereiste en tevens de voornaamste "het water". Indien het Bestuurscollege tracht de dammen te herstellen en eventueel meer dammen tracht te bouwen, dan zullen deze mensen het belang van de landbouw brengen op het peil van vroeger. Vroeger was er veel meer regenval, maar dat gebeurt tegenwoordig niet meer. Vandaar indien wij bij voorkomende regenval over goede mogelijkheden beschikken om het regenwater te behouden, dat het een verlichting zal zijn voor deze mensen. Mijnheer de Voorzitter, al hebben de overige sprekers er reeds over gesproken, toch wil ik ook een woord van lof uitspreken tot het Bestuurscollege voor de bibliotheek te Santa Cruz. De heer Flemming heeft de wens uitgesproken, dat het Bestuurscollege in de toekomst deze bibliotheek overbracht in een nieuw gebouw, waar men meer faciliteiten kan bieden aan de mensen van dat distrikt.

Bijvoorbeeld, de mogelijkheid om daar de water-en lichtrekeningen te betalen, enfin, verschillende andere dingen, die in dat gebouw gedaan zouden kunnen worden. Daarom zeg ik hier een woord van dank tot het Bestuurscollege, tevens de wens uitsprekende, dat het Bestuurscollege in de naaste toekomst er toe over zal gaan deze bibliotheek in een nieuw en moderner gebouw onder te brengen.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, wil ik het hebben over dat stuk weg vanaf de Titichi's Grocery naar het Oosten. Daar heb ik nu reeds een twee of drie keer over gesproken. Naar mijn mening is deze weg veel te gevaarlijk voor de mensen, die in het achterland wonen. De bewoners van Kas Ariba, Coba Lodo naar het Zuiden, Jamanota, Picaron, Urataca komen allemaal via deze weg, welke zij gebruiken tot aan de aansluiting op de hoofdweg van Santa Cruz. Mijnheer de Voorzitter, ik begrijp, dat wanneer de school uitgaat en wanneer op Zondag de mis uitgaat en dat al die mensen deze ene weg gebruiken tot Kas Ariba, waar men daar de andere wegen neemt naar hun respectievelijke woningen, dat deze weg, door het drukke gebruik een bedreiging wordt voor de veiligheid van deze mensen. Er hebben zich dan ook reeds verschillende ongelukken voorgedaan op die weg. Om die reden wil ik U verzoeken, dat het Bestuurscollege dit in overweging neemt en indien mogelijk om deze weg dan zodanig te regelen dat het veiliger wordt voor de weggebruikers.
Verder wil ik het Bestuurscollege verzoeken om een onderzoek te laten doen in Santa Cruz voor wat betreft de straatverlichting. Reeds meerdere malen werd in deze Raad naar voren gebracht, dat er meer straatverlichting nodig is te Santa Cruz, zodat de wagenbestuurders veiliger zouden kunnen rijden. Dan komt onze gemeenschap zeker ten goede. Wegens gebrek aan verlichting op die bepaalde punten is het meerdere malen voorgekomen, dat er ongelukken gebeuren. Daarom vraag ik U, Mijnheer de Voorzitter, om het Bestuurscollege hier nota van te laten nemen en dus een onderzoek doen naar de noodzaak van lichtpunten op die verschillende plaatsen. De noodzaak daartoe zal ongetwijfeld wel duidelijk worden aan die onderzoeker. Tot slot zou ik al de hoofden van diensten en ook het Bestuurscollege willen danken voor hun goed werk om deze Raad een sluitende begroting aan te bieden en ik verzoek al de hoofden van diensten en het Bestuurscollege om in de toekomst zoveel mogelijk te bezuinigen waar bezuinigd kan worden om zodoende steeds weer een sluitende begroting aan deze Raad te kunnen bieden. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER J.U.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, ik zal heel kort zijn. Eigenlijk wil ik maar één vraag stellen. Ik heb gehoord dat het Eilandgebied Aruba in samenwerking met de Landsregering een controlerende geneesheer in dienst heeft genomen. Gaarne verneem ik van Uw College wat de functie is van deze controlerende geneesheer en of met deze nieuwe ambtenaar, dus door zijn functie dan, resultaten zijn bereikt. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Hiermee zijn wij gekomen tot het einde van de eerste ronde in de algemene beschouwing van de begroting. Ik zal thans de vergadering schorsen opdat het Bestuurscollege zich kan voorbereiden op de beantwoording in de eerste ronde. De vergadering zal weer worden hervat vanavond om acht uur.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter opent de vergadering.

DE VOORZITTER: Hierbij heropen ik deze openbare vergadering van de Eilandsraad die vanmiddag geschorst werd.
Het Bestuurscollege zal thans overgaan tot beantwoording van de vragen, die gesteld werden in de eerste ronde.
Persoonlijk zal ik nu overgaan tot beantwoording van de vragen, betreffende het beleid en die betreffende de politie.
De heer Geerman wil ik dank zeggen voor zijn woorden van waardering geuit jegens het Bestuurscollege ten aanzien van het succes met het Sheraton-Hotel-projekt. De heer Geerman stelde vervolgens voor om 27 december vrij af te geven aan de arbeiders. Ik neem aan, dat de heer Geerman dit voorstel heeft gedaan in verband met het feit, dat tweede Kerstdag op een zondag valt. Ik moet er echter op wijzen, dat de feestdagen, de officiële vrije dagen voor ambtenaren en arbeiders wettelijk geregeld zijn. Dus bij wet is een regeling getroffen, wanneer vrij wordt gegeven.
Indien het de bedoeling was geweest om wanneer een feestdag op een zondag valt, dat men dan een extra vrije dag kreeg, dan had dat ook in deze zelfde wet geregeld moeten worden.
Het Bestuurscollege is ook dan niet voor om over te gaan tot het geven van deze vrije dag, althans niet zonder wijziging in deze wettelijke regeling. Misschien mag ik dan hierbij meteen overgaan, een paar sprekers tijdelijk overslaand, tot het voorstel van de heer Finck, waarbij hij eigenlijk een tegenvoorstel deed in verband met het voorstel van de heer Geerman, namelijk om de arbeiders en eventuele ambtenaren op aanstaande zaterdag te laten doorwerken tot in de namiddag en daar tegenover de ambtenaren en de arbeiders vrij af te geven op vrijdag-middag, de dag voor eerste Kerstdag. Dergelijke aangelegenheden zijn van dien aard, dat het steeds gebruikelijk is geweest om eerst overleg te plegen met de Landsregering, omdat het een vreemde situatie wordt indien, bijvoorbeeld eilandsambtenaren vrij kregen en landsambtenaren niet. Dit overleg is gepleegd door het Bestuurscollege, omdat dit voorstel reeds eerder aan het Bestuurscollege was gedaan, ongeveer drie weken geleden en het is gebleken dat de Landsregering niet bereid is hiertoe over te gaan.
De Landsregering is van mening, dat dit een gevaarlijk precedent is, omdat men dit dan altijd kan stellen voor ieder Kerstfeest. Men kan voor ieder Kerst-feest ieder jaar stellen om de zaterdag van de week daar voren tot 's middags door te werken om de middag vrij te krijgen op de dag voor Kerstmis en men zou dan als het ware een nieuwe regeling introduceren, die gevaar loopt een traditionele regeling te worden buiten de wet om.
Er komt nog een andere vraag bij. Het Bestuurscollege vraagt zich af, wat betreft voorstellen van deze aard of wel alle ambtenaren en alle arbeiders aanstaande zaterdag moeten doorwerken, de ambtenaren, bijvoorbeeld tot half vijf en dan zouden zij een vrije zaterdagmiddag verliezen.
Daar tegenover zou nog staan een vrije vrijdag-middag volgende week, de dag voor Kerstmis. Het zou kunnen wezen, volgens het Bestuurscollege, dat vele ambtenaren veel meer waarde hechten aan de vrije zaterdag-middag aanstaande zaterdag dan de vrije-vrijdag-middag , vooral degene die niet tot op het allerlaatste willen wachten om hun zaken te regelen voor de Kerst. Met andere woorden, er zouden best ambtenaren kunnen wezen, die zaterdag-middag hadden willen gebruiken om bepaalde zaken te regelen.
Concluderende wil het Bestuurscollege U mededelen, dat wij in principe hier niet negatief tegenover staan, maar dat wij eerst willen nagaan of inderdaad de meerderheid voelt voor deze regeling, en zo ja, dan wil ik het Bestuurscollege dit in overweging geven, maar dan wil ik het uitdrukkelijk naar voren brengen, dat wij dat dit jaar willen overwegen, omdat de tweede Kerstdag op een zondag valt ten-einde niet het gevaar te lopen, dat dit een precedent schept over de komende jaren.

De heer M. de Cuba heeft verzocht om wederom op Savaneta een politie-bureau te plaatsen; want, zegt hij: "een distrikt wordt op deze manier verwaarloosd, want zonder dat de politie aanwezig is, zal er geen sprake zijn van orde en respect" en hij meent, dat door een politie-bureau aldaar men dat wel zou kunnen bereiken.
Het distrikt Savaneta wordt vanuit San Nicolas gecontroleerd door de politie door middel van patrouille-wagens die beschikken over mobilo-phone verbinding met San Nicolas. Bij de politie-woning in Savaneta is er een publieke telefoon, van waaruit men San Nicolas kan opbellen en van San Nicolas kan men dus via de mobilo-phone de patrouille-wagens bereiken. Dit is hetzelfde systeem, dat in de andere distrikten werd toegepast. Het is niet gebleken, dat dit systeem niet voldoet.
In Savaneta wordt dus gepatrouilleerd met patrouille-wagens met mobilo-phones, net zoals in de andere distrikten.
De heer de Cuba bracht als voorbeeld, dat er in Savaneta met stenen gegooid werd naar een auto, die voorbij reed. Ik wil erop wijzen, dat zelfs wanneer er een politie-bureau zou zijn in Savaneta men niet kan voorkomen dat kwajongens langs de weg met stenen gooien naar auto's. Ook in San Nicolas en Oranjestad, waar wel een politie-bureau aanwezig is, wordt ook wel eens met stenen gegooid. Maar aan de andere kant wil ik wel de toezegging doen, dat in verband met deze klachten, onder andere op Savaneta wij nog intensiever dan vroeger zullen patrouilleren met de politie-wagen.

De heer Britten heeft verzocht om prijscontrôle te overwegen op medicijnen. Ik moet erop wijzen, dat dit zuiver een landsaangelegenheid is. Ik zou dus ook in overweging willen geven, dat dit niet bij het Bestuurscollege te entameren is, maar bij de betrokken minister of bij de Regering, afgezien van de vraag of men in vredestijd op basis van de huidige wettige regeling over kan tot prijscontrôle.

De heer Britten heeft het gehad over de ernstige verkeersongevallen, die zich de laatste tijd voordoen en hij zou graag zien, dat er maatregelen worden getroffen om een en ander tegen te gaan om van een onveilig Aruba een veilig Aruba te maken. Door de politie wordt al het mogelijke gedaan om de onveiligheid op de weg te bestrijden. Er wordt contrôle gehouden op de wegen, op de deugdelijkheid van de wagens, het rijden zonder in het bezit te zijn van een rijbewijs, het overschrijden van de maximum snelheid enz.
Ik had hier staan, dat het aantal dodelijke ongevallen dit jaar acht was. Vanmiddag is dit negen geworden, jammer genoeg. Vorig jaar waren er elf. Dus tot nu toe is het dit jaar iets minder dan vorig jaar. Het aantal ernstige gewonden is dit jaar lager dan verleden jaar. Door een geregelde contrôle zijn er meer bestuurders onder invloed geverbalizeerd dan verleden jaar.
Ten gevolge hiervan hebben minder ernstige aanrijdingen plaats gevonden dit jaar als vorig jaar. Ik kan hier nog aan toevoegen, dat door de Eilandelijke Voorlichtingsdienst men thans bezig is een programma op te zetten om voor de televisie op te treden in samenwerking met de politie, een zogenaamde programma voor de verkeersveiligheid. Ik meen, dat men nog voor de Kerstdagen twee van zulke veiligheidsprogramma's voor de televisie zal brengen. Ik kan U de verzekering geven, dat zowel de politie, vooral de politie, maar ook het Eilandsbestuur alles zal doen wat in haar vermogen ligt om het hoofd te bieden aan de onveiligheid op de wegen van Aruba. Uiteraard zal een succes op den duur slechts mogelijk zijn door medewerking van de burgerij en in het bijzonder van de bestuurders van de auto's.

De heer Werleman heeft gevraagd hoe het staat met de nieuwe projekten zoals fosfaat-, cement-, zout- en chemische fabrieken. Het is mij niet mogelijk de heer Werleman op het ogenblik concrete resultaten te geven over deze projekten. Ik zal moeten volstaan met de heer Werleman mede te delen, dat over deze projekten thans onderhandelingen worden gevoerd. Van zeer recente datum is gebleken, dat er serieuze geinteresseerden zijn en ik herhaal, dat er op het ogenblik zeer intensief wordt onderhandeld en studies gemaakt worden van de mogelijkheden. Ik kan verder slechts de verwachting en de hoop uitspreken, dat binnen zeer afzienbare tijd wij concrete resultaten bekend zullen kunnen maken. Van de zijde van het Eilandsbestuur wordt alles op alles gezet om deze plannen te verwezenlijken.

De heer Werleman vraagt nadere inlichtingen over het hotel-projekt van de heer Belafonte hetgeen thans volgens de krant in Bonaire wordt gebouwd en hij vraagt waarom dit plan niet op Aruba is aanvaard en waarom is het niet op Aruba gebouwd geworden.
Inderdaad is in de krant onlangs een projekt gepubliceerd voor Bonaire. Ik moet U zeggen, dat ik niet de indruk had, dat dat het projekt was van de heer Belafonte. Dat was het projekt van een zekere mijnheer Rodriguez. En ik geloof wel, dat de heer Neme daar bij betrokken was of althans in het gezelschap aanwezig was bij deze persconferentie in Curaçao.
Mijn indruk is, maar ik kan mij vergissen, dat het plan van Bel-Nem, Belafonte-Neme, een apart hotel-projekt is, waarvan in de krant inderdaad stond, dat de heer Neme verklaard heeft, dat men in februari met de bouw zou beginnen van dit projekt. Ik ben niet in staat om te beoordelen in hoeverre deze projekten, die nu zijn geëntameerd inderdaad binnen twee maanden reeds gebouwd kunnen worden, of dat men kan beginnen met de bouw, en dat men in zo'n korte tijd met de financiering kan rondkomen. Er zijn nog andere vragen, die men zou kunnen stellen, maar ik geloof, niet, dat het op onze weg ligt om deze hotel-projekten van Bonaire te beoordelen. Wij kunnen ze slechts toejuichen, want wij zien gaarne dat alle eilanden mee profiteren van de toeristische ontwikkeling in het Caraibisch gebied.
Van een plan van de heer Belafonte op Aruba is het Bestuurscollege niets bekend. Wel heeft de heer Neme, die dus nu kennelijk met de heer Belafonte in Bonaire bezig is met een plan, indertijd een enorm stuk grond aangevraagd op Aruba langs het strand. En de heer Neme heeft daarbij een plan ingediend voor bungalows. Het Bestuurscollege heeft de heer Neme laten weten, dat wij onder bepaalde voorwaarden bereid waren dit stuk grond in optie te verlenen, teneinde hotel-bouw en bungalow-bouw mogelijk te maken. Aan deze voorwaarden heeft de heer Neme tot nu toe niet voldaan. Deze voorwaarden hielden onder meer in, dat behalve de bungalows er een hoofdgebouw zou moeten zijn. Dus een centraalgebouw met de faciliteiten waarvan de toeristen gebruik moeten maken, als zij dus een bungalow bezetten, met andere woorden; restaurant, night-club, bars, enz.
Het plan met hoofdgebouw, een van de voorwaarden dus, die het Bestuurscollege heeft gesteld, werd nog niet ingediend.
Het Bestuurscollege wil van deze gelegenheid gebruik maken om er op te attenderen, dat men alle berichten, ook die in de kranten over gegadigden voor nieuwe hotel-projekten op Aruba met grote voorzichtigheid moet opnemen, want het is ons gebleken, dat er enorm veel belangstelling is voor grond langs het strand. En in de meeste gevallen blijkt achteraf, dat men niet over het gebied beschikt om de projekten te verwezenlijken en dat het eigenlijk ging om grond-speculatie. Men probeert met alle mogelijke toezeggingen en beloften grond te krijgen in erfpacht om te zijner tijd dit stuk grond te kunnen overdragen aan derden tegen grote vergoeding.

Het Bestuurscollege meent, dat wij erg voorzichtig hiermee moeten zijn en dat wij erop moeten toezien, dat de gronden in het bestemmingsplan alleen maar beschikbaar worden gesteld voor hotelbouw, maar dan dat men onmiddellijk moet overgaan tot de hotelbouw. Nogmaals, er zijn diverse gevallen geweest van zogenaamde belangstellenden, die achteraf niet over de gelden bleken te beschikken om een hotel te bouwen.
Ik spreek nu in het algemeen.

De heer Werleman heeft gevraagd hoe het staat met de plannen om de klein-industrie te bevorderen en noemt de stichting, die indertijd werd genoemd. Ik kan de heer Werleman mededelen, dat de commissie die indertijd werd benoemd door het Bestuurscollege om advies uit te brengen over deze zaak, nog bezig is met haar werkzaamheden. Wij hebben vernomen, dat binnen afzienbare tijd wij het rapport tegemoet kunnen zien.
Het Bestuurscollege wacht thans even nog dit rapport af.

De heer Werleman heeft het ook gehad over de wens en behoefte aan aanpassing van de lonen in verband met de gestegen kosten van levensonderhoud, eventueel ook voor ambtenaren. Ik moet erop wijzen, dat hoewel het Eilandsbestuur in deze een zekere autonomie heeft, het toch zaak is om steeds overleg met de Landsregering te handelen. Immers wij moeten voorkomen, dat wij hier een wanorderlijke toestand krijgen op het eiland, waarbij ambtenaren en arbeiders van het eiland van een bepaalde salariëring genieten, en van het Land eventueel anders zou liggen.
Dus ten aanzien van deze zaak zou het Bestuurscollege overleg willen plegen met de Landsregering.

De heer Werleman heeft het gehad over de heer Targeoni, die indertijd toegezegd heeft aan de bewoners van Parkietenbosch, dat de kunstmestfabrieken geen overlast zouden bezorgen. Het is ons niet mogelijk dit na te gaan, het staat de heer Targeoni vrij natuurlijk om van alles te verklaren. De heer Targeoni vertegenwoordigde niet en nimmer deze maatschappij. De heer Targeoni is geen deskundige geweest en is het nog niet en hij is ook geen technicus. Dus men had net zo goed naar iemand anders kunnen gaan om te vragen hoe die zaak zit. De heer Targeoni speelt in deze dus geen vertegenwoordigende rol voor deze maatschappij. Indien men daarop is afgegaan is het wel zeer te betreuren.

De heer Werleman vraagt zich af welke bezuinigingsmaatregelen het Bestuurscollege getroffen heeft. In dit verband wil ik erop wijzen, dat op de begroting die hier voor ons ligt, het ontwerp dat thans in behandeling is, dat daarop reeds voor een bedrag van drie miljoen is bezuinigd door het Bestuurscollege. Aan de hand van de wenselijkheidsbegrotingen van de departementen was dus het oorspronkelijk bedrag van de wenselijkheidsbegroting veel hoger. Het Bestuurscollege heeft toen het mes in moeten zetten om te komen tot deze sluitende begroting. Dus de bezuiniging, die heeft reeds plaats gehad, voordat het ontwerp werd ingediend. Een andere bezuinigheidsmaatregel van het Bestuurscollege is geweest, dat wij de scholenbouw, zoveel mogelijk althans getracht hebben over te brengen onder de E.E.G.-financiering. Dit is dus een van de maatregelen, die wij getroffen hebben om het hoofd te kunnen bieden aan onze financiële moeilijkheden.
Dan wil de heer Werleman graag vernemen het bedrag aan rente, dat verschuldigd is bij de Bank der Nederlandse Gemeente ten aanzien van de onrendabele projekten. Ik ben er niet zeker van wat de heer Werleman hier eigenlijk precies bedoelt. Indien hij doelt op de pro-memoriepost in de begroting, dan moet ik antwoorden, dat bij dit bedrag aan rente nog niet te berekenen is.

De rentevoet, die verschuldigd zou zijn aan Nederland voor de 50% van de financiering van de onrendabele projekten, die rentevoet is nog niet bepaald. Bij de Bank van de Nederlandse Gemeente staat inderdaad nu een bedrag aan rente verschuldigd voor de onrendabele projekten.
Maar dit bedrag zal straks opgeteld worden bij de totaal-investering voor de onrendabele projekten. Nederland heeft dus goedgevonden, dat de rente die verschuldigd is gedurende de bouw straks wordt opgeteld bij de bouwkosten en dat dan pas de splitsing plaats vindt ad 50 - 50.
Dan zal dus op die ene 50% een lening worden verstrekt tegen een rentevoet, waarvan de rentevoet nog niet bekend is. Vandaar de pro-memoriepost op de begroting. Ik hoop, dat dit antwoord voor de heer Werleman bevredigend is.

De heer Werleman heeft ook naar voren gebracht, dat hij de ligging van het ziekenhuis niet gunstig vindt, omdat het niet centraal ligt.
Voor de Lago, bijvoorbeeld acht hij het zeer vergelegen. Dit punt is nog meerdere malen in de Eilandsraad naar voren gebracht en dezerzijds werd meerdere malen een toelichting gegeven hierover. Ik ben desalniettemin bereid nogmaals toe te lichten waarom de huidige uitgezochte plaats werd gekozen boven de andere.
In de eerste plaats wil ik erop wijzen, dat oorspronkelijk gezocht werd naar een plaats midden op het eiland, in de buurt van Santa Cruz, ergens tussen Barcadera, of Balashi en Santa Cruz, dicht bij de Hoofdweg.
Dit zou inderdaad de meest ideale oplossing zijn geweest als het mogelijk was. De mogelijkheid is na een goede studie vervallen om twee redenen. Deze hele omgeving was te heuvelachtig voor een projekt van deze grootte vooral wanneer men rekening houdt met uitbreidingsmogelijkheden.
Er was dus niet een voldoende groot stuk terrein te vinden, dat dus vlak was voor dit projekt. Deze heuvelachtigheid die zou men bouwkundig nog kunnen oplossen, doch dit zou veel geld kosten. De bouw zou daardoor veel duurder worden. Maar, nou komt het tweede bezwaar, namelijk dat wij toch rekening willen houden met de mogelijkheid, dat de industrializatie te Barcadera en Balashi zich in de komende jaren zal uitbreiden. Het Bestuurscollege heeft redenen om aan te nemen, dat een zeer goede mogelijkheid bestaat, dat al deze terreinen ver het eiland in van Barcadera naar het noorden, op den duur nodig zullen zijn voor industrieën.
En het is bepaald ongewenst en dit werd door de onderhavige deskundigen onder onze aandacht gebracht, dat het zeer ongewenst zou zijn, indien dit ziekenhuis op den duur tussen de industrieën, of vlak tegen de fabrieken aan zou komen te liggen. Men is toen gaan uitkijken naar andere mogelijkheden en in overleg en in overeenstemming met de adviseurs werd overeengekomen, dat de Eagle de meest ideale oplossing was onder de omstandigheden. Het ligt geographisch minder centraal dan Santa Cruz, maar de afstanden op Aruba zijn zo klein, dat dit om alle praktische redenen geen rol zal spelen.
Het ligt aan een hoofdweg en het is zeer makkelijk te bereiken.
Wat de Lago betreft hebben wij begrepen, dat men de faciliteiten voor "emergency", dus voor "first-aid" daar zal handhaven. Dus als er eventuele ernstige ongelukken gebeuren, dan zal men daar de nodige faciliteiten hebben. De deskundigen zijn van mening, dat bouw-technisch het Eagleterrein zeer geschikt is voor het ziekenhuis-projekt, ook voor de toekomst voor de uitbreidingen.
Verder zijn de afstanden, zoals ik reeds gesteld heb, van dien aard, dat zij niet als bezwaar kan worden aangemerkt in geen enkel opzicht.

De heer Guzman Croes heeft gevraagd, wanneer men begint met de bouw van Het Sheraton Hotel, en wanneer dit hotel open zal gaan en hoeveel mensen er werk zullen vinden.

Zoals U misschien vernomen hebt uit de kranten, is machtiging ontvangen uit Nederland om tot de gunning over te gaan.
Het Bestuurscollege heeft inmiddels de betrokken aannemer schriftelijk laten weten, dat de gunning aan hem zal worden verstrekt en wij hopen binnen twee weken het contract te tekenen. De bouw zal dan meteen daarop kunnen beginnen. De bouw wordt geschat op 20 maanden vanaf de datum dat het contract getekend is. Hoeveel mensen er werkzaam zullen zijn in het hotel na de opening, dat schatten wij op ongeveer 400.
Hoeveel mensen er werkzaam zullen zijn bij de bouw, dat is een kwestie van de aannemer en het is mij niet mogelijk te voorspellen hoeveel mensen de aannemer in dienst zal nemen. Ik schat wel, dat het enkele honderden zal wezen.

De heer Guzman Croes heeft het er ook over gehad, dat er zakenlieden, "salesmen" van Curaçao naar Aruba komen om hier zaken te doen en propaganda te maken voor hun produkten. Ook zouden er zakenlieden zijn van het buitenland die hier komen om zaken te doen. Ik meen, dat de heer Croes onder andere het merk "Arrow shirts" noemde, dus van een Amerikaan die hier "Arrow shirts" kwam verkopen.
Ik wil daarop als volgt antwoorden. Tegen zakenlieden, die uit Curaçao komen, dus Antillianen - of Nederlanders, laat ik het stellen - daar kunnen wij niets tegen doen. Het staat aan ieder Antilliaan om van Curaçao naar Aruba of van Aruba naar Curaçao te gaan om daar zaken te doen. Het is mij niet mogelijk op basis van de huidige wettige regelingen daar tegen in te gaan. Afgezien nog van de vraag of het juist zou zijn om hiertegen iets te doen.
Ten aanzien van vreemdelingen, die hier op Aruba komen om zaken te doen, kan ik U mededelen, dat daar een zeer scherpe contrôle op wordt toegepast. De Kamer van Koophandel heeft dit al enige tijd geleden onder onze aandacht gebracht en zodra wij klachten krijgen worden deze zaken onderzocht en worden deze mensen aangezocht om het eiland te verlaten.
De zakenlieden uit het buitenland, die hier aankomen en die op het vliegveld bij de Vreemdelingendienst langs komen worden meteen aangezegd, dat zij hier geen zaken mogen doen en wij maken van de agenten van buitenlandse firma's iedere maand een lijst en die wordt gestuurd naar de Kamer van Koophandel. Dus er is een nauwe samenwerking met de Kamer van Koophandel en wanneer zich gevallen voordoen die dus niet door de beugel kunnen, dan wordt er meteen opgetreden.
Van een Amerikaan, die hier "Arrow shirts" komt verkopen is ons niets bekend en wij hebben ook geen klachten hierover gehad. Wel is ons bekend, dat een Antilliaan hier "Eagle shirts" verkoopt, die in Trinidad gemaakt worden. Ik weet niet of de "Eagle shirts" en de "Arrow shirts" misschien door elkaar verward zijn geworden, maar het is een Antilliaan, die hier "Eagle shirts" verkoopt.

De heer Croes en andere sprekers hebben het gehad over de klachten van de taxi-chauffeurs, en ik zou graag voor alle leden van de Raad, die het vandaag hebben gehad over de taxi-chauffeurs met een enkel antwoord willen volstaan.
Het is inderdaad zo, dat de taxi-chauffeurs klagen over de huidige gang van zaken. Een van de klachten is, dat het aan bussen wordt toegestaan om passagiers te vervoeren van het vliegveld en van de haven naar het hotel en terug. Een andere klacht is, dat de mensen, die aan rental-cars doen, die dus auto's verhuren zonder chauffeur, zowel op het vliegveld als bij de haven passagiers als het ware afpikken van de taxi-chauffeurs. Ik moet U zeggen, dat deze chauffeurs onlangs bij mij zijn geweest met een delegatie en hun klachten werden op papier gesteld. Dezerzijds zijn wij doende deze klachten te onderzoeken en om na te gaan wat wij tegen deze klachten kunnen doen.

Indien echter de taxi-chauffeurs verwachten of verlangen, dat wij aan de bussen zullen verbieden om mensen te transporteren over deze routes, dan vrees ik, dat dat niet mogelijk zal zijn. Het is nu eenmaal een service, zoals de heer Finck terecht heeft gesteld die wij open moeten stellen. Dat is overal in de wereld zo. Als U in Schiphol aankomt dan kunt U, als U geld hebt met de taxi naar Amsterdam, maar U kunt ook met de bus naar Amsterdam, en hetzelfde in New York en overal ter wereld. Ik geloof niet, dat het in het belang van Aruba is om de toeristen te dwingen om met een taxi te gaan van het vliegveld naar het hotel. De ene toerist kan zich dit permiteren en gaat met de taxi en de andere die zich dit niet kan permiteren, die gaat met de bus.
Ten aanzien van de rental-cars gaat dit natuurlijk ook op, hoewel ik moet toegeven, dat er op het ogenblik een toestand is, waarbij degenen, die auto's verhuren de toeristen lastig vallen in het stationsgebouw en op de haven om te trachten hen een auto te verhuren. Die toestand acht ik wel onjuist.
Wij hebben indertijd van de taxi-chauffeurs geeist, dat zij de toeristen niet mochten lastig vallen en zij moeten zich nu opstellen en de auto's die komen nu dus in die volgorde aan om hun beurt te krijgen en nu zijn het de mensen van de rental-cars die de toeristen lastig vallen.
Wij zijn dus bezig na te gaan wat wij hiertegen kunnen doen. Ik heb de delegatie van de taxi-chauffeurs beloofd, dat wij deze zaak zullen onderzoeken. Zodra wij daarmee klaar zijn is het mijn bedoeling om weer overleg te plegen met de taxi-chauffeurs, eventueel ook met de rental-cars mensen en ook met de bus-chauffeurs. Met andere woorden, het is onze bedoeling een oplossing te zoeken in overleg met de belanghebbenden.
Ik moet er wel op wijzen, dat het niet mogelijk zal zijn om de taxi-chauffeurs te beschermen ten koste van het publiek en het toerisme, hetgeen de heer Finck ook zeer juist gesteld heeft. Ik ben zeer blij met de uitlating van de heer Finck, want dat is natuurlijk niet mogelijk. Maar worden de chauffeurs ten onrechte benadeeld en lastig gevallen in bepaalde gevallen vanwege de wantoestanden op het vliegveld in het stationsgebouw, dan zullen wij trachten om deze probleem op te lossen.

Verder is er ook sprake van "package-deals", waarbij mensen vanuit Amerika al een regeling treffen voor hotel met inbegrip van vervoer met auto of bus. Dat is ook niet tegen te gaan. Juist die "package deal" willen wij bevorderen, willen wij propageren om het toerisme hier te bevorderen. Het is dus een toerist mogelijk om via correspondentie hier een auto te huren of met een bus een regeling te treffen samen met zijn hotelkamer.

Dan heeft de heer Croes het gehad over een maatschappij, die een vreemdeling in dienst genomen heeft, een elektriciën, terwijl er op Aruba Antillianen zouden zijn, die dit werk kunnen verrichten. De heer Croes heeft de naam van deze maatschappij niet genoemd, dus het was voor mij een beetje moeilijk om na te gaan over welk geval het ging. Wij hebben toch een onderzoek ingesteld vanmiddag en het enige geval, dat ons bekend is dat hierop lijkt en dat van recente datum is, is van een lokale maatschappij, die ongeveer twee maanden geleden toelating heeft gevraagd en gekregen voor een elektriciën. Deze maatschappij heeft van te voren een advertentie geplaatst, en heeft daarop geen enkele reaktie gekregen.
Deze maatschappij is daarna in contact getreden met de afdeling Onderwijszaken, gegaan om te vragen of er in de komende jaren misschien een Antilliaan uit Nederland komt met deze opleiding.
Het gaat namelijk om de opleiding h.t.s.-elektriciteit zwakstroom.
Toen bleek bij Onderwijs-zaken, dat er de komende zes jaar geen Antilliaan te verwachten is met deze opleiding.

Op grond daarvan werd de toelating verstrekt aan deze maatschappij voor een elektriciën, doch ik heb als voorwaarde gesteld, dat deze toelating slechts voor vier jaar geldt, omdat ik dus de mogelijkheid wil open laten om over vier jaar deze kracht te vervangen met een Antilliaan, indien onverwachts toch een Antilliaan zich zou voordoen met deze opleiding. Dus er is toelating verstrekt voor vier jaar, omdat gebleken is, dat er op het ogenblik en ook in de komende jaren geen Antilliaan beschikbaar zal zijn met deze opleiding.

De heer Croes heeft ook gevraagd, waarom het leiding-tracee niet door de Werkverschaffing werd aangelegd. Dit zou dan veel goedkoper zijn uitgekomen. Ik wil trachten uiteen te zetten, dat de Werkverschaffing een noodoplossing is die als een tijdelijke regeling moet worden gezien en dat door deze Werkverschaffingsdienst alleen die werken worden uitgevoerd die normaal niet zouden worden uitgevoerd. Zodra door de Werkverschaffing normale, noodzakelijke werken worden uitgevoerd, dan zou men inderdaad, zoals de heer Eman ook gesteld heeft vandaag, - maar dan alleen - deze mensen moeten opnemen in Overheidsdienst, zoals bij de Openbare Werken. En dan zouden zij een vol loon moeten krijgen met alle bijlagen en toelagen, vakantie, enz.
Maar dan, mijnheer Croes, zal die argument niet meer opgaan, dat het goedkoper uitkomt, maar dan komt het duurder uit, dan wanneer een particulier het doet. Wij zullen moeilijk deze mensen van de Werkverschaffing in Overheidsdienst kunnen nemen voor een projekt. Wat gebeurt er dan met de mensen, wanneer het projekt is voltooid. Dus ik geloof niet, dat dit een oplossing zou zijn geweest.

De heer Croes heeft het ook over gehad, dat met zeer veel fanfare bekend werd gemaakt, dat de elektriciteitstarieven verlaagd werden op Aruba voor het publiek en dat de eerste maand men inderdaad een grote verlaging op zijn rekening kon constateren, maar dat de daarop volgende maand de rekening, althans het bedrag omhoog ging en de daarop volgende maand weer omhoog ging. Hij vraagt zich af hoe dit mogelijk is. Het is mij niet mogelijk om namens de Elektriciteitsmaatschappij hier een antwoord op te geven.
Het lijkt mij het beste, indien men dat per geval laat onderzoeken door de Elmar zelf. Dat is een zaak tussen het publiek of de klant en de Elmar. Ik geloof niet, dat het Bestuurscollege hier een rol in speelt. Maar ik kan mij indenken, dat men de eerste maand, ik meen dat de verlaging plaats vond met een terugwerkende kracht en dat er een restitutie van een of twee maanden werd toegepast op de eerste maandrekening.
Dus de eerste maandrekening hield niet alleen in een verlaagde rekening voor die maand, maar ook nog een restitutie voor de paar maanden daarvoor. Dat is nu met terugwerkende kracht in werking.
Verder bestaat de mogelijkheid dat het publiek gevolg heeft gegeven aan de propaganda van de maatschappij om, nu dat het tarief verlaagd is, meer gebruik te maken van elektriciteit. En dat men, omdat het tarief omlaag ging, een freezer ging kopen, een televisie, of het licht langer aanliet, ja, dan moet men daar ook voor betalen, als is het tegen een lager tarief. Mocht men echter bepaalde gevallen hebben, zoals van de heer Chance, als ik even naar de heer Chance mag overspringen.

De heer Chance heeft persoonlijk iets vreemds meegemaakt. Het is mij niet mogelijk dit geval te beoordelen en ik zou de heer Chance in overweging willen geven dit geval op te nemen met de Elmar. Ik weet niet of hij dit al gedaan heeft, maar het is inderdaad heel vreemd, dat terwijl voor twee maanden er niemand thuis is geweest bij hem, desalniettemin de rekening even hoog was als gedurende de maanden dat het huis bewoond werd, tenzij er mensen stiekum in het huis gewoond hebben.

Het is een spookachtige situatie, die U ons daar voorstelt, een zeer vreemde situatie, maar er kunnen fouten gemaakt worden, dat geef ik toe. Maar als er door de Elmar een fout gemaakt wordt, dan moet men het toch met de Elmar opnemen, en er is een zekere contrôle mogelijk van Uw eigen kant, want die meter staat in Uw huis en U kunt de meterstand controleren met de meterstand op Uw rekening. Er worden wel geen kaarten meer bijgehouden, maar op de rekening staat wel de meterstand. Dus het zou erg vreemd zijn als die meter, de meterstand aangaf die op de rekening staat, want dan zou de stroom echt gebruikt zijn. Zo niet dan kunt U makkelijk een "claim" indienen bij de Elmar.

De heer Eman heeft naar voren gebracht, dat de welvaartsprojekten van Aruba opbrengsten hebben opgeleverd voor de begroting van de bijzondere gewone diensten en dat het Bestuurscollege ieder jaar heeft toegezegd, dat het volgend jaar beter zou worden of beter zou gaan en dus een verbetering heeft voorgespiegeld, maar dat het weer ieder keer weer tegen valt. Ik wil daarop als volgt antwoorden.
In de eerste plaats, ten aanzien van de opbrengsten van de welvaarts-projekten. Inderdaad hebben de rendabele projekten opbrengsten opgeleverd. Maar deze opbrengsten moeten aangewend worden voor de dekking van de exploitatiekosten van de rendabele projekten, onder andere de aflossing van de lening en de betaling van de rente. Dus dit zijn eigenlijk geen opbrengsten voor de gewone dienst van de begroting. Die komen de begroting niet ten goede.
Ten aanzien van de niet-rendabele-projekten, die wij voor een groot deel mogen laten vallen onder infrastructuur-projekten, moet ik stellen, dat daarvan de opbrengsten zich nog niet in voldoende mate hebben voortgedaan. De infrastructuur is natuurlijk gebaseerd op de verwachting op de hoop, dat er een zekere "follow-up" zal komen door de industrialisatie.
Er is een zekere industrialisatie voorgedaan op Aruba, maar wij zullen nog veel meer nodig hebben om de kosten van de infrastructuur er uit te halen. Andere onrendabele projekten, zoals scholen, bijvoorbeeld, sociale projekten, die zijn alleen maar een grote financiële last op de begroting.

Dat het Bestuurscollege een verbetering van de financiële positie heeft voorgespiegeld moet ik pertinent ontkennen en tegen spreken.
Het Bestuurscollege heeft juist in de afgelopen jaren steeds uitdrukkelijk en zeer duidelijk gesteld, dat hoewel het de begroting sluitend had ingediend verwacht moest worden, dat het het volgend jaar nog moeilijker zou wezen om de begroting sluitend te maken. Wij hebben juist voorspeld, dat het financieel steeds moeilijker zal gaan. Het is ook in dit verband, dat wij gesteld hebben in de aanbiedingsbrief van de begroting 1966, dat de begroting wel sluitend is en dat er voor de rente een aflossing van de niet-rendabele projekten een pro-memoriepost op de begroting staat. Wanneer dat bedrag moet worden opgebracht dan zal de begroting van 1966 niet meer sluitend zijn. Ik kom hier straks nog op terug in verband met het feit, dat het Bestuurscollege de Regering heeft benaderd in deze een oplossing te zoeken.

De heer Eman is van mening, dat verkoop van water aan de Lago plaats vindt tegen kostprijs of lager dan de kostprijs.
Ik meen, dat begrepen te hebben van de heer Eman vanmorgen, maar dat is niet juist. De waterprijs voor de Lago is niet lager dan de kostprijs. Deze waterprijzen liggen wel iets lager dan de overige tarieven, maar dat komt, omdat bij grote afnemers van deze orde en grootte de distributiekosten veel lager liggen dan bij de kleine afnemers, dus de gewone burger. De verkoopsprijs van het water is dus gebaseerd op de produktiekosten

plus de distributiekosten. Deze distributiekosten liggen bij de hele grote afnemers veel lager per m3.
Dan heeft de heer Eman het er over gehad, dat hij meent, dat men het beter had gedaan indertijd om de waterplant kleiner op te zetten en met de beschikbare crediet dan twee hotels te bouwen. Ik vrees, mijnheer Eman, dat als wij dat hadden gedaan - afgezien van de vraag of wij met dat geld twee hotels hadden kunnen bouwen - die twee hotels thans zonder water hadden gezeten. Het is namelijk zo, dat onze waterfabriek die gebaseerd was op een prognose van minstens 10 jaar binnen 5 jaar al uitgebreid moest worden, veel eerder zelfs dan onze eigen verwachtingen. Dus het is achteraf toch wel gebleken, dat de opzet zeker niet te groot was, eerder te klein.

De heer Eman stelt, dat naar zijn verwachtingen de problemen in Cuba en Santo Domingo spoedig in orde zullen komen of normaal zullen worden en als dat gebeurt, zegt hij, dan zitten wij in grote moeilijkheden, want dan trekken de toeristen weer naar Cuba en Santo Domingo toe, en dan verliezen wij de toeristen op Aruba.
Ik moet eerlijk zeggen, dat ik geloof, dat wij ons hier op glad ijs begeven. Ik vraag mij af of er wel iemand is op deze wereld die dit kan beoordelen, die hier voorspellingen over kan doen. Maar hoewel ik geloof, dat wij moeten stellen, dat wij allen, die de democratie aanhangen, hopen, dat de problemen in Cuba vooral en in Santo Domingo spoedig geregeld zullen zijn, het toch realistischer is wanneer wij stellen, dat, op Cuba zeker, het niet alleen praktisch ondenkbaar is, dat dit op korte termijn zal gebeuren, maar dat U dan nog kan stellen, dat het nog jaren zal duren, zelfs wanneer in Cuba de zaak weer teruggebracht zal zijn tot het oude, tot het goede, voordat daar het toerisme weer mogelijk is en voordat de toerist weer bereid zal zijn om naar Cuba te gaan.
Ik geloof daarom niet, dat hier echt sprake is van een reeel gevaar. Santo Domingo heeft als toeristeneiland nooit een grote rol gespeeld en ik geloof dat daar ook niet een potentieel gevaar, toeristisch gesproken dan, ligt voor de ontwikkeling van het toerisme in de Antillen. Integendeel. Onze verwachtingen gebaseerd op prognoses zijn ons mogelijk gemaakt door deskundigen, dat het toerisme in het Caraibisch gebied en ook voor de Antillen een zeer goede toekomst heeft. Men voorspelt een grote groei in de komende jaren en nog voor vele jaren.
En het zou zaak zijn, dat wij zullen trachten op Aruba om daar zoveel mogelijk van te profiteren. Er is naar onze mening redenen tot optimisme op dit gebied.

De heer Eman heeft het Bestuurscollege ervan beschuldigd, dat haar planning ten aanzien van de economie onjuist is geweest, omdat onze gegevens onjuist waren in verband met de "lay-off" van de Lago. Ik heb dit reeds eerder in de Raad naar voren gebracht. Het Bestuurscollege heeft ettelijke malen de Lago verzocht om deze gegevens te verstrekken. De Lago is nooit bereid geweest, niettegenstaande herhaald verzoek gegevens te verstrekken over hun plannen ten aanzien van de "lay-off". Men kan dus moeilijk het Bestuurscollege kwalijk nemen, wanneer er een gebrek aan gegevens is.
De heer Eman vraagt welke pogingen het Bestuurscollege gedaan heeft om de Lago toe te brengen een einde te maken aan het "lay-off-program" of althans te trachten "lay-off" te temperen. Ik dacht dat het de Raad bekend was, dat het Bestuurscollege zeer uitvoerig en vele malen besprekingen heeft gevoerd met de Lago over dit onderwerp.
Ik dacht ook, dat ik de vorige keer de Raad had medegedeeld dat het Bestuurscollege niet tevreden is geweest met het eindresultaat en dat wij ook niet eens zijn met deze gang van zaken. De Lago heeft echter tot het laatste moment toe geweigerd zich aan wat ook te binden.

Ik kan in dit verband stellen, dat het Bestuurscollege deze zaak als zeer belangrijk en zeer ernstig beschouwt. Wij zijn dan ook, als College hierover gaan spreken met de Antilliaanse Regering. Ik meen ook dit de vorige keer te hebben medegedeeld aan deze Raad en de Antilliaanse Regering hebben wij onder andere in overweging gegeven om langs wettelijke weg eventueel maatregelen te treffen waardoor de olie-bedrijven en alle andere bedrijven ook, die op grote schaal mensen willen afvloeien ertoe te dwingen dit langs bepaalde kanalen te doen plaats-vinden. Dus niet om dit tegen te gaan, maar dit te temperen. Met andere woorden, indien deze grote werkgevers dit nietgoedschiks willen doen om dit dan als het ware wettelijk af te dwingen. Dit blijft overigens zaak van de Landsregering.

De heer Eman heeft het er over gehad om te trachten van Nederland gedaan te krijgen, dat de 50% lening voor de onrendabele projekten ook als gift wordt verstrekt en hij heeft ook gesteld om kredieten te vragen voor de sociale sector.
Het Bestuurscollege heeft onlangs een bespreking gehad met de Antilliaanse Regering. Dit hadden wij reeds in onze aanbiedingsbrief van de begroting 1966 in het vooruitzicht gesteld en in onze bespreking met de Antilliaanse Regering heeft het Bestuurscollege naar voren gebracht, dat wij voorzien dat het het eilandgebied financieel niet mogelijk zal zijn om deze leningen voor de onrendabele projekten te kunnen terugbetalen.
Wij hebben de Antilliaanse Regering verzocht de Nederlandse Regering te benaderen ten aanzien van de mogelijkheid om deze onrendabele projekten voor 100% à fond perdu, dus als gift te financieren. Wij hebben daarbij erop gewezen, dat zelfs wanneer wij voor de onrendabele projekten financiering krijgen voor 100% als gift, dat dan nog het eilandgebied de additionele lasten, zoals de exploitatiekosten en de onderhoudskosten van deze onrendabele projekten zal moeten financieren.
Met andere woorden, dat wij niet zo maar vragen om iets cadeau te krijgen, als wij een school bijvoorbeeld cadeau krijgen, dan zitten wij nog met onderhoudskosten, salarissen van onderwijzers en wanneer wij een stationsgebouw cadeau krijgen dan hebben wij ook onderhoud- en exploitatiekosten. Hetzelfde geldt voor de zeehavens. En wij hebben daarom gemeend, omdat ook deze exploitatiekosten zeer zwaar drukken op onze begroting, dat wij het recht, ook gezien onze financiële positie, de Antilliaanse Regering hebben mogen verzoeken om de Nederlandse Regering te benaderen om ons voor deze niet-rendabele projekten voor 100% de financiering als gift te willen verstrekken, niet alleen in het tweede fase van het 10-jarenplan, maar alsnog ook voor het eerste fase. Ik kan U mededelen, dat de Antilliaanse Regering in deze bespreking, het Bestuurscollege heeft medegedeeld, dat zij 100% met ons eens is en dat zij deze zaak met de grootste spoed zal entameren bij de Nederlandse Regering. De Antilliaanse Regering heeft ons dus toegezegd ons verzoek te steunen en over te brengen bij de Nederlandse Regering.

De heer Eman heeft voorgesteld een regeling waarbij werkkrachten, Nederlanders die hier op Aruba komen om werk te zoeken, minstens drie maanden hier woonachtig moeten zijn alvorens zij werk mogen krijgen. Hij verzoekt het Bestuurscollege in dit verband maatregelen te treffen.
Ik moet de heer Eman mededelen - en ik moet ook aannemen, dat hij dit ook weet - dat dit niet mogelijk is. Het is niet mogelijk voor ons op de huidige, wettelijke basis om voorwaarden te stellen voor Nederlanders, Antillianen in het bijzonder, dat bijvoorbeeld iemand uit Curaçao drie maanden op Aruba moet wonen voordat hij hier werk mag krijgen. Een dergelijke regeling, afgezien nog van de vraag of het wel juist zal zijn om een dergelijke regeling in te voeren, is niet wettelijk en niet mogelijk.

De heer Eman heeft gevraagd over het Sheraton projekt, maar die vraag heb ik reeds beantwoord aan de heer Croes.
Over de taxi-chauffeurs heb ik ook geantwoord.
Dan heeft de heer Eman het gehad over de Werkverschaffing. Hij vindt, dat de mensen bij de Werkverschaffing allemaal in dienst moeten komen bij de Dienst Openbare Werken, met lonen en bijdragen en toeslagen en zij moeten verantwoordelijk werk krijgen net zoals de andere arbeiders.
Ik wil de heer Eman erop wijzen, dat als wij dat zouden doen, afgezien nog van de vraag of het juist was, dat wij dan veel minder mensen zouden kunnen helpen dan thans het geval is. Met de huidige regeling is het mogelijk om een groot aantal werkelozen enigszins te helpen. Zouden deze mensen op de wijze van de heer Eman moeten worden geholpen, dan zou dat betekenen, dat een kleinere groep er heel goed uit de bus zal komen, dus heel goed geholpen zal worden, terwijl een grotere groep dan helemaal zonder enige hulp zal komen te zitten. Verder moet ik er wel op wijzen, dat het werkverschaffings-programma juist is bedoeld om die mensen te helpen waar er geen werk voor is. Wanneer wij werk hebben, wanneer wij behoefte hebben aan meer personeel, dan worden er meer arbeiders in dienst genomen bij de Dienst Openbare Werken of bij het Water & Energie Bedrijf. Maar het is juist voor die mensen waar er geen werk voor te vinden is, noch bij ons, noch bij de particulieren, dat wij dit werkverschaffings-programma hebben opgezet. Men kan daarom voor zo'n programma voor dit soort werk niet dezelfde eisen stellen als wanneer men dus normal in Overheidsdienst is.

De heer Wijngaarde heeft het gehad over enkele verkeerstechnische problemen. Hij heeft verzocht om de situaties bij de hoek Havenstraat en Dr. Arendsstraat te bestuderen. Wij zullen dat nagaan. De politie heeft mij beloofd, dat hij deze zaak zal onderzoeken.
De heer Wijngaarde heeft gesteld dat de hoek Wilhelminastraat en Adriaan Lacle Boulevard gevaarlijk is. Inderdaad is dit een vervelend punt.
Ik moet er echter op wijzen, dat het benzine-station dat daar was reeds een vergunning had en dat konden wij niet intrekken. Men heeft de zaak verbouwd. Er was dus al een benzine-station, dat men echter verbouwd heeft. Bij de verbouwing werd overleg gepleegd met de politie en er is getracht zoveel mogelijk om bij de verbouwing de zaak daar verkeerstechnisch te verbeteren, voor zover het mogelijk was. Het is erg moeilijk om dus hierin een wijziging te brengen. Desalniettemin heeft de politie mij vanmiddag beloofd de zaak aldaar nog eens te gaan bekijken en een rapport hierover uit te brengen. Misschien zijn er toch nog mogelijkheden om nog enige verbeteringen aan te brengen aldaar.

De heer Wijngaarde wil graag weten waar er industrie-terreinen beschikbaar zijn, vooral voor de kleine industrieën en waar men terecht kan voor inlichtingen hierover. Men zou bij het Kadaster-kantoor geweest zijn en daar kon men niet geholpen worden. Voor de grote industrieën hebben wij terreinen beschikbaar bij Barcadera, voor de kleine industrieën zijn terreinen beschikbaar achter Dakota en bij de haven van Oranjestad.
Verder zijn er nog andere mogelijkheden. Ik zou de heer Wijngaarde adviseren om wanneer er gegadigden zijn om zich te wenden niet tot Kadaster, maar tot Domeinbeheer.
De afdeling Domeinbeheer is volkomen op de hoogte van de beschikbare terreinen voor industrieën, zowel groot- als kleinindustrie.
Men heeft daar kaarten en ik kan U de verzekering geven, dat men daar naar voldoening zal worden geholpen.

De heer Flemming heeft het erover gehad om het onderwijs op te nemen in het 10-jarenplan eventueel ook onze behoeften op het gebied van de sociale sektor.

Ik kan de heer Flemming mededelen, dat het Bestuurscollege er al mee bezig is. Ook de E.E.G.-steun valt eigenlijk onder het 10-jarenplan.
En de steun van de E.E.G. voor de scholenbouw, dus onderwijs vindt reeds plaats in het kader van het 10-jarenplan. En wij zijn ook van plan in deze richting door te gaan.
Wat betreft de sociale sektor kan ik mededelen, dat het Bestuurscollege inderdaad van plan is in het tweede fase van het 10-jarenplan een specifiek verzoek in te dienen bij de Nederlandse Regering om financieel steun te verkrijgen in verband met de sociale toestand en in het bijzonder de werkoosheid een beroep te doen op Nederland, waarbij wij financiële steun vragen teneinde de werklozen op Aruba in grotere mate te kunnen helpen.
Ook dit punt werd vorige week met de Antilliaanse Regering besproken en het is ons gebleken, dat de Antilliaanse Regering tegenover dit idee zeer sympathiek staat en het zal steunen.

De heer Flemming zou graag zien, dat er meer Arubanen in de politiedienst zouden komen en adviseert om meer voorlichting te doen plaatsvinden, zodat de jongelui meer bekend raken met de mogelijkheden bij de politie. Dit wordt reeds gedaan door de politie-leiding.
Onder andere worden leerlingen van de m.u.l.o.-scholen bezocht en toegesproken en ingelicht over de mogelijkheden bij de politie, dus wat betreft salarissen, opleiding en dergelijke meer.
Dit jaar werd bijvoorbeeld de hoogste klas van m.u.l.o., die dus straks de school zal verlaten, bezocht en toegesproken. Van de vorige klasse van nieuwe politie-agenten waren acht agenten van de 20 agenten die in dienst genomen werden van Aruba afkomstig. Van de klasse die op 3 januari 1966 op Aruba in dienst treedt zijn 6 agenten van Aruba afkomstig.
Bovendien is er een werving voor opleiding in 1966, waarvan 22 sollicitanten, afkomstig van Aruba, werden opgeroepen.
De uitslag is nog niet bekend. Bekeken dient te worden of de algemene ontwikkeling van deze mensen, hun bedrag, hun geschiktheid en hun medische keuring voldoen aan de eisen. Maar U kunt wel zien, dat er een verbetering is in deze toestand. Hoe langer hoe meer zijn er Arubanen die belangstelling tonen voor dit werk.
Van onze zijde wordt dus alles gedaan om dit te propageren. H
Het verheugde mij om van de heer Anslijn te vernemen, dat hij zo goed is te spreken over de gang van zaken bij de Vreemdelingendienst in verband met vreemdelingen die op Aruba werkzaam zijn zonder werkvergunning.
Het verzoek van de heer Chance om aan de Lago dank over te brengen voor de havenlichten zullen wij gaarne overnemen. Ik heb de heer Chance reeds geantwoord over de kwestie van de tarieven van de Elmar.

Dan heeft de heer Chance het gehad over het feit, dat hij 's ochtends om 5 uur wakker wordt"geschoten". Doordat de laatste tijd er veel klachten binnen komen is weer met het schieten van honden begonnen. Doordrongen van het gevaar wordt de uiterste voorzorgsmaatregelen getroffen. Daarom wordt ook speciaal hiervoor geschoold personeel aangewezen. Een groot aantal van deze honden heeft geen eigenaar. Het opvangen heeft in het verleden grote bezwaren opgeleverd. De "dog-catcher", die op Aruba was is vertrokken. Nadien hebben wij niemand bereid kunnen vinden om als "dog-catcher" op te treden. Desalniettemin zullen wij de grootste voorzichtigheid in acht nemen bij het schieten van deze honden, die voor vele mensen een overlast zijn.
Ik meen de heer Chance al beantwoord te hebben ten aanzien van zijn vraag over het hotelprojekt van Neme/Belafonte.

De heer Chance heeft het gehad over enkele aanvragen van naturalisatie waarvan de aanvragers jarenlang niets hebben gehoord, omdat de stukken op het Bestuurskantoor hebben gelegen. Ik moet tot mijn spijt bevestigen, dat het ons inderdaad gebleken is, dat er twee gevallen zijn,

waarvan de stukken een zeer lange tijd op het Bestuurskantoor hebben gelegen. Dit is ons onlangs gebleken. Toen deze mensen kwamen informeren, toen bleek dat deze stukken verlegd waren. Wij zullen thans trachten, ten aanzien van deze twee gevallen, het is ons niet bekend of er meer zijn, wij geloven van niet, maar wij zullen thans van deze twee gevallen zorgen, dat zo spoedig mogelijk de stukken naar de juiste adressen worden gezonden. Ik kan de heer Chance mededelen dat normaal, ten aanzien van alle andere naturalisatie verzoeken de stukken op een zeer korte wijze worden afgehandeld en doorgestuurd naar Willemstad, en daarna naar Den Haag.
Dan heeft de heer Chance het gehad over twee dames, die op Dakota wonen, die op Aruba geboren zijn, een Antilliaanse moeder hebben en die ruim 21 jaar op Aruba zijn en door de Vreemdelinge Dienst steeds worden lastig gevallen en worden aangezegd om het eiland te verlaten.
De heer Chance heeft geen namen genoemd en dat maakt het mij dus weer moeilijk. Wij hebben de zaak nagekeken en wij hebben een vermoeden welk geval de heer Chance bedoelt. Mochten het de dames zijn, waarvan ik dus aanneem, dat het de dames zijn die de heer Chance bedoelt, dan wil ik het volgende naar voren brengen. Deze twee dames zijn inderdaad op Aruba geboren uit een Antilliaanse moeder. De één is geboren in 1943, de andere is geboren in 1945. De vader komt van Trinidad en is Brits van nationaliteit. Hij was getrouwd met een Antilliaanse vrouw, de moeder, maar is daarna gescheiden. De vader en de twee dochters zijn in 1945 vertrokken en nadien nimmer teruggekeerd. Zij zijn meer dan 20 jaar van Aruba vandaan. Zij hebben ook nooit meer contact gehad met de moeder, die alhier op Aruba bleef. Nu dat zij groot zijn geworden, respektievelijk 22 en 20 jaar en in het arbeidsproces opgenomen kunnen worden, komen zij naar Aruba. Zij zijn ondanks hun geboorte op Aruba van Britse nationaliteit. Een van de dames kwam met vakantie en verblijft vanaf 18 februari van dit jaar op Aruba en heeft om een werkvergunning verzocht. Dit verzoek werd reeds twee maal door mij afgewezen. De andere dame is op 2 december jongstleden aangekomen. Ik geloof, dat de zaak toch iets anders ligt dan de heer Chance hem naar voren heeft gebracht.

De heer Finck heeft naar voren gebracht, dat hij graag zou zien, dat het Bestuurscollege stappen zou nemen bij de Landsregering om Nederland te benaderen over de financiering van de onrendabele projekten, zowel de aflossing als de rente. De heer Finck heeft zelf reeds gesteld, dat het hem voldoening heeft gegeven te constateren,dat het Bestuurscollege reeds hiertoe is overgegaan. Ik heb dit reeds eerder toegelicht. Ik wil slechts in het kort herhalen, dat het Bestuurscollege deze zaak zeer uitvoerig en officieel heeft opgenomen met de Antilliaanse Regering en daarna nog eens schriftelijk bevestigd. Wij hopen en wij vertrouwen erop, dat de Antilliaanse Regering met de grootste spoed deze zaak zal entameren bij de Nederlandse Regering.
Ten aanzien van de vrije dag heb ik de heer Finck reeds eerder geantwoord. Gaarne zullen wij het voorstel van de heer Finck in overweging nemen om volgend jaar Statuutdag eventueel in grotere mate te vieren dan tot nu toe plaats vond.
Over de taxi-chauffeurs heb ik het reeds gehad.

De heer Figaroa heeft het gehad over een grotere mate van eilandelijke autonomie en het is mij niet erg duidelijk of hij vindt dat wij een grotere mate van eilandelijke autonomie moeten krijgen of dat de heer Figaroa van ons wil weten of wij vinden, dat dit moet gebeuren. Dit was mij enigszins vaag. Mocht de heer Figaroa menen, dat er redenen zouden zijn om te streven naar een grotere eilandelijke autonomie, dan zouden wij gaarne vernemen van de heer Figaroa of hij concrete gevallen heeft waarop hij deze mening baseert.

De heer Figaroa zou ook graag inzage krijgen van het rapport over de mogelijkheid om zoutwater te gebruiken voor landbouw, in verband met het feit, dat een gedelegeerde van het Eilandgebied het Congress heeft bijgewoond over dit onderwerp. Het Bestuurscollege heeft zeer onlangs het rapport ontvangen over dit Congress, moet dit nog bestuderen en mocht dit inderdaad van belang zijn voor de Raad, dan zullen wij te zijner tijd overwegen om dit rapport ter inzage te leggen voor de Raadsleden.

De heer Figaroa was van mening dat 1 brandweerwagen op Noord onvoldoende zou zijn en hij zag ook graag sirenes op alle politiewagens. Naar de mening van de brandweerdeskundige is 1 brandweerwagen, vooralsnog, zeer zeker voldoende voor Noord. Men kan daar zeer zeker de nodige branden mee blussen en zeker wanneer een auto in brand staat is het zeker met een brandweerwagen te blussen.
Wat de sirenes betreft zijn wij doende om langzamerhand via de landsbegroting kredieten op te brengen om alle politie-auto's van een sirene te voorzien. Dat kan niet in een keer. Het wordt dus per jaar geregeld voor een paar auto's. Overigens worden de sirenes, op Aruba althans, misschien verschilt dit een beetje met onze nabuurlanden, niet gebruikt en worden slechts in zeer uiterste noodzakelijke gevallen gebruikt.
Hiermee geloof ik te kunnen volstaan ten aanzien van de beleidsvragen en vragen betreffende de politie. Ik wil thans het woord geven aan de heer Gedeputeerde Falconi.

DE HEER A.FALCONI, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, gaarne wil ik verschillende sprekers van antwoord dienen. Het gaat eigenlijk alleen maar over de diensten van de Werverschaffing.
Naar aanleiding van het voorstel van het geachte lid Werleman om door de Werkverschaffing een natuurpark te Siribana te Santa Cruz te laten aanleggen, kan ik hem mededelen, dat het Bestuurscollege dit voorstel gaarne in overweging zal nemen.
Vergun mij thans Mijnheer de Voorzitter, om de heer Dominico Croes in de Papiamentse taal te beantwoorden.
Señor Presidente, señor Guzman Croes ta contento cu ariba begrotings-post di Werkverschaffing pa 1966 un millon florin a wordo poni. Pero e ta spera cu esey lo wordo usalegalmente y tambe e ta spera cu esey lo no wordo usa pa campaña politico. Mi por duna señor Guzman Croes e pleno siguranza, Señor Presidente, cu den e Bestuurscollege actual tempo no ta permiti cu ora un persona ta yega cerca nos en busca di trabao pa puntre si e ta A.V.P. of U.N.A. of P.P.A. pa e haya trabao.
Loke ta interesa nos den e tempo fatal cu nos ta den aki, Señor Presidente, ta e situacion financiero di e pober familia ey cu ta den necesidad.
Señor Guzman Croes a lanta critica como si fuera cu Werkverschaffing ta haci trabao na cas di diferente hende segun nan color politico. Mi kier sigura señor Croes cu nunca Werkverschaffing ta traha segun e sistema ey. Ta verdad si, cu a peticion di e hendenan, Werkverschaffing ta drecha caminda cu ta den mal estado te dilanti porta di nan cas of cura, con tal cu esey no ta pasa ariba tereno privado.
Ni na Savaneta,ni na ningun otro parti di Aruba Werkverschaffing ta traha pa un si y pa otro no. Señor Presidente, dilanti cas di señor Guzman Croes tambe Werkverschaffing a traha y drecha e caminda p'aya.
Juist den Savaneta nos por mustra varios cas di señor Croes su conpartidarionan na unda Werkverschaffing a traha y ta traha pa yuda nan.
Nan no ta hopi, pero esey ta debi cu no tin mucho mas partidario di señor Guzman Croes su partido.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, de heer Dominico Guzman Croes is blij, dat er op de begrotingspost van de Werkverschaffing voor 1966 een bedrag van één miljoen is uitgetrokken. Hij hoopt echter, dat dit bedrag op wettige wijze zal worden aangewend en tevens hoopt hij dat het niet gebruikt zal worden voor het voeren van politieke campagne.
Ik kan de heer Guzman Croes de stellige verzekering geven, dat bij het huidige Bestuurscollege er geen tijd overblijft om wanneer een persoon ons benadert om werk te zoeken, hem te vragen of hij tot de Arubaanse Volkspartij, of de Union Nacional Arubano of de Partido Patriotico Arubano behoort om werk te kunnen krijgen. Wat voor ons in deze moeilijke tijd van belang is, Mijnheer de Voorzitter, is de financiële toestand, waarin die persoon verkeert, dus de behoeftige toestand van dat gezin.
De heer Guzman Croes heeft een kritiek gemaakt en gezegd, dat de Werkverschaffing bij verschillende huizen van verschillende mensen zou werken volgens de politieke kleur van die personen. Ik wil de heer Croes de verzekering geven, dat de Werkverschaffing nimmer volgens dit systeem werkt. Het is wel waar, dat de Werkverschaffing op verzoek van de mensen de wegen herstelt voor die mensen, tot voor de deur van hun huis of tot op hun erf, zolang dit niet over particulier terrein loopt. Noch te Savaneta, noch ergens anders op Aruba werkt de Werkverschaffing voor de een wel en de andere niet. Mijnheer de Voorzitter, de Werkverschaffing heeft ook vóór het huis van de heer Guzman Croes gewerkt en de weg tot zijn huis hersteld. Juist te Savaneta kunnen wij verschillende huizen van partijgenoten van de heer Croes wijzen waar de Werkverschaffing gewerkt heeft en werkt om hen te helpen. Het zijn er niet veel, maar dat komt dan ook omdat er niet veel meer partijgenoten van de heer Croes over zijn.

De heer Eman heeft het goed gevonden om vandaag een felle kritiek op de Werkverschaffing te moeten lanceren. Hij heeft het Bestuurscollege als uitlokker van "sinberguenceria" genoemd, omdat men te veel rum bij de Werkverschaffing drinkt en dat zelfs de voormannen rum aan de werklieden verkopen.
Hij heeft gesteld, dat men nooit met de Werkverschaffing had moeten beginnen, maar de mensen bij Dienst Openbare Werken aan het werk had moeten stellen.
Mijnheer de Voorzitter, de Werkverschaffing bestaat sedert februari 1960 van verschillende instanties en bij verschillende gelegenheden heeft men alleen lof voor de Werkverschaffing kunnen horen.
In de loop der jaren heeft de Werkverschaffing zeer goed en nuttig werk verricht. Het is nooit de bedoeling geweest om van deze mensen "sinberguenza" te maken, maar alleen om hen te helpen gedurende de tijd dat zij geen ander werk hebben of hebben kunnen vinden. De Werkverschaffing moet eerder gezien worden als een sociale voorziening dan een bedrijf als Dienst Openbare Werken, bijvoorbeeld. De werklieden bij de Dienst Openbare Werken krijgen kindertoelage. Bij de Werkverschaffing is het ook zo, dat een gehuwde man thans met f.1,13 per uur begint en daarbij 5c. per uur per kind beneden 18 jaar krijgt wanneer deze niet werken.
De contrôle bij de Werkverschaffing is zo streng, dat ik telkenmale klachten krijg van arbeiders die komen met beweringen, dat zij te zwaar worden gestraft voor een of andere kleinigheid. Er wordt zelfs gezegd, dat de arbeiders van de Werkverschaffing zwaarder worden gestraft, dan die van Dienst Openbare Werken, bijvoorbeeld.
Mijnheer de Voorzitter, denkt de heer Eman, dat een arbeider, omdat hij bij de Werkverschaffing is gaan werken, tot het drinken is overgegaan? Naar ik meen te weten, werkt de heer Eman niet bij de Werkverschaffing, vanwaar dus deze conclussie?

Denkt de heer Eman werkelijk dat deze dienst "sinberguenza" kweekt?
Hij beweert zelfs, dat er voormannen zijn, die rum aan de werklieden verkopen. Mij is daarvan niets bekend. De chef van de Werkverschaffing heeft tot heden geen rapporten hieromtrent ontvangen. Dus, wanneer hij hiervan op de hoogte is had de heer Eman als een goede volksvertegenwoordiger, zoals hij beweert te zijn, dit euvel onverwijld bij de politie moeten rapporteren, zodat de schuldigen vervolgd en gestraft kunnen worden.
Wanneer hij zulke kritiek in deze Raad naar voren brengt doet hij niets goeds alleen maar om een beetje politieke steun te proberen te incasseren.
Maar, Mijnheer de Voorzitter, het is jammer dat 'n volksvertegenwoordiger in een openbare vergadering van de Raad een totaal van 450 mensen voor "sinberguenza" beticht. Het Bestuurscollege is ervan overtuigd, dat de dienst Werkverschaffing veel goed gedaan heeft en nog steeds doet.
Ik verwacht dus, dat straks de Raad in haar totaliteit de post voor de Werkverschaffing, die op deze begroting is opgenomen, alsmede deze hele begroting, zal goedkeuren. Tot zover in deze ronde.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, met betrekking tot hetgeen over mijn diensten gezegd is, kan ik bijzonder kort zijn.
De heer Werleman heeft het gehad over aanstelling van een stuurman op de sleepboot en hij heeft zich afgevraagd of er een oproep in de plaatselijke bladen heeft plaatsgevonden en of er andere kandidaten waren.
Ik kan de heer Werleman als volgt beantwoorden.
Er is inderdaad een stuurman op de sleepboot aangenomen. Er heeft geen oproep plaatsgevonden, omdat er zoveel haast was bij de beslissing, want de kapitein zat 24 uur per dag achter het wiel.
Er waren twee gegadigden die over de nodige diploma's beschikten, een Hollander en een Antilliaan. De Antilliaan werd aangenomen.
Verder heeft de heer Werleman het gehad over de jachthaven. Hij heeft ook gevraagd hoeveel jachten Aruba aandoen per jaar. Verder heeft de heer Werleman gevraagd, waar de jachthaven komt te liggen. Ik kan de heer Werleman als volgt beantwoorden. Dit jaar hebben 17 jachten Aruba aangedaan. Wanneer echter de jachthaven klaar is, zullen ongetwijfeld meer jachten op Aruba komen. Vele plaatsen in het Caraïbisch gebied bouwen jachthavens met veel succes, onder andere, St. Thomas, Antigua en volgend jaar komt ook een op St Maarten. Dus ik geloof toch wel, dat het de moeite waard is, Mijnheer de Voorzitter. Naar aanleiding tot het tweede gedeelte van zijn vraag, namelijk waar de jachthaven komt te liggen, ben ik tot de overtuiging gekomen, dat de heer Werleman de Memorie van Antwoord niet heeft gelezen, aangezien het daar uitvoerig in staat.
Niettemin zal ik nogmaals het antwoord voor de heer Werleman voorlezen.
"Het opnemen van een jachthaven in het projektenlijst voor de tweede fase van het tienjaren-plan komt ons alleszins verantwoord voor. Immers voor een gezonde ontwikkeling van het toerisme en daarvoor voor de economie van het eiland is het noodzakelijk dat het hotelbouw begeleid wordt door faciliteiten op het gebied van ontspanning en recreatie. In dit opzicht heeft Aruba aan het toerisme tot nog toe onvoldoende faciliteiten te bieden. Dit geldt in het bijzonder voor de beoefening van watersporten.
Het is daarom noodzakelijk dat op korte termijn voorzieningen worden getroffen om in deze leemte te voorzien. Voorts wordt door de aanleg van een jachthaven de mogelijkheid geschapen om een nieuwe categorie toeristen namelijk, degene die met boten en jachten door het Caraïbisch gebied varen, aan te trekken. Het ligt in de bedoeling een jachthaven aan te leggen in het zeegebied ten westen van het Wilhelmina Park.
Verder heeft de heer Eman het gehad over het vliegstation, ik neem aan dat hij het stationsgebouw bedoelt, wanneer dit aanbesteed kan worden en hoeveel arbeidskrachten te werk gesteld kunnen worden.

De heer Eman kan ik als volgt beantwoorden.
De 15de januari aanstaande komen de tekeningen aanbestedings-klaar van de N.A.V.O. Zij worden dan te Brussel ingediend waar na waarschijnlijk binnen een maand goedkeuring zal plaatsvinden voor de aanbesteding. Voor aanbesteding zelf kan het 3 à 4 maanden duren, voordat tot gunning kan worden overgegaan. Zijn vraag, hoeveel arbeidskrachten aangesteld kunnen worden, kan ik niet beantwoorden, Mijnheer de Voorzitter, dit ligt volkomen bij de aannemer.
Ik wil de heer Chance bedanken voor zijn warme woorden van dank aan het Bestuurscollege gericht voor de plaatsing van de zo dikwijls gevraagde lichten aan de Rodgers beach.
Ik ben het ook met U eens, Mijnheer de Voorzitter, dat het Bestuurscollege niet zal nalaten om de dank van de heer Chance aan de Lago over te brengen voor haar medewerking in deze.
Verder heeft de heer Chance het gehad over de westkant van de haven en dat er daar zoveel rommel ligt. Dat is inderdaad waar, Mijnheer de Voorzitter, maar ik kan de heer Chance de verzekering geven, dat binnen afzienbare tijd met bekwame spoed hieraan gewerkt zal worden.
Ik wil de heer Chance ook meteen zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat het terrein hier beschikbaar moet staan voor het droogzetten van barkjes.

De heer Chance heeft het ook gehad, Mijnheer de Voorzitter over de klachten van de taxi-chauffeurs. U hebt in detailles hierover het woord gevoerd, Mijnheer de Voorzitter, maar desalniettemin zal ik er toch enkele woorden willen bijvoegen. Laatst is een schip van de Griekse lijn hier geweest met toeristen en de heer Chance heeft mij opgebeld om te vragen, hoe het eigenlijk kwam dat de grote bussen naar de haven-terrein gingen om daar passagiers af te halen. Ik heb direkt een onderzoek laten instellen en bij het onderzoek is het volgende gebleken. Het reisbureau Cook in de Verenigde Staten had een tour voor de passagiers georganiseerd de zogenaamde "Package-tour".
Bedoeld reisbureau gaf aan haar agenten alhier Maduro & Sons opdracht om hiervoor te zorgen. Maduro & Sons, die geen tourwagen-vergunning heeft en die een commercieel bedrijf is, heeft de E.E.T, East End Transportation, die wel in het bezit is van een tourwagen-vergunning, gevraagd om deze tours voor haar uit te voeren. Anders zou het zijn, Mijnheer de Voorzitter, indien het geen tour betrof, want dan ben ik de mening toegedaan dat E.E.T. met andere woorden grote bussen, dan niet aan de kade zouden mogen gaan om passagiers af te halen.

Verder heeft de heer Finck het gehad, Mijnheer de Voorzitter, over langere zendtijd over T.V. voor de Voorlichtingsdienst.
Met betrekking tot de opmerking van de heer Finck omtrent de zendtijd via Tele-Aruba ter beschikking van de Voorlichtingsdienst is het werkelijk zo, dat deze zendtijd van 10 minuten per week kort te noemen is.
Televisie-zendtijd is echter zeer duur. Voor een beschikbare 10 minuten wordt 25 gulden per week betaald. De beschikbare gelden op de begroting van het Voorlichtingsdienst laten geen grote uitgaven toe. Na te gaan zou kunnen worden, Mijnheer de Voorzitter, of op de begroting van het volgend jaar een groter bedrag voor de televisie-zendtijd beschikbaar kan worden gesteld. Ik geloof, dat ik hiermee kan volstaan, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.A.ODUBER, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik zou alweer willen beginnen met een algemeen antwoord te richten, vooral aan de heer Geerman, als eerste spreker, die het over straatverlichting had en verder aan de heren Werleman, Britten, Chance en anderen, die om lichtpunten hebben gevraagd op verschillende gebieden en distrikten van het eiland. Ik moet zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat de modernisering van de straat-

verlichting een punt is, waarover het Bestuurscollege al een tijd mee bezig geweest is.
Deze aangelegenheid zal kosten inhouden, die tot nu toe onmogelijk op een speciale post financieel was op te brengen. In de begroting van 1964 werd in hoofdstuk 111, f.160.000 opgebracht en nu wordt de Raad f.175.000 voorgelegd om goed te keuren. Dit bedrag, ten aanzien van het aanbrengen van nieuwe lichtpunten en het betalen van de bestaande straatverlichtingen zal zoveel mogelijk aangewend worden voor de verwezenlijking van de vele wensen, die door de Raadsleden naar voren zijn gebracht.

De heer Werleman had het heel in het bijzonder over de vraag, waarom de verlaging van water voor de bevolking niet tot stand gekomen is. Hij beweert dat deze ook nooit plaats gevonden heeft. Ter rechtzetting van de bewering van de heer Werleman zou ik even naar voren willen brengen, dat in 1958 of 1959 bij de in gebruikneming van de toenmalige nieuwe waterplant, aan de bevolking een gemiddelde verlaging van ruim 20% toegekend werd. Hij vroeg of er indertijd niet beloofd werd, dat er een verlaging tot stand zou komen bij de afbouw van de waterplant. Dat zou misschien in het verleden wel gezegd kunnen zijn, namelijk dat bij de afwerking of bij de afbouw van de waterplant misschien nog een verlaging van het watertarief voor de bevolking realizeerbaar zou zijn. Maar ik zou haast zeggen, dat de plant eigenlijk nog niet helemaal afgebouwd is. Wij zijn nu tot de fase gekomen waar er nog een eenheid ingeschakeld moet worden en wij hopen dan binnenkort hiermee klaar te komen, dus wij zijn nog in de afbouwfase. Meer belangrijk is het feit, dat in tegenstelling tot 1958, momenteel het bedrijf van zodanige aard is, dat men ook rekening zou moeten houden met de elektrische centrale, die hieraan gekoppeld is.
Dus voordat tot waterprijsverlaging kan worden overgegaan is het nodig een algehele rendabiliteit van het hele bedrijf te realizeren.

Señor Croes a puntra ki parti Gobierno Insular ta spera di haya na belasting di e bonus di Lago di e aña 1966. En verdad e ta un pregunta poco dificil, pasobra e parti cu ta bin pa Gobierno Insular di e belasting di e bonusnan di Lago no ta posibel pa configura ariba nos entradanan a menos cu nos sa, antecipadamente, varios detalle di e bonus aki.
E suma den su totalidad pa cuminsa, no ta conoci y tampoco nos no sa di e personanan individual, cuanto bonus nan lo haya, y cuanto esaki kier meen un entrada extra ariba nan salario. Tur e puntanan aki ta tipico di e manera cu anteriormente - como cu e bonus aki ta bin hunto cu e lay-off-programma di Lago - ta mustra nos atrobe cu e aspecto y informacionnan aki te na e momento aki no ta conoci, tampoco nan no tabata den añanan anterior, pa nos por a tene na tempo rekening cu tur e bonusnan, cu tur e lay-off cu a tuma luga den pasado. Asina ta, Señor Presidente, pa otro aña tampoco nos no tin algun idea ariba e bonus di Lago den su totalidad.

(Vertaling)

De heer Croes heeft gevraagd, welk deel het Eilandsbestuur denkt te krijgen aan belasting op de bonus van de Lago voor het jaar 1966.
Dat is een vraag, die nogal moeilijk is, aangezien het deel, dat aan het Eilandsbestuur toekomt uit de belasting op de bonus van de Lago onmogelijk samengenomen kan worden met onze inkomsten, tenzij wij verschillende gegevens omtrent deze bonus te weten komen. Het totale bedrag, om te beginnen, is ons niet bekend, ook weten wij niets af van de individuele personen hoeveel bonus ieder zou krijgen en hoeveel dit uitmaakt aan extra inkomen op hun salaris. Hier kunnen wij weer zien, dat deze gegevens zowel van de bonus als van het lay-off-programma van de Lago ons tot nu toe niet bekend zijn en dat die ook in de voorgaande jaren ons niet bekend

waren, zodat wij geen rekening hebben kunnen houden met al de bonus en lay-off van de Lago in het verleden. Dus voor het volgend jaar hebben wij ook geen idee hoeveel de door de Lago uitgekeerde bonus in totaal zal bedragen.

De heer Wijngaarde, Mijnheer de Voorzitter, had het over het invoeren van een loonbelasting. Dit zou bepaalde voordelen inhouden, onder anderen voor de administratie en ook voor het gemakkelijker innen van bepaalde inkomsten, die het Eilandgebied zou genieten. Op de eerste plaats is de loonbelasting een landsaangelegenheid. Desniettemin is het Bestuurscollege volledig eens met de heer Wijngaarde, dat dit een zekere aantrekkelijkheid heeft. Wij zijn van mening, dat deze kwestie de aandacht heeft van de Landsregering. Verder had de heer Wijngaarde gaarne, dat nagegaan wordt in hoeverre een systeem van spaarrekening voor ambtenaren en arbeiders ingevoerd zou zijn. Dit natuurlijk na de verhoging van de duurtetoeslag. Om even op de duurtetoeslag terug te komen, zoals verschillende leden naar voren gebracht hebben, zou ik op de eerste plaats willen terug gaan naar onze Memorie van Antwoord van 30 november 1965. Hierin staat het volgende.
De duurtetoeslagregeling voor ambtenaren is nog steeds een landsaangelegenheid, doch wanneer de landsverordening Materieel ambtenarenrecht in werking zou zijn getreden, zullen de eilandgebieden ter zake bij eilandsbesluit algemene maatregelen en nadere voorschriften kunnen vaststellen.
Niettemin zijn wij van oordeel dat ook dan eventuele verbeteringen ten aanzien van duurtetoeslag slechts tot stand kunnen komen na gezamenlijk overleg tussen Land en Eilandgebied. Het voorstel van verhoging van de duurtetoeslag is een sympathiek voorstel, Mijnheer de Voorzitter, en ik geloof dat meerdere leden er wat voor voelen. Doch, zoals U zojuist zei, zullen de wanverhouding en de resultaten, die hier uit zouden voortvloeien tussen de eilands- en landsambtenaar, wanneer dit door het Land niet toegekend zou worden, allemaal een belangrijke rol spelen. Bovendien is het nog de vraag of het eilandgebied dit financieel zou kunnen opbrengen.
Ten aanzien van de spaarrekening, Mijnheer de Voorzitter, is het Bestuurscollege van oordeel, dat dit een faciliteit is, die zelfs indien er nog bij eilandsverordening mogelijkheid hiertoe zou bestaan, toch nog op vrijwillige basis zou moeten geschieden. Wij hebben sterk de indruk, dat momenteel bij genoeg privé-instanties, particuliere banken, spaarfondsen etc, deze mogelijkheden al bestaan. Dus uiteindelijk zal dit geen verbetering van situatie of faciliteiten betekenen.
De heer Wijngaarde had het ook over kindertoelage. Hij vraagt zich af of dit niet op een minimum van 15 gulden gesteld zou kunnen worden. Dit is een kwestie, Mijnheer de Voorzitter, dat nog grondig bestudeerd moet worden, voordat er eventueel op kan worden ingegaan. Er zijn nu bepaalde verschillen tussen de arbeider en ambtenaar die allemaal nog even moeten worden nagegaan, voordat de mogelijkheid tot het uitvoeren van deze aangelegenheid een werkelijkheid zal worden.

Verder had de heer Wijngaarde het over een risico-toelage voor bepaalde eilandelijke ambtenaren. Mijnheer de Voorzitter, tot nu toe is de situatie zo, dat deze kwestie in zijn geheel de aandacht heeft van het Bestuurscollege. Toch moet ik er zekerheidshalve nog bij stellen, dat dit al vroeger geëntameerd werd. Het schijnt dat bij bepaalde eilandsambtenaren de risico-toelage geincorporeerd werd in hun salaris.
Dit gebeurde in de bezoldigingsregeling van 1958, alhoewel er sindsdien anderen zijn, onder andere, twee eilandsambtenaren, die in het genot zijn van een kas-toelage, die naar ons oordeel wel hiervoor in aanmerking zouden komen. Dus, zoals ik zei, zullen wij de nodige aandacht hieraan schenken om op korte termijn een algeheel voorstel te entameren.

Señor Flemming, Señor Presidente, a puntra si e resultado di e rapport di White tocante Water & Energie Bedrijf a wordo entrega na Bestuurscollege caba. Mi kier sa cu Raad ya a wordo informa cu en verdad el a wordo entrega y mi kier a repiti cu "si". Algun siman pasa nos a haya e rapport aki di Water & Energie Bedrijf riba e "efficiency" di e parti di producividad di Water & Energie Bedrijf.
Tambe señor Flemming ta puntra si e rapport ey por wordo facilitá na Raadsleden. Mi tin idea cu ya anteriormente, Señor Presidente, mes a bisa cu, despues cu Bestuurscollege caba di studiële lo e bay pa e diferente departamentonan pa nan duna advies ariba dje, lo e wordo poní pa tur Raadsleden por weita e contenido.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, de heer Flemming vroeg of de uitslag van het rapport van White betreffende het Water & Energie Bedrijf reeds aan het Bestuurscollege is aangeboden. Ik meen, dat de Raad reeds werd medegedeeld, dat het rapport inderdaad aangeboden werd en ik wil dit hier nogmaals bevestigen. Enkele weken geleden hebben wij het rapport gekregen over de efficientie bij het Water & Energie Bedrijf met betrekking tot de productiviteit. De heer Flemming vroeg ook of dit rapport ter beschikking zal worden gesteld van de Raadsleden. Ik meen, dat Uzelf, Mijnheer de Voorzitter, reeds heb gezegd, dat nadat het Bestuurscollege het bestudeerd zal hebben en de verschillende diensten hun adviezen hierop zullen hebben uitgebracht, het rapport voor inzage ter beschikking gesteld zal worden van de Raadsleden.

De heer Chance had het over de lekkage van een pijpleiding in San Nicolas. Ik heb mij zojuist laten inlichten dat er inderdaad sprake was van een kleine lekkage, die niet één of twee, maar zelfs drie keer ontstaan is. Dit was te wijten aan de zware regenbuien de laatste weken. De pijpleiding schijnt op losse grond te zitten, die weggespoeld wordt door de regen, waardoor de leiding dus doorzakte. Dit heeft thans de volle aandacht van het Bestuurscollege. Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat dit alles was voor de eerste ronde.

DE HEER I.S.DE CUBA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, sommige sprekers hadden het over de wegen, die in zeer slechte staat zijn, in het bijzonder nu na de regenbuien. Zoals in het verleden zullen deze wegen na de regentijd worden gerepareerd. Voor aanleg van nieuwe wegen, waarvoor nog geen geld is opgebracht in de begroting 1966, zal men tot 1967 moeten wachten, dus voor de wegen, die dan voorrang zullen hebben. Op de begroting 1966 is er f.700.000 opgebracht op de Kapitaaldienst en f.500.000 op de Gewone Dienst voor wegen en riolen.
Zoals bekend is in de laatste drie jaren het meeste geld opgebracht voor de nieuwe weg Oranjestad-San Nicolas. Andere sprekers hebben gevraagd om trottoirs. Er is een bedrag van f.16.000 op de begroting 1966 opgebracht en f.25.000 voor trottoirs in San Nicolas en Oranjestad, respectievelijk.
De heer Geerman zou graag willen weten of de ijsplant aan de Pastoor Hendrikstraat goedgekeurd werd door Openbare Werken. De Dienst Openbare Werken dient alleen als adviseur aan het Bestuurscollege en deze keurt deze plannen goed of af.
Ook had de heer Geerman het over de waterplassen langs de wegen te Savaneta, die broedplaatsen zijn voor muggen. Deze plassen worden door de Gezondheisdienst bespoten met afgewerkte olie wanneer dit noodzakelijk is.

De heer Britten vroeg over aanleg van een riool in de Adriaan Lacle Boulevard.
Op de begroting 1966 is er geen geld uitgetrokken voor deze riool, maar daar het Bestuurscollege bezig is met een water zuiveringsprojekt, waarop de riolen zullen worden aangesloten, zullen er meer riolen te Oranjestad gemaakt worden, waaronder ook de riolen van de Adriaan Lacle Boulevard.

De heer Werleman had het over het afmaken van de wegen naar de school van Kadushi Largo en het St. Antonius College te Santa Cruz.
De mogelijkheid om deze twee wegen in 1966 af te maken zal bekeken worden.
Ook had de heer Werleman het over tandheelkunde en hij vroeg om een tweede tandarts aan te stellen, zodat dit goedkoper kan worden voor de bevolking.
Wij zien niet hoe de diensten van de tandarts goedkoper kunnen worden door benoeming van een tweede tandarts. Particulieren die naar het buitenland gaan voor een gebit of voor hun gezondheid zijn vrij om dat te doen.
Ook vroeg de heer Werleman over de resultaten van de arts op Paradera.
Deze arts, die drie maal per week zitting had te Paradera kreeg ongeveer twee patiënten per week.

De heer Guzman Croes had het over de f.15.000, die opgebracht zijn op de begroting 1965 voor wegen te Savaneta. Dat moet op een vergissing berusten daar er op de begroting voor 1965 geen geld was opgebracht voor wegen te Savaneta.

De heer Guzman Croes had het ook over dat stuk weg tussen La Esperanza en de woning van de onder-voorzitter van de Staten, dat in slechte staat is.
Deze weg is niet in zo'n slechte staat en zal bij doortrekking van de weg vanuit de nieuwe brug naar Pos Chikito ook zijn beurt krijgen.
Mijnheer de Voorzitter, enige leden hadden het over overlast door de stank van de chemische fabrieken bij Barcadera. Zoals U in de Memorie van Antwoord kunt zien, op bladzijde 4, hebben wij deze vragen reeds volledig beantwoord.
De heer Wijngaarde had het over de Gouvernements-oogarts, die de P.P.K-patiënten niet behandelt zoals het moet. Het is moeilijk om hier een onderzoek in te stellen zonder te komen met concrete gevallen. Het Bestuurscollege zal hiervan een studie maken en indien nodig een commissie benoemen om een onderzoek in te stellen.
De heer Flemming, Mijnheer de Voorzitter, vroeg om een ambulance-post op Santa Cruz. Het Bestuurscollege vindt het helemaal niet verantwoord, daar de bestaande twee posten, één op San Nicolas en één in Oranjestad samen maar driemaal in de twee dagen uitrukken.
De heer Finck had het over, dat het onderzoek naar amoebe bij het laboratorium is gestaakt. Het is gestaakt, omdat het grootste deel van de bevolking rondloopt met deze ziekte zonder dat men ziek wordt.
Ook had de heer Finck het over de gelekoorts-muskieten. Het gedeelte van zijn opmerking, dat deze muskieten alleen 's nachts zouden vliegen berust op de waarheid, omdat deze muskieten in het daglicht de donkere plekken zoeken om zich te schuilen. Indien zo'n schip in de daguren binnenkomt, dan kunnen zij direkt in hun schuilplaats gedood worden door de spuiters.
Sommige leden hadden het over de verhoging van de subsidie aan het Wit-Gele Kruis.
Dit geval is in behandeling en een beslissing zal binnenkort volgen.
De heer Figaroa had het over de opleiding voor Eerste Hulp bij ongelukken.
Er is een vereniging voor dit doel, maar aangezien zij er niet veel aan doen, heeft het Hoofd van de Gezondheidsdienst dit overgenomen en deze opleiding wordt momenteel door hem geleid.
De heer Maduro zou graag willen weten wat de controlerende geneesheer doet, of er enige resultaten zijn.

De controlerende geneesheer heeft de contrôle op ziekteverzuim, ziekenhuis-opname, waaronder de noodzaak en de duur, verstrekking van medicijnen, zoals bijvoorbeeld hoeveelheid, soort en prijs, ook het uitbrengen van advies op medisch gebied van de genoemde contrôle, vallen.
Over de resultaten kunnen wij nog niets zeggen, daar het niet zo lang is dat deze geneesheer in dienst is genomen. Niettemin zijn wij overtuigd, dat wij een grote besparing gaan krijgen in onze jaarlijkse uitgaven voor P.P.K.-patiënten en werklieden bij onze diensten. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, op de eerste plaats bied ik mijn excuses aan, mocht mijn stem vanavond niet goed verstaanbaar zijn in verband met de griep, opgelopen de laatste dagen.
Daarom zal ik proberen om zo kort en zo duidelijk mogelijk te zijn vanavond.
Den promer lugar, mi kier contesta pregunta di señor Marcial de Cuba tocante con ta para cu e curanan di e schoolnan Augustinus College y Don Bosco na San Nicolas. Pa señor de Cuba mi tin bon noticia. Esey ta cu pa aña 1966 nos tin riba e begroting un suma di 33.000 florin poni pa traha curanan rond di Don Bosco School y Augustinus College.
Tambe señor Croes a lanza un pregunta, es ta con ta pará cu un m.u.l.o.-school pa Savaneta.
Tocante esey mi mester bisa cu Bestuurscollege actualmente ta studiando fuertemente pa en lo futuro bin cu un m.u.l.o.-school na Savaneta.
E school cu nos tin actualmente na Savaneta ya caba ta un m.u.l.o. onderbouw. Poco tempo pasa, Señor Presidente, nos a tene entre otro na school di Savaneta y na school na Santa Cruz un contamento pa nos sa si ta bale la pena pa traha un school na Pos Chikito y Sabana Grandi. E contamento a mustra nos claramente cu en verdad Pos Chikito y tambe Sabana Grandi mester di un school en lo futuro. Y esaki tambe ta ariba programma y nos ta spera den di poco aña, cu e yudanza financiëro di E.E.G., nos por realisa e schoolnan aki es ta na Pos Chikito y Sabana Grandi.

(Vertaling)

Op de eerste plaats wil ik de heer Marcial de Cuba antwoorden op zijn vraag om voor de scholen Augustinus College en Don Bosco te San Nicolas omheiningen aan te brengen. Ik heb goed nieuws voor de heer de Cuba.
En dat is, dat wij voor 1966 op de begroting een bedrag van f.33.000 hebben staan om die omheiningen te bouwen bij de Don Bosco School en Augustinus College.
Ook de heer Croes heeft een vraag gesteld, namelijk hoe het staat met een m.u.l.o.-school voor Savaneta. Hierop moet ik zeggen, dat het Bestuurscollege thans bezig is met een diepgaande studie, teneinde in de toekomst te komen met een m.u.l.o.-school te Savaneta. De school die wij nu op Savaneta hebben is reeds een m.u.l.o. onderbouw.
Een tijdje geleden hebben wij onder andere op de school te Savaneta en de school te Santa Cruz een telling gehouden om te zien of het de moeite waard zou zijn om een school te bouwen op Pos Chikito en een op Sabana Grandi. De telling heeft ons duidelijk laten zien, dat zowel te Pos Chikito als te Sabana Grandi er inderdaad te zijner tijd een school moet komen.
Dat is dan ook opgenomen in het scholenprogramma en wij hopen, dat wij binnen enkele jaren met de financiële hulp van de E.E.G. deze scholen zullen kunnen bouwen, dus die scholen te Pos Chikito en Sabana Grandi.

De heer Britten had het over de krappe situatie bij het St. Rosa College. Eerlijk gezegd, Mijnheer de Voorzitter, zijn er op het ogenblik hier op Aruba veel noodlokalen. Als wij goed ingelicht zijn, zijn er ongeveer 30.

Ik heb de laatste drie maanden verschillende scholen op Aruba bezocht en ik heb kinderen gezien, die lessen krijgen, bijvoorbeeld in barakken in spreekkamers, zelfs in het kantoor van het stadion, in Casa Evangelica, enz. Mijnheer de Voorzitter, het is een ellendige toestand, maar wij zijn hoopvol en wij hopen dat wij, dank zij de steun van E.E.G., straks op Aruba meer lokalen kunnen gaan bouwen.

De heer Britten heeft de vraag gesteld, waarom er geen runderen vanuit Colombia geimporteerd kunnen worden, nu de mond- en klauwzeer bestrijdingsmaatregelen in dat land verbeterd zijn.
Mijnheer de Voorzitter, de inlichtingen van de heer Britten omtrent verbeterde maatregelen tegen mond- en klauwzeer in Colombia en de hervatte export van runderen uit een aantal landen, komen overeen met de inlichtingen die wij zelf daarover hebben verkregen. Echter, Mijnheer de Voorzitter, het opheffen van het besluit, dat import van vee uit bepaalde landen niet is toegestaan, is echter geen eilands-, maar een landsaangelegenheid.

De heer Werleman heeft onder anderen gevraagd, Mijnheer de Voorzitter, hoeveel huizen er eventueel in aanmerking zullen komen als straks de industrie-terreinen op Barcadera vrij gemaakt moeten worden. Het aantal huizen, dat hiervoor in aanmerking zal komen is 25.
Ook heeft de heer Werleman gevraagd om meer dammen op Aruba. Ook de heer Leonardo Croes heeft zich in deze richting geuit.

Mi por contesta señor Werleman y tambe señor Leonardo Croes cu pa mi ta un gran placer pa bisa cu pa aña 1966 nos tin 40.000 florin mas riba e begroting pa traha mas damnan riba Aruba y asina pa stimula nos agricultura.

(Vertaling)

Ik kan de heer Werleman en ook de heer Leonardo Croes antwoorden, dat het voor mij een groot genoegen is om te zeggen, dat wij voor het jaar 1966 40.000 gulden meer op de begroting hebben staan voor het bouwen van meer dammen op Aruba om zodoende onze landbouw te stimuleren.

De heer Werleman heeft het gehad over de dam ten oosten van de kerk van Santa Cruz. Ik kan de heer Werleman verzekeren, dat wij onze best zullen doen om het volgend jaar deze dam onder handen te nemen.

Na señor Croes mi por bisa cu un di e promer damnan cu lo wordo traha na aña 1966 ta e dam na Rooi Calbas cu personalmente señor Croes, ami y hefe di Veterinaire Dienst, cu ultimamente a haci un bishita na e lugar por a mira aya personalmente.

(Vertaling)

De heer Croes kan ik zeggen, dat één van de eerste dammen die in 1966 gebouwd zullen worden de dam te Rooi Calbas zal zijn, waar de heer Croes, mijn persoon en het Hoofd van de Veterinaire Dienst, persoonlijk een bezoek hebben gebracht om de situatie ter plaatse te bezichtigen.

De heer Werleman heeft ook gevraagd hoeveel dammen er aangelegd werden op particuliere terrein. Hierop kan ik de heer Werleman antwoorden, dat het laatste jaar op particuliere terrein acht dammen zijn aangelegd.
Verder heeft de heer Werleman gevraagd waarom de aloë-cultuur op Bonaire wel mogelijkheden heeft. In de kranten-publicatie, waar de heer Werleman opdoelt, kan men lezen dat de uitgaven ten behoeve van de aloë-cultuur te

Bonaire groter zijn dan de opbrengsten. Men geloofde dan ook niet, dat het stimuleren van het aloë-cultuur op Bonaire gezien moet worden als een economisch projekt, maar meer als werkverschaffing.
De heer Werleman heeft voorgesteld om te komen met cooperatieve verenigingen voor de landbouw hier op Aruba. Hierop kan ik antwoorden, dat dat misschien in de toekomst wel mogelijk zal zijn, maar op het ogenblik is de interesse voor de landbouw nog steeds te klein om te kunnen komen met deze cooperatieve verenigingen.

Ook het Eenvoudig Technisch Onderwijs heeft onze aandacht. Het is zo, Mijnheer de Voorzitter. Een lange tijd hebben de machines, die al aangekomen zijn voor deze school, namelijk voor het Eenvoudig Technisch Onderwijs, gelegen in de oude kerk van Savaneta, want het Bestuurscollege had verwacht dat te zijner tijd deze oude kerk misschien gebruikt zou kunnen worden als een beginnende school voor het Eenvoudig Technisch Onderwijs. Maar het is niet zo ver gekomen. Van de andere kant staat dit wel op het programma van de E.E.G. Er zal prompt aangepakt worden en deze school zal in Oranjestad komen te staan.

De heer Werleman heeft het ook over de schoolvoeding gehad. Vorige keer (zoals de heer Werleman naar voren heeft gebracht) was ik zelf een felle aanhanger, een felle verdediger van de schoolvoeding. Het is zo dat het Bestuurscollege een commissie heeft samengesteld bestaande uit het Hoofd van de Gezondheidsdienst, het Waarnemend Hoofd van het departement Maatschappelijk Zorg, het Hoofd van de Dienst Openbare Werken en het Hoofd van Onderwijszaken, en deze commissie is tot de conclussie gekomen, dat wij niet moeten overgaan tot schoolvoeding, maar dat wij zoveel mogelijk direkte hulp geven rechtstreeks aan de behoeftige gezinnen.

Over voorlichting voor studenten, die naar Nederland vertrekken kan ik de heer Werleman verzekeren, dat dit ook onze volle aandacht heeft en dat er sinds vorig jaar meer en meer aandacht aan wordt besteed, door onder andere, lezingen te houden voor de kopklassen van de h.b.s. en de Colegio Arubano over verschillende beroepen.

De heer Werleman heeft gesproken over een natuurpark te Siribana en de Gedeputeerde voor Werkverschaffing heeft zijn medewerking toegezegd.
Wat ik al vorig jaar naar voren heb gebracht, Mijnheer de Voorzitter, dat is een natuurpark op Serinoca en ik kan de heer Werleman verzekeren, dat het ook zover zal komen, dat Serinoca niet alleen een openlucht theater zal worden, maar tevens ook een natuurpark. Wij hebben dit jaar onze handen vol gehad en ook dankzij de volle medewerking van de Werkverschaffing. Wij hebben al onze tijd nodig gehad voor het omheinen en wij zijn pas op de helft en ook voor de tribune voor het openlucht theater en ook de af watering.
In ieder geval zullen wij proberen om in januari een begin te maken met de beplanting.

Señor Guzman Croes a lanza e pregunta tocante casnan di gobierno y ta puntra di con di biaha asina aki Bestuurscollege ta larga traha curanan rond e casnan di gobierno. Riba esaki mi por contesta señor Guzman Croes cu e aña aki 1965, gobierno a logra paga e ultimo debenan cu tabatin ainda riba casnan di gobierno. Y asina ta na 1966 lo ta posibel pa nos tin mas placa riba e begroting pa nos drecha e casnan aki mas tanto posibel y como e curanan aki ta den un situacion deplorabel, esey tin nos atencion na e promer lugar.
Señor Guzman Croes a puntra tambe cuanto di e casnan a wordo bendi caba. Te asina leuw cu mi sa, Señor Presidente, tin aden 25 peticion pa cumpra

e casnan aki, pero mientras tanto 9 a wordo poni un banda, sea cu e personanan cu a pidi e casnan no tin interes mas of nan tin idea di bay for di Aruba. En todo caso, actualmente 16 ta wordo trata y muy pronto Bestuurscollege lo bay over pa bende e casnan aki cu e particularnan.

Señor Croes a puntra tambe tocante herbebossing. Actualmente Gobierno Insular di Aruba ta trahando fuertemente riba herbebossing, especialmente na Miramar. Ora nos ta core riba e caminda di Santa Cruz-Titichi's Grocery bay pariba te na Fontein, nos ta mira mas o menos banda di e haltura di Miramar na diferente bandanan drumnan grandi y si nos ta yega cerca, nos ta mira cu den tur e bakinan ey bao di e drumnan skondi tin matanan di mas o menos mei meter di altura. Aña pasa Gobierno Insular di Aruba a planta dos mil mata. Nos ta contento pa bisa cu esaki a socede bao gia di un hoben Arubiano cu a studia na Hulanda pa e tarea aki. E persona ta Sr. Sylvester Vrolijk. Di e dos mil matanan aki e aña aki Gobierno a larga find out cuanto a resta, y di e 2.000 matanan aki 10% a muri es ta 200. Nos tin di tene na cuenta tambe cu e matanan aki ta wordo planta y nan no ta wordo muha. Nan ta keda depende solamente di awa di cielo. Esaki, Señor Presidente, nos por yama un exito rotundo y nos lo sigui traha den e aña aki mas duro riba herbebossing pa haci Aruba mas berde y tambe pa tene mas tanto posibel e awacero cu ta cai.
Mi ta contento, Señor Presidente, di tende di Señor Flemming tocante e Ferry-boat y di nos banda nos ta sigui traha duro ariba dje y nos ta spera tambe cu pronto nos lo tin un Ferry-boat cu ta nabega entre Aruba y Venezuela.

(Vertaling)

De heer Guzman Croes heeft gevraagd over de gouvernementswoningen of beter gezegd, de volkswoningen en vroeg zich af hoe het komt, dat het Bestuurscollege zo plotseling de omheiningen bij de volkswoningen laat herstellen. Hierop wil ik de heer Croes antwoorden, dat de Overheid toevallig dit jaar 1965 de laatste schulden, die nog op die volkswoningen stonden, heeft afbetaald. Zodoende zal het in 1966 mogelijk zijn om meer op de begroting op te brengen om deze huizen zoveel mogelijk te herstellen en aangezien de omheiningen van die woningen in een zodanige vervallen staat verkeerden, kreeg dit onze aandacht in de eerste plaats.
De heer Guzman Croes vroeg ook hoeveel van die woningen reeds verkocht zijn.
Voor zover ik weet, Mijnheer de Voorzitter, zijn er 25 aanvragen binnengekomen voor aankoop van die huizen. Intussen zijn er 9 van deze aanvragen gedeponeerd, omdat de personen, die die huizen hebben aangevraagd, geen interesse meer hadden of omdat zij van plan zijn Aruba te verlaten.
In ieder geval worden thans 16 van deze aanvragen behandeld en het Bestuurscollege zal spoedig overgaan tot de verkoop van deze woningen aan de particulieren.

De heer Croes heeft ook vragen gesteld over de herbebossing.
Het Eilandsbestuur van Aruba werkt thans met volle ijver aan de herbebossing, vooral bij Miramar. Wanneer wij over de weg van Santa Cruz rijden, langs Titichi's Grocery in de oostelijke richting tot Fontein, dan zien wij zo ter hoogte van Miramar op verschillende plaatsen grote drums en wanneer wij dichterbij komen zien we, dat in deze drums en tussen de takken er planten zitten van ongeveer een halve meter hoogte.
Het vorig jaar heeft het Eilandsbestuur van Aruba 2.000 planten geplant. Het doet ons genoegen om te zeggen, dat dit is geschied onder de leiding van een jonge Arubaan, die in Nederland voor deze taak heeft gestudeerd, namelijk de heer Sylvester Vrolijk.

Van die 2000 plantjes, bleek, nadat het Eilandsbestuur navraag heeft gedaan, maar 10% van te zijn gestorven, dus een 200 planten. Wij moeten rekening houden met het feit, dat nadat deze planten geplant zijn zij niet meer worden besproeid. Zij zijn alleen maar op regenwater aangewezen. Dit kunnen wij, Mijnheer de Voorzitter, een schitterend succes noemen en wij zullen dan ook het volgend jaar intensiever doorgaan met de herbebossing om Aruba groener te maken en ook om het regenwater zolang en zoveel mogelijk vast te houden.
Ik ben blij van de heer Flemming een en ander te horen over de Ferry-boot. Van onze kant zullen wij hard door blijven werken aan dit projekt en wij hopen dan ook, dat wij spoedig een Ferry-boot zullen hebben, die de dienst tussen Aruba en Venezuela zal onderhouden.

De heer Finck heeft het gehad over de salariëring van de onderwijzers, vooral dus van de hoofdakte-onderwijzers.
Hij sprak over de onderwijzers die in Nederland slagen en over de onderwijzers, die hier op Aruba hun hoofdakte behalen en had het over een verschil in salariering. Mijnheer Finck, ik kan U zeggen, dat ik zelf een van die slachtoffers ben, want toen ik hier op Aruba geslaagd was voor de hoofdakte, heb ik eigenlijk dienstjaren moeten verliezen. Maar er zit nu wel schot in, want de vorige week heb ik onder mijn ogen een brief gekregen van de Inspectie van Onderwijs. Deze brief werd gericht aan het Bestuurscollege en de brief is op het ogenblik bij de Onderwijszaken in studie en daarin vraagt de Inspectie van Onderwijs hoeveel geld het het Eilandgebied zal kosten om de salarissen van uitgezondenen en lokale leerkrachten gelijk te trekken? In ieder geval, heeft dit ook onze aandacht. To zover, Mijnheer de Voorzitter, voor de eerste ronde.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de beantwoording door het Bestuurscollege in de eerste ronde. Wij zullen thans overgaan tot de tweede ronde van de algemene beschouwingen over de Hoofdbegroting 1966.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ofschoon de sociale zorg een landsaangelegenheid is, wil ik U toch in overweging geven om hetgeen ik over de overdreven hoge prijzen van medicijnen stelde, opte nemen met deze instantie.
Over de antwoorden van mijn collega, Gedeputeerde Tromp, ben ik tevreden. Nu heb ik tenminste een antwoord ontvangen van het Bestuurscollege en ik hoop dat er binnen afzienbare tijd een verandering zal komen bij de scholen en dat wij het volgend jaar gebruik zullen kunnen maken van de schenkingen van Nederland en de E.E.G.
Mijnheer de Voorzitter, de verkeersongelukken zijn inderdaad minder dan de andere jaren. Echter ben ik een beetje vooruitgelopen, met het oog op de komende feestdagen. Ik heb mijn opmerking bedoeld als een waarschuwing om meer maatregelen te treffen om verkeersongelukken, speciaal in deze dagen, te voorkomen. Intussen ben ik U dankbaar voor Uw antwoord.
Ook over het importeren van vee uit Colombia ben ik tevreden met het antwoord van Gedeputeerde,Tromp, waarvoor mijn dank.
Wat betreft de riolering van de A.Lacle Boulevard, hoop ik, dat ook hiermee een aanvang binnen afzienbare tijd zal worden gemaakt.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog een en ander, dat ik hier naar voren wil brengen. Ik meen, dat ik hier in deze Raad bij verschillende gelegenheden gesproken heb over het stuk grond bij het Gerechtsgebouw. Dat is eigenlijk ook een landsaangelegenheid.

DE VOORZITTER: Mijnheer Britten, ik moet U echt verzoeken U te beperken tot de punten, die in de eerste ronde naar voren gebracht werden.

DE HEER L.V.BRITTEN: Het is alleen maar een verzoek, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Het spijt mij, Mijnheer Britten, de begrotingsbehandeling duurt al lang genoeg. Als U nog met nieuwe punten komt in de tweede ronde dan wordt het een moeilijke zaak. Tevens ontneemt U dan de kans van andere sprekers om terug te komen op hetgeen zij naar voren hebben gebracht. Er is geen derde ronde, weet U? Het spijt mij.

DE HEER L.V.BRITTEN: Ik zal hierop terugkomen bij een andere gelegenheid. Mijnheer de Voorzitter, de Eilandsraad is het hoogste College van het Eilandgebied. Daarom meen ik, dat wij de prestige van deze Raad hoog moeten houden. Het incident dat vanmorgen in deze Raad heeft plaats gevonden is ten zeerste te betreuren. Ik vraag mij af waar wij naar toe gaan, waar blijft de goede zeden, waar blijft eerbied die verwacht wordt van een volksvertegenwoordiger en partijleider. Mijnheer de Voorzitter, de belangen van het volk worden niet gediend door persoonlijke aanvallen. Ik ben van oordeel, dat het volk het beste wordt gediend door samenwerking en onderling begrip en niet door gemene insinuaties, omdat men denkt immuun te zijn in deze Raad. Zelfs indien de betrokken gedeputeerde zich schuldig heeft gemaakt aan een zedenmisdrijf, dan hoort het nog niet tot de competentie van de Raad om hierover te oordelen, doch de Justitie en dat weet de heer Eman drommels goed als praktizijn. Mijnheer de Voorzitter, de heer Tromp zit al jaren bij het Onderwijs. Dit is voldoende bewijs, dat zijn kaart schoon is. Mijnheer de Voorzitter, samen met de heer Tromp en de heer Flemming hebben wij 9 jaar in de Arubaanse Volks Partij gezeten en wij hebben deze partij geholpen om groot te worden. Het verwondert mij nu, dat de heer Eman met zulke insinuaties komt over mijn collega. Gedurende die 9 jaar was er geen opmerking, noch over de Gedeputeerde Tromp, noch over de persoon van de heer Flemming, noch over mijn persoon. Integendeel, ik werd gehuldigd omdat wij in die tijd de kruiwagen duwden. Mijnheer de Voorzitter, ik kan echter wel begrijpen, dat door de breuk die laatstelijk ontstaan is in de partij, de Arubaanse Volks Partij achteruit is gegaan en ik moet er ook bijvoegen dat de Arubaanse Volks Partij ten dode opgeschreven is. Mijnheer de Voorzitter, ik wil er nog een beetje dieper op ingaan, want als de heer Eman werkelijk een politicus was, dan zou het heel anders gaan. Nu wil de heer Eman zijn gal spugen over ons of over mijn collega, de Gedeputeerde Tromp.
Dat is niet billijk, Mijnheer de Voorzitter. Ik had iets beters van de heer Eman verwacht. Het is mijn plicht, Mijnheer de Voorzitter, niet alleen mijn plicht, maar de plicht van alle Raadsleden wanneer een collega hier aangevallen wordt, om hem te verdedigen. En in dit geval moet ik dat doen omdat wij met ons drieën zijn.

Mijnheer de Voorzitter, ik verwacht niet alleen in deze zaal dat wij bekritiseerd zullen worden, maar ook het volgend jaar met verkiezingen. Mijnheer de Voorzitter, zoals men in het Spaans zegt, "El mono sabe en que palo se trepa". Ik zal afwachten maar als ik vandaag of morgen iets hoor over mijn persoon, Mijnheer de Voorzitter, dan breekt de hel los. Mijnheer de Voorzitter, ik hoop, dat men goed beseft, dat deze zaal geen politieke arena is en nog minder om met gemene insinuaties te komen. Ik hoop, dat wij goed begrip voor elkaar zullen hebben en dat wij hier in deze zaal zakelijk zullen komen en de belangen van het volk op een hogere peil te dienen. Mijnheer de Voorzitter, ik dank U.

DE HEER A.VERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de antwoorden van U, kan ik wel zeggen, dat U uitvoerig bent geweest op verschillende punten en ik ben blij, dat er enige verduidelijking is gekomen omtrent de plannen Belafonte/Nerne.

Maar ik heb mij laten zeggen, dat er bij de plannen van de heer Neme veel "red-tape" is geweest. Dus dat de voorwaarden misschien te stringent waren, ik weet het niet, ik heb geen inzage van de voorwaarden kunnen krijgen. Ik moet dus Uw woorden voor waar aannemen.
Mijnheer de Voorzitter, wat betreft de aanpassing van de lonen en salarissen aan de kosten van levens-onderhoud wil ik wel opmerken, dat dit weliswaar resorteert onder de competentie van het Land, maar ik denk wel dat er een goede verhouding zal bestaan tussen het Eilandsbestuur en de Landsregering in al die jaren en dat men toch wel in zoveel jaren tot een overeenstemming had kunnen komen voor de aanpassing van de lonen aan de kosten van levensonderhoud. Ik hoop echter, dat er spoedig wel iets in deze richting gedaan zal kunnen worden. Mijnheer de Voorzitter, U hebt ook wel gezegd, dat er bezuinigd is op de wenselijkheidbegroting, maar wij, de Raadsleden, zien deze wenselijkheidbegroting niet. Wij kunnen alleen beoordelen over hetgeen ons voorgelegd wordt. Misschien is het wel zo, dat er heel wat bezuinigd is, maar dit hebben wij niet kunnen zien.
Wat de ligging van het ziekenhuis betreft, hebt u toegegeven dat dit niet centraal is. Voor de oplossing voor de Lagowerknemers heb U gesteld, dat de Lago zelf faciliteiten zou gaan bouwen, maar hoe staat het dan met de bewoners van dat gedeelte? Wordt er dan ook een Kliniek buiten San Nicolas gebouwd voor de bewoners aldaar voor Eerste Hulp? Zoiets moet toch ook voor de bevolking komen, denk ik.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben de heer Falconi dankbaar, omdat hij graag mijn voorstel om te Siribana een natuurpark te laten aanleggen door de Werkverschaffingsploegen in overweging wil nemen. Dan wil ik direkt overgaan naar hetgeen de heer Tromp heeft gezegd, namelijk dat er straks ook te Serinoca er iets komt. Mijnheer de Voorzitter, Serinoca is van een zekere stichting en dat is niet toegankelijk voor een ieder. Dus zou ik toch mijn voorstel willen handhaven en ik wil de heer Gedeputeerde Falconi vragen of hij meer zijn aandacht richt op Siribana, want daar zal het toegankelijk zijn voor het publiek.
De verfraaiing te Serinoca is wel prachtig, maar dat is van een stichting en ik weet niet of iedereen te allen tijde daar toegankelijk zal zijn.
Van de heer Mathew, Mijnheer de Voorzitter, heb ik gehoord dat voor de stuurman geen oproep is geplaatst, maar dat dit wel nodig was, omdat er plotseling zo'n haast bij was. Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat de kapitein, die daar op de sleepboot is - ik weet niet hoeveel jaren, in ieder geval zit hij daar meer dan 1 jaar - zo bar veel werk niet heeft. Dus ik begrijp de haast die hier achter zit ook niet helemaal.
De heer Mathew zegt, dat er twee gegadigden waren, dus twee kandidaten, namelijk een Hollander en een Antilliaan. Ik heb vernomen, dat er een Antilliaan was en een Arubaan. Misschien was het niet zo, maar het werd genoemd.

Mijnheer de Voorzitter, wat de ligging van de jachthaven betreft - ik weet niet of de heer Mathew het zich kan herinneren, maar de bedoeling was om deze jachthaven te bouwen te Malmok. Ik weet niet wat de plannen van het Bestuurscollege waren om deze nieuwe plaats te kiezen, maar de oorspronkelijke plannen waren voor Malmok. Een ding kan ik wel zeggen, dat voor de nieuw gekozen plaats ten Westen van het Wilhelmina Park, er zeker een of ander gedaan zal moeten worden. Volgens mij zal er gebaggerd moeten worden, want daar heeft men een zandbank. Ik denk ook niet, dat de ligging zo mooi is. Daar zal het dus heel wat meer kosten misschien voor de aanleg van een jachthaven dan te Malmok.
Mijnheer de Voorzitter, van de Gedeputeerde Oduber heb ik vernomen, dat wij voor straatverlichting dit jaar meer op de begroting hebben en ik hoop, dat hij ook zijn aandacht zal richten op Santa Cruz, zodat men daar meer lichtpunten krijgt voor de straatverlichting.

Niet de straatverlichting zoals wij die nu hebben, maar een behoorlijke straatverlichting met die bijzonder heldere lampen.
Met de lampen, die wij thans hebben op straat, Mijnheer de Voorzitter, kan men amper iets onderscheiden.
Mijnheer de Voorzitter, dan zegt de heer Gedeputeerde Oduber, dat de verlaging van het watertarief reeds plaats heeft gevonden in 1958 tot 1.40 en dat het voor de bevolking en voor de industrieën en hotelbouw, hydroponics en voor de zeeschepen verlaagd werd tot 1 gulden per m3.
Hij geeft wel zo'n beetje toe dat er misschien wel toezegging is gedaan, om, nadat de nieuwe bedrijven klaar zijn dit wel te doen, maar dat dit echter niet het geval is. Men is nog steeds bezig met de aanbouw.
Mijnheer de Voorzitter, ik moet U hier wel even aan herinneren, dat toentertijd men niet wist of er een nieuwe uitbreiding zou komen met 3.000 ton per dag. Men wist dat toen nog niet. Bij de bevolking is de vraag gerezen en iedereen vraagt zich dus af, dat als men na een investering van f.70.000.000. niet kan komen tot een lagere waterprijs voor de bevolking, er iets loos is. Men investeert zo'n groot bedrag, Mijnheer de Voorzitter, en de bevolking zelf, die krijgt bijna niets hiervoor terug en dit terwijl in de grote industrieën men dit water à 1 gulden per m3 krijgt. Wij hopen, dat te zijner tijd - zoals de Gedeputeerde heeft toegezegd, wanneer het hele complex klaar is en de opwekkingscapaciteit zo ver is dat men ook tot verkoop kan overgaan van de extra produktie van elektriciteit, wij ook een verlaging van het watertarief kunnen tegemoet zien. Ik hoop, dat dit niet zo lang meer zal duren. Over de duurtetoeslag, Mijnheer de Voorzitter, heb ik reeds gezegd, dat het een landszaak is, maar er kan steeds overleg gepleegd worden en in zoveel jaren had dit zeker plaats hebben kunnen vinden, Mijnheer de Voorzitter. Het spijt mij dat het tot nu toe niet tot het beoogde resultaat heeft geleid.
Mijnheer de Voorzitter, van de heer Gedeputeerde de Cuba heb ik slechts vernomen, dat er voor trottoirs gelden staan in de begroting en dat er f.70.000 voor aanleg van wegen en zo op de begroting staan.
Mijnheer de Voorzitter, dat weten wij wel. Ik heb speciaal de aandacht gevraagd voor de weg van Titichi's Grocery naar Cas Ariba omdat die weg zeer onveilig is voor voetgangers. Ik heb duidelijk uitgelegd waarom, namelijk dat de voetganger niet weet waar de weg ophoudt en waar de berm begint. Ook de bestuurder weet dit niet. U moet zelf eens daar naar toe gaan, Mijnheer de Voorzitter. Er is reeds eenmaal een ongeluk gebeurd en er was een dode te betreuren daar. Mijnheer de Voorzitter, ik heb niets vernomen van de heer Gedeputeerde de Cuba of er nou een verbetering in deze toestand zal komen of niet.
Wat betreft de benoeming om van de arts te Paradera kan ik afleiden uit het antwoord van de heer Gedeputeerde, dat die benoeming niet zal afkomen, Mijnheer de Voorzitter. Het spijt mij voor Paradera, want ik denk wel, dat men daar een arts hard nodig heeft, en niet alleen te Paradera, maar over geheel Aruba, Mijnheer de Voorzitter.
Dan spring ik direkt op een andere punt, dat ik aangeroerd heb. Ik heb gevraagd waarom er zoveel patienten, dus mensen van hier van Aruba naar Colombia of elders vertrekken voor geneeskundige behandeling. Ik heb als antwoord gekregen, Mijnheer de Voorzitter, dat iedereen vrij is om te gaan waar hij wil. Natuurlijk is dat een antwoord, Mijnheer de Voorzitter, natuurlijk kan niemand de patiënten beletten om naar Colombia of elders te gaan, maar er moet iets niet in de haak zijn hier op Aruba. Waarom gaan er anders zoveel mensen naar Colombia? Dat is mijn vraag, Mijnheer de Voorzitter.
Mijnheer de Voorzitter, uit de antwoorden van Gedeputeerde Tromp, heb ik vernomen, dat wat betreft de huizen die overlast hebben van de rook, gassen, stank en dergelijke van de Chemische fabrieken e hiermede 25 huizen gemoeid zijn.

Ik heb gevraagd hoeveel deze huizen ons zullen gaan kosten. De bedoeling is om deze gelden van de E.E.G. of van Nederland te zien te krijgen.
Ik ben blij te vernemen, dat men voor 1966 meer plannen heeft voor bedamming. Dit is zeer toe te juichen, Mijnheer de Voorzitter.
Wat de aloë-cultuur betreft, Mijnheer de Voorzitter, heb ik alleen maar vernomen, dat het te Bonaire zo schijnt te zijn, dat men daar de aloëcultuur bevordert door de Werkverschaffingsploegen te werk te stellen op de plantages voor aloë. En dat dit niet op rendabele wijze wordt geexploteerd. Mijnheer de Voorzitter, dit brengt mij op een idee. In ieder geval is er toch iets rendabel aan, want men krijgt toch wel iets terug, voor hetgeen men investeert. Dus er wordt een zeker produkt verkocht en dan zien de mensen van de Werkverschaffingsploegen, dat hun werk toch iets oplevert, want men krijgt er geld voor in de la. Dus zij werken niet voor niets. Een weg hier aanleggen of daar iets verfraaien, dat zien zij niet in geld. Misschien kan dat ook hier op Aruba gedaan worden. Als straks hier niet zoveel meer valt te doen, dus andere werkzaamheden voor de Werkverschaffingsploegen, dan kan men in deze richting gaan werken.
Mijnheer de Voorzitter, ook het Eenvoudig Technisch Onderwijs wacht op E.E.G.-steun. Straks komt die school te staan in Oranjestad. Dat is dus niet conform de oorspronkelijke plannen, waarbij de school te Santa Cruz zou komen te staan.
Er is ook over schoolvoeding gesproken, Mijnheer de Voorzitter.
Gedeputeerde Tromp zei, dat het beter zou zijn wanneer er direkte hulp zou worden verleend aan de gezinnen, die daarvoor in aanmerking komen.
Ik kan dit wel begrijpen, want dit is ook het systeem, dat toegepast wordt door Amical, wanneer zij de kinderen helpen, die hiervoor in aanmerking komen.
Ik heb iets gehoord over de E.E.G., dat wij moeten wachten op E.E.G.-gelden om met die steun te beginnen. Het kan misschien nog ontzettend lang duren, voordat dit zover is. Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat ik hiermee bijna alles heb gehad, voor zover nodig. Als het nodig is, dan kom ik terug bij de artikelsgewijze behandeling. Ik dank U.

<u>DE HEER D.G.CROES</u>: Señor Presidente, pa un parti mi ta satisfecho cu e contestanan di Bestuurscollege tocante mi preguntanan di awe mainta. Sinembargo mi kier haci algun observacion tocante e asunto di Werkverschaffing cu e Deputado Falconi a comenta ariba dje.
Claramente Deputado Falconi a bisa cu e situacion di trabao ta masha dificil na Aruba y cu no tin trabao pa ningun hende y cu nan ta asina tanto ocupa cu no tin tempo pa puntra e hendenan cu ta pidi trabao di cual partido nan ta. Mi ta masha contento p'esey. Pero e motivo ta cu mi ta comprende naturalmente cu den 3 añanan cu a pasa aki Bestuurscollege no tabatin interes politica. Interes politica ta cuminsa bin ora tur partido habri su campaña politica. Esey naturalmente ta cuminsa na januari. Danki Dios cu e no a cuminsa na aña 1965, pasobra si el a cuminsa aña 1965, awe reunion lo no a caba ni mañan.
Pero e observacion cu mi kier haci awe mainta ta cu aña cu ta bin, naturalmente ta aña di eleccion y mi ta kere cu dentro di seis luna di awo ya eleccion ta tuma lugar, y mi no kier cu e situacion repiti mescos cu e añanan promer cu eleccion. E situacion tabata masha desagradable y Bestuurscollege ta na haltura di esaki, pasobra hopi biaha nos a trece esaki na e reunion aki, personalmente nos a bisa Bestuurscollege tambe di e situacion triste aki cu nan ta usa e Werkverschaffing como un arma politica, y a pone presion ariba e hendenan cu no tin trabao pa haya un trabao na Werkverschaffing. Pa limpia rond di nan cas nan lo mester pone nan cas disponible pa un reunion politica. Esaki mi kier a menciona. Esaki naturalmente no a pasa den e añanan cu a caba aki, pero probablemente lo e tuma lugar añanan cu ta bin. P esey pa preveni esaki mi a haci e ramarca ey awe mainta tocante

e asunto aki. Otra vez mi kier repiti cu e limpiamento rond di cas di e hendenan aki mester tuma lugar voluntariamente.
E doño di cas no mester pidi pa limpi rond di su cas. Si e foreman o persona responsabel pa Werkverschaffing duna ordo na e grupo pa traha, lague tuma henter un districto y traha rond di tur e casnan en vez di salta un of otro asina aki. E ta duna un mal bista y mal impresion ariba Bestuurscollege.
Tocante e observacion cu el a haci cu dilanti mi cas tambe nan a traha, mi ta contento cu nan a traha. Si nan por manda tres truck mas di graniet padilanti, lo mi ta masha contento. Pasobra awa ta yobe y e ta susha e lugar trobe y autonan ta pasa cu speed di jet. Asina ta si nan manda un par di trucks, lo mi ta masha contento.

Tocante e taxi-chauffeurnan mi ta masha contento cu e contesta cu Señor Oscar Henriquez a duna, cu un delegacion a bin cerca dje cu e mes un keho cu ami a trece adilanti awe mainta y cu otro miembronan di Raad tambe a lanza awe mainta. Mi ta spera cu pronto un solucion lo wordo duna den e punto aki. Sinembargo e asunto di autobusnan grandi cu ta transporta turista ta keda semper un problema pa e chauffeurnan aki. Si no ta e intencion di Bestuurscollege pa stop e autobusnan grandi cu ta carga turista pa hotel of pa vliegveld y na waaf, anto e situacion ta keda mas o menos mescos, pasobra esaki ta un di e puntonan mas importante den nan argumento es ta pa elimina e transportacion di turista pa medio di bus grandi.
Mi no sa cu Bestuurscollege lo bin cu un proposicion ariba esaki, pero esaki ta un di e puntonan cu nan ta pleita mas tanto ariba dje'le, pasobra esaki ta esun cu ta ranka mas bien e bida for di e chauffeurnan aki.

Tocante volkswoningen. E contesta cu mi a haya di e deputado, ta bisa cu un 26 peticion a wordo someti pa compra di cas y mientras tanto 9 di nan a cay afo. A keda solamente mas o menos 17 peticion pa trata. En vista di e gran cantidad di cas cu Gobierno tin na huur actualmente, mi no ta kere cu interes ta asina grandi cu Gobierno di Aruba por bay over pa bende e casnan aki. Mi ta supone cu mihor stop cu e bendemento y drechanan anto huurnan na un prijs mas razonable. Ya e ora Gobierno di Aruba lo haya mas entrada for di huur, pasobra mi no ta kere cu tin interes pa cumpra e casnan aki mas. En vista di tanto propaganda cu a wordo haci tanto carta cu a wordo manda pa nan pa cumpra e casnan aki y cu toch e interes ta asina tanto poco, mi no ta kere cu Bestuurscollege por bay over pa bende un par di nan y larga e gran parti di nan sin bende. Mas bien nan por studia e asunto aki mas mihor, bin cu un proposicion den Raad y mira kiko lo haci tocante e casnan di Gobierno aki. Esaki ta tur, Señor Presidente.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, voor een gedeelte ben ik tevreden met de antwoorden van het Bestuurscollege, gegeven op mijn vragen van hedenochtend.
Echter wil ik enkele opmerkingen maken ten aanzien van de kwestie van de Werkverschaffing, waarover door Gedeputeerde Falconi commentaar werd geleverd.
De heer Gedeputeerde Falconi heeft duidelijk gesteld, dat de toestand van de werkgelegenheden zeer moeilijk is op Aruba en dat er voor niemand werk is en dat zij bovendien zo druk bezig zijn, dat er geen tijd is om te vragen aan de mensen die werk komen zoeken tot welke partij zij behoren. Daar ben ik zeer blij om. Maar de werkelijke reden, zoals ik het wel goed kan begrijpen, is dat er gedurende de laatste drie jaren geen politieke interesse bestond. De politieke interesse begint pas wanneer al de partijen de politieke campagne beginnen. En dat begint natuurlijk in januari.
God zij dank dat zij niet in 1965 zijn begonnen met die campagne, want als

het zo was, dan zou deze vergadering morgen nog niet afgelopen zijn.
Waar ik met mijn opmerking van vanmorgen eigenlijk naar toe wou, is het feit, dat het volgendjaar verkiezingsjaar is - ik geloof, dat de verkiezing reeds binnen zes maanden zal plaatsvinden - en ik wil niet dat de toestand zich herhaalt, zoals in vroegere jaren bij verkiezingen.
De toestand was toen zeer onaangenaam en het Bestuurscollege is hiervan ook terdege op de hoogte, want wij hebben dit verschillende keren hier in deze vergaderingen naar voren gebracht, ook persoonlijk hebben wij het Bestuurscollege verteld, dat deze toestand droevig is, namelijk, dat men de Werkverschaffing gebruikt als politiek wapen. En ook dat men druk uitoefent op de mensen die geen werk hebben, om werk te kunnen krijgen bij de Werkverschaffing.
Om rond hun woning te laten schoonmaken moesten zij hun woning beschikbaar stellen voor het houden van politieke vergaderingen. Dit had ik naar voren willen brengen. Dit is natuurlijk niet voorgevallen in die paar jaren, die nu voorbij zijn, maar het zal misschien wel gebeuren in de komende jaren, verkiezingsjaren. Daarom, dus om dit te voorkomen, heb ik vanmorgen een opmerking gemaakt omtrent deze kwestie. Nogmaals wil ik hier herhalen, dat het schoonmaken rond de huizen geheel vrijwillig dient te geschieden.
De eigenaar van het huis moet niet vragen om rond zijn huis schoon te laten maken. Als de voorman of de persoon, die verantwoordelijk is voor de Werkverschaffing opdracht geeft aan een groep om te werken, laat ze dan een heel distrikt nemen en rond al de huizen werken, in plaats van de een of andere woning over te slaan. Dat geeft een verkeerde indruk en reflekteert ongunstig op het Bestuurscollege.
Ten aanzien van de opmerking, die hij gedaan heeft, namelijk, dat men ook voor mijn huis gewerkt en schoongemaakt heeft,wil ik hier zeggen, dat ik blij ben, dat men daar gewerkt heeft. Als men nog een drietal trucklading gebroken graniet kan laten uitstorten voor het huis, dan zal ik er heel erg blij mee zijn. Want als het regent, dan wordt die plaats weer vuil en de auto's rijden daar met een grote vaart. Dus als men nog een paar trucklading graniet kan uitstorten, dan zal ik heel blij zijn.

Wat betreft de kwestie van de taxi-chaffeurs ben ik zeer blij met het antwoord, dat de heer Oscar Henriquez gegeven heeft, namelijk, dat een commissie bij hem is geweest met dezelfde klacht, die door mij naar voren is gebracht vanochtend en welke klacht ook door andere sprekers hierin vanmorgen ter sprake is gebracht. Ik hoop, dat er spoedig een oplossing hierop gevonden zal worden. De kwestie van de grote bussen, echter, blijft steeds een probleem voor de taxi-chauffeurs.
Indien het Bestuurscollege niet voornemens is de grote bussen te verbieden om toeristen te vervoeren van of naar het hotel, het vliegveld of de steiger, dan blijft de toestand ongeveer hetzelfde, want dit is een van de voornaamste punten van hun argumenten, dus om het vervoer van de toeristen door de grote bussen stop te zetten. Ik weet niet of het Bestuurscollege met een vorstel hierop zal komen, maar dit is een van de punten waar zij het meeste op staan, want dit is juist de factor, die voor hen een inkomstonderving betekent.

<u>Betreffende de volkswoningen</u>. Uit het antwoord, dat ik van de Gedeputeerde mocht ontvangen, kan ik opmerken, dat er zo'n 26 aanvragen zijn ingediend voor de aankoop van die huizen, terwijl er 9daarvan zijn weggevallen.
Er zijn maar 17 aanvragen overgebleven, die behandeld moeten worden.
Met het oog op het groot aantal huizen, dat de Overheid thans verhuurt, geloof ik niet dat de belangstelling zo groot is, dat het Gouvernement van Aruba nog tot verkoop van deze huizen kan overgaan. Ik geloof, dat het beter zal zijn om de verkoop geheel stop te zetten en die huizen dan te

herstellen en ze daarna tegen een redelijke huur te verhuren. Zodoende krijgt het Gouvernement meer inkomen aan huurgelden, want eerlijk gezegd, geloof ik niet, dat er veel belangstelling meer bestaat voor de aankoop van deze woningen. Gelet op de vele propaganda die gemaakt werd, de vele brieven die verzonden werden om de verkoop aan te moedigen en niettemin de zo geringe reaktie daarop, geloof ik niet dat de Overheid ertoe over kan gaan enkele van deze huizen te verkopen en een groot deel daarvan niet te verkopen. Men kon beter deze zaak beter bestuderen en met een voorstel komen in de Raad om te zien wat er ten aanzien van deze huizen gedaan kan worden. Dat is alles, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, uit Uw monde heb ik kunnen horen dat het Bestuurscollege doende is om de 50%, die wij zouden moeten betalen op de onrendabele projekten, als schenking te verkrijgen. U hebt zo even verklaard, als ik het goed heb begrepen, dat het Bestuurscollege bezig is dit bij de Landsregering te entameren en men verwacht dat men dat eventueel zou kunnen bereiken. Mijnheer de Voorzitter, ik vind dat dat de enige oplossing zou zijn. Wij zijn inderdaad niet in staat om over deze onrendabele projekten het verschuldigde te voldoen.
Wat ik betreur, Mijnheer de Voorzitter, is Uw mededeling, dat U alsnog niet van de Lago een definitief antwoord hebt kunnen krijgen tot waar de grens getrokken zal worden in verband met de lay-off.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij niet voorstellen, dat het Bestuurscollege deze mededeling niet van de Lago heeft kunnen krijgen. Is het dan zo, Mijnheer de Voorzitter, dat de Lago zelf niet weet tot waar de grens getrokken moet worden of is het dat de Lago deze mededeling aan het Bestuurscollege ontzegt?
Mijnheer de Voorzitter, nogmaals dring ik bij U aan om alles in het werk te stellen om van de Lago te vernemen tot waar deze grenzen getrokken moeten worden. Wij moeten dit weten, Mijnheer de Voorzitter, om onze toekomst er naar te richten. Mocht de Lago, zoals men beweert, het lay-off programma doorvoeren op zodanige wijze, dat alleen 1000 krachten aan het werk blijven, Mijnheer de Voorzitter, dan moeten wij dit weten, opdat wij hiermede in de toekomst rekening zullen kunnen houden. Mijnheer de Voorzitter, daarom kan ik niet nalaten nogmaals een beroep op U te doen om van de Lago te vernemen tot welke grens men zal gaan.
Mijnheer de Voorzitter, ten opzichte van de verlaging van de tarieven voor waterlevering heb ik niets van U kunnen vernemen. Als ik mij niet vergis ben ik twee jaar geleden met een zeer uitvoerig voorstel naar voren gekomen. De toenmalige gedeputeerde F.J.Tromp had mij toegezegd, dat het Bestuurscollege dit zou bestuderen en hij vond het aanvankelijk een goed idee en zei nagenoeg namens het Bestuurscollege toe, dat een verlaging in die richting zou worden gezocht. Vandaag heb ik weer aangedrongen op een verlaging van deze tarieven, maar daarover heb geen enkel antwoord kunnen krijgen.
Mijnheer de Voorzitter, over de verlaging van elektrische energie heb ik ook naar voren gebracht dat zowel de Elmar en de Ogem meer dan een jaar terug bereid waren tot tarievenverlaging, maar dat dit werd aangehouden door het Bestuurscollege en door de Regering. Ook daar omtrent heb ik geen enkel antwoord mogen ontvangen.
Mijnheer de Voorzitter, over de Werkverschaffing ben ik zeer uitvoerig geweest. Ik heb deze mensen niet uitgescholden als "sinberguenza" zoals de heer Gedeputeerde Falconi meent te verklaren. Ik heb alleen maar naar voren gebracht, Mijnheer de Voorzitter, dat deze mensen ondergebracht dienden te zijn bij de Dienst Openbare Werken, en het loon dienden te genieten die door deze diensten betaald worden, de voordelen moeten genieten die daarbij verbonden zijn en dat aan deze mensen verantwoordelijk werk opgedragen dienden te worden, waardoor verantwoordelijkheidsgevoel opgewekt zal worden.

Ik heb gevraagd om deze mensen bij de Dienst Openbare Werken onder te brengen en om hen behoorlijk te betalen en om hen nuttig werk te laten doen. Geef hen geen aalmoes, geef hen niet om de 14 dagen iets te verdienen en geef hen geen werk te verrichten, waarbij zij zich niet bewust zijn dat zij verantwoordelijk werk verrichten en dat zij nuttig werk doen. Mijnheer de Voorzitter, nogmaals pleit ik ervoor. Vroeger bestond er geen Werkverschaffing. U zegt, dat de Werkverschaffing thans is ingevoerd alleen maar om deze mensen te helpen. Mijnheer de Voorzitter, het is een zeer povere hulp. Laat U deze mensen werken bij Openbare Werken zoals vroeger het geval was geweest. De Gedeputeerde Falconi kan ik zeggen, dat ik toch waardering heb voor deze mensen, wetende dat zij nagenoeg niets verdienen en toch nog enig werk verrichten. Mijnheer de Voorzitter, dat de voorman drank aan hen verkocht weet de heer Falconi net zo goed als ik. Laat de heer Falconi als Gedeputeerde maatregelen nemen ter zake indien hij daar toe in staat is. Maar vooral het komend jaar zullen er geen maatregelen genomen kunnen worden. Deze mensen zouden moeten stemmen dus worden zij de vrije hand gelaten.
Mijnheer de Voorzitter, over de belastingen, die geind worden van de mensen, die lay-off krijgen van de Lago heb ik bij U aangedrongen, dat U deze zaak bij de Regering zou entameren en vragen of deze uitkeringen belastingsvrij kunnen geschieden. Ook daar omtrent heb ik geen enkel antwoord van U mogen ontvangen.
Mijnheer de Voorzitter, ten opzichte van de bedrijven bij Barcadera die stank, gas en rook verspreiden, welke overlast bezorgen aan de omwonenden, heb ik ook geen antwoord van U kunnen krijgen. Ik heb voorgesteld, dat het Bestuurscollege deze mensen een voorstel doet om hun huizen en terreinen te kopen.
Mijnheer de Voorzitter, het gaat niet op om te beweren, dat wie de lusten genieten ook de lasten zouden moeten dragen. Dit verweer hebben wij reeds gekend toen een zeker proces tegen de Lago in een analoog geval gevoerd werd. Mijnheer de Voorzitter, ik heb in de eerste plaats voorgesteld, dat een onderzoek zou worden ingesteld of deze rook, gas en stank nadelig is voor de gezondheid van de mensen. Daar omtrent heb ik geen antwoord kunnen krijgen. Misschien is het zelfs zo, Mijnheer de Voorzitter, dat het niet schadelijk is voor de gezondheid. In elk geval levert het een last op ten opzichte van deze bewoners en dit zal kunnen worden verholpen indien hun huizen en terreinen door het Eilandgebied worden aangekocht. Daartoe heb ik mijn voorstel ingediend.
Mijnheer de Voorzitter, is het niet zo, dat wij thans een surplus hebben aan water en elektrische energie? Zou de bevolking daarvan niet kunnen genieten door lagere tarieven? Ik vraag mij af, Mijnheer de Voorzitter, indien bij de Elmar aangedrongen wordt op een verlaging van de tarieven, dus een lagere tarief dan thans door de Elmar wordt gerekend, nu dat de Elmar toch elektriciteit krijgt van het Eilandgebied tegen minder dan de kostprijs, of de Elmar daartoe bereid zou willen zijn. In deze Raad, Mijnheer de Voorzitter, heb ik meerdere keren gehoord dat de Arubaanse Volks Partij een contract gesloten heeft met de Ogem voor 75 jaar, waarvan afgeweken zou kunnen worden. Mijnheer de Voorzitter, ik neem aan dat U dit contract goed kent en U weet dus ook dat het niet door de Arubaanse Volks Partij of door het bestuur van de Arubaanse Volks Partij en de Nationale Volks Partij met de Elmar of de Ohem werd gesloten, maar dat dit contract nog dateert de koloniale tijdperk.
Niettemin is er een clausule in het contract opgenomen, die bepaalt, dat om de 5 jaar door de Gouverneur-thans de Regering - met de betrokkenen overleg kan worden gepleegd ten opzichte van de verlaging van de tarieven. Ik meen, dat dit laatstelijk het geval is geweest, maar ik dring er nog bij het Bestuurscollege aan, dat men tot grotere verlaging tracht te geraken.

Mijnheer de Voorzitter, door de heer Finck en zo even door de heer Britten werd ik aangevallen naar aanleiding van hetgeen ik vanmorgen ten aanzien van een Gedeputeerde gezegd heb. Mij wordt verweten, dat ik mij achter de immuniteit, die wij in deze Raad genieten, schuil.
Mijnheer de Voorzitter, het wordt door mij ook buiten deze Raad gezegd. De Adjunct-Inspecteur van Onderwijs en meerdere leden van het katholieke schoolbestuur zijn daarvan ook op de hoogte. Ik heb dit naar voren gebracht alleen maar in het algemeen belang, zonder de bedoeling om te beledigen, zonder enig opzet, omdat ik het niet juist acht, dat juist deze persoon het departement van Onderwijs heeft. Dus ik sprak in het algemeen belang en ik heb geen insinuaties gedaan, Mijnheer de Voorzitter, ik heb alleen maar de waarheid gezegd. Het is ook geen wraakneming, omdat, zoals de heer Britten naar voren heeft gebracht, zij met de Arubaanse Volks Partij zijn gebroken. Mijnheer de Voorzitter, persoonlijke belangen leiden meestal tot vreemde dingen. De heer Britten was degene, die aan de betrokkene altijd heeft verweten dat hij zijn stemmen op de Noord heeft gezocht.
Mijnheer de Voorzitter, de Arubaanse Volks Partij had altijd een bepaald aantal stemmen op de Noord, waarvan nooit werd afgeweken.
Eigenaardig is het dat juist bij de laatste verkiezingen wij op de Noord stemmen hebben verloren. Toen kregen wij de wetenschap wat daarvan de reden was. Het werd uitgebuit tegen ons dat een dergelijke persoon op de lijst van de Arubaanse Volks Partij is gegaan. Mijnheer de Voorzitter, of de Arubaanse Volks Partij ten dode is opgeschreven, dat zal de toekomst nog moeten leren. Wij gaan een verkiezing tegemoet en de Arubaanse Volks Partij zal als altijd weer in de campagne treden en wij hopen, Mijnheer de Voorzitter, en alles laat dit aanzien dat de Arubaanse Volks Partij deze keer een grote vooruitgang te verwachten heeft.
Deze breuk, Mijnheer de Voorzitter, waarvan de heer Britten sprak, is juist ten voordele van de Arubaanse Volks Partij uitgekomen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, over het algemeen ben ik voor het grootste deel wel tevreden over de antwoorden, die ik gekregen heb van U en van de betrokken Gedeputeerden. Echter wil ik er nu nog aan toevoegen, dat het in de verwachting blijft, dat het niet maar bij een gelofte of bij een toezegging blijft, zoals in het verleden over de punten die ik naar voren heb gebracht is gebleken, maar dat daadwerkelijk die toezeggingen en dergelijke gerealiseerd zullen worden.
Ik wil echter opmerken dat ik op één vraag die ik gesteld heb, ik geloof dat het regardeert onder de Gedeputeerde van Onderwijs geen antwoord heb ontvangen. Het is wel niet zo belangrijk, maar ik wil gaarne weten van het Bestuurscollege wat er van waar is wat indertijd in de kranten heeft gestaan over de akties van Kiwanis en U zei dat U het hebt aanbevolen aan verschillende scholen om melk te verstrekken aan de leerlingen en de bijzondere scholen over het algemeen hebben er beter van geprofiteerd, terwijl de openbare scholen er helemaal niets van hebben gezien.
Volgens een bericht in de krant zou het Bestuurscollege daarin geen medewerking hebben gegeven. Dus ik zou graag willen weten of er iets van waar is en of het Bestuurscollege ervan op de hoogte is waarom het niet aanvaard werd door het personeel van die openbare scholen.
Wij zijn in de tweede ronde, dus ik zou hierop niet meer kunnen ingaan en eventueel vragen stellen. Ik weet niet of het nog gepermiteerd is om er nog iets bij te voegen bij de opmerking of de suggestie, die ik gedaan heb ten aanzien van de veiligheid in het verkeer. Ik wou nog eventjes......

DE VOORZITTER: U kunt reageren op punten, die naar voren zijn gebracht in de eerste ronde, hetzij door U, hetzij door anderen, maar ik kan U niet toestaan om met nieuwe punten te komen, die in de eerste ronde niet aan

de orde zijn gebracht. Als U dus spreekt over verkeerstechnische zaken en verkeersveiligheid dan kunt U daarover spreken, want U hebt daarover in de eerste ronde reeds gesproken.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Dan wil ik er nog bijvoegen, dat ik blij ben, dat in eerste instantie U Uw medewerking hebt beloofd om ten aanzien van het veiligverkeer straffere maatregelen in te brengen en dan wil ik er nog aan toevoegen, dat ik een verzoek wil doen aan het betrokken hoofd van dienst in dit geval de Commissaris van Politie, dat gelet op het feit bij de kruisingen Wilhelminastraat en Lacle Boulevard op spits-uren een ontzettend druk verkeer is. Zolang er daar een verkeerspolitie staat om het verkeer te regelen, gaat alles behoorlijk soepel. Het is mij de laatste tijd echter opgevallen, dat er geen verkeerspolitie daar staat, die het verkeer op de spits-uren regelt en deze chaos is niet te overzien. Dus ik zou graag Uw aandacht willen vragen om overeenstemming met het hoofd van de politie bij alle spits-uren een politie-agent te plaatsen in dergelijke gevallen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.FLEMMING: Señor Presidente, tocante e contestanan cu mi a recibi for di Bestuurscollege, mi por bisa cu mayoria di e contestanan cu mi a haya ta favorable. Tocante e cuestion di educacion cu mi a pidi pa incorpore den meerjarenplan, cu esey mi tabata kier a bisa lo siguiente, es ta cu mi kier pa e onderwijs den su totalidad wordo incorporá.
Esey ta nifica no solamente trahamentonan di school, pero mas bien tambe e gastonan di enseñanza en su total.
Tocante e aspirantnan di polis of candidatonan cu kier bira polis, mi a recibi un contesta favorable di Señor Presidente y mi ta kere cu ta masha bon idea cu informacionnan ta wordo duná na cierto candidatonan of aspirantnan.
Tocante sociaal gebied mi a recibi un contesta favorable, es ta cu Bestuurscollege en realidad a hiba esaki na atencion di Gobierno Central y cu esaki lo bin den e tweede fase.
Tambe mi kier a gradeci señor Finck, di fraktie di Partido Patriotico Arubano, cu e steun cu el a duna mi awe mainta en cuanto e cuestion di Wit-Gele Kruis. U
Y tambe señor Frans Figaroa kende tambe a dicidi di duna su steun na e caso husto aki.
Senor Presidente, ta lamentable di por a tende di e miembro di Eilandsraad señor Albert Eman, e critica riba Werkverschaffing mientras cu señor Eman na varios ocasion a vota pa e necesidad pa por alivia e desempleo na Aruba. Señor Eman ta critica cu nos ta haciendo e hendenan cu ta traha na Werkverschaffing "sinberguenza". Mi kier pa prensa publica esaki, es ta pa e personanan cu ta traha na Werkverschaffing mañan, ora cu señor Eman ta buscando nan voto, nan sabi con señor Eman a trata nan den e sala di Eilandsraad. Señor Presidente, mi ta kere cu esaki no ta e caso pasobra ora un hende ta traha y ta gana un pan na un manera honrado ta completamente distinto cu un persona cu no ta traha of ta haci esfuerzo pa no traha nunca door di tacticonan despreciá pa cualkier ser humano.
Señor Presidente, e terminologia cu señor Eman a usa tocante Werkverschaffing ta algo completamente mal fundá y despreciá pa tur hende di sentimento humano cu kier weita e clase di obrero protega cu un trabao temporario pa nan por cria nan familia. Señor Presidente, ta tristo tambe, awe mainta na tratamento di presupuesto di tende for di e miembro di Eilandsraad, kende ta considera su mes como lider di un partido politico na Aruba, ora cu e miembro aki, na un manera baho a dirigi palabra di insulto personal na un miembro di Bestuurscollege, kende anteriormente tabata su ídolo den campaña politico. Pero, Señor Presidente, esakinan ta cambio drastico cu ta tumando lugar.

Durante campaña ora cu bo ta cu e hendenan aki, bo ta diamanta, bo ta oro, bo ta pilar, bo ta prenda, bo ta tur cos y nan ta stima bo.
Pero al momento cu bo ta trece e realidadnan dilanti y bo ta bisa cu e politica actual ta un politica anticuado, mes ora bo ta enemigo mortal di nan.
Señor Presidente, nos no por spera otro di tal miembro, pasobra den su corazon ta reina odio, rencor y venganza, pasobra si un miembro no ta di acuerdo cu su politica e ta dispuesto pa distrui tur loke e por distrui cu tur clase di maniobra na su alcansa basta e por ataca su contrincante.
Señor Presidente, esakinan ta e personanan kende kier pone pueblo kere cu nan ta defensor di pueblo, cu nan tin sintimento humano y ta respeta derecho humano. Pero nos no por spera otro, pasobra ta persona kende mas bien tin e sentimiento di abusá y criticá personanan decente pa asina por demonstra nan capacidad dilanti di e pueblo votador. E insulto dirigi na e miembro di Bestuurscollege ta algo completamente mal fundá di cual no ta existi ningun prueba, pero mas bien calumnia. Pero mi ta spera cu esnan cu ta cana cu cabez di manteka mester percura pa nan no cana den solo locual por resulta desfavorable y desastroso pa nan.
Señor Eman ta tribi di bisa cu Arubaanse Volks Partij no a muri.
Señor Presidente, ta hole so e no ta hole stinki ainda.
Cu esaki, Señor Presidente, mi ta termina. Masha ,masha danki.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, ten aanzien van de antwoorden, die ik van het Bestuurscollege heb ontvangen, kan ik wel zeggen, dat ik de meeste wel gunstig vind. Toen ik verzocht om het onderwijs te incorporeren in het Meerjarenplan, heb ik daarmee bedoeld om het onderwijs dus in zijn geheel te incorporeren. Dat betekent dus niet alleen de scholenbouw, maar ook de kosten van het onderwijs in zijn geheel. Op het gebied van de sociale voorziening heb ik een gunstig antwoord mogen ontvangen van het Bestuurscollege, namelijk, dat het Bestuurscollege dit inderdaad ter attentie van de Centrale Regering heeft gebracht en dat hierin in de tweede fase voorzien zal worden.
Betreffende de adspirant-agenten van politie of liever de kandidaten voor het Politie-korps, heb ik ook een gunstig antwoord ontvangen van U, Mijnheer de Voorzitter, en ik vind, dat het een goed idee is om voorlichting te geven aan bepaalde kandidaten of adspiranten.
Ik wil de heer Finck van de fraktie van de Partido Patriotico Arubano ook bedanken voor de steun die hij mij vanochtend heeft gegeven in verband met de kwestie van het Wit-Gele Kruis. Ook de heer Frans Figaroa, die ook besloten heeft mij te steunen in deze billijke zaak.
Mijnheer de Voorzitter, het was jammer om van het Eilandsraadslid de heer Albert Eman het kritiek te horen op de Werkverschaffing, terwijl de heer Eman toch bij verschillende gelegenheden gestemd heeft voor deze noodvoorziening om het probleem van de werkloosheid op Aruba te helpen verlichten.
De heer Eman heeft als kritiek naar voren gebracht, dat wij de mensen van de Werkverschaffing "schaamteloos" maken. Ik had graag, dat de pers dit zou publiceren, zodat die mensen, die bij de Werkverschaffing werken, later wanneer de heer Eman bij hun komt om hun stem te krijgen, weten, voor wat de heer Eman hen uitmaakt in de zaal van de Eilandsraad.
Mijnheer de Voorzitter, wat die aantijging betreft, geloof ik niet, dat dat het geval is, want als iemand werkt en op eerlijke wijze zijn brood verdient, dan is dat geheel verschillend van een persoon, die niet werkt of die alles in het werk stelt om nooit te werken, door het aanwenden van die taktieken, die door ieder fatsoenlijk mens verfoeid worden.
Mijnheer de Voorzitter, de term, die de heer Eman gebruikt heeft in verband met de Werkverschaffing is geheel ongegrond en door iedereen met enig

menselijk gevoel te verwerpen. Door iedereen, die de arbeidsklasse beschermd wenst te zien door een tijdelijke werkgelegenheid om hun gezin te onderhouden.
Mijnheer de Voorzitter, het is ook droevig om vanmorgen bij de behandeling van de begroting uit monde van dat Eilandsraadslid, dat zich beschouwt als leider van een politieke partij op Aruba, te horen, hoe deze persoon beledigende woorden richtte tot de persoon van een van de leden van het Bestuurscollege en nog wel op een zo lage wijze. Dit lid van het Bestuurscollege was vroeger nog wel zijn idool in de politieke campagnes. Maar, Mijnheer de Voorzitter, dit zijn dan ook dratische veranderingen, die nu plaats vinden. Gedurende de campagne, wanneer je met die mensen bent, dan ben je diamant, dan ben je goud, dan ben je een pilaar, dan ben je een schat, dan ben je van alles en nog wat en zij houden van je. Maar zodra je hen voor de werkelijkheid stelt en hen vertelt, dat het huidige politiek beleid ouderwets is, dan ben je meteen hun doodsvijand.
Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen echter niets anders verwachten van dat Eilandsraadslid, want zijn hart is vervuld van haat, nijd en wraaklust, want als een lid het niet eens is met zijn politiek beleid, dan is hij in staat alles wat hij kan te vernietigen, met allerlei aanwendingen binnen zijn bereik, zolang hij zijn tegenstander maar kan aanvallen.
Mijnheer de Voorzitter, deze personen willen het volk nu doen geloven, dat zij de verdedigers zijn van dat volk en dat zij over menselijke gevoelens beschikken en dat zij de rechten van de mens eerbiedigen. Maar wij kunnen niet anders verwachten, want deze personen hebben de natuurlijke aanleg om mensen te krenken en om fatsoenlijke mensen te bekritiseren teneinde hun capaciteiten te demonstreren tegenover de kiezers. De belediging gericht aan dat lid van het Bestuurscollege is iets ongegrond, helemaal uit de lucht gegrepen, waarvoor geen enkel bewijs bestaat. Het is meer een vuige laster. Maar ik hoop, dat zij, met hun hoofd gemaakt van boter rondlopen er wel voor zullen zorgdragen niet in de zon te lopen, want dat zou onaangename en zelfs funeste gevolgen voor hen kunnen hebben. De heer Eman durft te beweren, dat de Arubaanse Volkspartij niet dood is. Mijnheer de Voorzitter, zij stinkt alleen maar nog niet.
Hiermee wil ik volstaan, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik ben in het algemeen wel tevreden met de antwoorden, die ik van het Bestuurscollege heb gekregen. Op die vragen, waar ik nog geen antwoord heb mogen krijgen, neem ik aan, dat ik die in de tweede ronde wel zal krijgen. Verder, Mijnheer de Voorzitter, met betrekking tot hetgeen ik naar voren gebracht heb over de taxi-chauffeurs wil ik zeggen, dat mij twee gevallen bekend waren en ik achtte het dan ook nodig om dit onder de aandacht van het Bestuurscollege te brengen, vooral van U als Voorzitter. Ik ben zeer blij van U te vernemen, dat het dan ook de aandacht heeft van het Bestuurscollege en ik hoop, dat een of andere oplossing hiervoor gevonden kan worden, alhoewel ik weet, dat dit geen gemakkelijk probleem is.
Wat betreft de rental-cars, Mijnheer de Voorzitter, weet ik niet wat gedaan kan worden, maar ik wil voorstellen om zowel op de luchthaven als aan de haven hier in Oranjestad deze mensen de gelegenheid te geven om een kantoor in te richten, zodat zij de toeristen niet lastig vallen. Als een toerist een auto of een bus moet hebben, dat hij zijn keuze kan doen. Het is alleen maar een suggestie, ik weet, dat er eigenlijk geen direkte oplossing voor te vinden is op het ogenblik, maar ik ben wel blij, dat het Bestuurscollege het met onze zienswijze eens is.
Wat betreft dat persoonlijk geval bij de Elmar, Mijnheer de Voorzitter, ik heb dat alleen maar naar voren gebracht als voorbeeld. Ik ben persoonlijk bij de Elmar geweest en heb daar mijn klacht ingediend. Men heeft toen een andere meter bij mij geinstalleerd. Maar, Mijnheer de Voorzitter, daarom juist is dit aanleiding geweest voor mij om te vragen, dat een hogere autoriteit, misschien het Bestuurscollege of een gedeputeerde, controle uitoefent, want

als ik, gewone burger, bij de Elmar ga om een aanklacht in te dienen - U weet het heel goed, Mijnheer de Voorzitter, dat dat hetzelfde is als wanneer ik in de hel ga om bij de duivel een klacht aan te brengen.
Mijnheer de Voorzitter, de Elmar zal nooit toegeven, dat zij een fout heeft gemaakt. Dat zal de Elmar beslist nooit doen, Mijnheer de Voorzitter.
Daarom vraag ik U om Uw aandacht hieraan te besteden om te zien of de mogelijkheid bestaat om een contrôle op de tarieven van de Elmar uit te oefenen. Ik hoop, dat ik mij in deze zaak wel begrijpelijk heb gemaakt.
Wat betreft de twee dames, die op het ogenblik hier op het eiland logeren, Mijnheer de Voorzitter, en die door politie-autoriteiten worden aangezegd, dat zij het eiland moeten verlaten, denk ik niet dat wij elkander goed begrijpen.
Ten eerste, Mijnheer de Voorzitter, elke keer als ik hier in de Raad namen van mensen noem slaat U Uw hamer neer en U zegt dan, dat ik geen namen moet noemen. Vandaag, Mijnheer de Voorzitter, heb ik besloten geen namen te noemen en nu zegt U, dat ik wel namen moet noemen.
Dus weet ik niet wat U eigenlijk bedoelt, Mijnheer de Voorzitter.
Niettemin zal ik mij aan Uw vorig verzoek houden om geen namen te noemen in deze openbare vergadering.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet gezegd, dat deze twee dames hier 22 jaar wonen, ik heb gezegd, dat deze dames hier 22 jaar geleden zijn geboren.
En, Mijnheer de Voorzitter, ik heb gevraagd of U, als Voorzitter of als Hoofd van dit College, deze mensen toestemming kunt geven om te verblijven op hun geboorte-eiland, als het mogelijk is, Mijnheer de Voorzitter, want ik kan de gedachtegang van de politie-autoriteiten in deze helemaal niet volgen, Mijnheer de Voorzitter. Misschien hebt U meer inlichtingen over deze zaak dan ik, maar in ieder geval zal ik wel althans niet direct, maar later aan een van de gedeputeerden of aan U de namen en de adressen van deze twee dames geven en ik hoop, dat U Uw medewerking aan deze op Aruba geboren dames zult geven, Mijnheer de Voorzitter.
In ieder geval wil ik nu geen namen noemen. Ik wil dit hierbij laten tot een later tijdstip, totdat ik U de namen en adressen van de betrokkenen kan verschaffen.
Mijnheer de Voorzitter, ik ben het eens met het antwoord van de gedeputeerde voor wat betreft het schoonmaken van het terrein ten Westen van het havengebied in Oranjestad, namelijk dat dit gebied gebruikt wordt voor het droogleggen van barkjes. Ik ben het volkomen mee eens, het is een goede plek, daarvoor, maar ik ben tegen die oude barken en lichters en de oude krotten, die daar schots en scheef door elkaar liggen, terwijl zij de plaats alleen maar een lelijk aanzicht geven, Mijnheer de Voorzitter.
Ik vraag dus of deze oude dingen, die daar liggen verwijderd kunnen worden.
Ook, Mijnheer de Voorzitter, meen ik geen antwoord van het Bestuurscollege gekregen te hebben op mijn voorstel betreffende de verlenging van de Clavel-weg. Toen de Clavel-weg aangelegd werd, Mijnheer de Voorzitter, werd het maar tot huis no. 18 aangelegd. Men is toen gestopt en door regen is de grond van jaar tot jaar weggespoeld en zo is er weer een zeer diepe geul gekomen. Ik denk, dat deze geul opgevuld moet worden met zand met wat olie er over als een tijdelijke oplossing tot men over betere middelen beschikt.
Ik denk dat het antwoord van de Gedeputeerde Oduber mijn voorstel steunt, want Gedeputeerde Oduber zegt, dat de oorzaak van de lekkage in de waterleiding is, dat er hier geen goede weg is, het land spoelt weg van onder de leiding en daardoor ontstaat er een lekkage.
Gezien het feit, dat dit door het Bestuurscollege wordt erkend vraag ik U nogmaals Uw aandacht te geven aan deze zaak.
Verder, Mijnheer de Voorzitter, moet ik U en het Bestuurscollege dankzeggen voor Uw antwoorden betreffende verschillende andere punten, die ik naar voren heb gebracht en ook mijn dank voor de voorstellen die ik in de vorige jaren gedaan heb en die nu in deze begroting zijn verwerkt,

en hiermede, Mijnheer de Voorzitter, wil ik dus volstaan, maar niet voordat ik dit nog zeg. Er schijnen in deze Raad mensen te zijn die proberen zoals wij in het Engels zeggen: "They try to be holier than Thou". Hiermede bedoel ik, Mijnheer de Voorzitter, dat er mensen zijn of Raadsleden, beter gezegd, die zeggen: Als er iets gedaan moet worden gebruiken wij deze maatstaf, omdat wij goede vrienden met deze partij op deze bepaalde tijd zijn. Maar als wij later geen vrienden van die en die partij zijn, dan mogen wij wel een andere maatstaf gebruiken. Mijnheer de Voorzitter, iets anders kan ik van zulke leden of partijen niet verwachten, want zij waaien gewoon met de wind mee. De ene keer met de ene partij en de andere keer met de andere partij. Ik had hier dieper op in kunnen gaan, Mijnheer de Voorzitter, maar ik zal mij liever aan Uw verzoek houden om geen namen te noemen. Laten wij deze begroting dus rustig afhandelen.
Ik dank U.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, ik ben U en de heren gedeputeerden zeer erkentelijk voor de antwoorden, die zij gegeven hebben op die enkele vragen, die ik vanmorgen gesteld heb. Ik geloof, dat ik heel kort kan zijn, Mijnheer de Voorzitter. Ik wil de heer Gedeputeerde van Onderwijs dankzeggen en tevens de hoop uitspreken dat het niet slechts een belofte zal zijn, maar dat inderdaad deze brief, betreffende de gelijktrekking van salarissen van de onderwijzers van buiten en binnen door het Bestuurscollege van de Regering ontvangen is, zo gauw mogelijk beantwoord wordt door het Bestuurscollege, opdat uiteindelijk begin volgend jaar een einde gemaakt kan worden aan deze discriminatie in salariering, die al jaren hier op Aruba plaatsvindt. Ik ben blij, dat de heer Gedeputeerde verklaart dat hij zelf ook de dupe daarvan geweest is en ik geloof wel, dat wij "the right man in the right place" hebben om deze zaak te behandelen.

Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij om te horen van de heer Gedeputeerde van Voorlichtingsdienst, dat f.45,-- per week opgebracht is voor 10 minuten spreektijd op de televisie en dat dus 5 minuten meer (wat dus uiteindelijk f.1100,-- meer zou kosten) op deze grote begroting daarom niet afkan. Misschien heb ik de heer Gedeputeerde verkeerd begrepen toen hij zei, dat het het volgend jaar wel kan.
Bedoelt hij volgend jaar 1966, dan zijn wij het met elkaar eens. Op deze begroting komt dus een extra verhoging, opdat de zendtijd voor 1966 verlengd kan worden. De Gedeputeerde heeft gezegd het volgend jaar en wij zijn nog steeds in 1965. Dus dan zijn wij het roerend mee eens en ik wil hem dan ook danken, dat wij dus 5 minuten meer krijgen voor het volgend jaar.

Mijnheer de Voorzitter, ik heb wel gesproken over het veilig verkeer vanmorgen. Er werd veel over gesproken. Sedert de vergadering is mij ter ore gekomen en ik heb het al vroeger gelezen, dat de Lions Club een vereniging van veilig verkeer heeft opgericht en dat de statuten daarvan ook goedgekeurd zijn hetgeen uiteindelijk een heel belangrijke zaak is, want ik herinner mij dat de toenmalige Gezaghebber, Gezaghebber Mr. Kwartz, ook zo'n vereniging heeft geinstalleerd en toen deze vereniging voor veilig verkeer later voor hulp klopte, althans voor advies ging bij het Bestuurscollege, hen werd medegedeeld, dat men hen niet kende, want ze hadden geen statuten. Dit kan dus niet meer gebeuren en ik hoop, mocht deze vereniging te zijner tijd om hulp aankloppen bij het Bestuurscollege, dat dit initiatief gesteund wordt door het Bestuurscollege, zoveel als mogelijk is. En dan wil ik hier ook nog meteen vragen of er misschien te zijner tijd wegwijzers geplaats kunnen worden. U hoeft mij niet te antwoorden vanavond, maar dit houdt ook enigszins verband indirekt met het veilig verkeer.

Misschien is het U wel opgevallen, dat de verhuurwagens nu in zwang zijn en dat men ze dikwijls in de kunuku kan aantreffen, waar men de wegenkaarten raadpleegt, omdat men dus nergens weet waar Santa Cruz of waar Savaneta is. Dus ook dit kan enigszins hinderlijk zijn in het verkeer, want in de buitendistricten moeten deze mensen naar de wegen zoeken.
Als ik het goed begrepen heb, Mijnheer de Voorzitter, wil de heer Werleman nu het snijden van aloë laten uitvoeren door de Werkverschaffing.
Ik weet niet of ik het goed begrepen heb, maar dan wordt deze hele Werkverschaffing weer een heel andere zaak dan feitelijk de bedoeling was.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb een stommiteit begaan vanmorgen en ik heb helaas vele mensen op mijn hand gekregen om met mij te lachen om de vraag die ik gesteld heb of de gelekoorts-muskiet niet kan vliegen bij dag.
Ik wist het niet en het blijkt, dat zij inderdaad door de dag niet vliegen maar alleen 's avonds. Overdag gaan zij schuilen in de donkere plekjes.
Maar ik wil U dus wel vragen of in de toekomst er wel voor gezorgd wordt dat bij de barkjes, die 's avonds binnen komen, direkt zodra het zonlicht opkomt er niemand aan boord gaat om de boot te spuiten of ten minste te controleren.
Mijnheer de Voorzitter, dan wil ik nog even heel in het kort terugkomen op hetgeen hier vanmorgen gezegd is door mij naar aanleiding van hetgeen door de heer Eman gezegd is aan het adres van een college van ons in deze Raad. Ik had het niet zo zeer gehad over onschendbaarheid hier van het Raadslid, ik heb het slechts gehad over het peil van deze Raad, dat omlaag gehaald wordt, wanneer er begonnen wordt met persoonlijke aanvallen van dit soort. En ik heb ook gezegd, dat het maar enkele malen gebeurd is in de afgelopen 14 jaar, dat enkelen onzer geprobeerd hebben deze persoonlijke aanvallen hier in de Raad naar voren te brengen, en dat het voor velen of minstens één niet goed is afgelopen en dat ik wel weet dat veel wat hier gezegd wordt door deze enkelingen aan het adres van anderen niet in het openbaar gezegd kan worden door deze heren. Als de heer Eman zegt, Mijnheer de Voorzitter: wij hebben de laatste keer bij de verkiezingen stemmen op de Noord verloren, dan kunnen wij vragen, waar hij geen stemmen heeft verloren. Op 1 of 2 na van de 30 stembureaux hebt U geen stemmen verloren, want hij heeft overal stemmen verloren. En als hij er zo prat op gaat, dat hij in de volgende verkiezing nog meer stemmen zal winnen, zoals hij op andere districten gewonnen zou hebben, dan wil ik hem zeggen;
Wij ontmoeten elkaar wel over een maand of zes, zeven bij de verkiezingen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, U hebt gevraagd wat ik nou eigenlijk bedoelde met eilandelijke autonomie, met betrekking tot hetgeen ik naar voren had gebracht. Mijnheer de Voorzitter, ik heb ondermeer gevraagd een verhoging van de duurtetoeslag van de eilandsambtenaren, een vaststelling van minimum lonen, gelijktrekking van de salarissen van de onderwijzers met hoofdakte, gelijkstelling van gehuwde onderwijzeressen die gehuwd zijn met ambtenaren en het houden van een eilandsloterij.
Op bijna al deze vragen heb ik als antwoord kunnen krijgen, dat zij landsaangelegenheden zijn. Daarom heb ik voorgesteld om dit eilandgebied meer zelfstandigheid te geven betreffende de zaken waarvoor het eilandgebied zelf al de kosten moet betalen. Als het eilandgebied betaalt, dan zou ik graag willen hebben dat het eilandgebied ook daarover zal kunnen beslissen.
Mijnheer de Voorzitter, op hetgeen ik naar voren heb gebracht betreffende het inschakelen van de mensen die bij de Werkverschaffing werken voor het cultiveren van aloë, verband houdende met het feit, dat de Landsregering een bedrag van een kwart miljoen ter beschikking van het Eilandgebied Bonaire heeft gesteld, zal ik willen voorstellen, dat ook het Eilandgebied Aruba zich met zulk een verzoek tot de Centrale Regering zal wenden, want als Bonaire een kwart miljoen krijgt, dan kunnen wij misschien een half miljoen krijgen.

Voorts heb ik geen antwoord mogen ontvangen op de vraag of er voor het verkrijgen van percelen aan het strand te Eagle Beach en te Palm Beach en de richting Malmok speciale voorwaarden zijn verbonden.
Verder wil ik U danken voor de uitleg die ik heb mogen ontvangen op mijn andere vragen.
Van Gedeputeerde de Cuba heb ik vernomen op mijn vraag, of het niet mogelijk was, dat ambtenaren of personen werkzaam bij de ambulancedienst een opleiding zouden kunnen krijgen voor Eerste Hulp,
De heer de Cuba heeft mij geantwoord, dat er een cursus bestaat voor Eerste Hulp. Nu zal ik willen vernemen of deze mensen bij deze cursus niet opgeleid kunnen worden voor Eerste Hulp en dat aan diegenen, die de cursus met goed gevolg beëindigen een gratificatie of een bepaalde bevordering wordt gegeven. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER L.CROES: Señor Presidente, manera mi a tende for di Deputado Tromp cu mas dam lo wordo traha y ademas reparacion lo wordo haci na e damnan actual, p'esey anto lo mi kier a sugeri na Bestuurscollege of sea na e departamento conserni pa bini cu un areglo satisfactorio pa tur e consumidornan di e awanan aki pa e hendenan aki lo no bolbe wordo confronta cu un crisis manera nan a ser confronta un par di luna pasa.
Señor Presidente, masha danki.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, daar ik van Gedeputeerde Tromp heb vernomen, dat er meer dammen gebouwd zullen worden en dat bovendien de bestaande dammen hersteld zullen worden, moge ik het Bestuurscollege voorstellen, of het betrokken departement, om een regeling te treffen, die bevredigend zal zijn voor al deze waterverbruikers, zodat zij niet weer voor die crisis komen te staan, zoals enkele maanden geleden het geval was.
Mijnheer de Voorzitter, ik dank U.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de tweede ronde wat betreft de vragen van de Raadsleden. Het Bestuurscollege zal thans overgaan tot beantwoording.

De heer Britten heeft geen nieuwe gezichtspunten naar voren gebracht. Hij wil alleen maar zijn verzoek herhalen om ten aanzien van de prijscontrôle op medicijnen een beroep op de Landsregering te doen. Ik geloof, dat wij moeten voorkomen, dat alle mogelijke landsaangelegenheden nu door het Bestuurscollege geëntameerd worden en behandeld. In bepaalde gevallen heb ik geen bezwaar, maar ik wil toch in overweging geven om daar geen gewoonte van te maken. Dit is een zuivere landsaangelegenheid en het lijkt mij dan ook het beste dat men de normale weg bewandelt door dit met de betrokken minister op te nemen.
De heer Werleman had het nog over de kwestie van het hotel-projekt Neme/Belafonte. Hij heeft vernomen, dat er veel "red-tape" mee gemoeid was en indien hij daarmee bedoelt, dat het nogal lang geduurd heeft, dan is dat inderdaad waar, maar dat komt onder meer, omdat wij van betrokkenen of belanghebbenden niet de gegevens of de inlichtingen konden verkrijgen, die wij nodig hadden om de zaak te behandelen. Wij hebben die gegevens nog steeds niet ontvangen. Over aanpassing van de lonen aan de gestegen kosten van levensonderhoud moet ik nogmaals herhalen, dat dit niet een zaak is, die wij zonder meer eenzelvig voor het eiland kunnen regelen. Dit zal moeten geschieden in overleg en samenwerking met de Landsregering. Ten aanzien van de bewoners van San Nicolas vraagt de heer Werleman hoe het daarmee staat als er ongelukken gebeuren. Indien de Lago faciliteiten zal hebben voor E.H.B.O., dan is dat voor de Lago werknemers.

Eerste Hulp zal kunnen worden verleend door de ambulancen, omdat de chauffeurs zoveel mogelijk een diploma van E.H.B.O. zullen hebben en ik meen dat de meeste dat reeds hebben en bovendien wordt er meestal een dokter bijgeroepen, die ter plaatse de Eerste Hulp verleent. De behandeling en verpleging zelf zal dan in het ziekenhuis moeten plaatsvinden. De afstanden op Aruba zijn echter van dien aard, dat zelfs de afstand van San Nicolas langs de hoofdweg naar de Eagle geen moeilijkheden kan opleveren. Met andere woorden, Eerste Hulp kan worden verleend op San Nicolas net zo goed als in alle andere districten door het meteen roepen van de dokter en de ambulance.
Ten aanzien van de jachthaven,had de heer Werleman het er over, dat er oorspronkelijk een plan was voor Malmok. Hij dacht dat het plan van Oranjestad misschien duurder zou worden dan dat van Malmok, omdat er gebaggerd zou moeten worden. Deze zaak is onderzocht en het is gebleken, dat juist het plan te Oranjestad veel goedkoper uitkomt dan het plan van Malmok. Op Malmok zal de hele jachthaven met dinamiet moeten worden uitgeblazen in de rotsen, terwijl in Oranjestad maar heel weinig gebaggerd zal hoeven te worden voor een jachthaven. De ondiepe plek, waar de heer Werleman op doelt, willen wij laten liggen ter bescherming van de jachthaven. Een uitstekende tong dus, die de jachthaven moet beschermen tegen hoge zee bij een zuiden- of een zuidwestenwind.
De heer Eman en mijn persoon hebben elkaar blijkbaar niet goed begrepen ten aanzien van de gegevens van de Lago over de lay-off. Ik had begrepen, dat de heer Eman kritiek uitoefende op het Bestuurscollege, dat onze planning onjuist zou zijn, aangezien wij niet over de juiste gegevens van de Lago zouden beschikken en daarop heb ik toen geantwoord, dat indertijd de Lago, niettegenstaande herhaalde aandringen van het Bestuurscollege, weigerde om ons concrete gegevens te verstrekken, waardoor een planning onmogelijk was. Indien de heer Eman echter bedoeld had de gegevens nú, dus voor de plannen van de Lago nú, dan geloof ik, dat de heer Eman naar de bekende weg vraagt, want wij hebben het hier zeer uitvoerig in deze Raad over gehad. Wij hebben verslag uitgebracht over onze besprekingen met de Lago. U heeft zelf nog gevraagd of het waar is, dat het het streven is van de Lago om te gaan tot 1000 werknemers. Wij hebben dit toen bevestigd. Eerst hebben wij verklaard dat dit ons niet officieel bekend was, later is dit officieel geworden en dit heb ik trouwens in deze Raad ook medegedeeld. Inderdaad is ons dit nu bekend en wij kunnen op grond daarvan plannen maken. Het is ook om deze reden dat het Bestuurscollege toen, dus in verband hiermee, met deze nieuwe ontwikkeling van de Lago, toen wij voor het eerst te weten kwamen hoever de Lago zou gaan, hetgeen veel verder was dan wij dachten, dat wij ons onmiddellijk tot de Regering gewend hebben vorig jaar om nieuwe maatregelen te treffen en om de Regering te verzoeken ook Nederland te benaderen over deze zaak. Wij hebben dus hier prompt op gereageerd en willen ook onze planning in de eerste en de tweede fase aanpassen op het feit dat de Lago veel verder gaat dan men ooit had kunnen verwachten. De Lago beweert inderdaad dat het hen zelf indertijd niet bekend was, dat zij zover zouden gaan. Dit is het antwoord dat de Lago ons gegeven heeft.

De heer Eman heeft het gehad over een voorstel van de Ogem en de Elmar tot verlaging van elektriciteitstarieven van vorig jaar al en die door de Regering dan wel door het Eilandsbestuur werd aangehouden in verband met het Hiltonprojekt. De onderhandelingen met de Ogem vonden plaats door de Landsregering. Dat is dus een landszaak en wij waren er niet bij betrokken.
Wel is ons bekend, dat inderdaad een jaar geleden de Ogem een voorstel heeft gedaan. Over dit voorstel is daarna onderhandeld geworden gedurende vele maanden door een commissie door de Landsregering ingesteld. Daarna heeft de Landsregering een tegenvoorstel gedaan aan de Ogem. Hierover werd weer onderhandeld, waarna niet lang geleden de Ogem een nieuw voorstel heeft ingediend en vlak daarop is men tot overeenstemming gekomen t.a.v. deze tariefsverlaging. Met andere woorden, tussen dat voorstel waar de heer Eman kenne-

lijk op doelt van een jaar geleden zijn er nog onderhandelingen geweest, vervolgens het voorstel van de Regering aan de Ogem, een tegenvoorstel, en daarna een nieuw voorstel van de Ogem. Dus voor zover ons bekend is er dan ook geen sprake van aanhouden in deze beslissing en wij zien dan ook geen enkel verband met het Hiltonprojekt in deze.

Over het verzoek van de heer Eman om de uitkeringen van de Lago-lay-off belasting-vrij te maken, wil ik verwijzen naar onze Memorie van Antwoord waarin wij reeds toegezegd hebben in principe geen bezwaar te hebben dit op te nemen met de Landsregering.

Over de overlast te Parkietenbosch vanwege de chemische industriëen te Barcadera, zegt de heer Eman dat hij om een onderzoek verzocht heeft. Het blijkt weer uit onze Memorie van Antwoord, dat er een onderzoek werd ingesteld en dat reeds geconstateerd is, dat een en ander niet schadelijk is voor de gezondheid. Het Bestuurscollege heeft echter begrip voor de toestand van de mensen die daar wonen, zij het dan dat het niet schadelijk is, wij kunnen het ons indenken dat op den duur een mens daar niet kan wonen. Wij zijn dan ook bereid dit terrein tot industrie-terrein te verklaren en deze huizen op te kopen. Hiervoor hebben wij een verzoek ingediend in Nederland in de geest van het vrijmaken van industrie-terreinen en zodra dit geld goedgekeurd wordt, zullen wij over kunnen gaan tot onderhandelingen en vrijmaken van deze woningen.

Met het verzoek van de heer Wijngaarde om op het kruispunt van de Wilhelminastraat en de Adriaan Laclé Boulevard een verkeersagent te plaatsen op spitsuren zal rekening worden gehouden en wij zullen nagaan in hoeverre ons dat mogelijk is.

De heer Flemming wil nog even duidelijk maken, dat het zijn bedoeling was, dat niet alleen de scholen-bouw, maar ok het onderwijs in zijn geheel ondergebracht wordt in het 10-jarenplan. Dit is wel een zeer vergaand voorstel en U zult niet van ons kunnen verwachten dat wij daar zo voor de vuist weg onze visie op geven. Op het eerste gezicht is natuurlijk alles wat men cadeau kan krijgen welkom, maar om het hele onderwijs in zijn totaliteit onder te brengen als het ware op de rijksbegroting van Nederland, dat kan misschien ook andere aspecten met zich meebrengen. Dus ik hoop dat het beter is dat wij dit punt nog eens goed bekijken voordat wij hiermee komen, maar wij zullen zeker deze zaak eens nader bekijken.

Dan heeft de heer Chance het er over dat hij toch graag ziet, dat de Overheid contrôle uitoefent op de tarieven van de Elmar. Ik neem aan dat hij bedoelt op de rekeningen die de Elmar uitschrijft en het opnemen van de meter. Ik geloof niet dat wij - en als Eilandsbestuur zeker niet - deze bevoegdheid hebben. Wij zouden bij de Elmar gewoonweg de deur uitgewezen worden. Ik geloof dat wanneer een klant, de heer Chance of wie dan ook, meent dat de Elmar onrechtmatig handelt, men dan of naar de politie of naar de rechter of naar een advokaat moet stappen. Dit is zuiver een particuliere aangelegenheid tussen de Elmar en de klant waar wij als Eilandsbestuur zeker niet kunnen optreden. De contrôle die wij toepassen op het elektro-technische van de voorzieningen van de Elmar zijn gebasseerd op de concessie. Maar hier is zeker geen plaats voor het Eilandsbestuur om op te treden.

Ten aanzien van de twee dames, zegt de heer Chance dat hij niet gesteld heeft dat zij 21 jaar op Aruba zijn en ik neem dat gaarne aan. Ik moet er echter nogmaals op wijzen, dat deze dames in 1945 van Aruba zijn vertrokken, ruim 20 jaar weggeweest zijn en nu weer hier aangekomen. De ene is zogenaamd met vakantie en de andere is hier nog geen paar weken. De heer Chance noemt deze twee dames geboren Arubanen. Een definitie van

Arubanen bestaat, voor zover mij bekend, nog steeds niet, althans er zijn vele definities. Maar het lijkt mij toch wel moeilijk om deze personen, die de Britse nationaliteit bezitten, geboren Arubanen te noemen.
Mijnheer Chance, het spijt mij om U te zeggen, dat ik van mijn kant moeilijk kan meewerken aan een werkvergunning voor deze twee Engelse dames, die ruim 20 jaar niet op Aruba zijn geweest.
Gaarne zullen wij rekening houden met het verzoek van de heer Finck om steun te verlenen aan de vereniging van veilig verkeer.
Uiteraard zou dit moeten worden behandeld wanneer een dergelijk verzoek ons wordt aangeboden.
Mij is nu het verzoek van de heer Figaroa duidelijk geworden. Ik heb eerst begrepen, dat hij vele verlangens had. Hij krijgt steeds het antwoord, dat het een landszaak is en zijn reactie is dan, dat wij beter de eilandelijke autonomie uitbreiden, dan kunnen wij dat allemaal zelf regelen. Ik meen te mogen betwijfelen of dat een argument is voor een uitbreiding van de eilandelijke autonomie. Als U meent, dat wanneer U bepaalde verlangens heeft en er niet aan kan worden voldaan, omdat het een landszaak is en dat dát een argument zou zijn, om de eilandelijke autonomie uit te breiden, dan geloof ik niet, dat het Bestuurscollege zich daarmee kan verenigen. Men zou, volgens mij, met veel sterkere argumenten moeten komen om te stellen dat bepaalde facetten, die nog steeds vallen onder de landstaak weggehaald dienen te worden van de Landsregering om die onder Eiland te brengen. Mij is nog niet gebleken bijvoorbeeld, dat het langs de weg van de Landsregering niet mogelijk is in deze een regeling te treffen.
De heer Figaroa wou ook weten over de speciale voorwaarden voor erfpachtsgronden aan de Palmbeach. Ik weet niet of de heer Figaroa bedoelt de gronden, die bestemd zijn voor hotelbouw. Indien zo, dan zijn daar inderdaad speciale voorwaarden, Wij geven om te beginnen niet zonder meer de grond in erfpacht. Meestal beginnen wij met een optie-termijn om de mensen in de gelegenheid te stellen hun voorlopige plannen uit te werken.
Wanneer men voorlopige plannen heeft ingediend, dan worden die bekeken door onze instanties en wanneer de plannen zijn goedgekeurd, dan kan men de grond in erfpacht krijgen.
Verder worden er normale voorwaarden gesteld, waaronder ook de voorwaarde, dat men binnen zes maanden moet beginnen te bouwen, Deze zes maanden kunnen verlengd worden met nog zes maanden. Dit zijn dus de voorwaarden, die gesteld worden, ook voor de hotelbouw.
Ik wil hiermee volstaan en ik wil thans het woord geven aan de heer Gedeputeerde Falconi.

DE HEER A.FALCONI, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, permiti mi pa contesta señor Guzman Croes na Papiamento. Como señor Croes a bisa cu e observacionnan cu el a haci ta corto, asina ta ami tambe ta masha corto. Mi kier duna señor Guzman Croes un biaha mas e garantia cu yamadanan cu ta bin aden tocante reparamento di caminda door di departamento di Werkverschaffing, ta yamadanan cu casi 100%, mi ta sigur di un y tur cu ta biba riba e suelo Arubano aki. Cu esey anto mi kier meen, ta yamada di Partido Patriotico Arubano, ta yamada di Arubaanse Volks Partij y ta yamada di Union Nacional Arubano. Y mi mester bisa, Señor Presidente, cu pa mi ta un orguyo cu durante dos aña como deputado, hamas nunca ora un opdracht a wordo duná na e chef di Werkverschaffing mi por a tende, cu no Betto, ami no por haci esey pa via cu fulano di tal no ta cu nos. Y mi no ta spera tampoco di tende esey, pasobra ora cu pueblo ta pone placa pa Werkverschaffing, Señor Presidente, mi ta kere cu nos ta homber suficiente pa gasta esey manera Raad ta decidi. Tambe señor Guzman a puntra si ta posibel pa Werkverschaffing por traha, na moda di bisa, den cada seccion cu asina cada seccion por tin mihor control di limpiesa.
Berdaderamente esey tabata nos intencion, Senor Presidente.

Pero debí cu ultimo temponan aki awe Werkverschaffing ta traha aki nan, mañan otro persona ta yama y e ta pidi pa bin drecha un pida caminda malo of algo por estilo, esey ta wordo gechecked y si berdaderamente ta deseable pa larga drecha e caminda ey urgentemente anto, Señor Presidente, sin dudo alguno, Werkverschaffing ta wordo kitá dj'aki y poni aya.
Esey ta e motibo cu por lo pronto nos no por haci nada definitivo, pasobra e ta completamente riba e 4 eskina di Aruba, unda cu bo draai bo ta haya Werkverschaffing ta dunando servicio, tanto na cas di Arubaanse Volks Partij, cas di Partido Patriotico Arubano, y cas di Union Nacional Arubano. Y si acaso awe of mañan lo tin mas partido politico nan tambe ta hay'ele. Esey ta tur, Señor Presidente.

(Vertaling)

Mijnheer de Voorzitter, veroorloof mij de heer Guzman Croes te antwoorden in het Papiaments. De heer Croes zei, dat hij heel kort zou zijn, daarom zal ik ook heel kort zijn. Ik wil de heer Croes nogmaals de verzekering geven, dat de verzoeken over herstel van wegen door het departement van de Werkverschaffing, voor de volle 100% komen van iedereen die hier op deze Arubaanse bodem wonen. Daarmee bedoel ik, dat er dus verzoeken komen van Partido Patriotico Arubano-mensen, van Arubaanse Volks Partij- en Union Nacional Arubano-mensen. En ik moet erbij zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat het voor mij een voldoening is, dat gedurende de twee jaren, die ik als Gedeputeerde heb doorgebracht, ik nooit, wanneer een opdracht werd gegeven aan de Chef van de Werkverschaffing, heb kunnen horen: Betto, ik kan dat niet doen, omdat die en die persoon niet tot de onze behoren. En ik verwacht dit ook nooit te horen, want wanneer het volk gelden beschikbaar stelt voor de Werkverschaffing, Mijnheer de Voorzitter, dan geloof ik ook, dat wij mans genoeg zijn om dat geld te besteden overeenkomstig de beslissing van de Raad. Ook heeft de heer Guzman Croes gevraagd, of de Werkverschaffing, bij wijze van spreken, in alle sectoren werkzaam zal kunnen zijn, zodat er een beter overzicht zal zijn in alle sectoren voor wat betreft de schoonmaak.
Dat was inderdaad onze bedoeling, Mijnheer de Voorzitter, echter gezien het feit, dat de Werkverschaffing de laatste tijd nu hier dan daar werkzaam is, tengevolge van een of ander verzoek van de een of andere persoon die vraagt om een bepaald stuk weg, die in slechte toestand verkeert of zo iets, te herstellen, wat dan wordt nagegaan en indien het inderdaad blijkt dat het dringend is, dan wordt de Werkverschaffing daar naar toe verplaatst. Daarom kunnen wij voorlopig niets definitiefs doen, want de Werkverschaffing is in het algemeen in alle vier hoeken van Aruba werkzaam. Waar men ook komt, daar treft men de Werkverschaffing aan, bezig met het verlenen van diensten, zowel bij de huizen van de Arubaanse Volks Partij-aanhangers, de huizen van Partido Patriotico Arubano-aanhangers, als van de Union Nacional Arubano-aanhangers. En mochten er vandaag of morgen meer politieke partijen bij komen, dan krijgen ook zij deze dienstverlening. Dat is alles, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, over de stuurman van de sleepboot heeft de heer Werleman gezegd, dat hij de zaak niet goed kan begrijpen. Volgens hem heeft de kapitein niet veel te doen. Ik vraag mij af of de heer Werleman dit wel kan beoordelen. Het is namelijk zo, Mijnheer de Voorzitter. De kapitein blijft steeds ter beschikking van de dienst. Dit bleek bij toenemend gebruik van de sleepboot te zwaar geworden. De kapitein overwoog zelfs ernstig om ontslag te vragen, indien de toestand bestendig bleef. Het Bestuurscollege besloot een stuurman aan te trekken. Er kwamen twee sollicitaties binnen, namelijk van de heer Leo Chance, en een zekere Mijnheer Cals.

De heer Werleman zegt, dat het volgens hem gaat tussen een Antilliaan en een Arubaan. Hier wilde de heer Werleman kennelijk naar toe, Mijnheer de Voorzitter. Het verwondert mij dan ook niet, dat de heer Werleman dit niet begrijpt. Hij zal het trouwens ook nooit begrijpen, omdat hij het niet wil begrijpen. Meer dan 10 jaar heb ik in deze zaal gezeten, Mijnheer de Voorzitter, en gedurende die tijd heb ik honderde verschillende definitie gehoord van wie Arubaan is en wie niet. Tot heden wacht ik en met mij de Raad op een afdoend antwoord. In 1955, Mijnheer de Voorzitter, toen heeft de toenmalige Voorzitter, de heer Kwartz ook aan een lid deze vraag gesteld. "Mijnheer, wat verstaat U onder een Arubaan"?, waarna deze tot op heden het antwoord schuldig bleef. Het hele betoog van de heer Werleman, Mijnheer de Voorzitter, kan gekwalifiseerd worden als muggenzifterij, harenkloverij en niets meer dan dat. Echter kan ik het volgende zeggen, Mijnheer de Voorzitter, dat net toen de vacature vervuld was, er nog twee sollicitaties binnenkwamen, namelijk een van een zekere Werleman en een van een zekere Kapel. Ik kan de heer Werleman de verzekering geven, Mijnheer de Voorzitter, dat bij de tweede vacature, die bij de loods ontstaat een van deze heren dan in aanmerking kan komen voor een plaats bij de Haven- en Loodsdienst.

Verder heeft de heer Werleman het gehad, Mijnheer de Voorzitter, over een jachthaven en hij vraagt zich af waarom dat plan geen doorgang heeft gevonden bij Malmok, en waarom plotseling hier bij het Wilhelmina Park.
Op advies van de heer Hoofd van Openbare Werken, Mijnheer de Voorzitter, werd afgezien van het plan te Malmok. Dit was te duur, omdat dit werk in de rot moest worden uitgevoerd. Het huidige plan, dus ten westen van het Wilhelmina Park zal niet veel baggerwerk vergen. Het plan biedt het voordeel dat de kade langs de Boulevard zal worden beschermd. Het uitdiepen en verbreden van de Oostelijke haveningang had ten gevolge, dat er soms zware dijning tegen de kade slaat. Dit kostte reeds grote bedragen en reparaties. Bovendien liggen de barkjes niet veilig en men kan dat merken, als deze deining loopt. Dit zal straks zijn afgelopen bij uitvoering van het plan Jachthaven. Verder komt er nog een aspect bij kijken, Mijnheer de Voorzitter. De aanleg van een jachthaven eist nu eenmaal, dat er andere faciliteiten in de onmiddellijke nabijheid zijn. Dus niet alleen olie, benzine, water en telefoon, doch ook voorraden etenswaren moeten worden opgeslagen en eventueel ook andere goederen, benodigd voor de schepen.
Verder vormt de ligging ten westen van het Wilhelmina Park van nature een bescherming door het rif dat langs de zuidkust ligt. Deze plaats zal dan ook hierdoor veel gunstiger blijken.

Verder heeft de heer Chance het gehad over het verwijderen van die rommel aan de westkant van het haventerrein. In de eerste ronde heb ik de heer Chance de verzekering gegeven en hem de toezegging gedaan, dat deze zaak in ernstige overweging zal worden genomen en dat binnen afzienbare tijd met bekwame spoed hieraan gewerkt zal worden, om al deze krotten en oude barkjes en wat dies meer zij te doen verwijderen.

De heer Finck had het over mijn antwoord over de televisie-uitzending van de Voorlichtingsdienst via de televisie. Ik heb toen gesproken over het volgend jaar, maar wat ik eigenlijk bedoelde, Mijnheer de Voorzitter, was dat bij de eerste begrotingswijziging dit bedrag zal worden verhoogd.
Dat dus in plaats van 10 minuten een zendtijd van 20 minuten hiervoor in de plaats zou kunnen komen, mits de heer Finck te zijner tijd het voorstel zal goedkeuren in de Raad. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.A.ODUBER, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Werleman heeft het in de tweede ronde gehad over de verlaging van het watertarief. Hij zegt, dat een investering, van bijna 70 miljoen gulden, een grote verlaging verantwoordt.

De heer Eman doelt ook zo'n beetje, niet in dezelfde woorden, op de verlagingsmogelijkheden van de watertarieven. Inderdaad, Mijnheer de Voorzitter, zou men dit kunnen verwachten wanneer dit alleen een investering voor de waterfabriek betrof. Het is wel bekend, dat het overgrote deel van de investering, ten aanzien van Water & Energie Bedrijf, bij de elektrische centrale ligt en wel voor 66% van de totale waarde. Mijnheer de Voorzitter, zowel de heer Werleman als de heer Eman zijn schijnbaar niet doordrongen van het feit dat distributiekosten voor levering aan de bevolking, welke een relatief kleinere afnemer is van water, vergeleken met industriële- en hotelsafname een bedrag van bijna 7 ton kost, ten aanzien van de totale exploitatie van het Water & Energie Bedrijf.
Bovendien is het de bedoeling, dat het investeringsklimaat, vooral wat betreft water en elektriciteitstarieven, zo gunstig mogelijk gehouden dient te worden. Maar het verlagen van watertarieven, ook wat betreft industrie-sfeer, mag nooit en te nimmer, zoals de heer Eman voorgesteld had, lager dan de werkelijke kosten gebracht worden. Dit zou immers het geval zijn bij de huidige watertarieven voor de bevolking.
Er zou een of twee jaar terug een voorstel gedaan zijn door de heer Eman, waarop de toenmalige gedeputeerde alle medewerking tot verlaging zou hebben toegezegd. Er zijn verschillende punten, die hiervoor in aanmerking komen. Ik zal mij maar beperken tot het feit, dat gezien er binnenkort onderhandelingen met Nederland plaats zullen vinden over de rendabiliteit en afbetaling van dit rendabele projekt, wij moeilijk tariefsverlaging kunnen toepassen, vooral wanneer het bedrijf in zijn geheel geen batig saldo getoond heeft. De Nederlandse Regering vraagt dan ook, dat bij zulke leningen een bedrijfseconomisch verantwoord beleid wordt en wel zo, dat een tariefsverlaging momenteel geen rede mag zijn voor een nadelig saldo voor de exploitatie-resultaten van een bedrijf op zichzelf. Gezien verder de door de heer Eman genoemde verlagingschema, die naar zijn zeggen, door de toenmalige gedeputeerde zou zijn gewaardeerd voor verwezenlijking mij niet veel van bekend is, kan ik er niet verder op ingaan.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

<u>DE HEER I.S. DE CUBA, GEDEPUTEERDE</u>: Mijnheer de Voorzitter, de heer Werleman had het over de weg vanuit Titichi's Grocery naar Kas Ariba. De heer Chance had het over de Clavelweg. Beide heren vroegen of er een verbetering zou kunnen komen in deze wegen. Op de begroting voor 1966 staat een post van f.200.000 voor onderhoud van bestaande wegen, zandwegen dus. Beide verzoeken, zowel dat van de heer Werleman als dat van de heer Chance zullen onze aandacht hebben voor verbetering.

De heer Werleman had het over de patiënten die naar Colombia gaan. Hij zou graag willen weten waarom deze mensen voor behandeling naar Colombia gaan in plaats van hier behandeld te worden.
Dat is moeilijk te zeggen, Mijnheer de Voorzitter. Er zijn bij deze particulieren verschillende, die bijvoorbeeld geen vertrouwen hebben in een zekere arts of iets dergelijks. Er zijn anderen die naar Colombia gaan daar het voor hen veel goedkoper uitkomt, omdat de peso van Colombia veel goedkoper is dan onze gulden. Dat kan ook een reden zijn, maar de eigenlijke reden is moeilijk te zeggen.

De heer Finck vroeg of de barkjes die uit het buitenland komen ook niet 's avonds bespoten kunnen worden.
Destijds was er een voorstel van Hoofd Gezondheidsdienst om een extra ploeg te vormen voor dit werk 's avonds, maar na beraad is dat niet doorgegaan, want meestal komen deze barkjes 's morgens aan en sporadisch komen zij in de avonduren aan.

De heer Figaroa vroeg of de ambulance-chauffeurs ook een cursus volgen voor E.H.B.O. Deze chauffeurs zijn destijds begonnen met die cursus en in de tussentijd zijn de meeste van hen uitgevallen en gaan zodoende niet meer naar de cursus. Wel is er een regeling dat wanneer zij deze diploma hebben zij een extra betaling van f.10,-- per maand krijgen op hun salaris.
Toch hebben zij geen interesse om deze cursus te volgen. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER D.TROMP, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik kom terug op de vraag, die de heer Werleman gesteld heeft over de 25 huizen te Barcadera. Hij vroeg hoeveel het ons zal kosten om straks deze huizen te kopen met het geld, dat wij van de E.E.G. of van Nederland zullen krijgen.
Hierop kan ik antwoorden dat er nog een raming gemaakt moet worden. Dit zal hoogstwaarschijnlijk door de Dienst Openbare Werken gebeuren en dan, zoals het in de Memorie van Antwoord staat, zullen wij bij Nederland aankloppen om het geld hiervoor beschikbaar te krijgen.
Als ik mij niet vergis heeft het geachte lid Wijngaarde een vraag gesteld in verband met de melkaktie op school. Enige tijd geleden hebben de Kiwanis een aktie op touw gezet en hebben meer dan 10.000 pond melk weten binnen te krijgen, maar het probleem is nu de distributie op de scholen. Op enkele bijzondere scholen gaat het goed, omdat daar vrijwilligers naar voren zijn gekomen. Ik heb een tijdje op Savaneta voor de klas gestaan en de melk wordt daar klaar gemaakt door een van de hogere klassen van de meisjesschool en dan gebracht bij de jongensschool door de onderwijzers en onderwijzeressen om dan uitgedeeld te worden. In ieder geval zullen wij proberen om op korte termijn voor de distributie van de melk op de verschillende scholen, dus ook op de openbare scholen, een oplossing te vinden.

Mijnheer de Voorzitter, het was niet mijn bedoeling om hierop terug te komen, maar ik kan hetgeen het geachte lid Eman naar voren heeft gebracht niet zomaar voorbij laten gaan. Hij heeft het goed en leuk gevonden om persoonlijke aanvallen tegen mij hier in de Raad te uiten. Maar zoals enkele andere leden reeds naar voren hebben gebracht, schuilt men zich hier op een zeer laffe manier achter de onschendbaarheid van de Raadsleden.

Wat het aantal stemmen betreft, Mijnheer de Voorzitter, kunnen wij de lijst van de laatste verkiezingen nagaan en ik ben er trots op om te kunnen zeggen dat ik in 1962 op de lijst van de Arubaanse Volks Partij 98 stemmen heb behaald en ik heb er hard voor moeten vechten en 10 maanden later in 1963 bij de laatste verkiezingen heb ik op mijn naam 350 stemmen en het aantal zal zeker blijven toenemen, dat zullen wij wel zien over enkele maanden bij de eerst volgende verkiezingen. Ik wou alleen dit zeggen, Mijnheer de Voorzitter, wij hebben het allemaal vandaag kunnen zien, het is voor ons allemaal een duidelijk bewijs, wij hebben allemaal van dichtbij kunnen horen over de slechte leiderschap van de heer Eman. Bijvoorbeeld enkele maanden geleden bestond de Arubaanse Volks Partij uit zes Eilandsraadsleden tot vanmorgen drie en vanmorgen is één van de leden verbolgen uit de zaal weggelopen en is niet meer verschenen. Dus het aantal is tot op twee geslonken en straks bij de verkiezingen blijft er niet veel meer van over.

Nogmaals, wat de dammen betreft, zoals ik al gezegd heb, zullen wij ons best doen. Wij zullen in antwoord op de vragen van de heren Werleman en Nadi Croes zo gauw mogelijk na deze begrotingsbehandeling voor 1966 een begin maken met het aanleggen van verschillende dammen op Aruba.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de tweede ronde der algemene beschouwingen. Er is nog een punt door de heer Wijngaarde naar voren gebracht, waarop hij, als ik mij niet vergis, geen antwoord heeft gehad.

Dat was namelijk zijn verzoek om onder verwijzing naar artikel 10 van de Werklieden-verordening de Landsregering te benaderen voor een landsbesluit en het Eilandsbestuur voor een eilandsbesluit. Wij hebben de zaak bekeken en ons is gebleken, dat dit artikel 10 van de Werklieden-verordening niet meer bestaat. Het is onlangs helemaal ingetrokken. Dus op grond daarvan kan geen besluit meer worden genomen, maar ik wou toch wel even onder Uw aandacht brengen, dat dit artikel indertijd is ingetrokken geworden.
Dus deze mogelijkheid bestaat niet meer. Uiteraard, alle wijzigingen op de verordeningen komen in het Afkondigingsblad. Dat is de publiciteit, die wordt gegeven aan de wijziging op de wet. Wij hebben hier wel de nieuwe tekst, maar wij hebben niet het publikatie-blad bij de hand, waarbij het gewijzigd is, maar het is makkelijk te onderzoeken.
Ik geloof, in dit geval, dat het beter zal zijn, indien U morgen even langs komt op kantoor, dan kunt U samen met de Eilandsekretaris dit rustig nagaan. Intussen zijn wij gekomen aan het einde van de tweede ronde en wij gaan over tot de artikelsgewijze behandeling.
Ik stel voor om de behandeling van dit onderwerp bladzijdegewijze te doen.
Artikel 1. Titel A. Gewone Dienst.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 2.

Bladzijde 3: Hoofdstuk 1. Algemeen Beheer. Paragraaf 1: Bestuursorganen.

DE HEER A.WERLEMAN: Onder Bestuursorganen valt ook Eilandsontvanger..
Ik wou hier alleen maar even iets opmerken. Wij hebben nu op Santa Cruz een filiaal van het Eilandsontvangerskantoor, maar daar staat alleen maar aangegeven: Eilandsontvanger, maar verder staat er niet bij wanneer dat kantoor open is. Dus ik zou graag willen zien, dat er een bordje komt, waarop staat dat het bijvoorbeeld van maandag tot vrijdag of, ik weet niet wanneer, open is en ook de uren wanneer die plaats open is. Ik wil weten of het de hele week open is.

DE VOORZITTER: Geen bezwaar, Mijnheer Werleman.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 3.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 en 18.

Bladzijde 19: Hoofdstuk 111. Paragraaf 3: Straatverlichting.

DE HEER L.V.BRITTEN: Ik geloof niet, dat ik antwoord heb gekregen van de betrokken gedeputeerde ten aanzien van mijn verzoek, namelijk, om meer verlichting te krijgen voor Madiki en de achterbuurten.
Ik verzoek U nogmaals, Mijnheer de Voorzitter, om in deze wijken meer straat-verlichting aan te brengen.

DE VOORZITTER: Wij zullen de zaak onderzoeken, Mijnheer Britten.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 19.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 en 58.

Bladzijde 59: Hoofdstuk V11. Paragraaf 3: Visserij.

DE HEER L.V.BRITTEN: Ik wil nog een vraag stellen in verband met het vrieskoelhuis, dat indertijd defect raakte bij de markthallen en dat vervangen moest worden. Ik wil vragen hoe het hiermee staat. Wordt het gerepareerd of komt er een nieuwe voor in de plaats?

DE VOORZITTER: Dat is reeds klaar, Mijnheer Britten.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 59.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91 en 92.

Bladzijde 93: Hoofdstuk X. Paragraaf 11: Lichamelijke opvoeding en Sport.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, kunt U mij mededelen of in 1965 uitkeringen uit deze post zijn gedaan aan de Aruba Sport Unie?

DE VOORZITTER: Inderdaad zijn gedeeltelijke voorschotten verstrekt, maar waarschijnlijk nog niet tot het volle bedrag. Het bedrag precies is ons niet uit het hoofd bekend. Maar gedeeltelijke uitkeringen hebben er wel plaats gevonden.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 93.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 94, 95, 96, 97, 98, 99 en 100.

Bladzijde 101: Hoofdstuk X11. Paragraaf 1: Kerstbonus.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, het is al goedgekeurd, want ik heb opgemerkt dat het een traditie is geworden, want automatisch wordt het uitgetrokken op de begroting. Ik wil U verzoeken, Mijnheer de Voorzitter, en de heren Raadsleden om een kerstbonus toe te staan aan de concierge en de boden van de Eilandsraad, die ons hier helpen.
Ik hoop, dat de heren Raadsleden en het Bestuurscollege geen bezwaren zullen hebben, alsmede de heer Luydens, die hier ons apparatuur beheert. Desnoods f. 50,--, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Bedoelt U behalve de kerstbonus ook een extra gratificatie voor die employees?

DE HEER L.V.BRITTEN: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Als de heren geen bezwaar hebben, dan doen wij het net zoals het vorig jaar.

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter: dit geldt ook voor de schoonmaakster.

DE VOORZITTER: Is er nog meer?

DE HEER L.V.BRITTEN: Mijnheer de Voorzitter, ook de concierge bij het Bestuurskantoor.

DE VOORZITTER: Dus ook de heer Gibbs?

DE HEER L.V.BRITTEN: Ja, Mijnheer de Voorzitter, ook de heer Gibbs. Mijnheer de Voorzitter, volgend jaar krijgen wij toch geldbijdragen van Nederland.

DE VOORZITTER: Dus als ik U goed begrepen heb, is dit apart van de kerstbonus?

DE HEER L.V.BRITTEN: Apart van de kerstbonus, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Geen bezwaar. Het is ongeveer hetzelfde bedrag als het vorig jaar en het is intussen een traditie geworden.

Zonder hoofdelijke stemming wordt aangenomen bladzijde 101.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen 102 en 103.

Titel B. Kapitaaldienst: bladzijde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 11.
Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen bladzijden 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 en 11.

Titel C. Reserve- Kas en Verrekendienst: bladzijde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 en 17.
Artikel 2, 3 en 4 en het ontwerp in zijn geheel.

6. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor de Telefoondienst voor het dienstjaar 1966 (Uitvoering Beheersverordening Telefoondienst). (Ag.no. 7143; bijlage 1965 no. 46).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

7. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Telefoondienst voor het dienstjaar 1966 (Ag.no. 7143; bijlage 1965 no. 47).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER A.WERLEMAN: Verschillende malen heeft men gevraagd om een publieke telefoon te Sabana Grandi.
Het was nog niet bekend of daar een publieke telefoon zou komen. Men heeft dit gevraagd en ik denk, dat de gedeputeerde toentertijd dit heeft toegezegd, maar er is nog niets van terecht gekomen. Dus nogmaals wil ik de aandacht vragen van het Bestuurscollege voor een publieke telefoon te Sabana Grandi. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Mijnheer Werleman, deze publieke telefoon staat op de derde wijziging van de begroting van 1965, welke nu in behandeling is. Ik meen, dat het naar de huishoudelijke vergadering is, maar dat is niet erg, want het komt op de Kapitaaldienst te zijner tijd. Wij kunnen het dus volgend jaar uitvoeren.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, er zijn bij de Telefoondienst een of twee arbeiders in dienst, voor wie er een voordracht werd ingediend ongeveer drie jaar geleden, waarop nog steeds geen antwoord is gekomen en geen beslissing werd genomen. Deze arbeiders zijn reeds 14 jaar in dienst. Gaarne verneem ik hoe het hiermee staat.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de twee gevallen waar de heer Wijngaarde het over heeft, daarvoor kan ik hem de verzekering geven, dat deze gevallen de volle aandacht hebben van het Bestuurscollege. Dit werd niet eerder uitgevoerd, omdat het op bepaalde technische moeilijkheden stuitte. Wij hebben weer advies gevraagd bij de betrokken instanties en zodra deze adviezen binnen zijn zal het Bestuurscollege dan een beslissing nemen in deze. Dit zal binnen zeer afzienbare tijd geschieden.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Met genoegen heb ik naar Uw antwoord geluisterd en ik hoop, dat het werkelijk binnen afzienbare tijd zal geschieden. Niettemin wil ik Uw aandacht vragen om te vermijden dit in zo'n lange termijn te doen, bijvoorbeeld drie jaar. Vindt U dat niet te lang? Zou het met terugwerkende kracht gaan, denkt U?.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer Wijngaarde, zonder dat de adviezen binnen zijn, kan ik niets garanderen.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Maar als de adviezen gunstig zijn?

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Indien de adviezen gunstig zijn, dan wel.

DE HEER J.U.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, in het begin van dit jaar werd een nieuwe telefoon-centrale te Santa Cruz gebouwd, waardoor het telefoonnet met een aantal lijnen werd uitgebreid. Mijnheer de Voorzitter, ondanks deze uitbreiding zijn er verschillende mensen, die nog niet aangesloten zijn op het net, terwijl vóór de uitbreiding verschillende verzoeken daartoe zijn ingediend. Gaarne verneem ik van Uw College wat hiervoor de reden is.

DE HEER D.C.MATHEW, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat het antwoord hierop in de Memorie van Antwoord staat.
Thans wordt de laatste hand gelegd aan het kabelnet te Santa Cruz. Het is dan ook te verwachten, dat binnen afzienbare tijd alle aanvragen voor aansluiting verzorgd zullen kunnen worden.

DE VOORZITTER: Als niemand meer het woord wil hebben, dan gaan wij over tot artikelsgewijze behandeling.

De Algemene Beschouwingen worden gesloten.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen:
Artikel 1, Afdeling I: Baten en Lasten, bladzijden 2, 3, 4, 5, 6 en 7.
Afdeling II: Kapitaalontvangsten en uitgaven, bladzijden 10, 11, 12 en 13.
Artikel 2 en het ontwerp in zijn geheel.

8. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor het Water- en Energiebedrijf voor het dienstjaar 1966 (Uitvoering Beheersverordening Water- en Energiebedrijf). (Ag.no. 8548; bijlage 1965 no. 48).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

9. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van het Water- en Energiebedrijf voor het dienstjaar 1966. (Ag.no. 8647; bijlage 1965 no. 49).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen:
Artikel 1, Afdeling I: Baten en Lasten, bladzijden 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 en 21.

Afdeling II: Kapitaalontvangsten en uitgaven, bladzijden 24, 25, 26, 27, 28 en 29.
Artikel 2 en het ontwerp wordt aangenomen zonder hoofdelijke stemming.

10. Ontwerp-raadsbesluit tot vaststelling van de afschrijvingspercentages voor de Dienst voor Openbare Werken voor het dienstjaar 1966. (Uitvoering Beheersverordening Dienst voor Openbare Werken). (Ag.no. 8359; bijlage 1965 no. 50).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Verleden jaar heb ik hier naar voren gebracht, grieven, die er bestaan bij bepaalde arbeiders bij de Oepnbare Werken ....

DE VOORZITTER: Mijnheer Wijngaarde, wij zijn thans bezig met het Raadsbesluit. Wij komen direkt aan de begroting van de Openbare Werken.

De Algemene Beschouwingen worden gesloten.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp aangenomen.

11. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst voor Openbare Werken voor het dienstjaar 1966. (Ag.no. 8360; bijlage 1965 no. 51).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Er staat hier de begroting 1965

DE VOORZITTER: Bij agenda-punt 11, Mijnheer Wijngaarde?

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Nee, er staat 1966. De bijlage is van 1965.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb verleden jaar de aandacht gevraagd van het Bestuurscollege voor bepaalde arbeiders bij de Openbare Werken. Er zijn zeer duidelijke argumenten aangevoerd dat bepaalde arbeiders daar achteruit gesteld worden,bij anderen, niettegenstaande bewezen ijver. Op een bepaald moment voert men echter aan, dat deze bepaalde arbeiders lui zouden zijn en wordt hun periodieke verhoging aangehouden. Ik had gaarne dat het Bestuurscollege hier een onderzoek doet naar de feitelijke reden van achteruitstelling van deze arbeiders, die meer dan 10 jaren plichtsgetrouw hun werk hebben verricht.

DE HEER I.S. DE CUBA, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, met betrekking tot hetgeen de heer Wijngaarde naar voren heeft gebracht, wil ik even opmerken, dat opdat iemand bevorderd kan worden er eerst een advies of een voordracht moet komen van zijn direkte chef aan het Bestuurscollege.
Met betrekking tot deze arbeider heb ik navraag gedaan waarom er geen voordracht ten aanzien van zijn bevordering is binnengekomen. Ik kreeg ten antwoord, dat dit voordracht niet gedaan kan worden, want deze man presteert niet, waardoor het onmogelijk is om hem voor te dragen voor bevordering. Wat betreft de periodieke verhoging wil ik stellen, dat dit geschiedt wanneer er ruimte is in de loonschaal voor een dergelijke verhoging. Misschien laat de loonschaal, waarin deze persoon staat geen periodieke verhoging meer toe.

DE HEER A.I.W.WIJNGAARDE: Mijnheer de Voorzitter, bij elke dienst zijn er richtlijnen, volgens mij. Er zijn minimum en maximum lonen en salarissen, waar arbeiders van gelijke strekking bij dezelfde dienst om de twee of om de drie jaar een verhoging van loon krijgen. Ik kan niet inzien, dat het speciaal gedoeld wordt op één persoon, waarbij men dan aanvoert dat deze man ongeschikt is. Ik wil niet al te lang hierom heen blijven draaien. Ik verzoek het Bestuurscollege dus dringend een onderzoek te laten stellen naar de werkelijke redenen, waarom deze man dan achteruitgesteld wordt bij de anderen. Want naar mijn mening, Mijnheer de Voorzitter, zit er hier iets achter. Ik hoop dan ook, dat het Bestuurscollege op korte termijn een eind aan deze zaak maakt, Mijnheer de Voorzitter, want men moet niet discrimineren en iemand ten onrechte onder houden alleen maar, omdat er bepaalde onenigheid bestaat tussen de arbeider en de voorman of opzichter. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

De Algemene Beschouwingen worden gesloten.

DE VOORZITTER: Wij gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling van dit onderwerp.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen:
Artikel 1, Afdeling I: Baten en Lasten, bladzijden 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 en 13.
Afdeling II: Kapitaalontvangsten en uitgaven, bladzijden 16 en 17.
Artikel 2 en het ontwerp in zijn geheel.

12. Ontwerp-eilandsverordening tot vaststelling van de begroting van het Administratiebureau Ontwikkelingsprojecten voor het dienstjaar 1966. (Ag.no. 9081; bijlage 1965 no. 52).

DE HEER A.WERLEMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zie hier dat het zoutwinningsprojekt op deze begroting staat voor het volgend jaar. Gaarne zou ik van het Bestuurscollege vernemen hoeveel mensen ervoor nodig zullen zijn om dit klein fabriekje te gaan "runnen".

DE VOORZITTER: Welke fabriek was dat, Mijnheer Werleman?

DE HEER A.WERLEMAN: Het zoutwinningsprojekt, Mijnheer de Voorzitter. Hoeveel mensen zullen hier hun emplooi vinden? En ook bij de aanleg van industrie - havens te Barcadera, Mijnheer de Voorzitter. Als ik op pagina 19 lees, in de Memorie van Toelichting, dan zie ik onder d., "her-straten van de kade". Wat bedoelt men daarmee, Mijnheer de Voorzitter? Bedoelt men soms een nieuwe bestrating van de kade? Als het zo is, Mijnheer de Voorzitter, dan zou ik er graag willen bijvoegen dat het nu de tweede keer is. Niet zo lang geleden is het al aangelegd geworden. Hoe komt het nu dat er een nieuwe bestrating nodig is. Mijnheer de Voorzitter?

DE VOORZITTER: Ten aanzien van het zoutprojekt, kan ik de heer Werleman mededelen, dat er geschat wordt dat ongeveer 15 mensen werk zullen krijgen in het zoutprojekt.
Ten aanzien van de post, "her-straten van de kade", is het ons niet mogelijk zonder meer zo voor de vuist weg nadere inlichtingen te verstrekken. Ik neem aan, dat nog niet alles daar geasphalteerd is. Er is een gedeelte achter de kade, naast de opslagplaats van de Aruba Chemical Industries dat nog niet geasphalteerd is. Wij zullen dat nagaan en de heer Werleman vragen om zich eventueel in verbinding te stellen met het hoofd van deze afdeling die U dan nadere inlichtingen kan verstrekken hierover.
Wij gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen:
Artikel 1, Afdeling 1: Baten en Lasten, bladzijden 2 en 3.
Afdeling II: bladzijden 6 en 7.
Artikel 2 en het ontwerp in zijn geheel.

13. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Huisvestingstoelage-verordening Aruba (Ab. 1955 no. 13). (Ag.no. 4386; bijlage 1965 no. 54).

De Algemene Beschouwingen worden geopend.

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, het is vroeger zo geweest en tot heden is het nog zo, dat wanneer een leerling een school op Curaçao bezoekt, die hier niet is, dat de bijdrage van het Eilandgebied zonder meer f.75,-- per maand bedraagt. Door deze wijziging, Mijnheer de Voorzitter, die uiteindelijk twee wijzigingen behelst, zal rekening gehouden worden met het inkomen van de vader en tevens andere factoren, zoals grootte van het gezin. Daarvan zal dan afhangen of de bijdrage gegeven wordt. Voorts was het vroeger zo, dat de aanvraag vóór september geschieden moest en dat het toegekend werd voor een vol jaar. Volgens dit ontwerp wordt daarin een wijziging aangebracht, waardoor de toekenning ook voor een gedeelte van een jaar zal kunnen plaatsvinden.
Ik wil nu voorstellen, Mijnheer de Voorzitter, dat het eerste dus voor wat betreft het toekennen van de f.75,-- per maand niet plaatsvindt op het moment. Dus dat dit niet in werking treedt vóór 1 september 1966 en voor wat het andere betreft, Mijnheer de Voorzitter, dat dat direkt in werking mag treden.

DE VOORZITTER: Het wordt wel een beetje moeilijk om een verordening voor een gedeelte wel in werking te laten treden en een ander gedeelte niet. Is het dan niet beter om de hele verordening per 1 september 1966 in werking te laten treden?

DE HEER E.R.FINCK: Mijnheer de Voorzitter, er hoeft niet in te staan dat een gedeelte met terugwerkende kracht moet zijn, dus de ene nu en de andere in 1966.
Ik heb dit voorgesteld in de commissie-vergadering en toen heeft de Voorzitter mij gezegd, dat aan mijn verzoek voldaan zou worden, waarop ik zei, dat ik het zou herhalen in de openbare vergadering om dit vast te leggen. Maar ik heb geen bezwaar dat het per 1 september in werking treedt.

DE VOORZITTER: Nu luidt het in artikel 3. Deze eilandsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van de afkondiging. Wij kunnen dit wijzigen en daarvoor in de plaats stellen dat het in werking treedt per 1 september 1966.

DE HEER E.R.FINCK: Zoudt U mij de toezegging kunnen doen, althans de Raad, dat voor de mensen die dit reeds hebben op Curaçao - wat als een zeker verkregen recht kan worden beschouwd - dit op hen niet meer van toepassing is. Ik weet niet of het mogelijk is.

DE VOORZITTER: Het lijkt mij beter deze verordening in zijn geheel in werking te laten treden per 1 september 1966 in plaats van de dag na de afkondiging, dan hebben wij geen moeilijkheden. Als wij dat niet doen dan krijgen wij tegenstrijdigheden, want van de ene kant brengt deze wetswijziging, als hij nu in werking treedt de mogelijkheid om binnen dit jaar tot veranderingen te komen. Het Bestuurscollege kan U dan niet toezeggen, dat zij dit niet zullen doen, want dan zal het Bestuurscollege handelen in strijd met de wet. Dus U kunt beter de wet met ingang van 1 september 1966 in werking laten treden.

DE HEER E.R.FINCK: Ik heb er geen bezwaar tegen, Mijnheer de Voorzitter. Men kan natuurlijk wel dit hebben, dat als iemand dit in het lopende jaar vraagt volgens de oude verordening, dat U dan zult antwoorden, het kan niet meer, dat had voor 1 september aangevraagd moeten worden. Dus er kan iemand de dupe van worden. Dus als iemand nu vraagt met de bestaande wetgeving, dan zegt het Bestuurscollege; nee, U bent te laat. Maar met deze wijziging kan het wel.

DE VOORZITTER: Ja, Mijnheer Finck, maar U wilt een gedeelte van deze verordening wel in werking laten treden.

DE HEER E.R.FINCK: Misschien met een overgangsbepaling. Maar als dit nu aangenomen moet worden, of uitstellen tot 1966, dan zeg ik: uitstellen tot 1966.

DE VOORZITTER: Dat is beter, want anders moeten wij dit ontwerp terugnemen en een overgangsbepaling bij maken en dan krijgen wij weer een vertraging.

DE HEER E.R.FINCK: Maar, Mijnheer de Voorzitter, ik ben bang als ik dus volgens deze wet moet handelen en dat iemand die reeds van f.75,-- per maand bijdrage geniet en op zijn begroting heeft gesteld, teleurgesteld zal zijn als U hem morgen zegt, dat het U spijt, maar dat hij het geld niet meer kan krijgen. Dat moeten wij voorkomen, Mijnheer de Voorzitter.
Als U geen overgangsbepaling hierin kunt zetten, dan zou ik willen zeggen, om het uit te stellen tot 1966.

DE VOORZITTER: De overige Raadsleden hebben geen bezwaar, meen ik.
Het Bestuurscollege heeft ook geen bezwaar. Wij willen voorzichtigheidshalve dit voorbehoud stellen, dat wij dit nog eens rustig willen bestuderen en als de Raad het goed vindt, dat dan, indien ons blijkt, dat inderdaad deze wetswijziging nodig is, wij dan bij deze goedkeuring hebben van de Raad om Artikel 3 zodanig te wijzigen, dat deze wijzigingen in werking treden per 1 september 1966.
Blijkt ons straks bij studie, dat dit niet nodig is, dat wij dus aan dit verzoek kunnen voldoen zonder het pas in september in werking te laten treden, dan laten wij de zaak zoals hij is.
Misschien is het toch nog mogelijk aan Uw verzoek te voldoen zonder dit te veranderen. Dit willen wij nog eens rustig bekijken en wij willen dat voorbehoud maken, dat wij dus dit niet zullen gaan wijzigen, als het niet nodig is. Mocht het zo zijn, dat wij niet aan Uw verzoek kunnen voldoen zonder wetswijziging, dan laten wij het in september 1966 in werking treden.
Kunt U zich hiermee verenigen, Mijnheer Finck.

DE HEER E.R.FINCK: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.D.FIGAROA: Mijnheer de Voorzitter, intussen is het een beetje ingewikkeld geworden. Er staat hier in het ontwerp zelf, dus in een toelichting erop, dat telkenjare vóór 1 september huisvestingstoelage toegekend wordt voor 1 jaar. Nu wil het Bestuurscollege dit zodanig wijzigen, dat de mensen die na 1 september hun verzoek hebben ingediend ook nog geholpen kunnen worden. Dat is één. Twee: om een beperking aan te brengen van het aantal personen, die daarop recht kunnen hebben.
Dus, Mijnheer de Voorzitter, in het ene geval voor een bepaald aantal personen de mogelijkheid scheppen om alsnog geholpen te worden, laten wij zeggen per 1 januari 1966 en de andere mogelijkheid gaat om een verkregen recht. Maar, ja, aan een verkregen recht kan men niet meer tornen.
Dus voor wat het voorstel van het Bestuurscollege betreft, is Artikel 2 zodanig gewijzigd, dat de bijdrage wordt toegekend voor een gedeelte van een schooljaar.

Dit gedeelte kan per 1 januari 1966 in werking treden of zelfs met 1 september 1965.
Waarom zou dat niet kunnen? Het gaat hier om een bepaald aantal mensen te helpen. Is het niet zo?

DE VOORZITTER: Mijne heren, als U het zo stelt dan nemen wij dit ontwerp terug. Wij gaan het opnieuw bekijken en dan komen wij met wijzigingen, maar dit betekent vertraging, want dan zullen wij met overgangsbepalingen moeten gaan werken. Wij zullen een overgangsbepaling moeten gaan maken voor Artikel 1 en ook een overgangsbepaling voor Artikel 2. Hetgeen U stelt kan alleen bij overgangsbepaling en dat wil ik dan alsnog opnemen.

DE HEER F.D.FIGAROA: Dat is in de bedoeling als ik dat zo lees.

DE VOORZITTER: Dan zou ik een nieuw voorstel willen doen aan de Raad. Ik trek het ander voorstel, ten aanzien van Artikel 3 in en ik stel U voor om een overgangsbepaling op te nemen als Artikel 3. Huidig Artikel 3 wordt dan Artikel 4 en in het nieuwe Artikel 3 de overgangsbepaling te stellen, dat voor degene aan wie reeds huisvestingstoelage is toegekend voor één jaar, dit recht ongewijzigd blijft bestaan tot 1 september 1966 en dat daar niet aan wordt getornd en dan blijft de rest bestaan.
Kan de heer Finck zich daarmee verenigen?

DE HEER E.R.FINCK: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: U ook, Mijnheer Figaroa?

DE HEER F.D.FIGAROA: Ja, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER C.A.EMAN: Bedoelt U zij, die het reeds hebben, Mijnheer de Voorzitter? Zullen zij het blijven krijgen?

DE VOORZITTER: Die hebben het voor een jaar gekregen. Wij leggen dat vast in een overgangsbepaling. Het wordt dan Artikel 3 en Artikel 3 wordt Artikel 4.

De Algemene Beschouwingen worden gesloten.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp aangenomen met de voorgestelde wijzigingen.

14. Ontwerp-eilandsverordening tot wijziging van de Reiskostenverordening Aruba (Ab. 1955 no. 12). (Ag.no. 4387; bijlage 1965 no. 55).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het ontwerp in zijn geheel aangenomen.

15. Brief van het Bestuurscollege dd. 20 oktober 1965 houdende verzoek om aanvullend crediet ten behoeve van de Werkverschaffing. (Ag.no. 8662; bijlage 1965 no. 60).

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, ik zou alleen maar willen herhalen wat ik zojuist gezegd heb. Ik zou bij het Bestuurscollege willen aandringen om toch de mogelijkheid te bekijken of al deze lieden die ondergebracht zijn bij de Werkverschaffing bij de Openbare Werken zouden kunnen worden geplaatst.

DE VOORZITTER: Ik wil de heer Eman antwoorden, dat het voorstel voor ons onaanvaardbaar is, want indien wij dat zouden kunnen doen, indien er voldoende werk zou zijn bij de Openbare Werken voor deze arbeiders om hen daar definitief in dienst te nemen, dan nog zou dit het nadeel met zich meebrengen, dat wij misschien maar een derde van het aantal werklozen zouden kunnen helpen, die nu geholpen worden in de Werkverschaffing, omdat het krediet dan niet voldoende zou zijn. En de anderen, dus de overige twee derde zouden dan helemaal van alle hulp verstoken blijven. Het Bestuurscollege is dus niet van mening, dat dit voorstel van U in het belang is van de steun die wij willen verlenen aan de hulpbehoevende werkelozen.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het verzoek goedgekeurd.

16. Brief van het Bestuurscollege dd. 15 oktober 1965 betreffende het inbrengen van het Sheraton-projekt bij de N.V.Aruven. (Ag.no. 299U; bijlage 1965 no. 59).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het verzoek van het Bestuurscollege goedgekeurd.

17. Brief van het Bestuurscollege dd. 4 oktober 1965 inzake te treffen voorzieningen ten behoeve van "De Olde Molen". (Ag.no. 7063; bijlage 1965 no. 56).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het verzoek van het Bestuurscollege goedgekeurd.

18. Brief van het Bestuurscollege dd. 13 oktober 1965 betreffende de verstrekking van een lening aan de heer A.R. Oduber. (Ag.no. 9286; bijlage 1965 no. 58).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van het Bestuurscollege aangenomen.

19. Brief van het Bestuurscollege dd. 9 december 1965 houdende verzoek om machtiging om in hoger beroep en zo nodig in cassatie als verwerende partij een rechtsgeding te voeren. (Ag.no. 11612; bijlage 1965 no. 65).

DE HEER C.A.EMAN: Mijnheer de Voorzitter, is de N.V.Petrona & Croes in appel gegaan?

DE VOORZITTER: Ja, Mijnheer Eman.

DE HEER C.A.EMAN: Dus daarop moet het Bestuurscollege of liever het Eilandgebied zich verweren. Maar U vraagt tegelijkertijd ook machtiging voor eventueel in cassatie?

DE VOORZITTER: Verweer in cassatie. Dus niet alleen om in cassatie te gaan, maar ook voor verweer in cassatie.

Zonder hoofdelijke stemming wordt het verzoek van het Bestuurscollege goedgekeurd..

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het slot van deze openbare vergadering. Ik wil alle leden dankzeggen voor hun medewerking in deze en voor het belangrijke werk, dat zij hebben verricht, ook de Diensthoofden, die het Bestuurscollege hebben bijgestaan, wil ik dankzeggen voor hun belangrijke steun in deze vergadering.
Ik weet niet of er dit jaar nog openbare vergaderingen zullen zijn van de Eilandsraad. Ik betwijfel het en daarom wil ik U allen, ook namens het Bestuurscollege een Zalig Kerstfeest en een Gelukkig Nieuwjaar toewensen en al het goede voor U en de Uwen.

De Voorzitter sluit de openbare vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ....

De Gezaghebber,

De Sekretaris,